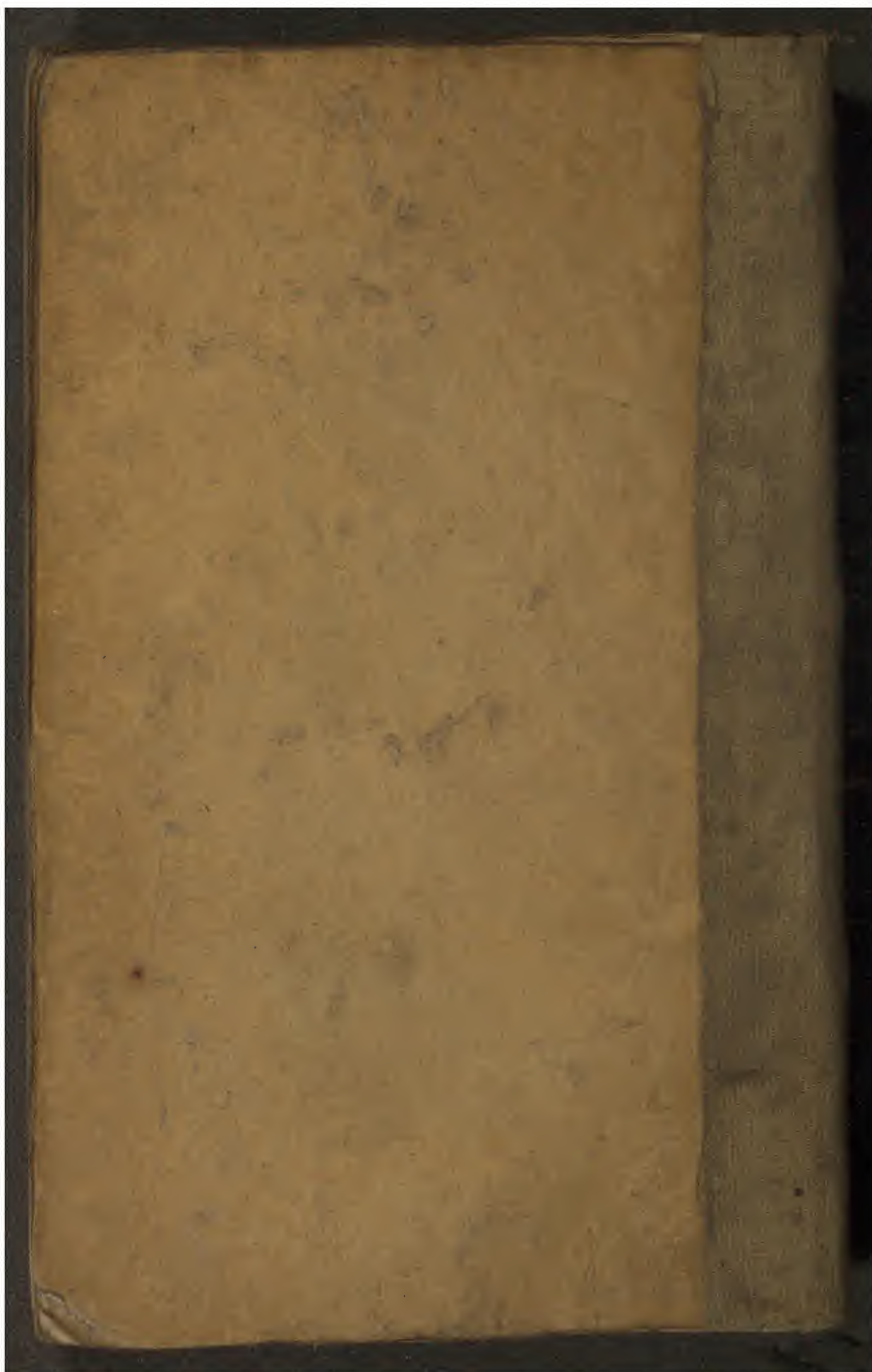

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4362/A/1

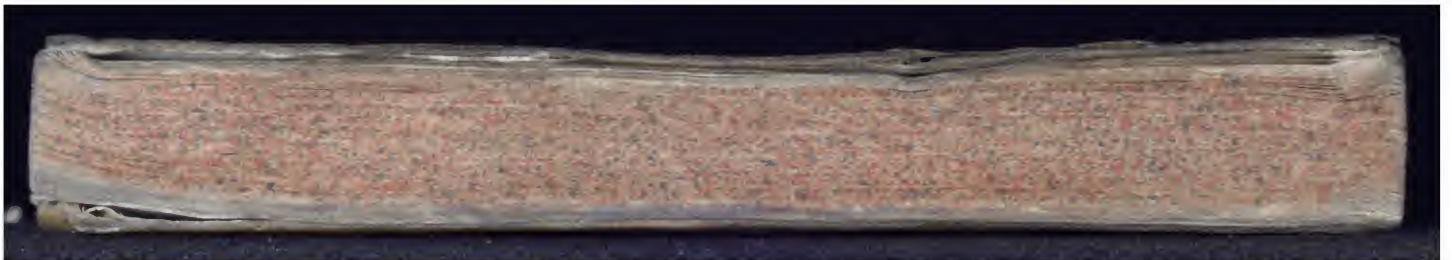

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4362/A/1

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4362/A/1

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4362/A/1

LIBRAIRIE ANCIENNE & MODERNE
ERNEST THORIN
Gendre d'Alphonse Deland
58 Boulevard St Michel
A PARIS.

4362/A/1

A. XXXV-

16/
m

7- r.^s

49 C

(16)

21185

Signe
9/08

258

Me

AC

CE

Com

ad

21183
Memorabilem, vtiliū,
AC IVCVNDORVM
CENTVRIÆ NOVE M,
in Aphorismos Arcanorum om-
nis generis locupletes, per-
pulchrè digestæ.

AVTORE ANTON. MIZALDO
MONLVCIANO, MEDICO.

LECTORI.

*Omne tulit punctum qui miscuit vtile dolci:
Ardua res, fateor, sed meditanda tamen.*

LVTETIÆ,
Apud Federicum Morellum, in vico
Bellouaco, ad vrbānam Morum.

M. D. LXXVI.

EX PRIVILEGIO REGIS.

SVMMA PRIVILEGII.

REGIA sanctione cautum est, ne quispiam
alius præter Federicum Morellum Typo-
graphum Parisiensem, hunc librū cui titulus est,
Memorabiliū, vtiliū, ac iucundorū Cen-
turix nouē, in Aphorismos Arcanorū om-
nis generis locupletes, perpulchrè digestæ,
Autore ANTONIO MIZALDO MONLV-
CIANO, medico, intra septennium absque
manifesto autoris consensu, sub Regis ditione
imprimat, aut vendat. Qui secus fecerit, libris
& pœna, in sanctione æstimata, multabitur.
Concessum fuit Privilegium Molinis, die VI.
Martij 1566.

C A M V S.

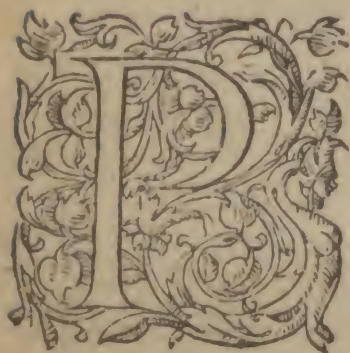
Per Regem in consilio.

HENRICO ENGOLISMÆO

S. SEDIS APOSTOLICAE PROTO-
notario, Casæ dei Cœnobiarchæ,
summæ virtutis, ac generosæ
indolis Adolescenti

ANT. MIZALDVS S. P. D.

VB LICVS ille & con-
stans rumor qui passim
de tua indole, tuis stu-
diis & virtutibus in hac
celebri Academia inter
viros doctos circunfer-
tur, inuitavit me, Ado-
lescens illustrissime, vel potiùs impulit, vt
hasce nouem Centurias Memorabilium,
ac iucundorū, in nouem Musarū nomine,
quas perpetuò charissimas habes comi-
tes, tibi candidè nuncuparem. Non alia
sanè ratione, aliòue consilio, quàm vt stu-
diis tuis aliqua parte consulerem: quibus
pro ætate quam degis, incredibiliter ad-
fectus esse prædicaris in omni linguarum

EPISTOLA

& disciplinarū genere. Constat inter omnes, ingenia quæuis ab intensissimo studio & labore recreanda esse ac refocillanda: nam quod caret alterna requie, durable non est. Cū itaque Musis aperienda sint quandoque fores, & intermittenda studia, sed nunquam tamen omittenda, pretium operæ facturum me existimaui, si tibi primū, deinde reliquis omnibus qui fœlici musarum partu nati, casta sub Pallade merent, semetem aliquam & materiam laxando, oblectandōque ingenio accommodam, in publicum proferrem. Talem, nisi blādum illud *κλεινόν* vinum me suauiter inebriat, exhibere poterit Opusculum hocce nostrum: quid inquam nostrum? imò verò iam iam tuum: quod centuriatim in Aphorismos ita digessimus, vt & breuitate, & nouitate eximie placere queat: ne interim mittam varietatem fastidij expultricē, quā ubiq; amœniter blanditur. Mihi certè in partem fœlicitatis tribuo, quòd hoc sæculo natus sim, in quo videam Heroum, nobiliūque filios, velut è cælo delapsos, explosa voluptate summum literis ac virtutibus studium impendere: pro canibus &

N V N C V P A T O R I A .

equis, libros tractare: pro arcu & sagittis,
calamos versare: pro cornu venatorio, at-
tramentarium cornu implere: & pro pu-
gione, scriptoriū stylum & cultellum ge-
stare. Quis, per deos immortales, non
inclamet hoc in Gallia nouum esse, ac di-
uū munere factum? Quis non vltro fa-
teatur te rei huius auspicem bonis auibus
datum esse: sed ita tamen, vt assuetas no-
bilib⁹ omnis generis exercitationes cū
corporis, tum animi, loco, & tēpore nus-
quam negligas. In quibus adeo dexter
videris & ad vnguem factus, vt nihil su-
prā. Huc adeste, ô generosi Gallicanæ no-
bilitatis adolescentes, & in vnum Galliæ
Phœnicem HENRICVM ENGOLIS-
MAEVM oculos cōuertite: videbitis illum
vobis ad virtutem, & literas, honestā-
que & salubria corporis *πρωμνάσματα*,
prælucere ac ianuam aperire. Si dormitis,
expergiscimini: si statis, ingredimini: si
curritis, conuolate, vt ad eius exemplum
mores, animūque vestrum ac vitā com-
ponatis. Tu verò clarissime Adolescens,
i bene quò virtus tua te vocat, i pede fau-
sto. Perge (obsecro) absoluere, magno
Galliæ nostræ ornamento, famâ, & bono,

a iij

EPISTOLA

quod summa cum laude cœpisti: nec con-
 quiesce donec pulcherrimis cœptis hone-
 stissimum finem imposueris. Maxima sta-
 dij pars tibi iam decursa est: vnde alacrius
 ad metam properare debes. Maius, mihi
 crede, erit decus hoc, cuius ipse tibi autor
 fueris, quàm cuius hæres. Cogita nihil
 mediocre, aut plebeium tibi esse aggre-
 diundum, si quidem satagis respondere
 expectationi tot nobilium & principum
 virorum qui in te oculos animosque con-
 uersos habent. Non hæc scribo quò te
 cessantem extimulem, sed quò sponte
 currenti calcar, quod dicunt, addam.
 Quòd si mihi hortandus es, ego sanè, vt
 Teucrū Mycenæus ille apud Homerum,
 paucis ad hūc te hortabor modum, βῆλ'
 οὐτως, iace sic: non sagittas, inquam, vt ille
 sub scuto fratris sui latitans, sed pulchra,
 vt cœpisti, immortalitatis tuæ fundamen-
 ta. Vicisti ætatem, quā cū adhuc impu-
 bes habearis, nihil tamen non forti viro
 dignū vel agis, vel cogitas. Sed quid ego,
 deus bone, ad virtutē & literas te cohor-
 tari pergo, cū domi habeas nobilē virū
 ac præstantissimum IOANNEM MO-
 RELLVM gubernatorē tuum, & fidum

N V N C V P A T O R I A .

Achatem, πολυμαθεῖς αὐτὸν καὶ πολυλάτρετον
 αἰσθα, qui verè cælestes istos animi tui
 igniculos, suavi illo afflatu suo perbellè
 fouet, excitat & alit: adolescentiámque
 tuam, vt prudens est ac circumspectus, ad
 amissim, vt aiunt, & perpendiculum di-
 rigit. Cuius diligentia, eruditioni & pru-
 dentia, vtinam ò vtinam multos similes
 haberet Gallia nostra, nobilium adole-
 scentum mater fœcunda. Sanè, vt non
 dubitat Agamemnō, quin sit breui Tro-
 iam capturus, si decem illi dentur συμ-
 φράδμονες Nestoris similes: ita ego nō du-
 bito, quin breui Gallicanæ nobilitatis fi-
 lij, literarum & virtutis arcem oppugna-
 turi, capturi & ingressuri sint, si decem
 dentur in Gallia Morelli similes. Sed ad
 te redeo, Adolescens incomparabilis, cui
 vel absolutæ laudis & lōgi encomij instar
 erit, placere christianissimo & liberalissi-
 mo Regi CAROLO, eiúsque matri Regi-
 næ, omnium non modò quas nostra vi-
 dit ætas, sed quas veterum etiam annales
 referunt, prudentissimæ, & quæ Regum
 ac Reginarum summa est virtus, in deli-
 gēdis quos diligit, diligentissimæ. At ve-
 reor ne prolixiore epistola tibi molestus

a iiij

esse pergam, quare finem facturus sum,
vbi per generosam indolem tuam, & be-
ne auspicata laudum tuarum initia, te ob-
secrauerō, ne committas vt cūm haēte-
nus ceteros tibi coætaneos & coæquales
viceris, à te ipso vinci videaris. Dij cœpta
secundabunt, & egregios istos conatus
tuos promouebunt. Fœliciter vale, &
MIZALDVM tibi mancipatum, si quidem
dignum ducis, amare incipe, vel po-
tius perge. Lutetiæ pridie Ascen-
sionis in calū IESV CHRISTI
hominum Seruatoris,

I 5 6 6.

INDEX RERVM PRÆ-
cipuarum, quæ in singulis Cen-
turiarum Aphorismis
continentur.

CENTVRIA I.

S Aluiæ virus, & pernicies, cum eiusdem præ- cautione & dignotione	Aphor. 1
Vermes & scorpio in cerebro	2
Aciculæ aliquot à iuuecula deglutitæ, & biduum post cum vrina redditæ	3
Submersorum & interemptorum corpora san- guinem profundere	4
Pelles vulpium quando noxiæ	5
Mortuus fœtus, post quadriennium per aluum exemptus matre superstite	6
Vini fastidiû inducentia & abstemios reddētia	7
Remedia quadrupedis à serpente demorsæ	8
Lapis aurum ad se aliciens	9
★ Memoriam augētia, & cerebrum roborantia	10
Quartanæ arthritidis & vlcerum curatio	11
Auri & argenti pondus agentia, & dentium cru- ciatus tollentia, necnon hydropem	12
Remedium doloris capitis	13
Quosdam solo lacte & caseo vixisse	14
Quinam sint egregij cursores & vrinatores	15
Circumspectè præcidendus infantiû vmbilicus	16
Lupos senes facilè capi	17
Infantes nasci pileatos, quid præfagiat	18
Imago ad genitalium dolores, sanguinis cohi- bitionem, podagram, ingenij præstantiam, &	

INDEX

memoriam	19
Geniculatus hordei calamus cum vrina	20
Sanguinem sistentia, lapidem frangentia, & contra febrium algores	21
Lapilli hirundinum contra epilepsiam	22
Mulierem xij. annos sceletum fœtus mortui in vtero gestasse	23
Quas herbas lupus ægrotans pascatur, & quibus morbis corripiatur	24
Partum adiuuantia, & secundas expellentia	25
Vt columbæ in suis contineantur locis	26
❖ Faciem expolientia, & paruulorum enterocœlas curantia	27
Mulier grauida frustum carnis ex cuiusdam sacrifici crure dentibus euulsi	28
Animi defectu collapsos erigentia	29
Quomodo habendi sint pipiones exosses	30
Imago aduersus calculos renum & lapidem	31
Vt odoratiores reddantur rosarū & liliorū flores	32
Corallium fingere & pulchrè ementiri	33
Remedia ad ischiadem & ischuriam	34
Vt falsa caro dulcis fiat, & pecus quapiam transire prohibeatur	35
Contra oculorum defluxiones, distillationes in guttur, & calculum renum	36
Quid ab Alexandro receperit Aristot. pro describenda animalium historia	37
Quando perniciosior serpentium morsus & quid illis summè infestum sit	38
Quinā triduo se vomitu & clysteribus purgēt	39
Capillos flauescentes vt aurum reddere	40
Asparagi & amygdalus	41

CENTURIAE I.

Fimum equinum rusticos à deliquio animi exci- tare	42
Vita & ætas quorundam animalium	43
Podagricos & quartanarios iuuantia	44
Imago mures fugans & ligans	45
* Ut fiant aureæ literæ absque auro	46
Oleæ & myrti amicitia	47
Mulieres vtero strangulatas reuocantia, 48. & 89	
Ⓟ Capillos denigrantia & cutem dealbantia	49
Quando in arthritide & chiragra metuenda mors 50	
Tinnūculus columbarum defensor contra acci- pitrem	51
Imago fugans & ligans serpentes	52
Hydrargyrum à corpore euocari auro	53
Ulcerebus & oculorum delachrymationibus suc- currentia	54
Ad fetas variis coloribus tingendas	55
Mulier grauida desiderio humeri pistoris denu- dati capta	56
Vitis & lauri inimicitia	57
Digitus, qui inter medium & minimum iacet, di- gnitas	58
Puella veneno educata ad Alexandrum missa	59
Gallos summè perterrere Leones	60
Quando & quomodo ligna nō ardeant præsen- te igne	61
Contra remoratas vrinas & coli cruciatus	62
Dentes absque vllis machinulis eradicantia, & oculorum maculas detergentia	63
Hydrargyri natura, & noxa	64
Aqua vitæ quibus & quādo cōueniat	65. & 78

INDEX

Hydrops & capitis dolor	66
Argenteas literas facere absque argento	67
Ex vino acorem deponere & corruptelam	68
Fulmine vitiaata alimenta pernicioſa eſſe	69
Lapidis bezoardici generatio, inuētio, ac vis mira contra peſtem & venena	70
Helleboro & cicuta quānam viuant animalia, absque vlllo periculo	72
Arbores enecantia, & ex verbaſco mirum	73
Lintea quæ in ignem proiecta dealbātur, & non ardent	74
Lac augentia, & mures necantia	75
Vt carnes celeriter coquantur	76
Incommoda ex vitiatis aquis ab hydrargyro,	77.
& 90	
Hydrargyrum educi à corporibus per oleū ex ſulphure, & quomodo conficiendum ſit	79
Vt canes conticeſcant	80
Ad fingendas margaritas & vniones	81
Ne vina à tonitru vitientur.	82
Cauſa mortis Ariſtotelis	83
Struthiones ferrum, & mures aurum concoquere	85
Quinam catelli arthriticorum cruciatus cōſopiāt vel leniant	87
Centum virgines intra dies xv. è Proculo Cæſare concepiſſe	88
Bardanæ & braſſicæ viſ mira	89
Omnia argento viuo innatare, excepto auro	91
Spicula è corporibus detrahentia	92
Virides literas facere	93
Imago piſces congregans & ligans	94

CENTVRIA II.

Vinum vitiatum reparare	95
Mulier quotannis absque vlllo alimēto bimestre tempus in spelunca viuens	96
Signa morituri ex vlceribus	97
Potio verè aurea pro pestiferis etiā deploratis	98
Aduersus crapulam & ebrietatem remedium	99
Cæsarem non dici à caeso matris vtero.	100

CENTVRIA II.

VITES clauiculos & quandoque folia ex au- ro puro candicantia ferentes	Aphor. I.
Solutio fascini Venerem ligantis	2
Aqua per plumbeas fistulas labens fugienda	3
Hydrargyrū è corpore, quomodo extrahatur	4
Spicula rapientia & hydropem curantia	5
Canes in vnum locum cogentia	6
Inediam tolerabilem reddentia	7
Imago ad lupos fugandos	8
Rugosas manus emendantia, ac tormina	9
Hellebori manipuli citra noxam deuorati	10
Elephantis & arietis, coruīque ac milui antipa- thia	11
Ebrietatis remedia	12
Inguinum affectus, vlcera, & venena	13
Fluxus hepaticus & melancholia	14
Optimæ aquæ indicia	15
Argentum viuum auro familiare	16
Abcessus inflammationes & hydrops	17
Vt fiant literæ incomparabiles	18
Astomorum gentis mira natura	19
Mira de auro & muris stercore	20
Periculosum esse annum 63 ætatis	21
Quānā simio, elephanti & gallinaceo formidē-	

I N D E X

tur	23
Succinum reddere lucidum, & contra nocturnas pollutiones remedium	26
Cantaridum virus & perniciēs	27
Lunæ vires, & quibus officiat	28
Ostrea contra pestiferos bubones	29
Magnetem adulteria prodere	30
Cuilibet rei suum esse astrum	31
Azurum vltamarinum conficere	32
Infantes ab annosis & virosis fæminis gestari & attrectari periculosum	33
Hyenæ mira astutia	35
Aureis literis scribere	36
Ebrietatis & crapulæ expugnatio	37
Facultates carnis columborum	38
Quartanarij nunquam epileptici	39
Hydrargyri virus & perniciēs	40
Oleum scorpionum contra calculum	41
Mirabile de vrsi adipe	42
✱ Ossa viridi colore tingere	43
Imago coruos ligans & congregans	44
Oleum liquores à putredine vindicare	45
Cur nepotes auis quandoque similes	46
Testudo, mustela & serpens	47
✱ Amorem conciliantia & somnum	48
Mirum de nuce moschata	49
Colicus cruciatus, lassitudo, & pulices	50
Spleneticorum remedia	51
Genitalium partium obseruatio in morbis	52
Vt ligna hebeni formam acquirant	53
Axungię natura mira	54
Contusionis remedium	56

CENTVRIAE II.

Linguae serpentis in equos natura	57
Stillatitium humorem feruendo corrumpi	58
Pulueris bombardici natura notanda	59
Animalculorum quorūdam metamorphoses	60
Vt quāuis plaga nō doleat, nec quis dormiat, & secretorum resectio	61
Epilepsiæ & febris auxilia, ac muscarum ab ani- malibus expugnatio	63
Vt fiat pulvis cantharidum salutaris	64
Extractio lapidis è colubro, & eius vires	65
Quomodo obesæ mulieres fœcūdæ fiant, necnō steriles agri	66
Vmbra iuglandium & buxi virulenta	67
Spiculi sagittæ detractio	68
Ad excludendas tristes cogitationes	69
Vitis sterilis fœcundatio	70
Diligentia veterum medicorum	71
Radij pastinacæ virus	72
Vt quis fiat inuisibilis, & vt lucretur	73
Aërem pestilentem emendantia	74
Hydrargyri incineratio & purificatio	75
Dignotio mulieris, an sit idonea ad gignendū	76
Tophorum detractio in arthriticis	77
Lactuca quibus proffit, & quomodo	78
Roris vsus & præparatio ad vlcera	79
Ad ictus venenatorum remedia	80
Compositio azuri communis	81
Spinas extrahere & Venerem ciere	82
Fructus seruare virides	84
Literas facilè delere	85
Corallij mira natura	86
Ad sugillata & dentium erosiones	87

I N D E X

Pulueris Mercurij præcipitati natura	88
Oleum præstantiss. ad morbos articulares	89
Vt carnes tenerescant, & esui aptæ fiant	90
Qui odores capiti salutare	91
Pleuriticos à periculo liberantia	92
Serpentes sistentia & fugantia	93
Frontem erugantia, & vbera contrahentia	94
Parentum similitudo post multa genera	95
Miraculum ex lucerna	96
Ne literæ scriptæ possint comburi	98
Ceruos in vnum locum congregare	99
Aduersus grâdinem, tempestatē & fulmina.	100.

C E N T V R I A I I I .

M I R A de auc Galgulo contra icterū Aphor. 1.	
Liberatio à morbo comitiali	2. & 20
Bufonius lapis cōtra inflationes à venenatis, animalculis	3
Pro pediculis, vlceribus & mammis	4
Signum & probatio fœcunditatis	5. & 17
Imago contra venena & pestem	6
Saliuæ humanæ natura	7
Vt caseus non putrescat, & eius natura	8
Ossa & ebur quouis colore tingere	9
Carbo ad radices artemisiæ, & natura eius	10
Vitia cutis emendare	11
Contra diarrhœam & pedum graecolentiam	12
Vegeta lilia seruare	13
Aduersus fluorem sanguinis è naribus	14
Nucis muscatæ natura mira	15
Cynanches remediū, & vriticæ facultas	16. & 29
Pondus auro imminuere	19
Contra febres & puerorum terriculamenta	20
Elephant-	

CENTVRIAE III.

Elephantiasis, angina & epilepsia	21
Pro pleuritico deplorato auxilium	22
Dentifricium & facies lentiginosa	23
Ne olla ferueat, cum remediis quartanariorum, colicorum, & nephreticorum	24. & 29
Viribus & hortis nocentia	25
Rosas virides anno toto habere	27
Literas coloris cuiusvis metalli scribere	28
Coitus fastidium, & eiusdem incitabulum	30
Scabiem & lepram conciliantia	32
Salis natura diuina	34
Aduersus sanguinis sputum	35
Amethystum fingere	36
Vitrum fractum glutinare, & bubones pestife- ros curare	37
Contra variolarum vestigia	38
Lilia rubra facere, vel alterius coloris	39. & 62
Plantaginis miræ facultates	40
Lapilli ex capite cochlearum & limacum	41
Lapis vulturis, vpupæ, & pannus menstruatus	42
Mira de equa & tauro	45
Cur pabulo pecoris inspergatur sal	46
Ad pulchritudinem & gratiam faciei	47. & 72
Olfactum vitiatum emendantia	48
Florem diuersis coloribus tingere	50. & 75
De planta heliotropij miranda	51
Lapis carpionis ad sanguinis profluvia	52
Oculorum vitiis quibusque præstas remediū	53
Chymicæ artis professores quādo profligati	54
Salem fecunditati auxiliari	55. & 71
Ad quæuis vulnera certum & facile remediū	58
Dentium cruciatum ac stuporem tollentia	59

INDEX.

Piscium agmina ad se allicere	63
Pro febricitantium siti & ardore	64.& 92
Strumas solo attractu curantes	65
Contra infantulorum siriasim	68
Vt edulia diu conseruentur	69
Coarctatio pudendi muliebris, & cōtra alba mulierum profluvia	70
Verrucas, clauos & callos abolentia	73
Lepores in vnum congregare locum: adhuc de ægrotantis statu iudicare	76.& 78
Vnde multorum bifidum labellum	77
Ouum per annulū transmittere, & silicem in puluerem resolvere	80
Vermes attrahere ad superficiem terræ	81
Ne vina lentescant & pingua fiant	82
Aqua reddens faciem iuuenilem	83
Olei tartari vires & facultates	84
Rosas reddere flauescentes	85
Mira hyoscyami virtus in peste & podagra	86
Ne atramentum congeletur	87
Aceti incommoda, etiam per pestes	90
Serpentes fugantia, & somnum conciliantia	91
Rosarum & vrticæ facultas	92
Pocula regum ex cornu olim fuisse	93
Ad oblitterandas faciei maculas	94
Ne vinum æstate vapescat & frigidū perstet	95
Vetonicæ florem cæruleo colore tingere	96
Vbera lacte fœcundare	97
Imago fugans muscas & ligans	98
Mures extinguere & venenata abigere	99
Ex debili vino generosum facere, & ex turbido clarum	100

CENTVRIA IIII.

PVER ex repentina ruina à Lupo servatus
Aphor.

Epilepsia cur sacer morbus dictus	1
Notas imprimi corporibus infantium in utero	2
Carnes ad lunæ radios tenerescere	4
Edulia à putredine vindicare	5
Foliorum taxi natura	6 & 19
E tamarisco & fraxino calices, necnon ex guaia-	7
co, quibus prosint	9
Ad diluendum ruborem nimium faciei	10
Castaneas diu servare	11
Polygoni facultates miræ	14
Hydrophoborum auxilia	16
Rutæ & menthæ natura	17
Præcantatio ad sanguinē continendum	20 & 98
Ut carnes volatiliū tenerescant	21
Medicorum veterum instrumenta cornea	22
Aduersus faciei serpiginem & aliarum partiū	23
Vinum corruptum & pingue emēdare	24 & 89
Ut inscriptæ nascantur amygdalæ	25
Verbenæ natura mira & inaudita	26
Topazij facultas medica	27
Cur in homine plures differentiæ, quàm in ani-	28
mantibus	29
Maturitatis muriæ experimentum	30
Remedium ad epilepsiam	31
Faciem ab æstu defendere	32
A dæmonibus obsessa corpora purganda	33
De poculo hederaceo mira	34
Aduersus pediculos remedium rutis.	35
Probatio elephantiasis	36
Ut sicci nascantur cucumeres	36

b ij

INDEX

Arborem infœcundam fœcundare	37
Vt pisces turmatim sequantur retia, & capiantur, eodem, & 83	
Smaragdi vis contra epilepsiam	38
Quando malacia corripiantur grauidæ	39
Aqua florum persicæ contra lumbricos	40
Pallidæ mulieres & graciles, salaces	41
Vinum paucæ fœcis quomodo fiat	42
Præstantia poculorum è vitro	44
Aqua delens maculas è manibus, vbi de viribus aquæ florum rorisinarini	45
Recuperatæ sanitatis signa indubitata	46
Rosam facere cuiusvis coloris	47
Auis ex salvia quomodo gignatur	48
Sapphirus contra febres, pestem & venena	49.
& 94	
Quæ oua ad fouendum commoda	50
Fucatæ mulieres quomodo deprehendantur	51
Vt quis facilè pinguescat	53
Pocula ærea damnari: & quæ fiunt ex electro, venena prodere	55
Capillos, vel barbam denigrare	56
Diatessaron Mithridaticum contra pestem	57
Vt fructus quâvis figurâ exteriùs præ se ferât	58
Alectorij lapidis vires	59
Contra carbonum graueolentiam	61
Vestes à tinea inoffensas custodire	62
Aestate mulieres quàm viri ad Venerem procli- uiore	63
Volatilium medicinæ quædam	64
Suillam & ceruinam à putredine defendere	65
Fascinationes à pecore & hominibus arcere	66

CENTVRIAE IIII.

✕ Barbam & capillos aurei coloris facere	67
Vt æstate non vapescat vinum	68
Nucem habere absque putamine	69
Corallij natura non vulgaris	70
Pulices fugare & apes retinere	71
Vnde infœlices partus plerique	72
Cotoneorum vis mirabilis	73
Herba sanguinaria ouibus pernicioſa	74
De noctambulis pulchra	75
Ne caseus à muribus rodatur & putrescat	77
Vt vinum odore & colore perplaceat, & si acidū fuerit, ad priorem naturam redeat	78
Plantæ pulcherrimæ compositio	79
Quorundam lapillorum efficacix miræ	80
Vt acies gladiorū ferrum, ceu plumbū incidat	81
Tempus gignēdis maribus aptum	82
Febres excitare, si quando opus erit	84
Aduersus excreationē sanguinis	86
Nervus contusus & vulneratus	87
Aquam æstiuīs mensibus infrigidare	88
Vt canes tuti fiant à rabie	90
Odoratos alticocalos reddere	91
Chelidonij lapidis vtriusque natura mira	92
Ad exigendos alui lumbricos	95
Elephantice remedium salutare	96
Oſſa humana ad morbū comitial. & articular.	97
✕ Aurum absorberi ab ossibus gallinaceis	99
✕ Vt fortunati fiant venatores	100

CENTVRIA V.

IN hominum corporibus serpentes & lacerti enati	Aphor. 1
Emendatio coloris regij morbi	2 & 80

b iij

INDEX

Vulnera quando ægrè sanescant	3
Menecratis epilepsiæ medici fastus ingens	4
Speculorum pulchra philosophia	7
Vt canes sint à rabie immunes	8
Porrum facere prodigiosum, & cinaram absque aculeis	9
Aetitis lapidis vires & natura mira	10
Epilepsiæ expugnatio non vulgaris	11
Pisces ita inebriare, vt manibus capiantur	14
Fontibus exsiccatis aquam restituere	15
λ Sympathia fidium citharæ & testudinis	17
Ignem ex aqua facere & excitare	18
Vinum ilico in acetum conuertere	19
Fungos edules toto anno habere	22
Lapidis lyncurij miracula rara	24
Serpentes prodigiosæ immanitatis	26
Lumbricorum blanda & facilis expugnatio	27
Vt raphanus fiat deiectorius	28
Bubonum pestiferorū & vlcerum venenatorum curatio	29 & 63
Sapphirum in adamantem conuertere	34
Ad podagram & canis rabidi morsum	37 & 83
Carnes coctæ quomodo venenatæ euadant	38
Mirabilis topasij natura	40
Aurum fuligine splendescere ac turgescere	41
Coniectura de statu anni ab exortu Caniculæ 43	
Ad rugas & cutis vitia emaculanda	44
Homo cū canibus cursu & latratu cōtendens	46
Remedium ad coli cruciatus præstantissimū	47
Animalia superfætantia	49
Consiliginis vires in morbis pecorum,	50

CENTURIA V.

Annulus ad conciliandā alicuius stellæ virtutē	51
Iris colores in pariete repræsentare	52
Periculum ex arietinis pedibus vnde	53
Vulpes & lupos dolosè occidere	54
Sapphiri vis mira in anthraces pestiferos	56
Ne columbæ à felibus & mustelis infestentur	58
Mandragoram factitiam fingere	59
Piscium carnes quando perniciosæ	62
Malè olentia epilepticis vitanda	64
^ Felium mira natura	48. 65. 73. 78. 84. 93
Hydrophobicorum auxilium	66
Equi anhelosi curatio	67
Gemelli attactu laterum seras aperientes	69
Ocularia rem vnam multiplicem reddentia	70
Ferrum magnetem trahens	72
Ad ictus scorpionum & morsum canis rabidi	74
Gallarum & piscium mors	75
Vlcerum præstantissimum remedium	76
Viri & mulieres in iumenta versi	77
Remediū ad chiragram & podagram	79 & 99
Materiā præstruere effingēdis lapid. pretios.	82
Smaragdi natura mira in morte amicorum	85
Soricum & glirium præsagia	86
Calculosis conferens præsidium	87
Contra fluorem sanguinis è naribus	88
Vt infantes non incurrant epilepsiam	89
Quomodo verè comitiales deprehendantur	90
Baldus legisperitus rabie mortuus	91
Argenti viui congelatio facilis	95
Ad saluam canis rabidi & hominis elephantici remedia	96
Pediculos præsentire corpora emori	98

b iiij

INDEX

Succinum, seu ambram fingere 100

CENTVRIA VI.

HISTORIA mira de ferramentis repertis in
ventriculo cuiusdam agricolæ Aphor. 1

Aqua ardens omnium præstantissima 2

Præcautio ab elephantiasi 4

Antidotus Nicomedis contra venena & pestē 6

Ferrum æris colore, & aurum argenti, tingere 9

Ambustorū feruorē tollentia ac dolorem 10. 21

Iaspidis & gagatis vires & facultas 13

Defensio à morſu canis rabidi, quartana, & scro-
fulis 14

Hydrargyri vis in partu, & lūbricis necandis 17

Carbonem lapideum emollire 18

Aes eximiè dealbare 20

Quiduis in ouo, silice vel ferro facilè sculperè 22

Azurum transmarinum facere 23

Adamantem, & vesicæ lapidem attetere 25

Ad ictus scorpionum, & epilepsiam 26

Remedium strangulationis vteri 29 & 70

Quoduis metallum dealbare, seu, vt vocant, ar-
gentare 32 & 86

Pelles suffulciendis vestibibus aptæ 33 & 47

Ventris profluuium & febres 35

Vt panis in clibano saliat 36

☞ Felium oculos sidus Lunæ ac Solis sequi 37 & 57

Pro quartana febre notatu digna 38

Aduersus dysenteriam & epilepsiam 39. 49. 65

✱ Inuenta admirabilis lucerna 41

Annulus contra colicum cruciatum 44

Vt auro nimius color detrahatur 46

Pestis remedia, adhuc an liberari debeat qui ab

CENTVRIAE VI.

illa correptus est	11. 34. 48.
Locum glabrum pilis vestire	50
Ad membra fracta & luxata	51
Mulieres acus deglutitas cum lotio reddidisse	53
Experiri an mulier sit grauida	54
Campas hortenses destruere	55
Aetitem parturientes iuuare & grauidas	56. 88
Aurum pallidum emendare	58
Ceruini cornu miracula quædam	59
Elephantiasis & lepræ curatio	60
X Literas albas facere, & quæ scriptæ non appareant	61
Remedium ad præcipitados ex alto	62
Vt canes non allatrent	63
An triticum anno quopiam vilescet, necne: & qua parte anni id fiet	64
Planta mirabilis & draconi similis	66
Vt corallium colliquescat, & eius vis	67
X Sanguinem ex quauis parte fluentem sistere	69
Oua absque gallina incubari	71
Alectorij lapidis vires	72
Canis famuli officio fungens	73
Ad manus tremulas: adhæc vt quis lucretur	74
X Cádela inextinguibilis: & altera in aqua ardēs	75
Mortis argumenta ex oculis	76
Mira de allio & notatu digna	77
De euentu alicuius ægrotantis	78
Vngulæ Alcis miracula in morbo comitali	79
Extemporaneum sinapi comparare	80
Pallentes virginum genas, floridas reddere	82
Vt pili cadant ex quocunque loco	84
Annulus ad ictus scorpionum	87

INDEX

Auxilia ad morsum rabidi canis	89
Equos agiles ac tractabiles reddere	92
Acetum statim comparare, & vina alba rubra facere	93
Oculi lachrymantes, nebula, cancer & fistula	94
Aduersus menstruorum suppressionem	96
Pulueris vitri compositio præstantissima, & eius facultas mira in calculos	97
Heliogabali fastus & deorum contemptus	99
Cranij humani in expugnat. epileps. vis mira	100

CENTVRIA VII.

VVLNVS stomachi admirabile	Aphor. 1
Remedium præstantissimum ad concretos calculos	4.25.45.89
Ad memoriam, & ad manus dealbandas	7
Vomitus Florentinæ mulieris stupendus	8
Acetum debile, validum reddere	9
Labiorum & manuum fissuras emendare	10
Mulierẽ corruptã ab incorrupta discernere	12.64
Argentum seu Lunam dealbare	13
Remedium eximium ad cynanchen	15.24
Pilosum locũ depilẽ reddere, & contrã	17.81.84
Aquæ extincti auri facultas mira	19
Vinum peruersum ac turbidum emendare	20
In epilepsiam, coli cruciatũ, & quartanam	21.86
Dysenterię remedium non vulgare	22.24
Aciem gladij vel ensis præstantissimã reddere	23
Contra singultum, podagrã, & capitis ichores	25
Vt nascantur equi varij coloris	27
Barbam facilẽ emoliri	28.63
Vt aqua putei, vel fontis, dies multos caleat	32
Compositio olei de hyperico	33

CENTVRIAE VII.

Dentes absque dolore eradicare: & canes mutos
reddere 34

Vt lampas varios colores ostendat 35

Aduersus pediculos & pestem 37. 82. 89

Tussim equorum curare 39

Violentis medicamentis non vtendum 41

Capita luporum aduersus fascini veneficia 42

Vasa argenteis similia reddere, & ruborem nimium
à facie tollere 44

Equum calcitrosus mitem reddere 46

Cutem vt faciunt mendici vlcerare, & postea cu-
rare, adhuc lapides quosuis molles reddere 47

Ad graueolentiam alarum, & gonorrhœam 49

Vt albi nascantur pauones & aues aliae 50

Vt poma congelata ad suam redeant naturam 51

Vitrum fractum glutinare, & topasium fingere 53

Lotij difficultates soluere 54. 88. 89

Aurum ab argento separare 55

Mures & talpas in vnum congregare locum 56

Ad vlcera animalium vermibus scatentia 57

Aduersus quascunque percussiones 58

Porci vnde fiant grandinosi & scrofulosi 59

Vt equi infatigabiles fiant ad cursum 60

Difficilis spirationis & colici cruciatus curatio

61. 69. 98

Cæcios infantium oculos & lusciosos emendare

62. 82

Ad ambusta remedia multa 65. 74

Aqua hydropem & tumores mentiens 67

Viridis iaspis philostomachus 68

Ne lædantur equi dum ferreas accipiunt soleas:

& ad promouendam illis vrinam 70

INDEX

Ad arcendos feles & mustelas à columbario, lupos à villa, & muscas ab ædibus	72
Ut mulier in somno patrata narret	73
Ut pisa ex ollis feruentibus excludantur	75
Ad prolis masculæ conceptum	76
Aquam è vino elicere	77
Maritus à grauida vxore sua occisus, vt eius carne vesceretur	78
Equū clamosum emédare, & ne asinus rudat	79
Verrucas & poros abolere	84
Ut canes à rabie soluantur	85
Eclipsim Solis absque læsione oculorum intrueri, & cuprum citò fusile reddere	86
Ne iumenta à suis compedibus lædantur	88
Furem suspectum deprehendere	90
Oua rubicunda facere, ac ossa pecudum etiam uiuentium	91
Rubinum fingere, & alium quæuis lapillum	92
Ad interna vulnera & externa	95
Remedium ad paronychias	96
Mammas pendulas arrigere	97.98
Mira quædam ex lupo	99
Pulchra de lusciniis & earum cantu.	100

CENTVRIA VIII

MULIERES post XII. nuptiarum annum in viros transisse	Aphor. I.
Ambram digitis tractare, ac si esset lutum	2
Lacerta viridis viso homine gesticulosa	3
Mira de lupi stercore & pecudibus	4
Iuuentula libidinis inaudita	10
Lampetræ contra pestem efficaces	11
Partus mirabilis & incredibilis	12

CENTVRIAE VIII.

X Lucerna astantes Aethiopas videre faciens	13
Alites à semente arcere	16
Ex foliis aues genitæ	17
Ne oriantur iurgia inter virum & fœminam: adhæc vitrū tam molle reddere, quàm est cera	18
+ Vnde fiant calcei penè incorruptibiles	19
Fons frigidus, flammæ eructans	20
Curatio iumentis à vipera morfi: & ne à vulpibus contingantur gallinæ	21
Auicula seipsam torrens	24
Pulvis lapillos atterens in renibus	25
Rustica aduersus tempestatem auxilia	25.78
Vitæda iis qui morfi sunt à cane rabido, etiâ post curationem & ante	29.71
Fames inaudita & horrenda	30
Vestes à tineis vindicare & res alias	31
Præfagia status anni à gallis quercuum	33
Pentaphylli & buglossi vires miræ in febribus	37.77
Cancrorum vsus in morfu rabidi canis	38
Ad pediculos volatiliū	41
Vt frumenta incrementum accipiant	44
Pro tuberculis faciei elephantiorum	45
Aduersus nebulam & rubiginem	46
+ Arma à ferrugine defendere	47
Lapis cancrorum ad calculos renum	48.57
Veneris titillationes intendere	50.54
Contra lippitudinem & pestem	51
Remedium præstantissimum ad anginam	52
Capreoli aurei in vitibus	58
Saxa lardo accenso rumpi	59
Somnia terribilia videre	60

INDEX

Ventris dolor & gutta grampa vocata	62
Contra formicas & rubiginem	63
Aureum colorem metallis & lapid. inducere	64
Oua absque igni coquere	66
Fœtum in vtero continere	67
Animalia defendere à muscarum iniuria	68
Laminæ auri vires incomparabiles	69
Vt puteus fidem habeat perennitatis	70
Mammas & muliebre pudēdum stringentia	74
Epilepticorum mirum auxilium	75
Rustici curatio qui serpentem vorauerat	76
Ad gignendam sobolem masculam	81
Verrucas multis modis abolere	83
Ne gallinacei vuas degustent	90
Vermes à vulneribus abigere nouo modo	91
Iuuantia memoriam, & pleuriticos: necnon mu- scas abigentia	92
Pulchra de raphano in salē, & calculos renū	96
Leucacanthi & piscium antipathia	98
Historia cocuntium admirabilis	99
Asini historia alia pulcherrima	100

CENTVRIA IX.

MVLIER fœtum mortuū, in dysenteria post decennium membratim excreuit	Aphor. 1
Colicos & ictericos certò iuuantia	2
Serpentes & pediculos fugantia	3
Sympathia fidium testudinis	6
Ligatos à quopiam malefico soluentia	9
Amianti lapidem pro ligno crucis vendi	10
Vermiculosam & saniosam carnem mentiri	12
Pilos, & barbam citò gignentia	13
Lapidem ex bufone elicere	14

CENTVRIAE IX.

Leonem plus scire in viros quàm mulieres	16
Grauida animalia abortire, occiso masculo ex quo conceperant	17
Pulchra vasa & formas fingere	18
Renes ab arenulis repurgantia	20. 61
Probatio bufonij lapidis legitimi	21
Caponem coquere absque igne	22
Ne canes tibi allatrent	23
Ad pueros epilepticos & quartanam	25. 47. 51
Equos ad meiendum impeditos iuuantia	27
Piscis commoditatem faculæ exhibens	29
Pro tussientibus & perfrigeratis	30
De calendula notatu digna	31
Fungos minimè pestilentes producere	32
An mustum aquam habeat	33
Quos ante triduum sepelire non oporteat	34
Muscas in vnum colligere, & vespertiones fugare	37
Vt lac nunquam cogatur	38
Pro pleuriticis, empyicis & suppuratis	40
Mures in vtero prægnantes repertas	42
Côtra dysenterias quantūvis effrenes & icterū	43
Furem ligare, & domo arcere	48
Lupum lapides valde pertimescere	50
De ouo galli gallinacei	53
Vitrum plicatile & cereum reddere	54
Vt quempiam sequantur oues	55
Ne vredo & tempestates noceant arboribus	57
Scorpiones in vnum locum cogere	58. 90
Ne ranæ noctu garriant	59
An victurus sit æger, necne: & canum ac murium mors	60

INDEX.

Quoscūque lapides pretiosos citò, facilè & quàm minimò fingere	67
Arundinis & filicis summa discordia	68
Literas à muribus tueri, & contra ebrietatem	69
Vino acido & corrupto mederi	70
Sugillata & liuentia delere	71
Vt celeriter coquantur bubula paruo igni	72
Piscium captura facilis	73
Vt proiecta in ignem non comburantur	75
Sterilitatem emendare	76
Vt allium odorem deponat, & dulce fiat	77
Perdices præsensire venena	79
Ne alites sacra semina attingant	82
Pro iis qui vrinam inuiti reddunt, & pro poda- gricis auxilia	83
Tubera epilepsiam & apoplexiam gignere	85
Mirabilis & incomparabilis aqua	86
Aues ad quampiam arborem congregare	88
Vt fabæ citò nascantur & facilè coquantur	89
Venenorum noxam vitare	90
Remedium optimum ad strumas	91
Hydrargyrum vna via fixum & tinctum statim reddere	92
Quando aprina salsa colorem mutet	94
Vrinam prouocantia	95
Serpentis & fraxini odium	97
Dissidium magnetis cum allio & adamante falsif- simum esse	100

FINIS INDICIS.

ANTONII MIZALDI
MONLVCIANI
MEMORABILIVM
Centuria I.

Næ illud in primis memora- I
bile videtur, ac summè ad-
mirabile, quod à Ioanne Boc-
catio traditum est de eo, qui
dum in horto, iuxta Saluie
fruticem, cum amasia hilari-
ter luderet, & dentes ac gingiuas foliis eiusdem
confricaret, extempore mortuus corruit. Cùm
verò amasia veneficij argueretur à iudice, &
decerpto folio ex ipsamet saluia, ostenderet ama-
sium hoc modo, quo tunc ipsa, deterfis dentibus
& gingiuis obijisse, obiit & illa: magna certè o-
mnium admiratione. Vnde iudex admodū pru-
dens, de saluia malè suspicatus, eam radicitus
extirpari, & Vulcano committi iussit, ne aliis
simili esset exitio. In eam rem dum ab horti colo-
no sedula nauaretur opera, ecce bufo prægrandis
& luridus sub ea, qua maximè refici aiunt, sta-

A

bulans apparuit: qui viroso halitu, & tabifica illuue, pestilentique salua totam plantam inficiebat. Quod animaduertet ille qui scripsit, Cur morietur homo cui salua crescit in horto? sibi-que deinceps cauere hinc prospicient qui illotam & inexplatam saluiam temerè olfaciunt, mandunt, in sinu gestant, assanda bubula defigunt, condimentis rostorum capuncolorum (saluiata vocant) passim iniiciunt, & quòd neruos iuuet, poculis ac iusculis affatim innatare permittunt. Caterum, virosa ac pestilens ea maximè cense-
tur esse, quæ foliorum pinnas veluti carbuncula-
tas præsefert, estque toto habitu, nedum foliis, re-
torrida, emaciata, & languidula, ac si sphacelismo laboraret, aut sideratione aliqua percellere-
tur. Sed hæc satis. Qui plura volet, cōsulat nostra hortorum Secreta & auxilia.

- 2 Et sirarum est vermes in cerebro generari, id tamen nostra memoria visum est. Et cuidam Italo ex frequenti odoratu Ocimi hortensis, seu basilicæ herbæ, natus scorpio in cerebro, vehemē-
tes dolores & longos, mortem denique attulit. Quod ocimophilis summoperè notatum velim. Autor Iacobus Hollerius, nobis in medicina præceptor & doctor nunquam obliuiscendus.
- 3 Dum quædam iuuecula in gynæcio cuiusdam Principis Germani sese ad speculum adornaret,

detentis in ore aciculis quibus peplum compone-
ret, ab amasio principe clanculum à tergo sub-
eunte, inter scapulas percussa, ingemiscens acicu-
las illas omnes deglutiuit: quas biduum pòst illæsis
vteribus eminxit. Autor Ioannes Langius,
illustriss. Comitum Palatinorum Rheni medi-
cus doctiss.

Experiētia quotidiana compertum est, sub- 4
mersorum corpora, vbi in conspectum producū-
tur, eorūque qui sunt interempti, vel confossi,
præsentibus amicis, aut eo qui interitus causa illis
extitit, sanguinem è vulnere, naribus, aut alia
corporis parte profundere. Autores Lucretius,
Philipp. Melanchton, Ioannes Lāgius, Leuinus
Lemnius, & alij plerique.

Vulpes per æstatem morbo, ab eis alopecia 5
nominato, qui pilorum defluvio constat, frequen-
tissimè laborant. Vnde pelles captarum eo tempo-
re, non solum inutiles, sed etiam noxiæ esse solēt.
Quod videant qui vulpinis pellibus nullo dele-
ctu vestes sibi per hyemem suffulciunt. Ex Al-
berto.

Mortuus foetus quādoq; gestatus fuit in vte- 6
ro muliebri, supra annos quatuor: qui tandē opera
& consilio peritorum medicorū ac chirurgorum
mēbratim per aluū exēptus est superstitē matre:
quæ biennio pòst denuò concepit, sicuti memora-

A ij

bili historia proponitur à Mathia Cornace Maximiliani Romanorū Regis medico doctiſſ. qui, dum ſecaretur mulier, interſuit ac præfuit.

7 Oua noctuæ elixata, & infantibus pro cibo data, illos tota vita abſtemios reddunt, vt in Apolloniꝝ vita ſcribit Philoſtratus. Idem præſtant anguillæ in vino ſuffocate, ſi ex eo bibāt qui plus ſatis mero indulgent, & hinc offenduntur ac delinquūt. Inducit etiam vini faſtidium rana viridis, ex ijs quæ in fontibus ſaliunt, ſi viua in eo ſuffocetur: ſicuti propediem, fauēte Domino, pulchrâ historiâ cōfirmabimus, in noſtro quadrupedum medico opere.

8 Si bouem aut aliam quamuis quadrupedem ſerpens momorderit, melanthij acetabulum, & quod medici vocant ſmirneum, cōterito in vini veteris hemina. Id per nares indito, & ad ipſum morſum ſtercus ſuillum apponito: atque hoc idem, ſi vſus venerit, homini facito. Autor M. Cato.

9 Pantarbem lapidem ad ſe aurum allicere, vt magnes ferrum, memoriæ proditum eſt à Philoſtrato ac Tzeze. Eſt & ab Aeliano ſcriptum, idem aurum accipitris oſſa attrahere: Adhæc à Bruſonio, adnotante Georgio Fabricio, gallinarum oſſa auro liqueſcenti admixta, illud in ſe cōſumere.

Thus albiſſimum in pollinem attritum, & cū 10
vino, ſi frigus erit, vel aqua decoctionis paſſula-
rum, ſi æſtas, epotum in Luna augmento, oriente
Sole, necnō in meridie, & occaſu, mirum in mo-
dum memoriā augere fertur, & cerebro ac ven-
triculo prodeſſe, Autor Raſis.

Quartanā curat aliquid geſtatū de oſſe bra- 11
chij humani & ſummitate alæ anſeris, vt ſcribit
Geber. Apud quem etiam lego, quòd contra ar-
thritidem & quoduis hulus depaſcens, ſummè
prodeſt humani brachij, vel tibiæ, os combuſtū,
facto puluere ex eo quod album intus māſit, &
parti affectæ appoſito.

Aqua ex ſtercore humano chemicis organis 12
diſtillata, auro & argento pondus adauget. Et
ſi hydropicus homo vel ictericus propriam vri-
nā ieiunus per dies aliquot biberit, valde iuuabi-
tur, Autor Hermes. Cui aſcribēdum, quòd dens
hominis appenſus collo eius qui dentium carniſi-
cina excruciat, dolorem tollit: maximè ſi perfo-
rata faba ei addatur, cui ſit immiſſus pediculus,
& ſerico panno inuoluatur, eoque modo quo di-
ctum eſt ſuſpendatur.

Lauretiſ Miniatus familiaris meus, inquit 13
Iouianus Pontanus, amico ſuo doloribus capitis
penè quotidie laboranti, impreſſa Arietis imagi-
ne, remedium attulit. Hæc cælari in auro fecit,

A iij

- primo Arietis gradu ascendente, Ioue ibidem cōstituto, nullisque infeliciū stellarum radijs percussio, imò Luna, Venerēque amicē intuentibus.
- 14 Philinus, vt Plutarchus & Athenæus ex Aristotele & Theophrasto referunt, nullo alio cibo vel potu quā lactis alimonia, toto vitæ curriculo vsus fuit. Et Zoroastres magus, adnotāte Plinio, annos xx. in deserto solo casei esu vixit, tali artis industria temperato, vt vetustatis acorem non sentiret.
- 15 Quibus ampli & capaces sūt pulmones, multisque foraminibus peruij, diutius anhelitum cohibent, ac celeriter currendo viam multam faciunt. Iidem egregij sunt vrinatores, & fundo aquarū longo tempore inhaerent, suffocati que ac vndis obruti, paucos post dies emergūt, Lēnius.
- 16 Vbi ex maternis latebris recens prodierit infans, diligenter ac circumspectē præcidendus est illius vmbilicus, iusta longitudine eminentiæ, præsertim in masculis. In quibus præcipuum generationis organum sequitur vmbilici proportionem. Sic in fœminis curte nimium religatus, etatis progressu pariendi conatus restringere potest. Ex Mathia Cornace medico.
- 17 Raptam ouem, dum persequētes audit lupo, illam portat, ne balatu ei faciat cursus impedimentum, vt scribit Albertus. Addit ille idē quod

lupi senes facile capiuntur . Nam accedunt ad rusticorū domos, & se in periculum præcipitant, quasi vitam exosi. Sūt enim longæui, & dentes senio amittunt, nec amplius ex raptō viuere possunt.

Infantes pleriq; in lucē prodeūt obduēto capite 18 veluti pileo, aut vitta quadā mēbranosa, vel caputio monachali. Quod maritos in suspicionem suarū vxorum quandoque pertraxit, vt de historia testatur Anton. Guainerius. Ab eo tegmine obstetrices & deliræ aniculæ, infantibus bona, ex colore rubicūdo, vel mala, ex nigricante, præsagire solēt. Hinc sanè crediderim Gallicum prouerbiū natum fuisse, Il est nay coiffé, natus est vittatus, vel pileatus, de eo cui vltro suppetūt bona, partūque est amplum à parentibus patrimonium. Non omitam quòd obstetrices apud nonnullos, magno solent vendere huiusmodi pileos infantiles credulis aduocatis, qui hinc se adiuuari putant, Autor Levinus Lemnius.

Ad sanandos genitalium dolores, & sanguinem 19 cohibendum, antiqui sculpebant in lamina cupri figuram Scorpj, hora Saturni, surgēte tertia facie Aquarij cum eodem Saturno. Et aduersus podagram sigillum Piscium. Sic ad memoriæ & ingenij præstantiam annulum ex auro puro fabricabant, in quo clausus esset adamas sub cō-

A iiij

iunctiōe Saturni & Iouis in Ariete. Hermes.

20 Traiano Cesare orbi imperante, quidam laborans diuturna dysuria, tandem eminxit geniculatum hordei calamum. Et adolescens Plutarchi tempore, magna cum spermatis vbertate, animalculum excreuit hirsutum ac multipes.

21 Cochleæ tritæ & fronti illitæ, sanguinem è naribus immodicè fluentem sistūt. Et lapis spongites in vino albo, vel succo raphani solutus & potus, lapidem in vesica frangit. Præterea ranarum cor, & maximè fluuiatilium, febricitantibus spinæ adalligatum, febriles algores minuit. Sunt qui cordis regioni etiam admoueant, ad mitigandos causorum æstus & incendia.

22 Dissectis ante plenilunium pullis hirūdinum ex prima foetura, duo lapilli reperiūtur in illorū ventriculis, quorum vnus concolor, alter verò discolor habetur. Hi priusquam terrā attigerint, si in buculæ, aut cerui aluta includantur, & brachio vel collo aptentur, comitiales sanabunt, nedum iuuabunt. Ex relatione cuiusdam Itali, qui se id expertum fuisse mihi asserebat.

23 Extat historia memorabilis scripta ab Aegidio Herthoge medico Bruxellēsi de muliere quæ annis xij. sceletum foetus mortui vtero gestauit: quod tum à matre, tum omnibus vterum contrectantibus percipiebatur. Sed non tradit quem

habuerit successum. Nam mulier ea, dum historiam scriberet, optimè valebat, suaque munia tã domi, quàm in agris, cum marito strenuè obibat.

Lupus herbas nisi egrotus non edit, tũc enim 24
remediũ causa, gramen, herbam frumenti, & rapistrum decerpit, quæ illi vomitum prouocant, Autor August. Nyphus. Addo ex Alberto, quòd Lupis & canibus similiter accidunt quidã morbi, nimirum rabies, cynanche & podagra.

Dictamnũ ex aqua vel vino haustum, par- 25
tus admodum faciles reddit, etiam si foetus mortuus sit, vel trãsuersus agatur. Idem praterea secundas expellit. Quod & pulegio multi ascribũt, sicuti casus persæpè probauit.

Amant sic columbæ tinnunculum qui nostra 26
est quercerella, vt referat Columella ex vetere Democriti præcepto, quòd si eius pullos in ollis fistilibus quis defoderit, & stipantia opercula superposuerit, gypsòque oblita in columbarij quatuor angulis suspenderit, tantum loci amorem columbis conciliabit, vt eius desiderio nunquam mutant sedem: adeò amicum etiam post mortem amant.

Humor in folliculis vlmi nascẽs, faciem red- 27
dit gratissimam & perpolitam, si eo detergeatur. Confert etiam mirum in modum pueris enterocœlicis, duplicatis linteolis in illo madefactis,

& sub perizonate, seu femorali coaptatis. Ex cuiusdam chirurgi experimentis.

- 28 Lembergi in oppido Schlesiæ, vt scribit Ioan. Langius, quædam mulier grauida sacerdotē nudis pedibus & lotis è balneo egressum, subsequuta, pedum eius desiderio capta, clam à tergo ingenua eius procidit: ambabusque manibus altero crure apprehenso, frustum dēribus euulsit: nihil expauescens clamorem sacrifici deūm hominūque fidem implorantis.
- 29 Animi defectu collapsi eriguntur vellicato articulo digiti annularis, seu medici: necnon attritu auri ad eundē cum croci momento. Per hūc enim vis quædam refocillatrix ad cor vitæ fontem dimanat. Lemnius.
- 30 Pipionem habebis ex ossē, si exenteratum, in acre acetum per diem naturalem maceraueris: deinde probè lotum & aromatibus, addito fœniculi semine, infarctum elixaueris, vel assaueris. Nam sic illius ossicula adeò tenerescunt, vt vnā cum pulpa & carne mandi possint, Autor Ioan. Baptista Porta.
- 31 Si in lamina auri purissimi figura Leonis sculptatur Sole versante in Leone, & Luna non aspiciente sextam domū, nec domino ascendente Saturnum vel Martem, Lunāque ab illis recedente, valebit sigillum huiusmodi circa renes ge-

statum, ad sæuissimos illorum dolores & crucia-
tus abolendos. Et si cōponantur trochisci ex pul-
uere selecti olibani cum hircino sanguine, impri-
mantúrque in dicta lamina, & siccati soluātur
in vino albo quod à ieiuno bibatur, mirabilem
effectum habebunt aduersus calculos renum &
vesicæ lapidem. Andr. Cordubensis ad summū
Pōtific. Gregorium, & Albertus re & cogno-
mine Magnus.

Interrosas, lilia & allia, arcanum est cōmer- 32
ciū. Nam si propius serantur, vt se aspiciant, vel
cōtingant, flores rosarū & liliorum odoratiores
euadent, ac præstātiores adolescent: quæadmodū
in nostris hortorum Secretis fusè monstratū est.

Corallium ingenioso artificio adhūc mentie- 33
ris modum. Cornua hirci derafa in puluerem &
scobem cōuerte, eaque forti lixiuio ex lignis fra-
xini composito, diebus xv. infunde. Postea ex-
trahe, & cinnabari in aqua soluto misce, & len-
to igni committe, vt fiat spissamentum. Id si ve-
ri corallij præ se feret colorē, in quas visum erit
formas effinge, sicca, & secundum artem expo-
li. Experimento constat.

Decoētū corticis populi albæ ischiadicos sum- 34
mè recreat. Quod etiam præstat succus frondium
genistæ in aceto maceratarū. Et vesica suis quæ
terram non attigit, pubi imposita, vrinam cicre

fertur, Plinius.

35 Salsam carnem dulcem ac delicatulam reddes, si eam prius in lacte coxeris, deinde in aqua. Addimus, licet παρρησιον, quod si ex lupi intestino funiculum feceris, & illum sub arena, aut terra sepeliueris, equos & ouile pecus hac transire prohibebis, etiam si fuste adigantur. Albertus.

36 Oculorum defluxionibus miro successu auxiliantur globuli è succino, seu ambra, annexi occipitio. Idem etiam collo gestati præpediunt ne destillationes in guttur ferantur. His addo quod caudex betulae procedente vere incisus, vel castratus, ingentem copiam aquae reddit, cui vis inest maxima ad comminuendos renum calculos si bibatur. And. Mathiolus in Dioscor.

37 Aristoteles subministrante Alexandro Magno accepit octingenta auri talenta, seu quadringenties & octuagies mille coronatos, cum tribus hominum milibus qui sylvas, auaria & viuaria omnis generis disquirerent per Europam, Asiam, & Africam, ut omnia genera animantium ad se deferrent, quod varijs illarum dissectionibus confectis, de earundem vniuersa natura accuratissimè scriberet, Autor Ioan. Bodinus Andegauensis, in præclaris illis & doctiss. suis Comment. in libros Oppiani de venatione.

38 Omnis morsus serpentis ieiuni, ieiuno homi-

ni, vel animali inflīctus, maximè nocet: èstque multo perniciosior dum incubat. Cæterum, vbi ex anguibus metus ingruit, optimum est nō antè progredi, quàm aliquid cibi præsumptum sit, ac degustatum. Sed omnibus hominibus suū etiam inest contra serpentes venenum: nam ic̄tas salina, ceu feruentis aquæ cōtactu, fugere aiunt, & si in fauces penetrauerit, mori: idque præcipuè humani oris ieiuni, Plinio autore.

Tradit cum Diodoro Herodotus, Aegyptios 39 et Chaldaeos quouis mēse triduo se vomitu purgare & clysteribus intestina eluere, sanitatis conseruandæ ergò. Arbitrantur enim omnes corporis languores ex cibis & aeris mutatione oriri. Hinc Xenophon tradit Socratē tam sobria diætā animum corpūsque formasse, vt pane tantum lacte macerato vesceretur.

Capilli vt aurum flauescant, si acceperis alu- 40 minis rupei vncias sex, vitrioli vncias quatuor, salis nitri vncias duas, & ex ijs stillatitiā aquā extraxeris, capillitiūque vel cæsariem sponsia in ea madefacta & tantillum expressa, tinxeris ac identidem repetueris.

Magna est asparagis societas cum arundine: 41 vnde in arundinetis optimè seruntur, ibique lætiores proueniūt. Sic amigdalus solitaria, minùs ferax esse solet, aliis verò sociata, fertilis ad-

modum ac fecunda euadit. Plinius.

42 Strabo refert apud Sabæos ab odoribus stupefactos incolas, vti etiam aduenas, bituminis suffitu, hircique barba incensa recreari, cōtrario nimirum odore. Sic videmus quosdam rusticos in aromatariorum officinis & myropoliis ingressos, deliquio animi periclitari, nisi confestim illorum naribus finum equinum (cui sunt assueti) adhuc tepidum & recens ac fumans admoveatur: vt similes habeant labra lactucas.

43 Lepus annis decem fertur viuere, & catus totidem: capra octo: asinus triginta: ouis decem, sed vir gregis sæpè quindecim: canis quatuordecim, & quandoque viginti: taurus quindecim: bos, quia castratus, viginti: sus & pavo, viginti quinque: equus viginti, & nōnunquam triginta: inuenti sunt qui ad quinquagesimum peruenierint: columbi octo, vti etiam turtures: perdix viginti quinque, vt & palumbus: qui nōnunquam ad quadragesimum peruenit. Ex Alberto.

44 Salicis folia, vt etiam cortex, ex vino cocta podagricos fotu adiuvant. Adhæc sambuci, vel ebuli cauliculi cum adipe hircino taurinōue triti, et emplastrati. Addo quòd allij nucleolus ante accessionem quartanæ comestus, calorem mouet, qui, Celso autore, horrorem nō admittit. Testatur insuper Icethides medicus apud Plinium,

eadem quartanas finire coitu, sed incipientibus duntaxat menſtruis.

Cum volueris fugare mures de aliquo loco, 45
inſculpe ſtāno vel cupro, aſcēdēte tertia facie Ca-
pricorni, imaginē cati habētis murem in ore ſuo.
Et dum figuras eā, dicito, Ligo omnes mures per
hāc imaginem, vt nullus in loco vbi fuerit, ma-
nere poſſit. Deinde ſepeli in medio loco inuolutā
corio cati, & mirum videbis experimentum.
Hæc ex libello Ptolemæi de Imaginibus.

Aureas literas ſic facies abſque auro. Accipe 46
auripigmenti & cryſtalli ſingulorum vnciam
vnam: redigantur in puluerem, mixtiſque ouorū
albuminibus diu agitatiſ, fiat liquor ad ſcriben-
dum, vel pingendum appoſitus, Ex Alexi Pe-
demontano.

Indicibilis eſt familiaritas inter oleā & myr- 47
tum. Nam, vt refert Androcuius, myrti brachia,
virgultāque iucundè per oleam repunt, ac am-
barum radices mutuò amplexu amicè ſociantur.
Nec alia planta præter myrtum iuxta oleam per-
bellè ſurgit.

Experimento certiſſimo cōpertum eſt, bitumi- 48
niſ ſuffitu, ſiue crudum ſit, ſiue vratur, mulieres
vtro ſtrangulatas extēplo reuocari. Quamobrē
nōnulli ſœminarum collo, quæ ei morbo ſunt ob-
noxia, lanā exceptum appendunt, vt crebro ol-

factu paroxysmum arceat.

49 Capillos sic denigrabis: Tere herbam callitrichum ex oleo, & coque cum ouo coruino, taliq; vnguine capillum sæpius illine, & nigrescet. Quod si cutem albißimam ac delicatam habere voles, fac vt libra vna lithargyri argenti in aceto distillato ferueat, quo partes suauiter mades fac & illine.

50 In arthritide & chiraagra non est quod mortem quisquam pertimescat, nisi circa sinistrum pectoris sinum, cui cordis turbinatus mucro subest, humorum colluies decubat: digitusq; annularis sinistræ manus nodosus efficiatur, ac valde intumescat. Autor Leuinus Lemnius.

51 Accipiter columbino generi hostis est insensissimus, sed à tinnunculo, seu quercerella, tuetur, cuius conspectum vocemque reformidat. Quod columbas non latet. Nam vbicunque residet tinnunculus, tanti protectoris fiducia, à loco non secedunt, etiam si propius adsit accipiter. Ioan. Baptista Porta. Vide Aphorismum 26.

52 Cum volueris fugare serpentes de aliquo loco, vt nec tibi, nec item aliis noceant, fac imaginem duorum serpentium in æris lamina, secunda facie Arietis ascendente: & dum sculpitur, vel fusilis projicitur, dic, Ligo serpentes per hanc imaginem vt nemini noceant, nec quemquam impediant.

diant, nec diutius Vbi sepulta fuerit perman-
neant. Deinde conde imaginem quo loco putabis
adesse serpentes, & ilico fugient, quasi obiecto
igne. Si quatuor feceris imagines, easque in qua-
tuor angulis loci sepeliueris, multò tutius egeris.
Quod alius etiam imaginibus ritè accommoda-
bitur. Ex Ptolemæo.

Ælianus testis est pedem accipitris non ali- 53
ter aurum trahere, quàm ferrum magnes rapit.
Sunt qui eodem auro hydrargyrum euocant, e-
tiam è corpore eorum qui Neapolitano, Hispa-
nòue Vngvine illiti fuerint, vt alio dicemus loco.

Hederæ folia in vino elixata medentur om- 54
nium generum Vlceribus, etià iis quæ cacoethea
& chironia vocant. Quibus itidem auxiliatur
anethi semen combustum: Nam illa deterget,
carne replet, ac solidat. Addo quòd cichorij no-
dus in brachij plicatura delatus, oculorum dela-
chrymationes emendat, & tandem abolet, Au-
tor Arnaldus à Villanoua.

Si voles tingere setas suillas variis coloribus, 55
sic age. Vbi diligenter elotæ fuerint, & in aqua
aluminosa coctæ, mittantur, dum adhuc calent,
in aquam croco intinctam, si flauas habere velis.
Vel in succum aut vinum acinorum sambuci,
vel ebuli, si cœruleas. Aut in dilutum floris aris,
si virides. & ita de aliis coloribus. Idem licebit

experiri in pennis volucrum.

- 56 *Mulier quædam vterum ferens, desiderio humeri pistoris denudati dum panem ad furnū defert, omnem cibum penitus fastidiebat, præter carnē de humero dicti pistoris. Maritus percharæ vxoris misertus, certam pecuniam pro singulis morsibus pactus, fecit vt ille duos dentium mulieris insultus sustinuerit: tertium verò, doloris pertæsus, cum ampliùs ferre nollet, hinc mulier tergeminos est enixa, duos viuos, & tertiu mortuum. Autor Ioan. Langius.*
- 57 *Vitis laurum non amat, quia eius odore deterior redditur: eam enim olfacere & allicere dicunt. Quamobrem cum germen vitis ad laurum accesserit, retrò graditur inimicum fugiens odorem. Sic lappa lenti aduersatur: & cicer herbas omnes enecat, vicinaque omnia strangulat cytisus, Bapt. Porta.*
- 58 *Mos inoleuit apud veteres vt digitus qui medio & minimo interiacet auro insigniretur. talique gestamine decorus esset, potiùs quàm cæteri. Quod tenuis quidam arteriæ ductus (non autem nerui, vt Gellius existimauit) à corde ad hunc digitum porrigatur. Cuius motus in parturientibus & delassatis, omnibùsque cordis affectibus, tactu manifestè deprehenditur, Lemnius.*
- 59 *Puella insigni pulchritudine decora, sed na-*

PELLI veneno educata, ab Indorū rege doloſo muneri Alexādro Magno data fuit. Cuius ſcintillantes & ſerpentum more niſtantes oculos cūm Ariſtoteles vidiffet, ō Alexander, inquit, caue tibi ab hac, nam virus peſtilentiſſimum alit, vnde tibi exitium paratur. Nec iudicio defuit euētus: plerique enim proci, puellæ huius commercio intoxicati interierunt. Autores ſunt Ariſtot. Plin. Auerrois. Galen. Auic. & alij multi.

Leonem valde exterrere fertur galli gallina- 60
cei cantus, albi præcipuè, & maximè viſa eius criſta: cuius aſpectum ne ſuſtinere quidem po-
teſt. Hinc nimirum rectè ſcribit Proclus, dæmo-
nes leonis formâ aliquando apparuiſſe, qui obie-
cto gallo diſparuerunt.

Ligna & tabulata alumine illita non arde- 61
ſcunt, vt nec poſtes, fores, aut lacunaria ære vi-
ridi imbuta, modò cruſta durior iis obducatur,
& alumen, plumbique albi cineres, pigmentis
copioſè miſceātur. Cuius rei ſpecimen edidit Ar-
chelaus Mithridatis præfectus in lignea turri cō-
tra Syllam, quam fruſtra incendere conabatur:
eo modo quo Caſar caſtellum ex larigna materia
conſtructum circa Padum, vt tradit Plin.

Remorātibus vrinis & coli cruciatibus me- 62
detur aqua ablutionis pulueris ex genitali cerui
epota. Quin & puluis ipſemet dyſentericos valde

inuuat. Valet etiam iis medicamentis remistus, quæ sopitam Venerem excitant. Andr. Matthiolus.

- 63 Vermium terrenorum cineres, aut stercoris murium, vel ceruini dentis, dentium exesorum cauernis immissi, illos absque ferro & machinulis eradicant. Præterea si lapis repertus in capite oblogi limacis, ad leuorem teratur, & oculo infletur, omnes eius maculas detergebit, obliterabitque: siue vnguis fuerint illæ, siue leucoma, nebula, aut quid aliud.
- 64 Genuina est hydrargyri proprietas, pituitam ab vlceribus & membris extremis ac longinquis arcere, & per faucium adenes, paristhmia, oris poros & gingiuas expurgare. Sed hepati, cerebro, neruis, ossibus, dentibusque, non tantum suo frigore, sed tota substantiæ forma specifica, summe est noxium, Langius.
- 65 Hybernis mēsis aqua vitæ sesquidrachmæ seu cochlearis mensura, sacchare optimo edulcata, adiecto primarij panis exiguo bolo, ne cerebrum feriat, vel hepati quid noxæ adferat, salubriter exhibetur ieiunis obesius, pituitosisque corporibus, vt humores excrementitios concoquat, & illorum corpora à lethargo, apoplexia & morbis frigidis vindicet, Lemnius.
- 66 Puluis magnetis triobolari pondere epotus ex succo fœniculi, hydropicis aquas detrahit. Et ma

gnes ipse capiti admotus, dolores, omnesque eius querelas obliterat. Quod ex veterum commentariis se transtulisse scribit noster Hollerius.

Argenteas literas sic facies absque argento. 67
Sume Stanni opt. Vnciam Vnam, argenti viui Vncias duas, misceantur & liquecant. Deinde terantur cum aqua gummata, & ex ea materia, Vbi opus erit, formentur literæ.

Acorem & corruptelam omnem sic depones 68
à vino. Accipe iustam quantitatem cicerum, & ea oliuo inunge, coque, tere, Vt fiat crassamentum velut maza & pasta. Ex ea proijce libræ mediam in vinum quod tendit ad acredinem & sapor ille intra diem naturalem emendabitur.

Alimenta fulmine vitiata perniciofa sunt ac 69
summè noxia. Nam illi inest virulentia quædam ac pestilens lues, ex qua spiritus venenatus in contacta diffunditur. Quod scire interest, ac meminisse expedit.

Tradunt seduli rerum naturalium perscrutatores, 70
coaceruari vermes in inuolucris intestinorum cerui, & serpentium esu necari, quos spiritu narium ex cauernis elicit. Ne verò illorum virus ei obsit, ad fontes aquarum properat. In quibus dum ad labia vsque mergitur, ex oculis lentæ distillant lachrymæ, quæ viscedine sua in maioribus canthis ad nucis iuglandis magnitu-

dinem concreſcunt, & quodam modo lapideſcūt. Vbi verò ſeſe veneno exoneratum ſentit, aqua egreſſus, attritu oculorum ad arbores, tophum illud, viſus obſtaculum, (lapidem ſi placet appella) excutit. Quem efficaciſſimum eſſe aduerſus venena, teſtes ſunt magnæ autoritatis & antiquitatis medici quamplurimi. Talem gloriantur ſe viſiſſe Iulius Scaliger, & Amatus Luſitanus: traduntque, peſte correptis efficaciter dari cum vini momento. Nam tantus illius vi & præſidio cietur ſudor, vt penè totum corpus eliquari credas: quo vno peſtilens virus foras truditur. Lapidem hunc Arabes medici Bezoard vocant, & ab eo alexipharmaca, remedia aduerſus venena, Bezoardica.

71 Philetas poëta Couſ plumbeis uſus eſt ſoleis, ne à vento ob corporis exilitatem euerteretur. Et Oſiander theologus, vt ſcribit Georg. Fabricius, auream catenam collo geſtauit, ne lepra theologorum, quæ Græcorum medicorū eſt elephantiaſis, inficeretur.

72 Coturnices & capræ helleboro, vt ſturni cicuta innocenter veſcuntur, vel Lucretio teſte, Epicureorum ſcholæ diſcipulo, & philoſopho argutiſſimo,

- " Præterea nobis (inquit) veratrū eſt acre venenū:
- " At capris adipes & coturnicibus auget:

„ Quippe videre licet pinguescere sæpè cicuta
 „ Barbigeras pecudes: homini quæ est acre ve-
 nenum.

Menstruatus pannus radicibus arborum con- 73
sepultus & maximè iuglandis, illam paulatim
enecat, vt Democrito geoponico visum est. Ad-
do, quòd si quis verbasci plantã manè dum flores
aperit leniter cõcusserit, ad vnum omnes sensim
defluet, ac si plãta exsiccata esset, vel siderata.
Quod magicis artibus fieri arbitrabuntur rerum
ignari: præsertim, si qui excutit, verba quædã ob
murmurare fingat. Autor Ioã. Baptista Porta.

Ex asbestino lino & amianto lapide, lintea 74
cõtexunt Indiani, quæ in igne proiecta flammã
quidem cõcipiunt, sed ab ea non consumuntur,
aut detrimentum vllum accipiunt, quin potius
exempta splendescunt, nihilque illis deperit. Dio-
scor. Plin. & alij multi. Tale habuisse aiunt Ca-
rolum. V. Imperatorem.

Vaccarum vngulæ ex prioribus pedibus ex- 75
utæ, crematæ, & in subtilissimum puluerem re-
ductæ, lac nutricibus augent, si illis exhibean-
tur in iusculo, vino, vel liquore alio idoneo.
Eadem carbonibus impositæ, mures suffitu ene-
cant, vel aliò abigunt. De experimento cuius-
dam Hispãni.

Cochlearia ex ficulneo ligno facta hoc habet 76

B iiij

peculiare, quòd carnes ad celèrē coctionem adi-
gunt, si elixationi earum sæpius admoueantur,
vel cum illis vnà elixentur. Quod & Vitri frag-
mento multi etiam ascribunt, de experiētia. Sed
aiunt, Vitrum illud debere esse conflatum ex ci-
nere fœni vel filicis.

77 Qui hydrargyro, seu vino argento, vitiatas
aquas ex mōtibus scaturientes bibūt, iis choeradi-
bus aut strumis, necnō bronchocœle, seu gutturis
hernia & tumore ad sternū pēdulo collū turgere
solet. Ex quo rectē præcepit Vitruuius, vt ex mē-
bratura & habitu corporis incolarum pulchro
vel deformi, naturas aquarum illius regionis ex-
ploremus.

78 Aqua vitæ, foris admota, opportunè auxi-
liatur neruis, musculis & membris algore oppres-
sis, omnesque affectus dolorificos qui in frigidis
humoribus consistunt, perbellè discutit, vi calo-
rifica ac penetrandi celeritate.

79 Oleum ex sulphure ad hunc fit modum. Sul-
phur in œnostagmate (stillatio vino, seu aqua
vitæ) feruescit, dum enatet lentor quidam, lana
molliore, vel attrito linteo rapiendus, aut con-
chula alioquin excipiendus. Aliquoties commu-
tāda est aqua, donec satis olei collectum sit. Hoc
demersum corpori hydrargyrum foras allici vo-
lunt, statim illito à balneis. Iacob. Hollerius.

Si in sinistra manu habueris cor caninum, in 80
cuius centro sit defixus dens canis, te praesente om-
nes canes conticebunt: maxime si utrumque
sit ex nigro cane acceptum. Quod pro vero &
comperto mihi traditum est.

Margaritas & vniones sic finges. Accipe 81
cādidos lapillos ex capitibus vel oculis piscium:
quos munda, sicca, puluera, & agitat, despu-
matisque ouorum albuminibus excipe, misce,
ac tandiu moue donec fiat velut maza & spis-
samentum: ex quo vnionum corpuscula, dum
recens & tractabilis est materia, effinge, & se-
ta suilla, vt fiat foramen, trāsfige. Tum demum
resiccata coque in lacte vaccino, & secreto loco
procul à Sole & puluere iterum sicca, donec per-
fectam duritiem induerint. Videbis quod pla-
cuisse queat.

Celum crebro tonitru reboans subitam & in- 82
esperatam mutationem vinis multis inferre solet.
Quòd si vinariae cellae subterraneae & testudina-
tae fuerint, minus detrimenti accipient vina,
quàm si tabulatis constructae sint. Praecautio erit,
antequam tempestas ea ingruat, vasis vinariis
laminam ferri cum sale, aut silices superponere,
Leuinus Lemnius.

Quum Aristoteles in Chalcide exularet, & 83
Euripi angusti in Eubœa freti, septies interdiu no

- Etúque alternis fluctibus stató tempore refluí, causam reddere non posset, mœrore contabuisse, & hinc morti occubuisse fertur. Autores sunt Iustinus Martyr, Plutarchus, Crinitus, & alij.*
- 84 *Dentes apri recenter occisi adeò feruent, vt crines aut setas, si quis admouerit, exurant. Quod se atroci dente irâ inflammatus aper, contra persecutores vlciscatur, Autor Xenophon.*
- 85 *Struthiones conflata auro, vel alio metallo, numismata in horto ducis Ferrariae deglutire & concoquere vidi, inquit Ioan. Langius. Addit quòd cum metallorum scobem adeò appetât mures, credibile est eos metalla concoquere, ac his nutriri. Quos Theophrastus in Syaro insula expulsis incolis ferrum quoque arrosisse tradit. Referunt & Lauinij argenteos clypeos corrosisse, ac magnam apud Chalybas in ferrariis officinis iacturam fecisse.*
- 86 *Adeò dissident homines & serpentes irrecòciliabili odio, vt statim viso serpente expauescat homo: & foemina vterum gerens, partum abortu vitiet. Nam statuta est à mundi primordiis inter hanc & illum irreparabilis inimicitia, & indicibilis antipathia.*
- 87 *Inter ea quæ calorem natiuum augèt & excitant, ac dolores quorumcunque membrorum demulcent, primum locum habent catelli, non*

omnes quidem, sed ij præcipuè quibus pilus est cōcolor. Sic in chiragra, podagra & omni arthritide nihil præsentius ad consopiosos cruciatus quamlibet efferatos, si parti affectæ adhibeantur. *Leuinus Lemnius.*

E Proculo Cæsare cētum virgines intra dies 88 quindecim foetum conceperunt. Et Artaxerxes cētum ac quindecim filios habuit. Porro, de Socrate illud est memorabile, quod cum adolescens petulans illum calce percussisset, idque molestè ferrent eius amici, Si me asinus calce pulsasset, .. inquit Socrates, dignum ne existimaretis ut tu tuò illi calces iniicerem? ..

Bardanæ maioris folium (quæ & arction & 89 personaria dicitur) summo capite gestatum, matricem sursum tollit, sub planta pedis, deorsum. Quod remedium præstantissimum habetur aduersus suffocationes, præcipitationes, ac dislocationes matricis. De folio Brassicæ scribit M. Cato, quod vertici capitis impositum, vuulam ex defluxu pendulam, vel aliter affectam, sursum rapit.

Gutturofitas seu bronchocœle nō solūm vernaculum est vitium incolarum mōtium, sed etiā 90 aduenarum. Qui si collo vel anseribus gracilior illuc accesserint, & de hydrargyris montium fontib⁹ annos aliquot potauerint, illos gut-

tura, qualia sunt taurorum palearia, in patriam referre videbis. Et, quod omnem superat admirationem, ligna etiam in hos fontes proiecta tuberafcunt, Langius.

91 Quum omnia quæ è terra eruuntur, quamlibet ponderosa, argento viuo innatent, solum aurum subsidit, & ab eo absorbetur, mutato colore in argenteum: qui nisi igne elui potest: sic enim in fumum resolvitur teterrima odoris fœditate.

92 Cancer fluuiatilis tritus, tela ac spicula è corporibus detrahit, si illis superponatur. Quod etiã peculiare habet lacertæ parietariæ caput, & rana secta. Sic scorpio contritus & appositus, virus quod infixit retrahit. Res imitanda crudelibus aliquot adolescentum amasiis, quæ vbi vulnus quandoque letale illis inflixerūt, remedium quod præsentissimum habent, atrociter denegāt, & ita miseros miserius perire, vel ad tabem usque languere sinunt.

93 Virides literas sic facies, Accipe folia rutæ, succū exprime, florem aeris & parum croci adde, tere, & dum vti voles, aqua gummosa excipe, ac scribe.

94 Cùm volueris vt pisces multi cōgregentur in vnum locum, fac imaginem piscis ex stanno vel plumbo, ascendēte prima facie Aquarij (meliùs fortasse Piscium) & dum illam figuras dic, Li-

go & adiuro omnes pisces qui sunt in flumine (nominandum est) ad tractū balistæ, vt ad hāc imaginem veniant, quotiescunque in eius aqua posita fuerit. Et cū volueris exire piscatum, pone eam circa rete in olla noua, & miranda ac periucunda videbis.

Vinum vitiatum reparabis, si in aliud doliū 95 illud trāsfundis quod prius deraſum & à fecibus deterſum fuerit, necnō decocto calido foliorū lauri, myrti, hormini hortēſis, quæ nostra est orual-la, inglandis aut radicis ireos, vel baccarum iuniperi, probè ac diligenter elotum. Vbi in vsum voles depromere, colorem, odorē ac saporem sanēquam gratum exhibebit.

Testatur Aristoteles arcanorum naturæ con 96 sultiſſ. amitam Timonis, quotannis in spelunca, vrsarum more, bimestre tempus absque vllō alimēto semianimē delituisse, vt sola spiratione viueret, ac ægrè diſceretur, Autor Athenæus.

Signa morituri ex vlceribus sunt, quando illa 97 quibus suis emplastris operta, nulla sanie madesce-re, aut liuſcere deprehenduntur. Adeò citra naturæ vires nil pharmaca pollent, Lemnius.

Si in succū limonij mittatur numisma puri & 98 obrixi auri, vel eius loco bractea, foliūmue auri consimilis, & exacto die naturali illinc educatur, ac peste laboranti succus ille præbeatur, cum

tantillo vini albi & puluere radicis angelicæ,
vel ex decocto ipsiusmet radicis, mirum dictu
quantum præsidij adferat etiam deploratis &
conclamatis. Expertum.

99 *Hederæ vis ac natura*, Tertulliano autore,
est caput ab heluco, hoc est pridiani vini oscitan-
tia & semisomno, defensare, vi nimirum discus-
soria atque exsiccante. Quâ etiam à crapula tu-
tos reddere creditur capiti admota, vel præsum-
ptis eius acinis aliquot. Atque hinc factum cre-
diderim, vt Bacchus foliatis vuis hederæ coro-
naretur, & ob id Corymbifer diceretur.

100 Errant, inquit Ioachimus Fortius, qui putât
Iulium, fuisse Cæsarem nuncupatum à cæso ma-
tris vtero dum nasceretur. Nam quo tempore
subiugaret Gallias, matrem nomine Aureliam
amisit. Quæ superuivere nequiuisset, si cæso eius
vtero natus ille fuisset. At in his audiendus non
est Ioachimus: nam plures mulieres vixisse an-
nos multos constat, imò verò concepisse, ac pe-
perisse, cæso illarum vtero: quemadmodum hi-
storis aliquot in hac Centuria ostendimus, &
aliis deinceps indicaturi sumus.

ANTONII MIZALDI
MONLVCIANI

MEMORABILIVM

Centuria II.

MEMORABILE est ac val-
de admirabile quod narrat
Alexander Neapolitanus,
certis ac fide dignis autori-
bus se comperisse in citeriore
Germania intra Danubiũ,
vites emergere quæ clauiculos & plerumque fo-
lia ex puro auro candicantia ferant. Quæ regibus
& summis ducibus dono sunt data. Idem conti-
gisse refert Baptista Fulgosus (adnotante Gau-
dентio Merula) iuxta Sirminum Urbem Pan-
noniæ, vt insequentibus plenius ostēdemus. Cau-
sa aurifodinis sub vite latentibus ascribi potest.
Nam, Plinio autore, sub terris, aut certè in sum-
mo earum cespite, metalla inueniuntur. Quæ vi
quadam nature, auxiliares veluti manus etiam-
num præbente cælo, à plantis attrahuntur & ra-
piuntur: via & modo imperceptibili. Quod
ὁ χρυσοφόρος ποῖτα de aureo virgulto in luco
Cumano exorto, fabula subtiliter inuoluisse mi-
hi semper est visus. Sed de his alibi.

Si per nuptialem annulum sponsus mingat, à 2

fascino, & veneris impotentia soluetur, qua à maleficis ligatus fuit. Autores sunt Guliel. Vari- gnana, Nicolaus & Arnaldus à Villanova me- dici: necnon Petr. Argelates chirurgus. Huius ad- do, quòd mulieres quæ dormire consueuerunt su- pra dextrum latus, vix foemineam sobolem pa- riunt, vt scribit Rasis.

3 Aqua per plumbeas solenas, syphones aut fi- stulas deducta, fugienda est: nam sordes & limus plumbi ei adherent. Ob id qui talem aquam bi- bunt, dysenterici fiunt. Adde, quòd non parum incommodi etiam recipit ab hydrargyro, quod plurimum inest plumbo. Autores sunt Galenus, Albertus, & alij.

4 Admiratione dignum est, quòd ex morbo Nea- politano inunctus, si aureum annulum, vel nu- misma in ore teneat, & lingua hinc inde volu- tet, argentum viuum quod corpori ex illitu & vngue innatat, ab auro rapitur & in annulum deuoluitur: sic vt totus argenteus eximatur: nec pristino restituitur nitori, nisi igni admotus, Lemnius.

5 Cochlearum & limacum carnes, aliàs per se, aliàs cum suis volutis tritæ, mixto interdum coa- gulo, spicula ex alto rapiunt. Prætèrèa, hydropi- corum vètri impostæ, aquas exugunt. Sed priùs soluere non oportet, quàm totus humor exudaue- rit, aut

rit, aut sponte sua decidant. Iacob. Hollerius.

Herba cynoglossum, seu lingua canis, matri- 6
ci canis copulata, omnes Urbis vel rursus canes eò
loci cogit, vbi occultata vel sepulta fuerit. Et si
talis miscellanea collo canis ita appensa aut liga-
ta erit, vt excuti non possit, videbis eum tandiu
circumuolui ac rotari, donec semimortuo similis
corruat. Illud idem sub planta pedis gestatum,
omnem canum latratum ligat & impedit. Al-
bertus.

Phauorinus refert apud Aulum Gellium Scy- 7
thas, si quando rei cuiuspiam causa in ediam ferre
cogerentur, latioribus fasciis ventrem cohibuisse:
Quod nulla relicta inanitate, fames eos minùs
infestaret. Nam propter nimiam ventris com-
pressionem, tolerabilior est inedia. Ex quo factum
videas, vt qui liberalius cibari volunt, diploide
laxent, & tibialium ligulas soluant.

Cum volueris fugare lupos ab aliqua villa 8
aut nemore, vt nunquam ibi reuertantur: Figura
ascendente secunda facie Sagittarij imaginem lu-
pi in cupro vel stanno, pedibus simul ligatis, &
duos maximos canes quasi latrantes super eum.
Et interoperandum dicas, Extermino per hanc
imaginem omnes lupos qui sunt in hac villa aut
nemore (proprio nomine addito) vt nò remaneat
aliquis eorum in illo. Deinde sepeli imaginem

in medio villæ aut nemoris inuolutam canina pelle, & pedes lupi sursum vertas, vt sit supinus. Sic reddes regionem à lupis immunem.

9 Althææ maluæque decoctum, scabras manus & rugosas emendat, lenit ac emollit. Sed id multò efficacius præstant semina fœni-græci & lini, quòd miti oleagine imbuta sint. His addo quòd palumbus ferus ex posca decoctus, tormina sanat & discutit. Plinius.

10 Thrasius pharmacopola, & pleriq; in Græcia pastores, integros hellebori manipulos citra noxam deuorarunt, & concoxerunt. Cuius frequentes potiones ob pharmaci assuetudinem, nec vomitu, nec alui deiectione purgare poterant Eudemum Chium, vt scribit Theophrastus.

11 Elephas viso ariete mansuescit, ac furias impetumque remittit. Quibus machinamentis Romani elephantos Pyrrhi Epirotarum regis in fugam verterunt, & amplissima victoria potiti sunt. Addo quòd coruo miluus est inimicus, nã volatu præstantior & ungulis validior, escam ei præripit.

12 Si quem vino obrutum esse contingit, vomitu, vt etiam Ecclesiastes cōsulit, illi succurrendum est. Deinde testes, partesque genitales, mantili aut sudario frigidà madefacto inuolui debent: Fœminis verò vbera, mammaeque in eūdem mo-

dum foueri, nisi vterum gestauerint. Lemnius.

Bubonium, seu inguinaria herba, presentissi-
mum est remedium ad inguinū affectus (ex quo
nomen habet) siue illinatur, siue suspendatur.
Addit Aëtius quod plantago arefacta, vermes
in vlceribus contractos interficit. Et Nican-
der tradit semen bulborū veneno aduersari. Ho-
rum autem nomine intelligi puto, id quod vulgus
Gallicum vocat Eschalottes, oignonnetz
& appetiz.

A capitibus & caudis animalium pilosorum
abstinendum censet Rasis: nam veneno haud-
quaquam carent. Docet insuper hepata anatum
propriatē habere sistendi fluxum qui ex debili-
tate hepatis nascitur: ad hæc merulam optimum
esse cibum iis quibus melācholia generari incipit.

Optima & salutaris aquæ indicia sunt, vt ce-
leriter feruescat, & celerius aëri exposita frigef-
cat. Adhæc, vt legumina, præsertim pisa, citius
asparagis, quod aiunt, decoquat, nullāmq; in fun-
do sui vasis maculā aut limū relinquat, né ve lin-
teolū in ea demersum labe aliqua inficiat. Debet
insuper esse limpida, levis, omnis qualitatis ex-
pers, & hypochondriis minimè grauis, ex sen-
tentia Hippocratis & Galeni.

Argentea vasa auro incrustari & obduci
nequeunt, nisi argenti vini ministerio, cui vni

se obsequiosum præbet ac tractabile. Nam cum omnia metalla respuat, soli tantum auro, ceu amico & familiari, libenter sociatur, maritatur, & agglutinatur. Hinc argento ægerrimè adhærescit, ægrè plumbo, difficillimè ferro, æri medio-criter, Lemnius.

- 17 Fermentum oleo subactum, & cum cepa co-
ctatum, potenter coquit abscessus, mollitq; ac
digerit. Et fœnum græcum oleo incoctum duris
inflammationibus vtiliter adhibetur. Addo quòd
cochleæ frixæ vel assatæ hydropicos mirandum
in modum adiuuant, si iis sæpè vescantur.
- 18 Folia auri, quot volueris accipe, necnò mel-
lis guttas tres vel quatuor, misce, tere, & serua
in osseo vasculo. Si ad scribendū vti voles, adde
aliquantulum aquæ gummata, & habebis lite-
ras incomparabiles, Alexis Pedemontanus.
- 19 Plinius tradit Astomorum gentem sine ore,
corpore toto hirtam vestiri in India frōdium la-
nugine, & halitu tantum ac odore viuere, quem
naribus trahunt: nullum illis cibum, nullumque
potum adesse, sed radicū, florūque varios odo-
res excipere, & syluestrium malorum olfactu,
(quæ in longiore itinere secum deferunt, ne desit
odoratus) nutriri & sustentari.
- 20 Si in recenti muris stercore sepelitur aurum,
combuitur vt fieri solet cum plumbo. Idem sic

combustum si in puluerem conuertatur, & ster-
coribus cati obruatur, in pristinum statum redit,
ac propriam naturam cum colore agnoscit. Ex
Pedemontano. Sunt qui combibi, potius quàm
comburī dicant.

Annus ætatis sexagesimus tertius labēs, ra- 21
rò absque vitæ periculo, vel insigni aliquo incō-
modo transigi solet, vt innumeris obseruatū est
exemplis. Hinc Aug. Caesar, Gellio autore, sibi
gratulatus fertur, quòd cum ætatis annum eua-
sisset. Causa esse potest, quoniā is annus septimi
atque noni (qui climacterici & vitæ humanæ
critici esse solent) sibi inuicem connexam, uel, vt
loquuntur Arithmetici, ductam in sese quadra-
tè multiplicationem cōtinet. Nam nouies septē,
vel septies nouem, sexagintatres constituunt.
Sed hæc paulo plenius ac planius tibi aliquando
expedient Iatromathematica nostra.

Boues eēctomi, id est castrati, maiora ferunt 22
cornua. Et quibus propè aures venæ inciduntur,
eos in Veneris lucta sperma quidē effundere, ve-
rū id modicū esse ac sterile, autor est Hippocr.

Simius adeò testudinem perhorrescit, vt ea 23
visa latebras quærat, & validè clamet. Sic ele-
phas subrumi suis grūnitum summè reformidat,
vt tradit Zoroaster in geoponicis. Sed admira-
tione dignū est, quòd pullus gallinaceus, qui ser-

pentem ac draconem non pertimescit, vsque adeo
vmbrae, vel prateruolantis miluij expanescat,
vt ilico sese illatebret, ac securitatis & euasione
locum repentè captet.

24 Videmus catellos plerosque arthriticorū mem-
bris, dum sauiunt dolores, admotos, fractis, ener-
uatisque esse articulis, ac agrè pedibus insistere:
maxima doloris parte in eos trāslata, vt scribit
Lemnius.

25 Catonem seniore poenitebat, mulieri quid-
quam arcani credidisse: aliquo naui traiecisse,
quò pedestri itinere proficisci licuisset: & diē per
negligentiam, inanem sibi effluxisse.

26 Succinum quodcunque in adipe lactētis suis
decoctum, non solū pellucidius redditur, sed e-
tiam multo præstātius. Et si quis secum habue-
rit semen acetosæ collectum à puero virgine, nō
poterit sperma emittere, nec in somno, nec in vi-
gilia. Ob id contra nocturnas pollutiones pluri-
mū valere traditur. Autor Gilbertus An-
glicus.

27 Bartholomæus Montagnana insignis medi-
cus, refert quendam ciuem Paduanum cū al-
teri genuum cantharides admouisset, supra quin-
que libras sanguinis eminxisse. Idem quoque ac-
cidisse tradit alteri, qui eas ad vnguim leproso-
rum scabritiem tollendam pollici pedū applicuif-

set. Hinc nimirum constat, cantharidum virulentiam non solum intra corpus, sed etiam extra perniciem adferre. Langius.

Luna in hac terrena vires suas maximè explicat, quum vel Soli est opposita, vel ab amplexu illius recedens paulatim lumine intumescit, ac veluti gravis efficitur. Quo tempore concubitus minus officit, quòd tum omnia humore imbuantur. Vnde fit ut carnes illius radiis per hæc tempora expositæ, facillè tabescant: & sub ea dormientes pallorem, capitisque gravitatem contrahant, ac morbo comitiali tententur. Plinius.

Ostrea viua pestiferos bubones loco transferunt, & virus omne ad se trahunt: sunt autem agglutinanda brachio, quæ axillaris decurrit, si quidem bubo in alis est: si verò inguen obsidetur, lineamentis femoris, quæ vena cruris describit. Hollerius.

Magnes verus capiti coniugis dormientis, sed nescientis, suppositus, si casta est, dulcibus amplexibus virum detinebit: sin minus, è cubili tamquam pulsata desiliet. Autor Albertus, cui tantum fidei adhibebis, quantum monstrabit experientia.

Cuilibet rerum speciei est peculiare astrum, ut polus magneti, & cuilibet astro peculiaris intelligentiæ demon, ut homini cuilibet suus genius,

C. iij

dicatus est. Plato in Tim. Sic selenites candidus ex Arabia lapillus, pro Lunæ crescētis & decrescētis mole, eius imaginem reddit: & ob id Lunaris esse censetur. Proclus, Dioscorid. Ælianus.

32 Azurum, ut vocant, ultramarinum, sic cōficiēs ac bellè ementieris. Habe azurum commune, tere diligenter cum aceto, eoque inunge tenuissimam laminā argenti puri, & eam superpone vasi vrina pleno. Quod calidis cineribus & pruinis tandiu admoueatur & moueatur, donec ultramarinum euadat, hoc est præstantissimū. Ex libro manu vetustissima descripto.

33 Infantes elegantiori forma nutrices & gestatrices ambiunt, rugosāsque ac deformes annus perhorrescunt, Quocirca cum annosis & virosis fœminis in eodem lecto collocari nō debent. Nā quod halitu graui ferè sint, ac tabifico, fit hinc, ut quidquid ab illarū corporib⁹ effluit, facilè ad se alliciant infantuli, & colorem à naturali alienum, cum multis vitijis induant. Quod veris & prudentibus matribus scriptum sit, quibus esse solent vigili perdulcia pignora curæ.

34 David septuagenarius cū senili frigore torperet, nec pellibus opertus incalesceret, medicorū consilio persuasus, spectati decoris puellæ Sunamiti Abisag, castè in eius amplexibus dormi-

uit, ut ex eius calore, stomachi robur foueretur,
Ex sacris Bibliis.

Hyana si hominem canēmue dormiētem vi- 35
derit, suum iuxta illorum corpus extendit. Quod
si soporati corpus superarit, delirum efficit, & ne
sibi obsistat manus prærodit. Sin longitudine su-
perabitur, celerem arripit fugam, Autor in sua
Panacea Nestor.

Ad scribendum aureis literis, Sume croci & 36
auripigmenti partes æquales, dilue cum felle ca-
prino, & tādīu sub fimo equino sepeli, donec fiat
veluti spissamentum. Cum quo pinge vel scribe.
Idē fiet si acceperis drachmas duas aloes, & croci
tantundem, eaque in pollinem redacta, albumi-
ne oui exceperis, & diu multūmque agitaueris.
Ex quodam grammatographo.

Expugnanda ebrietati & discutienda crapu- 37
la accommodatissima est brassica ea quæ plus cæ-
teris rubescit, si ex illius cauliculis succus denti-
bus expressus deglutiatur: aut eadem cocta, in-
ter primæ mensæ edulia māducetur. Qua vi etiā
pollere aiunt portulacam. Levinus Lemnius.

Pulli collumborū occulta proprietate renum 38
dolori conferunt, & corruptū sanguinem emen-
dant: sed dum interficiuntur, capite truncari de-
bent. Eorundem carnes facultatem habent sa-
nandi tinesmum, quem cucurbita frequenter

- comesa generare solet. Rasis.
- 39 Qui quartanâ corripuntur, à magno epilepsiae morbo non infestantur. Si autem hoc primò corripuntur, & quartana superuenerit, tum cessat. Hippocr. Adde ex Galeno quòd melancholici magna ex parte comitiali morbo afficiuntur: & contrà, epileptici fiunt melancholici.
- 40 Hydrargyrum, seu vinum argentum, vi usque adeò est penetrabili, ut incisa vena eorù qui semel atque iterù ex morbo Venereo inuncti fuerant, aliquot drachmas eius emanasse còspectum sit. Illius autem agilitas & penetrabilis natura edomatur, extinguiturque salua hominis sani, & nihil olidum spirantis: cui momentum cineris, aut pusillum triturae ossis sepiæ admixtum sit, Lemnius.
- 41 Oleum de scorpionibus præterquam quòd viris ex eorundem ictu retrahit, calculos etiã educit glandi illitum, vel in vermiculo inditù poro, quâ urina defluit, si quidem calculus restitit in cole. Si superius inhaeserit, pubi ac perinaeo remedium admoendum est. Iacobus Hollerius.
- 42 Admirabilissimum est illud de adipe vrsi, inquit Theophrastus: Nã dum in latebris delitescit vrsus, & ob id pinguior euadit, intra vasa in quibus asseruatur, eodem tempore excrescit. Locum hunc Theophr. Plinius ad carnes vrsorù

se illatebrantium refert, citato eodem Theophrasto. Quàm rectè, vnica nos reddet facti experientia certos.

Ebur, vt etiam ossa quauis, viridi colore tinges ad hunc modum: Sume aquam fortem, quântum æris quantum fieri poterit erodatur. In ea, ossa, quibus formis visum erit, elaborata, pernoctare sine: & ita veros smaragdos colore imitabuntur.

Cùm volueris cogere in vnum locum multitudinem coruorum, fac imaginem dimidiij corui in stanno, prima facie virginis ascendente, dicendo: Non remaneat coruus in hac tota regione qui non veniat ad hanc imaginem, quocunque in loco sepulta fuerit. Deinde sepelias eam vbi volueris, modò sit in loco & aëre libero. Sed nõ est obliuiscendum vel prætermittendũ quòd dum formantur istæ imagines, & (vt volunt quidam) sepeliuntur, Luna debet esse in ascendente, adiuta bonis foeliciũ planetarum aspectibus, & procul à maleficorum conturbatio: qui cadentes erunt, & dominus ascendentis fortunatæ stellæ coniunctus. Ex vetustissimo Ptolemæi exemplari.

Oleum vino, vel alterius generis liquori superinfusum, præpedit ne vapescat; aut corrumpatur. Nam omnes halitus qui putredinem infer-

repossent, vna cum externo aëre, veluti quodam
teſtorio, excludit. Putrefcunt nihilominus ſtir-
pes omnes oleo illis affuſo, vt tradit Plinius.

46 Quemadmodum magnes ſuam virtutem per
acus ordine coherētes, in quartam & vltra dif-
fundit: ſic natura virtutem animæ informati-
uam de ſemine in ſemen diffundit. Hinc fit, vt
auorum notæ in nepotibus crebrò illuceſcant, etiā
poſt plures affinitatis gradus. Langius ex Ari-
ſtot. Plin. & Lucretio.

47 Teſtudo de paſto ſerpente egrotans, eius ve-
nenum origani eſu excludit: & contra illum di-
micatura hoc ſe munimento loricat, perinde atq;
muſtela rutæ paſtu, quando in eum cominus &
eminus congreſſura eſt, Ariſtot. Dioſcor. Plin.
Galenus, & priſci ferè omnes.

48 Diligent te omnes ſi cor hirundinis tecum ha-
bueris. Et mulier eum perditè amabit, à quo co-
lumbini cordis puluerem in potum vel eſcam ac-
ceperit. Prætereà, ſi quis de leporis felle ſub capi-
te poſuerit, perpetuò dormiet. Excitabitur autem
ſi acetum illi potandum dederis. Ex Alberti fa-
bulofis narrationibus.

49 Nux myriſtica, ſeu moſchata, ſi à viro geſte-
tur, non ſolùm vigorem ſuum conſeruat, ſed etiā
turgeſcit, magisque efficitur ſucculēta & ſpecio-
ſa: præſertim ſi iuuenilis adultæque ætatis homi-

nes circumferant. Lemnius.

Animalium calcanei combusti summè pollēt 50
aduersus colicos cruciatus, vt scribit Rasis. Et
folia alni nudis pedum plantis supposita, viatori-
bus itinere defatigatis magnum leuamen præ-
stant. Illa eadem rore matutino madentia, cubi-
culis vtiliter insparguntur ad necandos pulices.

Lienem coercet ac spleneticis medetur absin- 51
thij Rom. decoctum potui ieiuno datum: & post
cibum aqua ea in quam à fabro ferrario cādens
ferrum sæpius extinctum fuerit, Autor Corne-
lius Celsus medicorum alter Cicero. Hinc fit vt
animalia apud huiusmodi fabros educata, exi-
guos lienes habeant. Addere mihi licebit, quòd
Anton. Beneuenius medicus insignis, gloriatur
se illa eadem aqua & esu capparum, Florentinū
ciuem septennali splenis schirro laborantem pe-
nitius curasse.

In morbis cerebri & qui supra diaphragma 52
constituti sunt, si genitalia propendent ac flacce-
scunt, salutare est: si verò contracta sint, omino-
sum. In omnibus autem affectibus qui infernas
partes occupant, testes corrugatos esse, puden-
dūque subrigidum, optimum est signum: reua-
lescere enim indicant, Autor Lemnius.

Hebeni formam acquirant omnis generis li- 53
gna, præsertim dura, vt buxus, sorbus, pyrus,

morus, & alia huiusmodi, si tale seruetur artificium. Mergantur in aqua aluminosa per tres dies, & Soli, vel ad ignem ita exponantur, vt solum incallescant. Deinde coquantur in oleo communi, in quo tantum Vitrioli Rom. & sulphuris, quanta est nux auellana, dissolutum sit. Quò diutius coxeris, eò nigriora euadent: modò prouerbij memineris, Ne quid nimis. Videbis pulchram materiam & elegantem. Ex Italo multorum experimentorum professore.

54 Axungia genibus alligata redit in os sapor, Plinio autore, vt etià expui videatur. Ex quo fortasse non vnus hydrargyri qualitate, sed totius mixturæ ex eo & axungia, illitis in lue Venerea os grauius exhalat, & salina madet. Hollerius.

55 Auicenna refert quendam peregrè profecturum, libram vnā olei violacei cum adipe mixti bibisse, & in ediam absq; vlla fame decē dierū sustinuisse. Quod & oleum amygdalarū ac adipem vaccinum, ex viscedine præstare, idem tradit Auicen.

56 Succus foliorum verbasci contusioni, aut plagæ appositus, & trita folia superposita, ac fascijs deligata, si per diem integrum ibi relinquantur, quidquid illud erit egregiè sanabūt, etiam si vlnus accesserit. Quod tamen vino prius eluendū est, deinde succus & folia apponenda: miraberis

effectum, ut ab experto accepi.

Lingua serpentis virginea cera inclusa, & in 57
aurem sinistram cuiuscunque equi demissa, illum
veluti mortuum humi procumbere cogit: abla-
ta, non solum eum expergeficit, sed etiam multò
alacriore reddit, ut mihi retulit Anglus quidā.

Stillatitius humor igni admotus ita ut ferue- 58
at, omni sua vi & facultate destituitur. Nam
cum purus sit & defecatus, nihil habet quod illi
adimi, addiue possit: eoque fit, ut siccitius putrescat
& mucore obducatur, quam putealis aqua deco-
cta, Lemnius.

Pulvis pyrius, seu bombardicus & incen- 59
diarius, tam exigua, aut fere nulla vi caustica
participat, ut eo non scabiem modò, sed vlcera
sordida & cacoethica abstergere & consolidare
viderim, inquit Ioannes Langius medicus præ-
stantiss. Comitum Palatin. Rheni. Quod ani-
maduertāt vulnerariæ medicinae professores, qui
bella sequuntur, ac tantoperè desudant in extin-
guendo ardore huius pulueris, vulneribus, ut sibi
persuadent, impresso: relicta interim combustio-
ne, à qua maius impendet periculum.

Mirabiles sunt animalculorum quorundam 60
sympathiæ & metamorphoses. Eruca etenim
ascitis alis degenerat in papilionem. Eruca in fi-
conata, in cantharides abeunt: & hydrus in la-

cubus degens, exhaustis aquis stagnantibus, in serpentem transit.

61 *Vt plaga quæpiam non doleat, nec putrescat, quinquies hoc dimetrum quotidie pronunciet patiens, apposita manu ad plagam,*

„ *Vulneribus quinis, me subtrahe Christe ruinis:*

„ *Vulnera quinque Dei sint medicina mei.*

Ex præcantationibus medicis Gordonij, & Guainerij. Addam ex Alberto, quòd oculus hirundinis positus in lecto, non permittit iacentem dormire, donec auferatur. Et bubonis cor sinistra mammillæ mulieris admotum, cogit eam aperire secreta.

Memoriæ proditum est Alexandri Macedon.

62 *regis vestes gratissimo odore fuisse perfusas: non quidem ascititio externòue suffitu, sed à genuino nativi caloris effluvio.*

63 *In epilepsia pollex pedis vellicatus, laborantem à paroxysmo excitat. Et succus urticæ arterius illitus febrium ardores compescit. Præterea, si quis succo foliorum cucurbitæ pilos equorum & aliorum animalium æstate media intinxerit & madefecerit, non paruo rei miraculo muscarum tædiis, ac molestia carebunt. Cardanus.*

64 *Pulvis cantharidum ex adustione, addito cerasorum gummi, ut magis salutaris, ita minus noxius erit, si in diureticis electariis, cum apo-*

Zemate

Remate morbo conuenienti dissolutus, exhibea-
tur. *Langius.*

Coluber fluuiatilis funiculo à cauda præliga- 65
tus & suspensus, subiecto vase aqua pleno in
quod dehiscat, aliquot post horis vel diebus, ore
lapidem eructat, qui exceptus vase quod subia-
cet, totam aquam ebibit. Alligatur lapis hic hy-
dropicorum ventri, atque in totum exhausta a-
quâ liberat. *Hollerius.*

Obesæ mulieres, quæ magna ex parte steriles 66
sunt, moderato salis usu in condimentis fœcun-
dæ euaserunt. Sic agri qui steriles erant, & plus
æquo palustres ac vliginosi, salis conspersu fera-
ces facti sunt. Ex quo fœcunditatis & expugnan-
dæ sterilitatis vim quandam sali inesse, mirum
videri non debet. *Lemnius.*

Vmbra iuglandium Theophrasto, Dioscor. 67
Plin. Plutarcho autorib⁹, grauis est et capiti hu-
mano noxia, necnon omnibus sub ea satis. Quod
etiam Galenus testatur, & buxo similiter ascri-
bit, propter αἰα. θυμιάων καὶ ἀποξοίαν vtriusque.
Idem sentiendum de taxi vmbra, quod vel no-
men ipsum indicat. Nam vsque adeò virulenta
est, vt discumbentibus vel dormientibus sub ea,
noxam & sæpè mortem adferat: maximè quo
tempore ad novos flores turget, Plutarcho teste.

Sagittæ spiculum, vel ferrum quoduis ex vrb⁹. 63

D

nerē detrahes, si specillum vulnerarium succo Valerianæ herbe imbutum ipsi vulnere indideris, & contusam herbam superligaueris. Sic enim nō solum reuelletur ferrum, sed etiam vnā vulnus sanabitur: nisi insigniter mentiatur Italus, qui huiusce rei periculum se fecisse mihi affirmauit.

69 Cicera aliquot expone lumini crescentis Lunæ, & eadem, Sole nondum exorto, oliuo inunge, horisque duabus vel tribus, donec remolliantur, in aqua emacera. Tum demum coque, & cui voles edenda exhibe: excludes ab eo tristes cogitationes, ac melancholiæ genus omne ærumnosum. Arnaldus à Villanoua.

70 Fœcundatur vitis sterilis lotio acri ac vetusto perfusa, aut fece vini radicibus consepulta. Sed summè cauendum est, ne, quod plerique faciunt, circa easdem radices facta scrobe, fuliginem ex fumario derasam, aut calcem adobruas: quòd vrenti virtute perniciem vineæ adferant, eamque ante tempus arefcere cogant.

71 Testantur Hippocr. & Galenus, veteres medicos adeò sudasse in morborum cognitione, vt sudores strigili exceptos in balneis, & aurium sordes degustarint: non minùs quàm veterinarj medici equorum stercora. Quos ob id Aristophanes σνχτοφάγους appellat: sed non humanorum corporum medicos, vt multi falsò sibi persuadēt.

Pastinacæ radio nihil execrabilius. Nam si in 72
viridem & vegetam arborem illum defigis, sta-
tim eam necat, dentesque scarificatu excutit. Sic
marinus lepus spectantes omnes nauseabundos
reddit, ut facile vomituriant. Adfert & noxã
pregnantibus abortiendo. Plinius.

Si vis fieri inuisibilis, compone crinale de ca- 73
pillis vnius suspensi in patibulo publico, & tinge
in sanguine vupæ, ac tecum defer super caput.
Quod si caput eiusdẽ vupæ in crumena habue-
ris, non decipieris ab aliquo mercatore: sed pluri-
mum lucraberis. Hoc si verum, nullo auro equi-
parandum.

Aërem pestilentem absque vlla noxa emen- 74
dant teterrimi odoris pleraque. Cuiusmodi sunt
castoreum, galbanum, sagapenum, sulphur, co-
riorum cornuumque suffitus, & pulvis bombar-
dicus. Qui, ceu præsentiss. discutienda pestis re-
medium, superioribus annis adhibitum fuit (in-
quit Lemnius) quam apud Tornacenses pestis tota
vrbe grassaretur. Nã milites præsidiarij, qui in
arce excubias agebant, tormenta bellica pulvere
bombardico, sed absque globis, repleta, vrbi ob-
uertebant, eaque sub diei & noctis crepusculum,
explodi curabant. Hinc factum fuit ut sonitu
violento, fumique odore teterrimo, contagium
æris discuteretur, & aliò depelleretur.

D ij

- 75 Hydrargyrū in oxymelite scillitico diu agi-
tatum, optimè incineratur. Exinde aceto lotum
purificatur, & sic ad multa vtile esse traditur.
His addo, quòd sal vstus & sacculo impositus,
ventriculi subuersiones, nauseas ac vomitus se-
dat, dum calens admouetur.
- 76 Mulier quæ alij nucleum decortcatum &
purgatum vtero miserit (sed filo adalligatum fe-
mori, vt retrahi possit) si per os postridie illud ol-
fecerit & resipuerit, ad generandum est idonea,
Autor Hippocr.
- 77 Si caseus putris & vermiculosus subigatur
ex iure in quo suilla perna diutiùs coxerit, detra-
het arthriticis absque ferro tophorum particulas,
emplastri modo illis appositus, vt tradit Galen.
Quod etiā præstat, quasi miraculo, coccus gni-
dius, cum myrrha & aceto tritus.
- 78 Lactucæ frigiditas in acetariis debet retundi
calorificis, maximè ab iis qui matrimonij compe-
dibus vincti sunt: ne semen genitale plus satis
diluatur, & proinde ad generandum inefficax
habeatur. Sed eadem affluentius concedenda est
iis qui coelibatui addicti sunt, & claustra se-
quantur, vt vri ac prurire desinant.
- 79 Noui qui antelucano medijs veris tēpore, mē-
se nimirum Maio, stratis super gramina linte-
minibus, rorem exciperent, expressum decoque-

rent, despumarent, & tum demum panniculos in eius decocto madefactos, successu admodum foelici, vlceribus phagedaenicis applicarēt, & sic absterfa, siccataque roris acrimonia ad vnguem consolidarent, vnā incocto aluminis & olibani momento.

Si quis ictus, vel demorsus ab animali iobo- 80
lo & venenoso instillet ilico tres vel quatuor guttas lactis ficulnei supra vulnus, mirum inueniet praesidium. Poterit etiam imponere grana sinapi cum aceto detrita.

Azurum, vt vocant, commune sic facies, 81
Accipe salis ammoniaci vncias tres: æruginis, seu viridis æris, vncias sex: puluerentur & misceantur cum aqua tartari, vt fiat spissamentum. Deinde mittantur omnia in phialam vitream, ita clausam vt nihil exspiret, & calido fimo per dies octo sepeliantur. Vbi extraxeris reperiēs æruginem couersam in optimum azurum, & cæruleum, seu cyaneum.

Folia hormini satini, quæ nostra est Orualla, 82
trita, aculeos ac spinas è corporibus detrahunt, morantesque partus & difficiles accelerant. Vino iniecta, mentem exhilarant, excussis animi nebulis, ac Venerem stimulant. Sed liberaliùs sumpta, caput tentant, odoris vi & grauitate.

In igne posse viuere impunè pleraque anima- 83

D ij

lia, autor est Aristot. sed non ex eo nasci, aut
gigni, vt fabulantur multi. Talem esse aiunt py-
raustam pennatum quadrupes in arariis forna-
cibus Cypri: & salamandram, quæ virulento suo
frigore ignem temperat & obtundit. Vnde An-
dreas autor Græcus tradit, manus aut vestes sa-
lamandræ sanguine inunctas, igne non aduri.

84 Virides seruabuntur ficus, pruna & fructus
similes, si cucurbita recens media scindatur, &
factis in eius medulla loculamentis, fructus cum
suis petiolis ita sparsim condantur, vt se non at-
tingant. Tum demum vniendæ sunt partes, &
sic agglutinandæ, ne alicubi interhiant, ac aërem
admittant. Postremò suspenditur cucurbita loco
vmbroso, procul ab igne & fumo.

85 Literas sic facile obliterabis ac delebis. Acci-
pe carnem leporinam, sicca, tere in puluerem, &
uinæ calci misce, ac literis superpone, vel illine,
& infra triduum nullum comparebit illarum ve-
stigium. Ex vetustissimo quodam exemplari.

86 Corallium in orbiculos elaboratum ac leuore
perpolitum, si à viro gestetur rubescit exuberan-
tius, quàm si hoc gestamine fœmina decoretur.
In pallorem enim muliebri consuetudine clan-
guescit, ac natiuo colore destituitur. Idem semi-
ne sinapino adobrutum, rubicundius ac præstan-
tius euadit, Lemnius.

Nullum ignis extinctorium aceto est effica- 87
 cius: nam omnium maximè flammam suppressit
 ob frigoris excessum, autor Plutarch. His addo
 quòd sal linteolo inuolutus & in aquam feruen-
 tem missus, sugillationibus opitulatur, si illo
 foueantur. Aiunt prætereà dentes non erodi, si
 quis manè salem sub lingua teneat, donec colli-
 quescat, & eo dentes fricet.

Crebrò expertus sum, inquit Langius, quum 88
 sordidis vlceribus in genu ac prope talos puluerè
 Mercurij præcipitati paulò frequētius insperge-
 rem, illius virus, cæteris membris illæsis, ad den-
 tes penetrasse: & inde os ac pharyngem diurno,
 nocturnoque salinæ effluxu maduisse.

Oleum præstantissimum ad morbos articula- 89
 rios hoc paratur modo. Erinaceus conueniente
 oleo & vino coquitur ad tabem vsque. Putrila-
 go rariore linteo excepta magno conatu extrin-
 gitur in ollam quæ oleum habet reliquum, & ei
 admiscetur, seruaturque ad illitus articulorum.
 Idem è vulpe, veteri cato & emasculato, adhæc
 testudine, lutra & ranis, fieri potest. Quæ ani-
 malia si digerente materia infarciuntur, & in
 veru exassentur, pingui stillabunt, quod exce-
 ptum iisdem proderit articulorum vitiis. Hol-
 lerius.

Omnia lapathi genera hoc habent peculiare, 90

D iiij

Ut carnes & edulia cū his elixata, quantūlibet exucca, dura, vetusta & coriacea fuerint, tene-
rescant & esui apta reddantur. Hinc nimirum
frequēs fuit eorum vsus apud veteres, quòd cibos
concoctu faciles præstent, ac aluum emolliant.

91 Salutares sunt capiti serpilli, polygoni, calli-
trichi & rosarum odores: adeò utserta ex his
contexta cephalalgiam ex crepala & mero cu-
rent. Hinc non temerè ex illis fiebant olim con-
uiuinarum coronæ, ut tradūt Plutarchus & Ga-
lenus.

92 Scobis vel rasuræ dentis apri vncia semis in
pollinem redacta, & cum aqua hordei, vel cice-
rum rubrorū, aut decocto pectorali à pleuritico
hausta, vero & comperto remedio illum ab im-
minente periculo liberat.

93 Serpentem sistere coges si hæc dixeris, Adiu-
ro te per eum qui creauit te, ut maneat: quòd
si nolueris, maledico maledictione qua Domi-
nus Deus te exterminauit. His addam quòd cor-
nu ceruinum ante serpentes adustum, illos ad fu-
gam non secus adigit, quàm pulices odor cre-
matae calcis. Experimento constat.

94 Frontem rugis caperatam, & flaccida vbera
perpolit atque extendit olei linaris fax seu amur-
ca, addito gummi arabici & tragacanthæ mo-
mēto, ac mastiches & caphuræ perpusillo. Quod

etiam rubicundis oculis & palpebris arida lippitudine vitiatis, vel hiantibus, venustatem conciliat.

Redditur, inquit Aristoteles, post plura genera parentum similitudo, ut in Helide, quæ ubi cum Aethiope concubuiſſet, filiam Aethiopi concolorem non eſt enixa, ſed longè poſt, natus ex eiſdem filia Aethiops fuit. Sic Niceus poëta Byzantiuſ, à candido vtriuſque parentis colore, in auum Aethiopem degenerauit. Quod videant obſecro & agnoſcant ſuſpicaces mariti, qui ſuas uxores ſtupri inſimulant, ſiquando prolem alterutri diſſimilem pariant. Fit enim ſæpenumero, ut nepotes auis, aut proavis, & non parentibus aſſimilentur.

Quidam lucernā ſlatu extinctā ſtatim muro vel lapidi admotam accendebat ceu rem mirandam. Sed tunc illud mirum videri deſiit, inquit Galenus, cū murum ſulphure contactum & inunctum aſtantes deprehenderunt.

Si cui ſeniens occurrat hyæna, cauendum ne à dextra excipiat. Nam ita ſtuporem inducit maximum: cui obſiſtendi nulla ampliùs datur facultas. Si verò à læua aggrediatur, tum ſtupore oppreſſa facilè necatur. Eiuſ vmbra canes elingues reddit & obmutſcere cogit. Quare dum illos perſequitur, ſideris aduerſo lumine pergit: orá-

que infestantium canum verberat vmbra.

98 Ne literæ possint comburi, Accipe acetum accerrimum & ouorum albumina. In quibus dilue & coagita hydrargyrum, eaque miscellanea papyrū ter inunge, ac toties resicca. Postea scribe ibi quicquid visum erit, & in ignem projice, videbis absque vlla combustionē resilire. Ex antiquo libro.

99 Cū volueris ceruos alicuius nemoris congregare in vnum locum, Fac e cupro, ascendente prima facie Leonis, imaginem cerui, quasi coeuntis cum cerua. Et dum illam facis & formas, dic, Ligo & constringo omnes ceruos qui sunt in isto nemore N. per hanc imaginem, vt vbi sepulta fuerit, ad eam omnes conueniant & non recedant. Deinde sepelias in medio nemoris & miraberis effectū. Ex manu scripto Ptolemæi Commentariolo de Imaginibus.

100 Aduersus grandinem, tempestates & fulmina, facto crucis signaculo, lapilli tres grandinis primū delapsæ projiciuntur in ignem sub inuocatione sanctiss. Trinitatis: & mox oratio Dominica, cum Angelica salutatione, bis aut ter recitatur, adiungiturque euangelium B. Ioannis, In principio erat Verbum, &c. Postea signum crucis in grandinem & tonantem nubem, antè & retrò, omnique ex parte signatur, ac terræ im-

primitur ad quatuor mundi angulos. Postremò,
 Vbi ter repetierit exorcista, Verbum caro factū
 est, ac toties addiderit, Per euangelica dicta fu-
 giat tempestas ista, ilico cessabit, si à maleficio
 quopiam excitata fuerit. Hac verissima sunt ex-
 perimenta, nec suspecta iudicanda quorundam
 theologorum autoritate, vt scribit Ioannes Vaie-
 rus, libro 4. de Præstigiis Dæmonum, & incan-
 tationibus ac veneficiis.

ANTONII MIZALDI

MONLVCIANI

MEMORABILIVM

Centuria III.

AD MIRABILE æquè ac
 memorabile statuendum est,
 quòd Galgulus avis, ac erri-
 ma oculorum acie ab eo con-
 specta qui regio morbo labo-
 rat, croceos bilis vapores ad
 se confestim rapit, ac illum perfectè sanat, exi-
 mio quodam naturæ beneficio. Verum enim uerò,
 Vbi occulta sympathia egrotantem adesse præ-
 sentiscit, oculis conuiet, caputque sub alis re-
 condit. Nō quòd medelam ei inuideat, sed quòd

bilis acrimoniam ex morbi transitu magnoperè vereatur. Ob id sub velamine olim vèdebatur, ne licitatorremediij particeps fieret, antè quàm emeret, ac gratis curaretur. Autores sunt, Heliodorus, Plutarchus, Aelianus, Suidas, Plinius, & alij. Addit Kyrannides, & post eum Albertus, quòd si infirmum recuset vicissim intueri, mortis signum esse: si verò aciem oculorū rectā in illum dirigat, morbum in sese trāsferre: quem aduersus Solem volitans paulò post euomit, & ita se ac ægrum liberat, mira quadam naturæ beneficentia. Caterùm hīc mihi monēdus est Lector, autores sanèquam discordes esse in designatione huiusce volucris. Plinius icterum auem esse contendit. Alij putant chloreum, seu chloreonē esse, qui Gallis, Budæo teste, Lorion & Loriot dici solet. Bona pars medicorum, charadrium esse defendit. Quidam oriolum esse promittunt. Alij galbulum vel galbulam, aut chloridem, quod Gesnero non placet. Ego hæc doctioribus tantisper excutienda relinquam, donec eis dederit certum experientia finem.

- 2 Orpheus & Archelaus tradunt, Plinio auctore, morbo comitiali lapsos confestim liberari à conuulsione, si in paroxysmo eorum labia humano sanguine irrigata fuerint, aut pollices pedū fortiter puncti & vellicati.

Bufonius lapis (crapaudina dictus) suo cōta- 3
 Etu & blando attritu, inflationes à venenatis
 bestiis illatas discutit, ac virus omne elicit. Vn-
 de si sores, aranea, vespæ, scarabei, glires, aut
 animal aliud venenatum parti alicui damnum
 intulerit, admoto lapide eo, dolor mitescit, ac tu-
 mor omnis subsidit. Lemnius.

Genistæ succus oleo raphanino, vel sinapino 4
 exceptus, tutissimum est remedium aduersus pe-
 diculos. Et mel vstum, per se satis esse potest ad
 resiccanda & detergenda vlcera, etiam si pu-
 dendorum fuerint. Addo quòd si mulier succo
 cichorij mamillas sapè illeuerit & vnixerit,
 parue ac duræ fient. Quæ si pendulæ erant, vir-
 ginum in modum contractæ stabunt. Ex cuius-
 dam experimentis acceptum.

Si emollitū galbanū serico incluseris, & oscu 5
 lo muliebris vteri per noctē immiseris, caputque
 eiusdem nullis sordibus oneratum, linteolo ac re-
 ticulo, sed absque vllis odoribus, operueris, ver-
 tex eius manè solutis operimentis, galbanum re-
 dolens, illam fœcundam esse certò promittit,
 Hippocr.

In lapide hematite sculptus homo genibus fle 6
 xis, qui serpente cinctus dextra manu caput il-
 lius, læua verò caudam teneat, si annulo aureo
 applicetur, & serpentariæ herbæ folium ei subij-

- ciatur, gestantem ab omni veneno & peste tutum reddit. *Hollerius ex priscorū Commentariis.*
- 7 Saliua hominis sani & ieiuni, confricatione & illitu, lichenas, mentagrā, impetiginem, varos, serpiginem, & omnis generis pustulas tollit. Adhæc tumores dolorificos & inflammationes à virulentis bestiolis, cuiusmodi sunt crabrones, araneæ, scarabei, bufones & similes efficaciter discutit. *His mihi licebit addere, quòd siti-bunda salis siccitas vel ex eo coniicitur, quoniam plerique nautarum, æquoris salis aquam bibentes, inexplebili siti interierunt, Lemnius.*
- 8 Caseus recens siccis draconij foliis inuolutus, à putredine immunis euadit, *Galeno & Plin. testibus.* Adde quòd moderata salis cōditura, eiusdem incommoda corrigit. Quem nō oportet existimare edulium esse simpliciter malum, ut scripsit *Hippocr.* Nam omnes non lædit homines, imò gracilibus mirabiliter conferre traditur. Ex quo *Ioan. Langius* medicus præstantiss. vsum eius liberū faciebat *Philippo Melancthoni*, addito salis momento.
- 9 Si habere voles ebora vel ossa rubro, cœruleo-ue colore, aut alio intincta, purga ea imprimis, deinde coque in aqua aluminis. Tum demū mitte in urinam, vel calcis aquam, in qua dissolutū sit verzinum, vel rubrica, aut cœruleus color,

aliusue qui tibi arridebit, & una iterum coque,
perfrigerataque extrahe: & perbellè tincta vi-
debis. *Alexis Pedemontanus.*

Sunt qui certam & constātem fidē mihi fece- 10
rint, in vigilia B. Ioan. Bapt. ad radices artemi-
siæ carbonē reperiri, qui deferentes à peste, car-
bunculo, fulgure, quartana & incendio immu-
nes reddat. Sed illum inuenire solis paruulis &
virginibus concessum esse aiūt. Audio etiam sub
plantagine similem reperiri eodem die. Sed hæc
ociosis & curiosis quærenda relinquo.

Fraces seminis lini expresso oleo relictæ, vt e- 11
tiam nucum, saginando pecori valde sunt accō-
modæ. Et si frustum ex iis aqua cœlesti macera-
ueris, atque ex illa manus ablueris, porriginosæ
cutis vitia non solum emendari, sed & membra
summè polita effici percipies. Expertum.

Ferrum candens lacte restinctum diarrhœam 12
sistit, vino vel cereuisia, eandem concitat. Ad-
do quòd qui pedes odore graues habēt, si squam-
mam ferri calceis imponant, foetorem illum in-
gratum exuent. Auctor Georg. Fabricius.

Sic lilia vegeta seruabis, ac talia inuenies qua- 13
lia conduntur: Dum adhuc clausa silent decerpe,
& picatis lagunculis reconde, ac diligenter clau-
de, ne quid aëris subire possit. Vbi vsus exege-
rit, soluto operculo reclude, & Soli, vel tepidæ

aquæ vapor, ut aperiantur, expone.

- 14 Sanguinem è naribus implacabiliter stillantem continebis, si ipsomet sanguine in medio fronte eius qui hemorrhagiam patitur, hæc verba scripseris, Consummatum est. Res multis probata. Licebit hîc addere, etsi $\pi\alpha\rho\rho\rho\nu$, quod borrago vino iniecta, hilaritatem conciliat. Vnde à Grammaticis borrago, quasi corago, nuncupari putatur. Dicit borrago, gaudia semper ago. Sed hæc leuia sunt.
- 15 Nux myristica seu muscata, si à muliere excrementosa & menstrui profluuiò inquinata portetur, exucca, levis, cariosa, coloréque squallido, ac nigricate redditur. Autor Leuinus Lemnius. Addam ex eodem, quòd si pueri & adolescentes lacti atque exercitationi assuescant ab incunabulis, corpore efficiuntur productiore, & statura decenti ac speciosa.
- 16 Pulvis dētis apri exceptus oleo linino, cynanchen præsentissimè curat, si locus affectus tangatur cum extremitate pennæ tali mistura imbuta. Licebit his adnectere quòd externa vrticæ superficies prurit & vrit, internus verò eius succus arteriis illitus, febrilem cordis æstum emendat, & demulcet, Auicēna. et Arnaldus Villan.
- 17 Oculorum angulis vnguento ex croco illitis, si illud salina redoleat, hinc fœcunditatem experiri

viri auctor est Plin. Sunt enim oculi spermaticis à cerebro poris affines, adeò vt in Venereo cōgressu genituram emissuri, plerunque conuiuere, vel niētare cogantur. Et qui immodico eius vsu abutuntur, oculos hebetes, vel deprauatos habēt.

Hominum dentibus quoddam inesse virus 18
scribit Plin. Nam speculi nitorem ex aduerso nudati hebetant, & columbarum fœtus implumes enecant. Addo ex Columella, & si ἄτοπον, quòd fracta pecudum crura, non aliter quàm hominū sanantur, inuoluta lanis oleo atque vino insucatis, atque mox circumdata ferulis & deligata.

Expertus sum, inquit Lemnius, duas plumbi 19
libras, in argenti viui sesquilibra innataisse: auri verò denarium, vel etiam scrupulum celeriter pessum iuisse. Scribit ille idem aureum numisma, limonis succo aliquot horis insertum, illinc eximi pondere imminuto, & acciso.

Orbiculi è visco querno, vulgari filo transfi- 20
xi, idem prestant in amolienda & præcauenda epilepsia, quod pæoniæ masculæ radix, aut smaragdus è collo pendens. Sic corallus fertur esse amuletum pueris contra terriculamenta & alia fascinantia. Quod etiam multi ascribunt cornibus scarabei Lucanici, quem Gallicum vulgus ceruū volatile appellat: putantq; multi eadē cornua gestata febribus certo esse remedio, Holler.

E

21 Adeo est salutaris humanus sanguis, ut elephantiasis conspurcati solia in balneis ex illo temperauerint, & Orpheus atq; Archelaus illitu eius anginam curari tradiderint. Pariter quoque si in paroxysmo comitiali morbo lapsorum, labia eo irrigata fuerint (ut antea monuimus) confestim liberari à conuulsione affirmant, Plinius.

22 Si dulce pomum & generosum, exclusis interaneis, mediocri olibano & selecto infarcitur, additoque operculo suo, stupis vel papyro obuolutum, sub calidis cineribus lentè percoquatur, & pleuritico, etiam deplorato, exhibeatur, statim ubi comederit, aperto lateris abscessu liberabitur, ut multis experimentis probatū fuisse accepi.

23 Dētifricium factum ex pauco melle, & carbone eius vitis quæ nunquam uuas protulit, dentes usque adeo deterget, ac cādidos reddit, ut planè eburnei iudicentur. Sic albæ gallinæ sanguis in faciem lētiginosam effusus, ibique resiccatus, & deterfus, omnes eius maculas obliterat. Ex quodam Italo.

24 Scutum, seu operculum testudinis fixæ super ollam positum, facit ut illa nūquam ebulliat. Et cantharides telæ araneæ inuolutæ, & quartanario suspensæ, eum perfectè liberare traduntur. Addo quod decoctum bismaluæ

cum melle & butyro recenti haustum, mirificè
compescit colicos ac nephreticos cruciatus.

Laurus & hедера vitibus nocent (vt antea 25
diximus) non secus quàm brassica. Et pseudo-
nardus, qui nostra est lauandula, propinquis
herbis suo calore noxam adfert, perinde ac rapha-
nus, qui ob acrimoniam vicina quæque perurit.
Sic origanum, ruta & cyclaminus, facultate
exsiccante, brassicam & præhumidas herbas ex
vicinia emarcescere cogunt.

Coturnices per aquilonium & serenum cœ- 26
lum facile sociantur, ac prospere degunt, per
austrinum verò, molestè, propterea quòd parum
volant, Aristot. Humidus enim est auster ac
grauis: quo spirante minùs esuriunt animantes,
sed corpora magis dissoluuntur & aggrauantur,
vt scripsit noster Hippocrates.

Virides rosas toto anno habebis, si dehiscente 27
flore cædantur, & cæsura in picem liquidã mer-
gatur, ac fisse arundini immittatur. Quæ diligẽ-
ter stipata & obturata, sub dio, accliu loco ad-
obruui debet, ne illabens pluuia noxam adferat,
Anatolius in Græc. geoponicis.

Litera aurea, argentea, cuprea, vel alterius 28
metalli ad hunc scribes modũ. Accipe albumen
oui cum puluere crysalli subtilissimo, & addi-
to gummi, vel aqua gummosa, super lapide mar-

E ij

moreo, vtrumque diligenter tere ac remisce. Deinde ex eo liquore & tritura quod scripseris, vel pinxeris, siccaripermitte, & quocunque volueris metallo confrica, videbis eius colorem eleganter referre. Ex Pedemont. Alexi.

29 Cataplasma ex pulvere combustarum hirundinum, & nidi earundem, efficaciter prodest discutiendis tumoribus gutturis, & curandæ anginæ. Addo quòd genera omnia lapidum qui in capitibus piscium reperiuntur, trita & cum vino exhibita, colicum dolorem compefcunt, & calculum qui in renibus defixus iacet, atterunt & comminuunt, Galen. & Auicenna.

30 Si tauri omnino rufi aridum genitale in puluerem conuertatur, & ex eo pòdus aurei vnius mulieri in vino vel iusculo quopiam propinetur, fastidium coitus illi adferet, sicuti scripsit Rasis. Idem pulvis idoneis medicamentis commixtus, languidam ac sopitam venerem in viris excitat, Marcello empirico autore.

31 Aelius Lampridius refert Heliogabalum in euripis vino plenis nauales ludos circēses exhibuisse: nec vnquā nisi vnguēto nobili, aut croco piscinis infectis nataffe. Addo quòd Democritus consultus, qua ratione quis sanus perseueraret? respondit, si interna melle, externa verò oleo rigauerit, Plin. & Athenæus.

Pisces, omniaque acida lacti admixta, & vi- 32
no perfusa scabiem ac lepram conciliant: nam fa-
cile putrescunt. His addatur quod triduo à
partu lac infantibus degustasse maternum, per-
niciosum est. Quod videant qui colostris enixæ
bouis utuntur, quibus nihil perniciosius.

Septimo mense genitis sæpenuerò aurium 33
& narium foramina defuere. Et simiæ, quadru-
pedesque vinum bibere assuetæ, vnguibus carēt,
Plin. Addo quod si canes felis pellem inuenerint,
volunt se ac reuolunt super illam, idem omni-
no facientes, ubi sepulta fuerit: delectantur enim
odore mortuæ, quam viam odêrunt. Cardanus.

Homerus salem diuinum appellat, & Plato 34
amicum dei: quod nulla sacrificia, Plinio teste, si-
ne mola salsa fierent. Deinde quod sale consper-
sa & macerata, diu, ne putrescant, conseruâtur.
Hinc Plutarchus fulmen quoque diuinum vete-
res dixisse asserit, quod corpora eo diuinitus af-
flata, imputrida multo tempore durent.

Contra sanguinis reiectionem per os ob venâ 35
aliquam in pulmone ruptam, vel aliter apertam,
accipiuntur scrupuli duo stercoris muris subtiliter
triti, & succi plantaginis vnciæ duæ, vel tres,
cū modico sacchari. Sumuntur manè ante egres-
sum lecti, & vesp̄eri ante eiusdem ingressum,
continuatis diebus aliquot.

- 36 *Si Amethystum lapidem velis fingere, Accipe salis Alkali vocati Vncias tres, crystalli puluerati Vnc. quatuor, & limatura æris Vnciam semis. Liquefiant omnia forti igne in Vasculo aurifabræ, & Vbi perfrixerit materia, fracto Vasculo educatur. Addam, & si parergon, quod azurum Vltramarinum legitimum, ab adulterino & factitio discernetur, si supra ignitum ferrum non aduritur, nec in eo lapis Vllus reperitur. Ex antiquo libro manu descripto.*
- 37 *Oui albumen diu agitatum & Viuæ calci admixtum, Vitri fragmēta egregiè ferruminat & glutinat: adhæc testacea omnia, sic vt dissolui ægrè possint. His adiungimus, quod sal cum fermento, melle, butyro & suillo adipe, quoscūque tumores, etiam grassante peste obortos, potenter aperit, ac perrumpit. Arnaldus à Villanoua.*
- 38 *Si quis faciei decorem & Venustatem conseruare voluerit, ne cauis exanthematum seu Variolarum Vestigiis deturpetur, Vbi crustæ sponte deciderint, manè ac Vesperī faciem abluat cum decoctione lupinorum, aut aqua distillationis florum fabarum. Vel liquore stillatitio tartari Vsti illam madesfaciat, & spe non frustrabitur. Langius.*
- 39 *Florentinus ex Geoponicis vnus, tradit liliū rubrum futurum, si quis inter radices eius cinna-*

barim fundat. Sed videndum attentè ne bulbos sauciet. Si alio colorum puluere radices eiusdem saturaueris, similia ei nascentur lilia. Cauendum tamen à venenatis, vt paulò antè monuimus.

Plantago, martia cēsetur esse herba, ab Her- 40
mete, & ob id aduersus dolores capitis plurimum pollere, propter Arietē qui est altera Martis domus, & caput sibi inauthorat. Prodest etiā contra morbos testiculorum ac vlcera eorūdem, necnon gonorrhœam & hæmorrhoides, tam semine quàm reliquis suis partibus, propter Scorpium qui est altera Martis domus, & iis partibus imperat. De aliis herbis planetarum simile ferendum erit iudicium.

Lapilli ex capite limacum & grandiorum cochlearum eruti, strāguriōsis vrinam moliuntur, illius meatus lubricando, si comminuti ex vino exhibeantur. Auxiliātur etiam parturientibus, laxando & dilatando muliebres locos. 41

Panniculi menstruo semel infecti, prohibentur imponi super vulnera, etiam si accuratissimè abluti fuerint: ob nocumentum quòd de experiētia adferre cōpertum est, vt tradit Hieron. Eugubius. Liceat mihi addere ex Alberto, quòd lapis in capite vulturis repertus, ad quoscunque noxios casus vtilis est. Et qui in nido vrpupæ inuenitur, secretorum proditor esse fertur, pectori 42

E iij

dormientis superpositus. *Albertus.*

43 Non vulgarem esse vnguinis ex oleo virtutem, id celebre Romuli Pollionis responsum testatur. Qui à D. Augusto Cesare rogatus, quæ ratione victus illum decrepiti corporis & animi vigorem centum annis illæsum conseruasset, respondisse fertur, Intus mulso, foris oleo. *Plin. & Athenæus.*

44 Aegyptij sacerdotes, *Plutarcho* teste, à sale omnibusque salitis religiosè abstinerunt. Quòd illa tètiginem mouere, ac libidinē excitare probè scirent. Quod videant qui salsis piscibus & piperatis quotidie vtuntur, & claustra sequuntur, voto virginitatis, vt loquuntur, ex professo irretiti.

45 Equa non abortiet si lupum presserit, aut vestigiis eius institerit, vt in sacris Aegyptiorum literis legitur. Et equarum libido iubis detonsis extinguì fertur. Adde quòd si tauri dextrum genu arctissimè ligetur, coire non poterit: etiam si ante oculos vaccam habuerit lasciuo mugitu illum ad copulam inuitantem.

46 Pastores, vt refert *Plutarchus*, pabula pecorum sale conspergebant, vt eius acrimonia ciborum meatus obstructi reserarentur, & pecora pinguescerent. Sal enim torpentem ventriculi appetètiã excitat. Cuius rei gnaræ columbæ,

terram salsam, aut lotio conspersam, pipionum suorum gula rostro inserto desaliuant.

Alumen tritum & cum albumine recentis 47
oui agitatam, feruefactum & cōtinuò motum,
in vnguenti spissamentum transit. Quo, si bi-
duò, vel triduò facies manè & vespèri unga-
tur, non solum emaculabitur & erugabitur, sed
summè etiam pulchra & grata reddetur.

Olfaetum vitiatum, vel deprauatum, effi- 48
caciter emendant melanthij semen, abrotanum,
ruta, & quaecunque acris, ac vibrantis sunt odo-
ris. Prodest etiam mentham n. tribus identidem
admouere, & maximè senibus. Cuius suaueo-
lentiam, vel manifestè percipiunt, quibus omnis
odorandi facultas intercepta est. Lemnius.

Iulius Viator Rom. eques, Plinio autore, cū 49
pupillari ætate, hydrope laboraret, humidorū-
que vsu à medicis illi interdictum foret, assuetu-
dine naturam superauit, ac reliquum vitæ tem-
pus, absque potu vixit. Nihilque in senectā bi-
bit: cū tamen senes tantum potu viuere tradā-
tur, vt cadauerum suctu, aquilæ.

Radici anchusæ album aliquem florem si in- 50
figas purpureum reddes, & exinde puniceum. Et
si florem alterius coloris quàm albi, sulphureis
suffimentis exposueris, diuersis coloribus tinctus
prodibit.

51 Si planta heliotropij, quæ Solis sponsa vocatur, Sole Virginis signum tenente colligatur, sub initium Septemb. & foliis lauri inuoluatur, addito dente lupi, nullus contra portantem loqui poterit, nisi verba pacifica: autor Albertus qui hæc & alia innumera transcripsit ex quodam libro Secretorum Ioannis regis Arragoniæ. Cuius exemplar manu antiquissima descriptum, necdum impressum, penes me habeo, inenarrabilem arcanorum fœcundum.

52 Lapis carpionis triangularis comminutus & tritus, naribusque inflatus, sanguinis profluvium ex illis sistit & cohibet, facultate astrictoria, quæ etiam gustu percipitur. His liceat addere, quod cœlestis aqua, modò non sit turbida, eiusdè ferè est ponderis cum vino: præsertim ea quæ mense Maio delabatur, & in annos multos servari potest. Autor Lemnius.

53 Ad oculorum vitia, vnguem, nebulam, albuginem, & alia, sequens remedium præstantissimum esse mihi narratum est. Caput cati omnino nigri, in noua olla adurit & incineratur ex eoque ad leuorem & tenuissimum pollinem deducto, nonnihil per tubulum pennæ mundæ, in oculum quotidie ter insufflatur. Si quis verò ardor, noctu maximè, oculum infestet, folia quercus aquâ madentia, bina vel terna simul, oculo

superponuntur, & identidem inuertuntur. Dicebat secreti huius autor, visum posse restitui hoc remedio post cæcitatem vnius duntaxat anni. Experientia proponimus.

Diocletianus Cæsar, postquam Achillem 54
Aegyptiorum ducem octo menses in Alexan-
dria obsessum profligasset, omnes chymicæ artis
libros diligenti studio conquisitos deflagrauit: ne
reparatis opibus, Romanis faciliè repugnarent,
Suidas, Orosius & Paulus Diac.

Salem fecunditati auxiliari, vel illud argu- 55
mento esse potest, quòd immensa vis murium &
soricū in marinis nauibus enasci soleat. Et quòd
mulieres salsamentariæ & salinariæ continenter
pruriant, sintq; numerosæ prolis matres. Lænius.

Asini atræ bili obnoxij libenter asplenium 56
edunt, vt lienis vitia emēdent: cardueles eufra-
giam: & vipere fœniculum, reparandi visus
gratia. Sic capræ quadam naturæ proprietate
hominis salivam oderunt: nec quidquam edunt
quòd ab homine prius degustatum sit, contraria
lacertarum natura, quæ eam auide lambunt, Pli-
nius, Theophrastus & alij.

Annibal per inuias alpium rupes Italiam in- 57
gressurus saxa igne accēso calefacta, aceti asper-
gine ita emollit, vt in frusta faciliè caderen-
tur, ac facilius diruerentur, Titus Liu. Plutar-

chus & alij.

58 Ad vulnera quæuis præstantissimum est, ac paratu facile, sequens remedium. Sumuntur picis Græcæ, sulphuris & olibani albi, singulorum partes æquales, teruntur, ouorum albuminibus excipiuntur, & vulnorum labris ritè adductis, absterso que sanguine, super linteolo imposita eisdem vulnere applicantur, fascia deligantur, & dies aliquot ibidem manere permittuntur. Res mira & probata.

59 Dentium stuporem, quem Græci ἀμολία vocant, portulaca mansa dissoluit, Aphrodiseo teste. Quod etiā præstat salis defricatio, vel quidpiam recentis casei ouilli dentibus stupefactis attritum. Addo quòd in ὀδονταλγία, seu dentium dolore, nullum præsentius inuenias remediū emplastro factò ex pice vulgari, aut resina liquefacta cum puluere aluminis & nucis quam gallam nuncupant, modò arteriæ temporali paulò supra dentem excruciantem calidum apponatur, & ibidem pernoctare sinatur, vel dies aliquot gestetur. Sed id maximè locum habet in excarnificatione dentium maxillarium & superioris ordinis. Experto, ut dicunt, crede Roberto.

60 Dionysius Heracleotarum tyrannus tali sopore fertur laborasse, à quo nisi acubus punctus excitari non poterat. Has verò ex medicorum

consilio, diuersas sibi comparauerat pro corporis obesitate, Athenæus.

Veteres caput ob mentis domicilium, ceu rem 61
sacram valde obseruabant. Vnde per caput iura-
bant, & sternutantibus salutem precabantur:
Vti etiam hodie fieri solet. Autores sunt Aristot.
Plin. & Athenæus. Quod videant, qui consue-
tudinem eam salutandi sternutantes, Gregorio
Pontifici ascribunt,

Lilia rubescunt, vt Florentinus docuit, si eo- 62
rum bulbi diligenter aperiantur, & rubro quo-
piam colore puluerato impleantur, eiúsque intin-
ctu saturentur, & demum pingui solo ac sterco-
rato committantur. Sed cauendum, vt antea cõ-
monui, ne bulbi quouis modo sauciẽtur, & colo-
res suspecti sint.

Qui Vrticam in manu habuerit cum penta- 63
phylo, securus erit ab omni phāta smate & me-
tu. Si verò Vtrumque teratur cum succo semper-
viui, seu αἰζοι, & ex eo manus inungantur,
proijciatũrque magma in aquam piscosam, mis-
se manus in eam, piscium agmina ad se allicient.
Idem fiet si in piscatoriam fiscellam, vel sagenā,
aut reticulum, imponantur huiuscemodi miscel-
lanea. Ex quodam libro Secretorum Hermetis
nomine.

Limacius lapis vnus, vel alter linguae subdi- 64

tus, miram vim obtinet in cienda salina. Quapropter aridis & siticulosus, necnon febricitantibus, in ore volutari debet. Pollet eadem vi crystallus, si subinde frigida maceratus ori immittatur. Adhæc portulaca, semper vinum, aut cucumeris semen decorticatum & ad hunc modum linguae superpositum. Experimento constat.

65 Oleum ex semine lini & sesami excerptum, omnium aliorum est leuissimum, & nunquam frigore concrevit: quod alius non est concessum. Illi nihilominus supernatat vinum ardens, seu aqua vitæ, Lemnius.

66 Certa constat experientia, infantem eum qui continuata serie masculorum septimus in lucem prodiit, strumas seu scrophulas, vel solo attactu curare. Quod etiam Christianissimis regibus nostris Gallicis, raro quodam privilegio Dei cōcessum est.

67 In quo signo fuit Luna genitura seu natiuitatis alicuius hora, illud in conceptu eiusdem oriebatur. Et in quo signo inuenta fuit in conceptu, illud, aut eius oppositum, exoritur in partu, & natali hora, ut scribit Ptolem. ex sententia Hermetis. Quæ res ad probandam vxorum fidem conjugalem, habendâsque serio calculo natiuitates, non parui est momenti, modò certò constet de die & hora conceptus. Quam facile adnotare

possunt, qui Veneri parcè, & veluti ex numerato & prescripto indulgent. Sed mulierosis hoc opus, ille labor.

Vrtica in mortario contusa, addito momento 68
Vnguenti dictæ αἰχίς, quod populeon vocant, arteriis temporum, ac metacarpij applicantur: remedio præstantissimo ad extinguendum ardorem sriasis infantulorum, plus minus biduo, modò singulis quaternis horis innoventur. Langius.

Conseruandis edulis si sal desit, aut salsugo, 69
non incommodè vii aceto licebit: sed non tam diuturna vi. Nisi enim post aliquot menses prior effuso, recens condititiis rebus infundatur, mure, limoque obducuntur. Lemnius.

Stillatitia aqua asteris attici, vel potiùs acti- 70
ci, epota, aut vuluæ indita, mulierum alba profluvia mirificè sistit. Adeò, vt eius quoque diutina iniectione, corruptæ ab incorruptis vix dignosci possint. Quod efficacius & celerius fiet, si eius decocto insideant, vt mihi retulit, qui se expertum dicebat.

Sal Veneris genuinum vigorem non solum ti- 71
tillat, sed etià fœcundum reddit. Ob id Aegyptij suos canes ad coitum inertes, salsamentis ad Venerem alacriores reddebant. Naues quoque maritimæ, Plutarcho & Plinio autoribus, tam immensa murium prole & fœcunditate onerantur,

(sicuti antea scripsimus) ut non desint autores, qui fœminas absque masculi coitu, solo linctu salis concipere affirmant. Et hinc nimirum, poetæ Venerem ἀλιχυν, hoc est è sale & mari natam finxerunt.

72 Ad purpurandam faciem pallidulam, & decolorem venustandam, Sume santali rubri, & aceti acerrimi bis distillati, utriusque quantum voles, misce & igni lento coque, addito aluminis momento, habebis rubricam tingendæ faciei perfectissimam. Quam si odoratam voles reddere, inijce musci tantillum, vel odoris alterius qui tibi aridebit. Ex artificis cuiusdam Itali.

73 Tithymalorum succus lacteus, vi adurente & caustica verrucas abolet. Pari effectu hermodactylus ac sabina in puluerem redacta, & oxymelite scyllitico excepta, vel calendule succo remissa, clauos & callos, etiam in pudendis partibus, delent, quum à fœdo cōcubitu oborti sunt.

74 Erasistratus medicus deprehendit ex pulsu Antiochum Seleuci regis filium, amore Stratonices nouercæ ad eum tabescere, ut nisi indulgentia patris, voti compos factus fuisset, vitam cum morte mutasset, Autores sunt Valerius Maximus, & Galenus. Qui etiā eisdem indicis agnouit, Iustam Boetij viri Romæ Consularis uxorem,

rem, Pyladis in theatro saltantis amore flagrare
& languère.

Si flores coloratos habere satagis, illos in ca- 75
dis, vel fictilibus vasis, selectâ terrâ, eâque fœ-
cunda, planta, & manè ac vesp̄ri, aqua, qui-
bus visum erit coloribus intincta, irriga, sed no-
ctu à frigore defende. Vbi Sol lucebit, in apertum
profer, & apricari sine. Si discolores fieri optas,
diuersis aquis diuersoque tempore id aggredere,
Ioan. Baptista Porta.

Chelidonia planta cum corde talpæ capiti il- 76
lius qui grauiter ægrotat supposita, si periclita-
tur, alta voce statim clamabit, aut cantabit: sin-
minùs, plorabit. Addo ex vetustissimo commē-
tario, quòd succus hyoscyami cum sanguine iu-
uenis leporis mistus, & in leporina pelle consu-
tus, fertur omnes lepores congregare, qui fuerint
in eo tractu vbi sepultus iacuerit: nō secus quàm
matrix canis, alios canes. Sunt qui mihi affir-
marint id verum esse.

Pleræque mulieres grauidæ ex leporis inspe- 77
rato occurſu, obrutæ, aut desiderio pulpamenti
eius, infantes pariunt labello supremo bifido, &
bifurcatim secto. Id quod experientia quotidia-
na confirmat.

Morbus qui cœperit cū Luna fuerit in eo 78
signo quod malefica aliqua tenuit in genitura,

F

siue in quadrangulo, aut diametro eius, grauissimus futurus est: si autem malefica respicit, periculosus. Sin in loco ubi genitura tempore benefica fuerit, sine periculo erit. Autores Ptolem. & Claud. Galenus ex doctrina Aegyptiorum, & maxime Mercurij Trismegisti.

79 Troiani belli temporibus, Graeci experrecti manebantur ἀρχαῖς μακτι, id est, ientaculo, sed frugi. Deinde hora tertia diei ab ortu Solis, ἀρίσω, hoc est prandio. Ad vesperam verò, ἑσπερίσω μακτι, id est merenda. Demum post Solis occasum, δειπνῶ, hoc est cœna, Athenæus et Suidas.

80 Ouum in aceto acerrimo triduo maceratum, aut paulo plus, testam adeò teneram & mollem exhibet, ut per annuli angustiam facile adigi possit. Idem calida aqua demersum induratur. Addo quòd silex eodem aceto edomitus septem dierum spatio, digiti attritu in puluerem resoluitur. hinc nihil mirum, si (ut diximus) Annibal alpina saxa soluit aceto.

81 Decoctum foliorum & seminum cannabis, terræ inspersum, vermes & lumbricos, si qui subsint, ad eius superficiem allicit. Idem semen hyeme gallinas fœcundas reddit. Et cannabina folia in farinam versa, inebriantem potum faciunt, Cardanus.

82 Antiqui ne vinalentescerent, & pingua ac

pendula fierent, aquam marinam, aut salem addebant: qui suo calore & pondere faeces ad fundum secum deferebat, & ita vina defecatione reddebat. Autores sunt M. Cato, Colum. Plin. & Græcorum geoponici.

Aqua reddens faciem iuuenilem. Accipe 83
sulphuris viui vnciam vnam, olibani albi vnc. duas, myrrhæ vnc. totidem, & ambre drachmas sex. Redigantur singula in puluerem, deinde commisceantur, & addita libra vna aquæ rosaceæ, distillantur in diplomate, seu balneo, ut vocant, mariæ. Excepta aqua seruetur in vase ad vnguem obturato. Cum vti voles, tinge in ea linteolum album, quo faciem ablue ante somnum, & mane hordeacea aqua, aut fontana, deterge: adeò venusta & limpida erit facies, ut ab omnibus miretur & exosculari desideretur. Ex quodam libro decoris muliebris.

Oleum tartari factum ex fece vini generosi, 84
si, ferrum ilico emaculat, deterfâque omni rubigine, eximium splendore ei conciliat. Faciei lenigines obliterat, & fœdas omnes pustulas quæ frontem mentumque deturpant, vi abstersoria emēdat. Ex quadam matrona fucorū magistra.

Rosarum radices & propagines vnâ cum ge 85
nitali earum terra inter genistas & sparta translatae, flauescences rosas præbere traduntur, Bapt.

Porta. Est alia via quæ per terebrationem fit, de qua ne verbum quidem hîc à nobis expectabis, vt alijs suum demus locum.

86 Hyoscyamus pestiferis bubonibus admotus, illos fertur disperdere, vel, vt quibusdā placet, dispergere. Et si quis ante illorū emersum plantā eam secum habuerit, nusquā à bubonibus corripietur. Radix trita & podagræ ischiadiue (calidæ) apposita, maximoperè inuare fertur, quòd sit Ioui mancipata, qui vnus coxas ob Sagittarium, & pedes propter Pisces sibi vendicat. Ex vetustissimo Secretorum libro.

87 Si guttæ aliquot aquæ vitæ scriptorio atramento misceantur, nunquam frigore constringetur. Et si succo maluæ, aut mercurialis, manus oblinas, citra lasionem plumbum liquefactū tractare poteris, modò celeri motu id perficias. Quod credere tutius puto, quàm experiri.

88 Qui ad rem quampiam aptus est, habet profectò & huiusmodi significationis stellam admodum potentem in sua genitura. Et qui sciēs est, potest multos stellarū effectus auertere, quando naturam earum nouerit ac seipsum (à cœlo monitus) ante euētū præpararit, Claud. Ptolem.

89 Iulius Capitolinus refert Antoninum Pium Casarem iam senem & silicernium, manē antequam salutatores venirent, solo pane sicco robur

virium sustentasse. Addo, quòd Democritus morti proximus solo eiusdem panis & mellis co-
cti odore vitam prorogavit, donec Thesmophoria Cereris sacra finirentur, Athenæus & Diogen. Laertius.

Aceti vsus tã intrà, quàm extrà assuefactus 90
(vt fieri solet per cõtagia pestis) incommoda parit plurima: nisi aquæ rosacæ, aut vini optimi, vel croci momentum illi remisceatur. Sed de his multa in nostris cõtira pestẽ Secretis & auxiliis.

Sicomori lignum in aëre nunquam siccatur: 91
in ripis fluminum & aquarum gurgitibus celeriter. Addo quòd baculum ex silere libenter ferunt rustici, quia serpentes hunc fruticem fugiunt, Plin. Addo quòd hyoscyamus viridis sub cervicali positus, somno conciliando prodest: perinde atque plantas pedum inungere gliris pinguedine, vt Aetius tradit.

Virtus rosarum purgatrix consistit in supernis 92
earũ partibus, vt etiam violarũ: astrictoria verò earundem facultas & roboris alatrix, in internis delitescit. Sic Vrticæ vis adurens, superficie tenus manet: internè verò tantum frigoris latet, vt contusa Vrtica, & arteriis brachij temporũque applicata, febris feruorem extinguat in corde, vt alibi adnotauimus.

Regum pocula ex cornu olim fuisse, auctores est 93

F iij

Philostratus. Vnde ἀπὸ τοῦ κέρατος, id est à cornu, cratera deduci contendunt. Tradit insuper Theopompus, boues apud Pæonas tam magna gestasse cornua, vt tribus aut quatuor vini sextariis vix adimplerentur: ex iisque reges ac proceres pocula conficerēt, labris eorum auro & argento obductis.

94 Ad maculas faciei obliterandas plurimum pollet lupinorum farina, cum felle capræ, succo limonum, & alumine succharino. Miscentur omnia, & fit vnguentum, quo tanguntur maculae, & paulatim abolentur.

95 Ne vinum æstiuis mensibus, & per Caniculæ incendia, citò in congiis & amphoris vapescat, sed suaue sit ac summè frigidum, collocentur vasa œnophora in labro aqua frigida oppleto, deinde sal petræ aut nitrum illi inspergatur. Tanta frigiditate vinum imbui continget, vt vix dentes ferre possint, Lemnius & Langius. Sunt qui albuminibus ouorum vtantur, loco nitri, aut salis petræ.

96 Florem yetonice coronaria (oilhetum vulgus Gallicum nuncupat) cæruleo colore sic intinges: Caudicem intibi erratici qui insigni sit crassitudine, radice tenuis seca, & facta fissura in eccentricismo sobolem floris à radice euulsam defige. Id ubi factum erit, vimine constringe, ac terram

putri fimo subactam circum aggera, & opportunè riga, Bapt. Porta.

Crystallinus lapis in tenuissimum pollinem 97 deductus, & ex iusculo quopiam, aut vino, mulieri lactanti exhibitus, illius vbera lacte plurimo fecundat. Sic vnionum pulvis contra cardiacum affectū valde pollet, modò veri & orientales fuerint vniones.

Cū volueris fugare muscas à quopiam loco, 98 vt nulla ibi ampliùs videatur, fac imaginē muscæ in lapide annuli, vel, vt habet codex meus, figurā in lamina aris, cupri, aut stanni muscam, araneam, & serpentem, secunda facie Piscium ascendente. Et inter formandum dicas, Hæc est imago quæ omnes muscas exterminat in æternū. Deinde sepelias eam in media domo, vel suspende ad aliquem locū illius. Si habueris adhuc quatuor similes, & in quatuor angulis domus sepelireris, vel suspenderis, aut inter parietes ita occultaueris, vt à nullo possint auferri, longè melius erit. Sed hæc repositio debet fieri prima facie Tauri ascendente, sic enim nulla musca ingreditur, nec remanebit. Experimentum vidi, inquit Ptolemæus, in domo Adebare regis sapientiss. & in magia naturali exercitatiss. In cuius palatio nec musca erat, nec vermis aliquis nocēs, aut molestiam adferens. Quod vt explorare, ait,

F iiij

produxi ibi muscas viuas, quæ ilico interierunt.
Hactenus ille.

99 Mures extinguentur, si cum aliquo delectabili cibo illis proposito misceatur argentū viuum extinctum, aut plumbum vstum, vel squamma ferri, aut helleborus niger. Addo quod vermes ac venenata omnia fugatur suffitu aliorū animalium eiusdem speciei, vt scripsit Rasis.

100 Ex vino debili sic facies generosum, Accipe foliorum callitrichi & seminis apij ac fœniculi quātum potest manus capere, & dolio immitte. Si turbidum erit, sic clarum reddes: Sume sex aut septem ouorum albumina, quæ vino iniecta baculo diligenter moue & coagita. Ex secretis periti cuiusdam
& diuitis œnophylacis
Aureliani.

ANTONII MIZALDI
MONLVCIANI
MEMORABILIVM
Centuria IIII.

SANEQVAM memorabile, I
& admirabile mihi est quod
ab Aeliano scribitur. Cùm
lupus, inquit, maxima ma-
gnitudine in ludũ literarium
inuassisset, & de manibus Ge-
lonis Syracusani pueri tabellas rapuisset, Gelon
de sella surgens, feram nullo timore diligenter
& acerrimè insequēbatur, tabellas suas ex illius
ore detrahēre satagens. Postea autem quàm hic
extra tabernam ludi literarij fuisset, illa quidem
labem fecit, & repentina ruina concidens, pue-
ros supra centum vnà cum præceptore confecit
& oppressit: solo Gelone, diuinæ prouidentiae mu-
nere, ex sodalibus suis superstite. Qui quòd à lu-
po occisus non fuerit, sed potius seruatus, magnā
profectò habet admirationem. Non igitur ratio-
nis expertia deus negligit, imò verò chara habet,
cùm diuino instinctu partim ex his regnum præ-
significarit, partim ex impendente periculo ser-
uarit.

Priscæ religionis sacerdotes, daemonum anti- 2

stites, ut prae-textu religionis ditescerent, fingebant deos excruciare homines morbis. De quorum numero epilepsia, ob id sacer morbus dicta, censetur. Autor Hippocr. in libro de sacro morbo, & de virginum morbis. Adhuc Galen. lib. prognostic. ut adnotauit Ioannes Langius.

3 Membrum ferro percutiendum non est, quum Luna signum tenuerit quod membro illi dominatur. Adde quod defectus luminarium in cardinibus geniturae, annuarumue conuersionum noxius est. Et Venus nato voluptatem adfert in membro, cui signum in quo ipsa est dominatur. Idem & in ceteris stellis, Ptolemaeus.

4 Si forex, alurus, mustela, vel tale quid ex inopinato grauidae mulieris corpori insiliit, aut fraga, corna, cerasa, vel uuae acinus ulli parti eius inciderint, confestim notam foetui imprimi contingit, illi maxime membro quod attigerint: Nisi forte mulier in ipso momento quo haec corpori ingruunt, de repente absterfo membro, postice, aut remotiori parti corporis manum admoveat, Lemnius.

5 Carnes ad Lunae radios noctu mactatae, vel expositae, teneriores, coctumque faciliores euadunt. Nam Lunae astrum ad cibariorum concoctiones plurimum confert: quae nihil aliud sunt quam putrefactio quaedam. Hinc ligna ad Lunae splen-

dorem cæsa citiùs putrescunt, & fructus celerius maturescunt, Autor Daphnus medic. apud Athenæum.

Aqua ardens, quàm etiam vitæ aquam appellant, in præservandis rebus, & à putredine vindicandis summè est efficax. Si enim carnes ac pisculenta quæque ea imbuantur, à corruptione & vermiculis immunia evadunt.

Si folia taxi comederint iumenta, moriuntur: 7 si verò ruminantia animalia degustauerint, nihil incommodi sentiunt, Theophrastus. Quanquã Plinius fraxino, id ascribit: quem fefellisse potuit nominũ affinitas & vicinitas. Nam Græci fraxinum milean, taxum verò milon vocant.

Nouit alter vnio Cleopatram nouissimæ Aegy 8 pti Reginae, tabificam aceti vim & acredinem, quon nec magnitudine, vt tradit Plin. nec cædore parem vnquam spectauit Oriens. Dum enim superbo fastu, vt reginã decet meretricem, M. Antonio Consuli Rom. obiiceret, facta etiamnum sponsione, se solã vna cæna centies sesteriũ absumpturam, vnionem ex aure detractũ, qui tanti aestimabatur, nimirũ ducentis & quinquaginta milibus coronatorum, aceto liquefactum, re vera absorpsit. Autores sunt Plinius, Macrob. & alij.

Ex tamarisco & fraxino tornati calices à 9

medicis valde probantur. Nam hic venenis & item calculo, ille verò spleni obstructo præclare medetur. Possunt etiam ex ligno guaiaci aduersus luem Veneream componi remedio præstantissimo. Ioan. Langius.

IO Ad diluendum faciei nimium ruborem, Accipe vncias quatuor nucleorum persicorum, & semin. cucurbitæ excorticatorum vnc. duas, terre, ac fortiter exprime, vt oleaginosum liquorem elicias, quo manè & vesperi faciei carbunculos ac rubores tange, & paulatim disparebunt, vel plurimum emendabuntur.

II Si quis integras & illibatas castaneas diu seruare volet, illis nuces iuglādinās remisceat. Humorem enim excrementitium & viginem omnem, vnde cariosæ efficiuntur, penitus absorbeant, & situ obduci prohibebunt. Sed de his multa in nostris hortorum Secretis.

12 Si rapæ serantur raræ, effœminantur: si verò densæ, mascullescere omnes aiunt. Tradunt insuper quòd quantò recentiora fuerint cucurbitæ & cucumeris semina, tantò maturius nascuntur: & petrapium, aut petroselinum, ex veteri semine celerius prouenire, quàm ex recenti: vti etiam nasturtium.

13 Aganice, vt Plutarchus refert, Hegetoris Thessali filia, siderum defectus in pleniluniis,

perita, ac temporis quo Luna obiectu terræ umbrâ obnubilaretur gnara, quum hæc mulierculis credulis, præsaga futuri prædiceret, Lunam præcātatione cælo subducere credebatur. Hinc illud Virgilij in Damone exiit, Carmina vel cælo possunt deducere Lunam.

Polygonum, seu corrigiola, solaris censetur¹⁴ esse planta. Ex quo affectibus cordis, necnon oris ventriculi, quem prisci cardiam nuncuparunt, summè auxiliatur, propter Solem & Leonem, qui vtrisque præsunt. Iuuat etiam nephreticos, & calculi, vel coli doloribus excruciatos, potu, aut iniectione. Sunt qui probato euētū mihi confirmarint, etiam valde prodesse ad hæmorrhagias.

Quisquis geniturae suæ dominatores, aut ascē-¹⁵ dens in signis humanis non habet, ab humanitate alienus, etiam sibi ipsi erit. Et quicūque Martem habet in horoscopo, seu ascendente suæ geniturae, omnino cicatricem in facie accipiet, Ptolemæus.

Hydrophobi qui ex canis rabidi morsu aquā¹⁶ appetunt, & eandem reformidant, si inopinato subitoque impulsu aquis mergantur, metus metu discutitur, & tali symptomate liberantur, Lemnius.

Ruta & mentha dum virent, flatu ac Ve-¹⁷

neris pruritus excitant: siccata verò, vel frixa,
& præcipuè semina, eosdem discutiunt, Vene-
risque impetum frangunt, & gonorrhœam si-
stunt. Hinc nimirum ad castitatem seruãdam,
olim mystæ sacris initiati ruta vrebantur. Au-
tores sunt Nicander, Hippocrat. Dioscor. Gale-
nus, & alij.

- 18 Perrigidum & asperũ gelu, crus brachiũm-
ue, offendiculo & lapsu minimo facilè frãgitur.
Quòd ex siccitate aëris ambientis, ossa etiam ri-
gescant & fragilia reddantur. Id quod in can-
delis ex cera, vel seuo compactis obseruari po-
test: contrario modo quã in humido cœli statu: in
quo omnia lentescunt & flexibilia fiunt. Lënus.
- 19 In præseruandis eduliis, si sal, acetum, aqua
vitæ, vel salsugo ad id opportuna, defuerint, pul-
uis cymini, aut carui, vt vocant, præsentaneo
erit auxilio, si illo defricentur, & recondantur.
Proderit etiam mel, sed non ita efficaciter.
- 20 Ad continendum sanguinem qui immodicè
fluit, hanc præcantationem docet Cardanus: Sã-
guis mane in te, sicut fecit Christus in se. San-
guis mane in tua vena, sicut Christus in sua pœ-
na. Sanguis mane fixus, sicut Christus quando
fuit crucifixus. ter repetendum est.
- 21 Ficus arbor vaporem adeò acutum & incisi-
um spirat, vt carnem gallinæ in ea suspensam

maturet, coctūque perfacilem reddat, Plutarch.
 & Aristot. Idem continget si sublati ex vola-
 tilibus penni, aut detracta pelle ex animantibus
 illas in tritici acervo, vnum alterūque diem di-
 ligenter consepeliueris. Experientia confirmatū.

Veterum medicorum instrumenta cornea e- 22
 rant, cornibus liquores mensurabant, cornibus
 in scarificatione pro cucurbitulis utebantur, &
 cornibus, Galeno teste, clysteres administra-
 bantur. His addam quòd nō solum monocerotis
 cornua, sed ceruorum quoque, contra virus effi-
 cacia esse experimento constat. Nam illorum
 scobe vermes infantium necantur, & accenso-
 rii nidore serpentes fugantur, vt tradūt Dioscor.
 Plin. & alij.

Aduersus faciei serpiginem & aliarum par- 23
 tium corporis (Galli dertas vocant) accipito ra-
 dicem lapathi, seu rumicis, eamque particulatim
 concisam, diem vnum in albo & acri aceto ma-
 cera, deinde extrahe, & serpiginosum locum ter
 vel quater omni die sedulo confrica, & in ace-
 tum toties remitte: vel, quod satius erit, nouas ra-
 dices substitue. Experimento frequenti proba-
 tum. Sunt qui idem certò promittant ex radici-
 bus borraginis, à ieiuno laborante præmansis, &
 diu, identidēque illitis. Facilis erit experientia.

Corruptum vinum, pingue & pendulum re- 24

stauratur infuso lacte bubulo modicè salso.
Sunt qui alumine, sulphure & calce id tentent,
non sine graui libentium pernicie. Quod ut vi-
tari possit, grana iuniperi & iridis radix vnà
sunt admiscenda, Lemnius.

25 Amygdalæ nascentur inscriptæ, si tandiu cū
suo putamine & testa macerentur, donec laxa-
tis claustris nucleus absque vlla noxa & fractu-
ra excludi possit: vbi exemptus erit, præacuto
stylo, quidquid allubuerit, satis profundè in eo
sculpetur vel describetur, tenuique arborū mem-
brana aut papyro inuoluetur, & stercoreato sub-
actoque solo committetur. Ex Geoponicis.

26 Verbenæ radix appensa collo eius qui strumas
patitur, mirum ac insperatum adfert præsidium:
quod Veneri ancilletur, quæ collo præest, pro-
pter Taurum eius domicilium. Ob id etiam Ve-
neris desideria augere traditur gestata, vel ex
vino hausta. Addunt magiæ naturalis professo-
res eandem verbenam Sole per Arietem spaciā-
te collectam, & granis pæoniæ sociatam, tritā,
& ex vino albo percolato haustam, epilepticos,
miraculo quodam sanare. Res medicatæ, mul-
tis experta, quam ex vetustissimo libro de herbis
septem Planetarum, Hermeti ascripto, fideliter
decerpsi.

27 Topazij gemma cote medica attrita, succum
reddit

reddit ad oculorum morbos apprimè vtilem, si eo illinantur. Ille idem hydropi aduersatur, ac tabescentibus medetur. Autor Epiphanius Cypri episcopus in opusculo de 12. gemmis quæ erant in veste Aaronis, ad Diodorū Tyri præfulem.

Comprehensæ, haustæque sub ipso conceptu 28 imagines, vel subito oborta rei cuiusque cogitatio, creditur effingere similitudinem in fœtu, ac formas miscere. Hinc auorum alios, alios patrū, plerosque autem cognatorum effigiem ostentare videas. Ideoque in homine plures, quàm in reliquis animantibus sunt differentiæ, ac discrimina, Plinius.

Matūritatis muricæ experimētum id erit: Vbi 29 dulcem caseum in eam demiseris, si pessum ibit, immaturam: si verò emerget, maturam esse scito. Columella. Addam ex Plinio, etsi πᾶσι γινώσκον, quòd lapis exemptus è capite pisciū qui aselli seu ὀνίσκου vocantur, nobis verò merlucij, febrē tollit adalligatus.

Didymus medicus extracto sanguine è pedis 30 pollice, labra epileptici inungebat. Et Orpheus atque Archelaus cōtaminabant faciem sanguine ex quacunque parte corporis educto: atque ita epilepticos exurgere testati sunt. Hollerius ex Plinio. Quod nos etiam antea scripsimus.

Qui ab æstu faciem defendere satagunt, ne 31

fusca fiat, ij antequam sub Sole ambulent, vel equitent, illam ouorum albuminibus, cum tantillo amyli agitatis & remistis loricare debent: & peracto itinere, aqua hordei tepida, vel simplici, eluere, ac tectorium illud deponere. Res mulierculis valde expetenda, quæ cupiunt faciē votis componere amantum.

32 *Tradit Pomponatius priscos exorcistas, quos adiuratores appellant, ante coniurationem expurgasse ab atra bile corpora obsessorum à spiritibus. Nam geminis morbis vt plurimum instantur, animi nimirum, & corporis: illos curat ecclesia, hos verò opportuna medicina.*

33 *Poculum ex hedera, cissybiū dictum, ratione duplici cōiuiis summè est accommodum: imprimis, quòd hedera vini temulentiam, arcere fertur: deinde quòd cauponum fraudes, qui vinum aqua miscent, eo poculo deprehenduntur, sicuti deinceps ostēdemus ex M. Catone, & aliis.*

34 *Olibani & lardi suilli partes æquales vitreato fictili coquuntur, & ad linimenti consistentiā per setaceum excernuntur. Hoc si pediculosum caput inungatur, proculdubio immune euadet à pediculis. Eritque præsidium eam in rem & propugnaculum multò tutius, quàm ex vnguento enulato. Quo nihil perniciosius in scabioso & pediculoso paruulorum capite, propter argentum*

viuum, quo scatet. Nam hinc seua odoriri vidimus symptomata. Quod inconsultis matribus & nutricibus, quæ illo vtuntur, scriptum sit.

Elephantiasis correptos deprehendes ex lotio, cui plūbi vsti cineres inspersi sint. Nam si subsi-
dunt, nullum inest contagium: sin fluitant, & in vrinae superficie hærent, certissimæ labis signū ostendunt, Lemnius. 35

Ex Quintiliorum georgicis siccos & inaquosos cucumeres ad hunc habebis modum. Vbi scrobiculum foderis, in quem illorum semina depositurus es, dimidium altitudinis eius, palcis aut sarmentis exple, ac ita planta, terra de super rege-
sta, absque vlla rigatione. 36

Semina rosæ, cum seminibus sinapi & pede mustelæ suspensa inter ramos infœcundæ & parum feracis arboris, illam mirum in modum recreare, ac fœcundare traduntur. Et si brassica ægroret, ac veluti læguens tabescat, eodem præsidio reualescet. Addo, quòd pisces turmatim se-
stabitur rete hisce miscellaneis comitatum. Ex cuiusdam aulici secretis, & experimentis, vt dicebat. 37

Tradit Aristot. & post eum Albertus, quòd smaragdus collo adalligatus, epilepsiam impedit, & quandoque penitus curat. Hinc fit, vt nobiles collo natorum suorum hunc lapidem libenter
G ij 38

appendant, ne epilepsia tententur.

39 Circa tertium à conceptu mensem vitium grauidas infestat, quod malaciam & picam nuncupant. In quo carbones, putamina, cretam, testacea, aliâque esui inepta, auidè concupiscunt: nonnunquam etiam carnes humanas: quæ si denegentur, cum matrem, tum foetum, in presentaneum vitæ discrimen adducunt, sicuti paulò antè vnâ & item alterâ historiâ cõfirmauimus. Malum hoc potissimè inualescit, vt tradit Lemnius, dum infanti crines emergere incipiunt, & fœmella vtero gestatur.

40 Aqua in qua flores amarulenti persicæ arboris septies infusi ac macerati fuerunt, cum saccharo ad Zulapij consistentiam & spissamentum cocta, vermes vnâ cum excrementis astrictæ alui foras efficaciter protrudit. Langius.

41 Pallidæ mulieres, graciles, macilentæ, necnò fuscæ, quas Gallicum vulgus brunetas appellat, rubicundis & obesis petulantiores, salaciores ac magis pruriētes esse solent. Quod prospiciant qui compedibus matrimonij vinciri quærūt, & muliebri capistro adalligari.

42 Si cortex tollatur à vite, minorem facem vinum eius reddet. Ob id muscus in ea repertus expurgari & corradi debet, vt tradit Pallad. Adde ex Plinio, quòd si fabam Luna plena seras, &

lentem ac viciam à xxv. ad xxx. à limacibus erunt immunes. Sed pro pabulo quidam ita ferunt, & pro semine id vereno uo aggrediuntur.

M. Bruto exercitum ex Asia traiecturo spi- 43
ritus quidam nocte assidebat, & percontanti quis esset, respondit, malus tuus sum genius, quem in Philippis Thessaliae campis videbis. ibi Brutus in conflictu occubuit. Plutarch.

Pocula ex vitro conflata eo nomine sunt me- 44
tallicis salubriora, quòd nulla sulphuris, argenti viui, plumbi, aut cerusae virulentia participant, & suo congenito frigore saporem vini probè seruent. Langius.

Si succum limonum misceas cum pauxillo sa 45
lis communis, habebis aquam præstatißimam ad delendas maculas ex manibus artificum, & erugandam, dealbandam, emolliendamque cutim: maxime, si post loturam non detergeatur. Valet etiam contra vstiones à Sole, & alia pleraque experiundo dignoscenda. His addam quòd flores roris marini in vino albo macerati & leuiter feruefacti, faciem summè venustat, anhelitus suauitatem conciliant, caput roborant, ac ventriculum expurgant, si iusculum decoctionis eorum à ieiuno sorbeatur. Arnald. Villanouanus.

Indubitata recuperata valetudinis argumen 46
ta sunt, quando partes genitales prurire, ac ten-

tigine affici incipiunt, licet reliqua membra flaccida sint ac debilia. Sed tunc à Veneris cōflictū summoperè cauendum, ne fiat quod dicūt, error peior priore.

47 Rosam viridem, luteam, vel cæruleam reddes, si eius caudicē iuxta radices findas vel trebres & fissuram, foramenue, quo visum tibi fuerit colore impleas. Verbi gratia, ærugine si viridem rosam habere satagis: indico lapide trito, vel azuro, si cæruleam: croco, si luteam, & ita de reliquis. Sed diligēter prospice ne auripigmētum, aut venenatum colorem alium intrudas: Nam si plātam vel fruticem non enecat, florem inficit. Tum demum fissura est deliganda, & ut decet, emplastranda obturandūque foramē, & contra externas iniurias armandum, quō docuimus modo, in nostris medicandorum fructuū variis artificiis: & in Opusculo de arborum diuersa insitione.

48 Tradunt Persarum magi ex salvia sub fimo putrefacta, dum Sol & Luna secundam faciem Leonis occupāt, auem merulae similem procreari. Cuius adustæ cinis lampadi inspersus, domum serpentibus plenam esse imponit. Hermes.

49 Multorum experimento compertum est, saphyrum ad arteriam ligatum, febrilem ardorem mitigare: & è regione cordis gestatum, à pesti-

lenti contagione & Venenis tutum reddere gestantem: adhuc, corallium de collo epileptici pendens, casum eius prohibere, Rasis, Albertus, & alij.

Si oua citra operam galli edita (subuentanea 50 vocant) gallinæ fouenda supponantur, citius putrescunt, quàm animentur. Quæ verò gallina à gallo calcata peperit, post vndeuigesimum diem ab incubitu pullos proferunt. Qui, antè quàm putamen abrumpatur, pipire solent, Lemnius.

Purpureus mulierum color si fucatus est, de- 51 prehenditur commansis granis cymini, vel nucleolo alij demorso ab ipsis. Nam si natiuus est, durabit: si verò cerusatus, hydrargyratus, aut citrini vnguenti illitu cōquisitus, statim obsolescet, Langius.

Nodi, cicatrices, clauiculi, calli, glandule, & si- 52 quid luxatum, ruptum, fractum, conuulsum, solutumque fuerit in aliqua parte corporis, omnia futuram aëris mutationem & tempestatem præfagiunt ex dolorum exacerbatione, vt plenius ostendimus in nostris Ephemeridibus aëriis, & rustica tempestatum Astrologia.

Si cum lacertæ sepo, halinitro, cuminóque fa- 53 rinam tritici miscueris, & gallinas eo cibo saginaueris, caro illarum adeò pinguefaciet homines, vt præ crassitudine & adipe disrumpi videatur.

G iij

Cardanus. Adde ex eodem quòd Ulmi ac persici folia præter tempus decidentia, pestem in omni iumentorum & pecuino genere præsagiunt.

54 Suetonius autor est, Tiber. Cæsarem experretum, etiam in tenebris, vt feles vidisse: & Seneca, Asinium Pollionem nullas à cœna solitum resignare aut legere epistolas: vt animo curis soluto & tràquillo cubitum iret, & ita se ad somnum componeret.

55 Aerea pocula damnantur, quòd æruginem, infestum stomacho virus, facile cōtrahant: præcipuè si vinum, aut acetum illis infundatur. Aurea præstantissima sunt, quoniam cor roborant & exhilarant. Addo quòd poculum ex electro naturali conflatum (quod auro & argenti quinta eius parte constat) arcu in superficie eius interna maculoso, quo nitor ingenitus obsolescit, necnon stridore, virus infusum prodere fertur, ac præmonstrare. Langius.

56 Capillos aut barbam sic denigrabis. Accipe lixiuij communis quantum voles, cui infunde folia betæ, saluæ, & lauri, cum myrrha & corticibus inglandium viridium. Tum demum coque omnia, & ex eorum lixiuio barbam, vel capilitium laua: aut madefacta ibidē spōgia, & nō nihil expressa, idētidem tinge: miraberis effectū.

57 Venenati aëris contagia discutiunt nucces ba-

*silicæ, seu inglandes. Quod verum esse indicat
synthesis illa Mithridatica, quæ diateſſárων dici
potest. Recipit enim nuces binas, ficus totidem,
rutæ folia xx. & salis granum. Hæc si quis ie-
iunus sumpserit, à venenis & morbis contagio-
sis eo die futurus est immunis. Vide gallicum li-
bellum nostrum Secretorum contra pestem: in-
uenies illic quod placuisse queat.*

*Cucurbitæ, pyra, mala, cotonea, citria, au- 58
rantia & alia huiusmodi, quam volueris fi-
guram exterius præ se ferent, si ubi defloruerint
& primum sui rudimentum exhibuerint, in fi-
guratum internè typum aliquem ligneum, testa-
ceum, aut alterius materiæ incluseris, & deliga-
ueris, donec iustum maturitatis gradum asse-
quantur.*

*Alectorius lapis magnitudine fabæ repertus 59
in ventriculo decrepiti galli, fertur reddere ge-
stātem gratiosum, constantem & audacem: nec-
non ad Veneris tractanda sacra ad vnguem fa-
ctum. Idem sub lingua detentus, sitim sedat, ut
multis experimentis compertum est, Albertus.*

*Morbus qui inuasit eo anno quo eclipsis (cui 60
dominatores sunt planetæ mali) in ascendente
genitura, vel annuæ conuersionis partiliter con-
tingit, vel in loco hylech seu vitæ significatoris,
exitiosus & lethalis esse solet. Idem fiet si in op-*

positione, vel quadrato ascendentis geniturae, aut conuersionis anni, vel significatoris vitæ, contigerit.

- 61 Carbones cum fossiles, tum factitij, mephitim & graueolentiam exhalant, qua assidentes syncopi, atque animi deliquio, aut cephalalgia subinde periclitantur. Remedium est, sale cōspargere dum ignescunt: aut ferri, vel chalybis acie illis inijcere. Lemnius.
- 62 Citrium pomum scriniis impositum, vestiariam supellectilem à tincis inoffensam custodit. Quod etiam præstat ex sincero arietis sepo candelæ, iisdem scriniis tenui linteolo inserta. Prodest succus eiusdem citrij aduersus deleteria pharmaca, addito seminum puluere. Nam venenum per ventrem extrudit, & habet prophylactici antidoti energiam. Autores sunt Theophrast. Dioscor. Galenus, Athenæus, & alij.
- 63 Aestate procliuiiores in Venerem solent esse mulieres quàm viri: quòd eo tempore calor illis augeatur, his verò flaccescat & elangueat. Quæ ratione calorifica pleraque vt ruta & thymus, libidinem, humoremque seminalem in viris extinguunt ac resiccant, in fœminis verò exacuant, illarum vligine consumpta. Lemnius.
- 64 Anseres, anates, ac reliquæ aquaticæ aues, syderitide herba suis medentur incommodis: galli-

næ helxine: grues iunco: pantheræ humano stercore: apri hedera, & ceruæ cinara. Addo ex Plinio, quòd apes cancrorum odore exanimantur, maximè si quis illos iuxta aluearia coxerit. Nam fædos odores odio habent, & ob id acerrimè persequuntur eos qui tetra vnguenta redolent.

Si clauus ex ære chalcitide conflatus suillis, 65 ceruinisue carnibus insigatur, eas à putredine ilibatas, stiptica exiccandi facultate diu conseruat, Plutarcho autore. Quod certa experientia nouerunt metallorum fossiores, qui in scaptensulis versari solent, meque ea de re, inquit Langius, hæsitabundum facta fide confirmarunt.

Autores sunt Dioscor. & Plin. alyssum, hy- 66 pericum & moly herbas in ædibus suspensas, veneficia ab hominibus & pecore, ne fascinentur, perinde arcere, & amoliri, atque luporum capitula ianuis affixa.

Capillos aurei coloris æmulos, vnà cum bar- 67 ba, ad hunc facies modum. Accipe frustula rhabbari quæ à pharmacopœis deraduntur, & tamquam inutilia abijciuntur. Ea in lixiuium decoctionis foliorum & ramorum visci ex quauis arbore detracti, tandiu infunde & macera, donec emollescant. Facta expressione post leuem ebullitionem, spongiam eo lixiuio imbue, & capillitium identidem intinge, aut barbam, si visum

erit. Tum demum vtrumque calidis linteis sicca: quod tutius est, quàm igni vel Soli exponere. Id vbi sæpius egeris, absque vlla offensa optatum assequeris. Ex quodam Italo.

68 Si desit commoditas æstiuis mensibus vinum in subterraneas & profundas apothecas mittere, prohibebis ne vapescat, detrudēdo in eius dolium lardi & suillæ carnis salsæ sesquilibram lino inuolutam, aut maiorem quantitatem, pro vasis capacitate. Sed ita, vt dum vinum depromis, id vnà ad fundum vsque descendere patiaris, donec vas exhaustum sit. Fiet ita vt nec vinum à se degeneret, nec vapescat. Leuinus Lemnius, si bene memini.

69 Nucem absq; putamine sic habebis ex Africani artificio, Apertis eius carinis & putaminibus, nucleus à membrana intercurfante excludatur, sed omni eius carne & pulpa illæsa. Tum demum carpto vellere, aut tenui corticis membrana, vitigenæ sue foliis obuolutus, terræ committatur.

70 Corallium à collo dependens fluentem è naribus sanguinem retinet, valétque aduersus epilepsiam, & incomposita menstruorum effluvia. In puluerem solutum, & aqua dilutum, plantisque & arboribus respersum, illas recreare ac foecundare fertur. Acceptum à quodā Hispano.

Hoc cuculo miraculum, inquit Plin. quòd 71
quo loco primùm auditur, si dexter pes audientis
ibidem circumscribatur, & Vestigium id effo-
diatur, non gigni pulices v̄bicunque spargatur.
Addam ex Palladio, quòd apes non fugient, si
stercus primogeniti vituli, oribus alueorum illi-
tum fuerit.

Qui quarta Luna, silentique sidere, & quar 72
to ab eiusdem coitu cum Sole, mulierem subigūt,
si ex eo congressu illa concipiat, inauspicata vi-
tæ principia foetui non solum conciliabit, sed &
in agendis rebus ei infœlicẽ plerũque successum,
informabit Lemnius. Hinc, obsecro, videant
multi, quàm iniquè agant, qui v̄t suam expleāt
perbreuem libidinem, chara sua pignora natos,
iisce impedimentis obnoxios reddunt.

Cotonea mala suo odore omnium deleteriorũ 73
vires obtũdunt. Nã & Pharicum præsentissimũ
venenum, v̄t tradũt Athenæus & Plutarchus,
impositum disco cotonea resipienti, emarcescit,
eiũsque vires omnino dispereũt, manifesta qua-
dam ἀντιπαθία.

Negant canes fieri rabiosos gustato lacte eius 74
mulieris quæ marem peperit, autor Plinius. Qui
etiam tradit caput fascia mulieris ligatum, dolo-
ribus lenari. Addam ex Columella, herbæ san-
guinariæ adeò grauem esse perniciem, quòd si eā

de pasta fuerit ouis, toto ventre distenditur, contrahiturque, & spumam quandam tenuem tetri odoris despuat. Celeriter sanguinem mitti oportet sub cauda, parte clunibus proxima.

75 Plerique noctambuli inter dormiendum, opera vigilantium exercent, tecta in sublime scandunt, per trabes & lacunaria oberrant, lectos aliorum adeunt, omniaque intrepidè audent, nec quidquam sibi timeant. Autores sunt Albertus, Christoph. Marcellus, Langius, & Galenus: qui etiam noctambulum se fuisse testatur.

76 Ne quid ad gelida ganeæ pocula Græcis & Romanis deesset, niues ad æstatem usque in subterraneis fossis, querneis frondibus, aut palea coopertas recondebant. Vnde Augustinus, Quis dedit paleæ tam frigidam vim, ut obrutas niues seruet: vel tam feruidam, ut poma immatura coquat & maturet?

77 Cancer viuus sublimato vino, seu aquæ vitæ impositus, rubescit ac si percoctus esset. Et caseus ille non putrescit, neque à muribus eroditur, in cuius coagulo pauxillum de cerebro mustelæ remissum fuit. Piætorius.

78 Vinum palato arridebit, & cum odore, tum colore perplacebit, si malum medicum, seu citrii caryophyllis vndique punctum & armatum, ita in dolio suspendatur, ne vinum attingat. Sic

enim nullum saporem vapidum, aut mucidum
cōtrahet. Si autem vinū subacidum, vel acetum
ad vini naturam asciscere voles, porri semine id
efficies: aut iniectis in illud vineæ pampinis &
capreolis. Hæc cuiusdam est ænophili sententia
vatis.

Plantam pulcherrimam habiturus es, si in ca 79
prillum stercus diuersa semina intruſeris, & illud
pingui fimo oblitum, scrobe aliquantulum pro-
funda sepeliueris, superiniectoque latamine,
& aggesta terra opportunè rigaueris. Baptista
Porta. Si lactucam odoratam quæris, semen il-
lius vnà cum citrij semine misce & sere.

Chalcedonius lapis collo appensus valere tra- 80
ditur contra illusiones & phantasmata ex me-
lancholia oborta. Quomodo etiam Amethystus
contra ebrietatem, & Chelonites in corpore te-
studinis inuentus, ad diuinationem, si sub lin-
gua gestetur, præsertim crescente Luna: nam a-
lio tempore inefficax censetur. Albertus.

Aqua ex contusis lumbricis per pannum ex- 81
pressa, & succo raphani æquis portionibus mix-
ta, vsque adeò durā & densam reddit aciem cul-
trorum, ensium, & aliorum instrumentorum,
quæ bis aut ter dū cuduntur in illa extincta fuerūt,
vt ferrū aliud ac si plumbū esset, facile incidant.
Acceptum à quodam Parisiensi machæropæo.

- 82 Vbi menses mulieribus defluxerunt, & abstersus est earū vterus (quod quinto ferè die vsu venit, aut septimo) si à primo qua purgatae sunt die, ad quintum vsque commisceantur illis viri, marem gigni aiunt: à quinto verò ad octauum foemellam. Et rursus ab octauo ad duodecimum denuò masculum. Post illum verò dierum numerum, hermaphroditum. Lemnius ex Auicē.
- 83 Pisces agminatim confluent, pacato flumine, aut maris littore, si aquam decoctionis aristolochiae rotundae admixta calce resperferis. Quòd si eiusdem puluerem degustent, velut exanimati, supernatantes comprehenduntur, Plinius.
- 84 Febres accenduntur si cornuti scarabei in oleo decoquantur, & ex eo brachialis arteria inungatur. Quæ res in conuulsione quandoque experi solet, nec non paralyti, & aliis affectibus, in quibus febrem excitasse valde profuit.
- 85 Priscæ ethnicorū religionis antistites & philosophi pro cōperto asserunt, animas corporis mole exutas, circa monumenta & in aëre, demonū more oberrare, illarūmq; spectra nobis obuersari. Denique, carminibus ante quàm de letheo obliuionis fluuio biberint, ad sortilegia cogi & allici posse, donec corpus aqua lustrali expiatū, tellure conditum, aut rogo cōbustum, defunctisque iusta, aut parentalia persoluta fuerint. Auctores

cores sunt Suidas, Eustathius, Plutarchus, Psel-
lus, Augustinus, & Langius.

Asclepiades ex vino subaustero & porri suc 86
co ad mellis spissitudinem coctis, electarium san-
guinem excreantibus salubre, conficere docuit,
ut scribit Galenus.

Cochlearum carnes per se tritas cum polline fa 87
rinae ex proximi molendini parietibus, olim, in-
quit Galenus, vulneri imposui: cum quo etiam
neruus vulneratus & contusus erat, in agricola
& duro homine.

Ne vlla potandi illecebra antiquis deesset, a- 88
quam hac industria in frigidabant. Testaceis
vasis sub aprico Solis aestu interdum illam calefa-
ciebant, aut igni excoquebant, noctu vero in al-
terioribus adium fenestris frigori etheris expone-
bant, & mane ante Solis exortum, subducta
face, puriore eius partem, ut salubriorem, in fi-
ctilibus hydriis prius aqua frigida immersis, &
pampineis foliis vel lactucae coopertis, ad usum
sub paleis reponebant. Galenus & Athenæus.

Vinum foetidum & corruptum emendatur, 89
si pro vasis magnitudine, iusta portio mundi tri-
tici ex sacculo in eo suspendatur, & exinde re-
trahatur. Nam quidquid erit foetoris ad se alli-
ciet, ac ita vinum sincerum & clarum reddet,
Pictorius.

90 Censent Columella & Plinius caudas catu-
lorum post diem quadagesimum quàm sunt edi-
ti castrandas, sic enim tutos fieri à rabie. Modus
hic est: Prehenditur caudæ extremum in quod
ultima spinæ articulatio desinit cum nervo, &
tandiu distorquetur, donec abrumpatur. Id etiã
canibus cõciliat, ne in longitudinem indecoram
cauda porrigatur.

91 Si lauri baccas perforaveris, & semina cina-
ræ in singulis cuiusque foraminibus posueris, ac
fimo oblitas, terræ commiseris, tam suaues & o-
doratos alticocalos hinc habebis, vt nihil sua-
uius & odoratius dari possit. Ex Varronis geo-
ponici præscripto. Idem etiam continget si semi-
na triduo maceraveris i aqua odorata ac iucunda.

92 Chelidonium lapis duplex in hirundine repe-
ritur, rufus nimirum, & niger. Prior lineo pã-
no, aut vitulino corio exceptus, & sub axilla
gestatus, antiquos morbos, vnà cum epilepsia
perfectè sanat, idque præstantius efficit, si in pol-
linem tritus bibatur. Posterior valet aduersus
febres. Autor Albertus in opusculo de sculptu-
ris, imaginibus, herbis & virtutibus lapidum,
quod penes me habeo non impressum. Addit ibi
& alia multa ex priscis commetariis magiæ na-
turalis Hermetis transcripta.

93 Butyrum foris admotum concoquit, discutit

lenit: non quidem in duro, sed molli & mediocri corpore, eoque inflammationes tollit. Itaque parotides, bubones & oris phlegmones, tum infinita alia in puerili, aut muliebri corpore, solo butyro perfectè curantur, Galenus.

Sapphiri gemma purpurascens, attrita & la- 94
Eti permixta, plagis quæ fiunt ex pustulis albis & tuberculis efficaciter medetur, si eis illinatur. Scriptum est in lege, inquit Epiphanius, visionem quæ Mosis in monte apparuit & legem datam, in gemma sapphiro fuisse expressam.

Nihil efficacius ad exigenda vētris interanea 95
& lumbricos eijciendos, exiccatis in tegula ignita vermibus, exhibitioque illorū pulvisculo verminatibus pueris. Nam confestim reliquos corpori inherentes excludit. Lemnius.

Omne triticum in solo vliginoso post tertiam 96
sationem conuertitur in siliginem, Columella. Et populus alba ob senium & alimenti inopiam, succo effæta in nigram degenerat, Theophrastus. Hic addere mihi liceat, quod gallinæ viperis saginatae & elixatae, salutare sunt elephantiasis labe infectis, ex quorundam experimento.

Novi quosdam nostræ ætatis, inquit Galenus, 97
propinasse ossa humana vsta patiētibus comitiali & articulare morbos: sed nescientibus ægris quid biberent, ne fortè id remedij auersaren-

tur. Et multi hoc præsidio curati fuerunt. Hætenus ille. Addit Conrad. Gesnerus, se os illud quod coronalem suturam describit, epilepticis exhibuisse, & optimè successisse.

98 Ad sistendum sanguinem qui implacabiliter erumpit, hæc præcantatio à multis celebratur: Adiuro te per Dei omnipotentis veram, viuam & immortalem virtutem, & per eum sanguinē qui ex Christi in cruce pendentis latere fluxit, vt quemadmodum rubrum mare Dei virtute diuissum est, ita tu eadem potentia sanguis sistas & maneat.

99 Ab auro fusili quidpiā non diffatur, nec pondus ei decrescit, nisi ossa gallinacei in id coniecta fuerint, nam eius partem absorbēt, vt antea admonuimus, Autores sunt Plin. & Vitalis Cardinalis.

100 Cūm volueris fortunatos reddere venatores, vt proficiant in venatione, tertia facie Sagittarij ascendente, & Luna in eadem versante, vel in Ariete aut Leone, modò applicet Mercurio ex bono aspectu, cū receptione, fac ex argento, cupro, vel stanno imaginem viri habētis in dextra manu arcum tensum, sagittā superpositā: & interfundendum, vel sculpendum dicas, Per hāc imaginem ligo omnes feras syluestres, ceruos, apros, lepores, &c. vt nulla meam venationem

subterfugiat, quin optatam portionem & præ-
dam, mihi semper relinquat. Postea tertio gradu
Leonis ascēdente, incipe sculperē in altera lami-
na eiusdem materiæ, tot genera ferarum, quot
erunt Venationi congrua in tua regione: ac inter
operandum dicas, Ligo omnes feras, &c. Ut su-
pra. Deinde coniunge ambas imagines conuersis
vultibus inter se, easque serico panno viridi in-
uolue, & sic deliga, ut non facilè separari pos-
sint. Tum demum vbi venatum exire voles, de-
fer tecum, & rem miram experieris. Verum e-
nimuerò, caue aggredi venationē nisi cum Lu-
na fuerit in Ariete, Leone, vel Sagittario. Qui
enim illam initiatur ea versante in Tauro,
Geminis, Scorpione, vel Capricorno,
nihil prædæ, vel parum admodum,
refert, idque maximo cum

15 labore. Hæc sunt
Ptolemæi.

27

H ij

ANTONII MIZALDI
MONLVCIANI
MEMORABILIVM
Centuria v.

I **N**ON illud memorabile & sa-
nè quàm admirabile iudica-
bitur, quod à Cōrado Gesne-
ro, viro citra ullam contro-
uersiā πολυμωδεσάτω κ̃ πο-
λυλοτήτω adnotatum est?
Anno, inquit, 1551. peruenit ad nos historia
Viennæ impressa huiusmodi. Hac æstate circa
diem diuæ Margaretæ in Hungaria, prope pagū
Zichsam, iuxta Theisam fluiuium accidit, vt
in multorum hominum corporibus, serpentes &
lacerti naturalibus similes nascerētur. Vnde se-
uissimi dolores oborti, tandem eos miserè neca-
runt. Ita vt tria circiter hominum milia sic pe-
riisse feratur. Quibusdam humi ad Solem iacen-
tibus, serpentes & lacerti per os aliquatenus e-
merferunt, sed mox iterum sese in ventrem ab-
diderunt. Nobili cuidam puellæ diris cruciati-
bus mortuæ cū venter incideretur, serpentes
duo prodierunt. Hactenus Gesnerus in præclaro
illo suo opere, De quadrupedibus ouiparis.

2 Decoctum radicis erythrodani, quā rubeam

Vocant, regij morbi colorē emendat. Ex quo aureum poculum ab antiquis medicis dicebatur. Quod, quantum sanitas diuitiis antecellit, tantū in magno precio esse deberet, Langius.

Vulnera agrē sanescunt, aut cicatrice obducuntur, imō verò nonnunquam letalia fiunt, si quando illi membro illata sunt, cui Luna, ex signo quod tunc inambulat, dominatur: sicuti initio præcedentis Centuriæ ex Ptolemæi Aphorismo confirmauimus. 3

Menecrates celebris epilepsiæ medicus, nunquam in publicum prodibat, nisi suis quos curauerat stipatus, deorū habitu vestitis, & ipse purpura indutus, aurea corona decoratus, crepidatus, sceptrum denique in manibus, velut alter Iupiter, gestans, Athenæus. Hic si etiam apoplexiam fortem curare sciisset, sanè periculū fuisset, ne Iouem cælo deturbasset, & se in illius solium substituisset. 4

In trietericis Bacchi festis promiscuè viri, 5 baccharum, nympharum & herarum habitu, vnā cum mulieribus tripudiabant, Orphci theologicos hymnos canētes, & saltationes in noctē producētes, effusa vtriusque sexus libidine. Vnde perpetuo senatusconsulto licentia illa, vt scribit Linius, coercita fuit.

Pollux sanguinem ferinum cum lacte ma- 6

H iij

terno educationi canum tribuit. Et Xenophon
dissyllabis nomenclaturis canes appellandos cen-
set, ut celerius inter venandum suum quisque
nomen accipiat. Addo ex eodē, quod canes odo-
ratu, ferarum vestigia indagant, & persequun-
tur (nam & odora canum vis, ut tradit Poëta)
homines verò oculis, quod olfactum habeāt om-
nium animantium deterrimum, ut scribit Theo-
phrastus.

7 Multa in concauo speculo inspicuntur ora,
si secundum concavitatem plures speculorum pla-
norum portiones accommodentur. Intuens autē
aliquis secundum speculorum numerum ea faci-
lè numerare poterit. Præterea speculum loco vno
sinuosum, alio concauum, & in medio planū, ma-
gnam imaginum diuersitatem repræsentat, ma-
iorum, minorum, à dextra à sinistra, propius &
remotius, Ex Vitellione.

8 Subest linguæ catellorum neruus vermiculi
effigiem præseferens, rotunda & tereti forma:
qui si eximatur eos à rabie immunes reddit, fa-
citque ut minimo latratu sint infesti, nec quen-
quam letali morsu impetant, Colum. & Plin.

9 Si porri caput acuta arundine, vel ligneo sty-
lo pupugeris, & raporum, vel cucumerum semē
in foramine occultaueris, adeò intumescet porri
caput, ut prodigium videatur. His addere mihi

licebit, quòd cinara absque spinis & aculeis nascuntur, vt Varro docet in Geopon. si lapidis attritu semina conferenda retundantur. Sed de his alibi à nobis fusè & abundè scriptum est.

Aetites seu aquilinus lapis sinistro brachio 10
vel lateri appensus, id beneficij pragnantibus adfert, vt foetum contineat & abortum impediat.

Amorem praterèa inter virum & mulierè conciliat. Et si difficilis ac laboriosus erit partus, femori adalligatus facilem ac leuem reddet. sed statim post debet solui. Idem, vt tradunt Chaldaei, si venenato cibo misceatur, prohibet ne deglutiri possit, Autores sunt Euax & Albertus.

Fel testudinis naribus epileptici illitū in mor- II
bi paroxysmo, prostratos statim erigere facit. Sūt qui ad ferocem hunc morbum expugnandum, tres clauos in vigilia natalis B. Ioan. Bapt. fabricatos, defigant in loco vbi epilepticus ceciderit, idque tam profundè, vt non appareāt, nuncupato dum id sit patientis nomine. Quod pro experto mihi traditum est.

Vt Veris temperies venationi est aptissima, 12
ita nulla magis aduersa indagini ferarum, propter varios florum & herbarum vapores, qui nares canum imbuūt. Hyemis tempore idem contingit ob crassum aèrē qui impedit ne facilè hauriat odorem ferarum, nisi post meridiem, vt tra-

dunt Xenophon, Plutarch. & Oppianus.

- 13 *Plantæ mercurialis masculæ (nam in marem & fœminam discriminant) decoctû, vel succus diebus quatuor à primo purgationis die mulieribus bibitus, procreandi maris vim vtero cōfert: Fœminæ verò mercurialis, similis succus totidem diebus, parique modo assumptus, gignendæ pro-
lis fœmininæ vires suppeditat, si cessantibus mē-
struis & composito vtero, vir & mulier debitè
congregiantur, & mutuo amplexu concalescāt,
Dioscor. & Plin.*
- 14 *Si ex cocculis ab oriente allatis, & ob id à no-
bis Cocque deleuant vocatis, cum cymino,
casco vetustissimo, farina tritici & vino in spis-
samentum coactis, formentur spherule magni-
tudinis pisi, & piscosis amnibus queta aqua, in-
ijciantur, quotquot pisces degustabunt, earum
illicio stupefacti, & velut inebriati ad ripas dis-
siliunt, & ita manibus capi facile poterunt. Ex-
perientia multoties probatum.*
- 15 *Fontes per magnos aestus arentes & exsicca-
tos, puellarum virginum cantu restitui, autor
est Bonifac. Simoneta Cardinalis: maximè si ad
fontium crepidines & labia, rythmos & can-
tiones voce ac instrumentis suauiter canant.
Quod si est, summum virginitatis præconium
est. Sed in his, re vera, allegoriam subesse puto.*

Sternutamentum in conceptu, & oscitatio in 16
partu noxia sunt, Vt tradit Plinius. Et post con-
gressum oscitare mulierem, firma plerunque sunt
conceptus argumenta: Sternutare Verò, effluxu
eius quod adhæsurum erat. Addam ex Plutar-
cho in gratiam œnophilorum, quòd Vinum mo-
dicè bibendum est potiùs, quàm aquâ diluèdum:
deperit enim infusa aquâ.

Insigne rerum sympathiæ & consensus exem- 17
plum, in fidibus citharæ aut testudinis elucet.
Quarum si vnâ digito contrectaueris, cõfestim
vnisona alterius testudinis chorda illi correspõ-
dens, sua sponte mouetur, & festucam sibi im-
positam abijcit. Ex Boëtio, Vt fusiùs infrà ex-
plicabimus, si in mentem venerit.

Ignis ex rotunda vitri phiala, aquæ plena & 18
immobiliter Soli opposita, facilè excitari potest.
Cùm enim directè Soli obijcitur, retrò in linea
amphoram pertransiente, obuium illi fomentum
combustibile, ignem ex radius multiplicatis &
addensatis, leuiter concipit: non sine spectantiù
miraculo, qui ex aqua ignem excitari vident.
Ioan. Bapt. Porta.

Si ilico velis conuertere Vinum in acetum, 19
proijce in illud sal cum pipere & fermento subaci-
do confusum, & id celerrimè præstabit. Si pro-
perantiùs perfici velis, laterem aut chalybis par-

tem ignitam, semel atque iterum in vas demerge: aut raphani radices, vel immatura mespilula, corna, mora, aut prunula. Idem etiam prestabit violæ altilis, quæ nobis caryophyllata dici solet, flos spectatissimus vino immissus. Ex eodẽ.

20 Erat apud veteres in more positum, ut corpora variis coloribus tingerent: partim ad ornatum, partim ad terrorem, ut de Britannis præliaturis scribit Cæsar. Qui se glasto herba inficiebant, quam Isatim Theophrastus appellat, nos verò, cū infectoribus, Guedam. Sic apud Græcos mulieres milto tangebantur, autore Xenophonte.

21 Dion Cassius scribit, Adrianum Imperatorem studio venandi ad insaniam usque & vitæ periculum flagrasse: adeo ut inter venandum effracto humero, crus penè attriuerit. In circo sæpè ceterum Leones interficiendos dedit, & sæpè manu sua Leonem occidit.

22 Ex semine brassicæ cū inueterascit, aiunt nasci rapum, & contra è raporum semine brassicam. Adde quod populi albæ cortex cōtus & stercoratis sulcis disseminatus, edules, anno toto fungos exhibet. Et si dulcis amygdala fructu seratur, fit amara & sapore ingrata: si plātetur, contrā. Ex Græcorum geoponic. & Plinio.

23 Bufones sese dilatantes & intumescētes, non

solum venenū per vrinā in plantas & fructus humi iacentes longius fundunt, sed etiam tabifica salua vicina quæque vitiant. Quæ duo, non minus mortifera sunt, quàm napellus. Quare admirari non licet, si repentè quandoque pereant, qui fraga, fungos, fructus & herbas hoc veneno infectas, & illotas comedunt: vel iis dentes confricant, vt initio primæ Centuriæ ostendimus.

Lapis Lyncurij in carbones ignitos proiectus 24 illos exstinguit, tantum abest vt ab illis insumatur. Nec id solum habet rari miraculi: sed si quis hanc gemmam panniculo obuolutam in eosdem carbones detruserit, non tantum illa, sed panniculus quoque illæsus conseruatur. Prodest etiā mulieribus in enixu. Autor Epiphanius.

Nulli venationis studio Romanos vicerunt, 25 apud quos illa vsque adeo inualuit, vt feras ab extremis Asiæ, Africæ & Europæ finibus in urbem accerferent, vt cædibus immanium ferarum assueti minus hominum cruorem & vulnera perhorrescerent, si cum hostibus dimicandum esset. Plinius, Sueton. Spartian. Lamprid. & alij.

Tradit Possidonius in Asia & Africa tantæ 26 immanitatis serpentes nasci, vt ceruos solidos & homines equo insidentes hauriant. Addo ex Plinio, Strabone & Solino, quod Africa serpenti-

bus adeò fœcunda est, vt araturi præaltis ocreis indutis, non alia ratione letales illorum morsus effugiant.

- 27 Experimento probatum habeo, inquit Lemnius, puerorum lumbricos vuarum passarũ esu expugnari, si ieiunis absque vlllo alio edulio illas exhibeas. Nã vt amarulenta, ita dulcia affluenter hausta, vermibus sunt inimica: distendi enim ac rûpi illos contingit, suauioris edulij copia.
- 28 Raphanus infixis veratri albi radiculis, illarũ viribus imbuitur: & si crudus ita comeditur, eadẽque helleborus operatur. His liceat mihi addere, quòd Aegyptiorum sacerdotes modica cicutæ sorbitione se impunè castrabant, vt scribit D. Hieron. Nec omittendum est quòd Mithridati hausta quotidie venena, præsumptis tamen remediis, illi ex consuetudine innoxia fuerunt: adeò vt captus à Pompeio, se in carceribus veneno interimere non potuerit. Plin.
- 29 Vulnere à venenatis animalibus illata, si cãdenti ferro vruntur, calore eius virus insumitur. Res ea in pestiferis bubonibus multis salutaris fuit. sed atrox nimis ac sæuum est id remedij genus: quod tamen multi suo summo bono sustinuerunt & experti sunt.
- 30 Si plura diuersi generis semina ceræ vel tenaci cuiuspiam materiæ in longitudinem tenuiter

protensa incluseris, & solo optimè stercorato ac subactò commiseris, mirabilis ex ea cōgerie pullulabit sepes. Regij olitoris hoc artificium & experimentum.

Alexander Magnus cernorum vitam longā 31 posteritati testatam esse cupiens, aureos torques plurimis innecti iussit, expresso in illis tempore quo id fiebat. Ex iis qui post centum annos capti fuerunt, nondum etatis senium præ se ferebant, Plinius.

Lupini optimè seruntur in vinearum medi- 32 tullio, vt omnem amarorē de vitibus ad se alligiant, ceu familiarem. Quem nec deponunt, nec edulcescūt, nisi vino vel aqua diu ac multū macerētur, Theophrast. Plin. & alij. Hinc ego nimirum lupinina appellare soleo illorum ingenia, quæ nunquam emolliuntur ac feritatem deponunt, nisi vino multo diu macerata & imbuta, vel, si maui, imbibita fuerint.

Heliogabalus, Lampridio autore, in virida- 33 rio suæ domus montem excauauit, in quo hybernas niues & glaciem ad æstus refrigeria conderet. Sic ante illum Nero aquam decoctā, vitroque in niuem demissam refrigerauit, Plinius & Suetonius.

Sapphirū coloris dilutioris in adamantē con- 34 uertes, si scobe, seu limatura ferri obrutum, in

vase fusorio tandiu validissimo igni exponas, donec incandescat. Vbi perfectum admiserit colorem, & ab adamante plurimum fuerit mutatus, tum demum extrahetur, repolietur, ac annulo affabrè inseretur. A quodam aurifabro acceptum.

35 Elephantos iuxta sensum humanum, intellectum habere, memoria pollere, siderum disciplinam seruare, imò verò Græcas literas scripsisse, Plinius ex Mutiano ter consule testatū reliquit, uti etiam Plutarch.

36 Vetus aquilo nocte intempesta, vel crepusculo exortus, mox euanescit, & stationem suā deserit: eoque fit ut exercitati nautæ illi parum fident, & nauigationem non instituunt, nisi triduanus sit. Auster cōtrā, primi diei exortu spem fulcit nautis diuturnum fieri. Quod hoc prouerbio confirmāt Græci, Νότος πρῶτος, Βορέας τρίτος.

37 Corium dextri calcanei vulturis dextro pedi podagra laborantium, & sinistri sinistro impositum, dolores committigare fertur ac lenire. His addere absurdum non erit, quod oraculo quodam ostensum est, radicem cynosrhodi, vulgus esglantierum odoratum nuncupat, vnicum & singulare esse remediū aduersus morsum canis rabidi, nisi Plinium & Galenum abiurare velis.

Si carnes

Si carnes quæuis, dum adhuc calent, inter 38
duas patinas suffocentur, & mantili, ne quid ex-
halet, inuoluantur, Venenatorum naturam sub-
eunt. Eadem etiã mala adferunt morticinæ car-
nes esitæ: necnon eorum animalium, quæ à ve-
nenatis, aut rabidis bestiis iccta vel demorsa fue-
runt, aut fulmine tacta interierunt, Lemnius.

Quedã animalia, re vera, in saxis oriuntur, 39
& in scopulis maritimis radices, velut plantæ,
iaciunt, paulatimque adulta mouentur ac sentiunt,
quæ si diuellas moriuntur. Idcirco ζώοντα Ari-
stot. appellat, Budæus & Gaza plantanimalia.

Expertum est nostro tempore, inquit Alber- 40
tus, Verum topasiũ in aquam feruentem demis-
sum, illius æstum & feruorem adeò consopiuisse,
vt statim iniecta manu hinc abstrahi potuerit,
absque vlla læsione. Quod vnus ex sociis nostris,
inquit, Parisius probauit.

Aurum vt reliqua metalla non offuscatur, 41
nec fuligine obducitur, sed splendet potius ac
turgidum efficitur, maximè syncerum & non
adulteratum. Nam auri porositas, mollities &
raritas efficit, vt concepto imbibitòque vapo-
re fuliginoso turgescat & fulgore afficiatur,
Lemnius.

Gallina magnoperè perhorrescit accipitres, 42
vt etiam si vocem audiat, tantisper dum incu-

bat, oua vitiētur, Plinio teste. Addo ex eodem,
 & Aeliano ac Solino, quod vrsa trimestri spa-
 tio latet, quo tempore cibo carens, manus solum
 elambit, vt supra monuimus.

- 43 Heraclides Ponticus tradit, Caniculæ exortū
 priscis summoperè obseruatum fuisse, ad cō vt il-
 linc coniecturam caperēt de anni statu, salubris-
 ne, an pestilens futurus esset. Nam si obscurior,
 & veluti caliginosa oriebatur, cælum pingue ac
 concretum esse significabat, & proinde grauem
 ac pestilentem fore annum. Si verò clara & pel-
 lucida emergebat, cælum esse tenue ac purū de-
 monstrabat, & proinde salubre fore ac prospē-
 rum anni curriculum. Hæc stellam adeò metue-
 bant antiqui, vt ei canem sacrificarēt. Pro cane
 sidereo, inquit Ouid. canis hic imponitur aræ.
 Quāquam id factum putarim, quod huius astri
 emerſu, canes omnium maximè in rabiem agan-
 tur, & proinde simili victima ci litabatur.

- 44 Vnguentum ex oleo amygdalarum amararū,
 melle, radice lilij, & cera, præstantissimum est
 rugis faciei abolendis, & lentiginibus, aliisque
 cutis vitis emaculandis. Addam ex Arnaldo
 Villanouano, quod puluis coriandri cum melle
 mixtus & super carbunculum positus, illum de-
 struit, vt alibi diximus.

- 45 Ferunt Indi & Hyrcani tigrim animal esse

tremendæ perniciatis: totus enim fœtus illius, qui semper numerosus est, ab insidiante rapitur equo quàm maximè pernici, atque in recentem subinde transfertur. At Vbi vacuum cubile fœta reperit, fertur odore præceps vestigans. Raptor fremitu belluæ territus, vnum è catulis abijcit, tollit illa morsu, & pondere deposito ocyor acta remeat, iterumque consequitur, donec in nauem ingressa, irrita feritas sæuit in littore. Plin. & Philostratus.

Tradit Ioan. Langius medicus clarissimus se 46 ab equitibus Comitum Palatini audiuisse, quòd vidissent in Austria hominem qui latratu, ac cursus pernicitate cum canibus contenderet, & cum illis in syluis illæsus venaretur.

Si iuuenum ceruorum tenerrima cornua dum 47 adhuc lanuginosa cuticula operiuntur, in taleolas scindantur, & fictili nouo diligenter operculato torrefacienda cliano committantur, factus ex iis puluis, addito pipere & myrrha, coli cruciatibus cum vino generoso mirificè cōfert. Scribonius Largus.

Cum monachi quidam subinde ægrotarent, 48 nec mali causam intelligere possent, audierunt tandem à rustico operario, catum monasterij se-penumero cum serpente ludere. Qui postea communem illorum aquam lambebat, aut cū eis dor-

miebat. Non erat autem letale hoc venenū, quia
letitia serpentis ex ludo, veneni vim remittebat,
Ponzettus.

49 Ex animalibus superfoetant lepores & equæ:
sunt qui scrofas & lynces adiungant. Nonnun-
quam etiā mulier superfoetat, vt Alcmena, quæ
Iphiclum concepit, iam Hercule grauida.

50 Consiliginis radix suum & pecorum omnium
pesti, præsens esse solet remedium, necnō pulmo-
narius eorundem vitis, traiecta tantū auricu-
la. Bibitur etiam ex aqua, & sub lingua assidue
habetur in ore. Plinius & Columella. Putatur
multis ea esse planta, quæ Gallorum vulgo Po-
melea, quasi pulmonea, dicitur. Alij patam Leo-
nis esse contendunt, quod viderint rei herbariæ
Aristarchi.

51 Thebith philosophus vtriusque magiæ peri-
tus, tradit ad conciliandam alicuius stellæ virtu-
tem annulum esse conslandū, quando Luna ean-
dem stellam in medio cæli, vel in ascendente cō-
stitutam, trino aut sextili aspectu fœliciter in-
tuebitur. Sed materia annuli esse debet ex metal-
lo huic stellæ dicato, subiecta etiamnum herba
eidem stellæ ascripta.

52 Concauis speculis proprium est pedes sursum,
caput verò deorsum repræsentare. Cæterum, si
quis in peluim aquæ plenam sub Sole speculum

immerserit, ad parietū obiecta latera veros iridis colores impressos observabit. Sed puerilia hæc pueris tractanda relinquo.

Si quis ex incuria, vel ignorantia ouillos pedes, aut arietinos ederit, non exempto vermiculo qui bisulcis illorum ungulis adhæret, cōfestim nausea ac stomachi dolore afficietur, omnique momento ad ructus & vomitiones proritabitur. Nam coctioni officit, ac ventriculo negotiū exhibet, Lemnius.

Hoc dolo vulpes vel lupos occides. Carne suilla pingui, latitudine palmi, recens tosta, soleas calceorum inunge, dum è sylua domum versus exis: & simul in vestigia, frustula suilli iecoris assi, melle intincta proijce, ac felis cadauer à tergo trahere. Vbi fera in propinquo aderit vestigia ea consecrans, tecum habe hominem qui sagittam excutiat, vel globulo ex catapulta eam transfigat. Ex quodam perito venationis.

Felibus imbricatæ asperitatis est lingua, ac lima similis, attenuansque lambendo cutem hominis. Quæ causa etiam mansuefacta, ubi ad vicinum sanguinem peruenerit salina, inuitat ad rabiem. Plinius. Addo ex Alberto, quòd abscissis pilis qui sunt circa os, feles audaciam perdūt. Quibus vt leonibus, ungues hamati, & vaginus reconditi, periculosi sunt.

- 56 Sapphirus verus aqua frigida intinctus & oculo circumductus, sordes ex illo secum excludit. Adhuc anthraces, ut alibi diximus, fugat & loco dimouet. Falsumque est omnino quod expulso & extincto vno anthrace, vnà etiam virtutem omnem cū colore perdat sapphirus. Nam vidi vnum, inquit Albertus, qui quatuor annorum interiecto spatio, duos anthraces expulerat.
- 57 Leonem seuissimum animal, rotarum orbes circunacti, currusque inanes, & gallinaceorum cristæ valde terrent: sed omnium maximè ignes & tædas expauescit. Plinius, Aelianus, Orus Apollo.
- 58 Ne columbæ à felibus infestentur, ad fenestras atque aditus omnes, & secundum plures columbarij regiones, ramulos rutæ ponito, suspenditoq;. Ruta siquidem vim quandam possidet feris aduersatricem, ut tradit Didimus in Geopon. Addit Africanus, quod gallinam catus nūquam inuadet, quæ sub ala rutam agrestem habuerit.
- 59 Mandragorā illam factitiam quæ ad omnes diuitiarū prouentus ab impostoribus magno ære vendi solet, ad hunc tibi comparabis modum: Bryoniæ insignem radicem & bifidam, recenterque è terra vulsam, acuta scalpri acie, in virum aut fœminā figura & finge, adiectis etiamnum genitalibus membris. Vbi absoluta erit, om-

nia pilorum loca stylo confige, vt caput, supercilia, mentum, & pudenda, ibique milij semina, vel quid aliud intrude, quod radículas proyiciat, & segetem faciat, quæ pilos imitetur. Posthæc defossa scrobe illam tandiu terrâ adobruere, donec corticem & quasi pelliculam quandam superinduerit, videbis monstrosus idolum, & quibus decet partibus pilosum, si affabrè figuratum erit.

Alfonsus Rex Castiliæ fertur distribuisse cē- 60
tena milia aureorum mathematicis qui hinc inde ex Iudæa, Arabia, Africa & aliis locis accersiti fuerant pro constructione astronomicarum tabularum, quæ hodie illius liberalitate omnium manibus teruntur, perpetuo tanti principis encomio.

Sambuci flores suo odore erucas arcent ac ti- 61
neas perimunt: & absinthium, ruta, mentastrum, abrotanum, satureia, iuglandis folia, filix, lauandula vel pseudonardus, nigella, coriandrum viride, & psyllium, pulices ac cimices, modò culcitrīs & puluinari imponantur: vel earundem plantarum decocto, solum cubiculi aspergatur. Experire si non credis.

Piscium carnes quouis modo coctæ, si dū ad- 62
huc calent humidis locis diu asseruentur, eosdem pariunt affectus vescentibus, consimilemque per-

niciē adferunt, quæ à fungis creari solet: tametsi noxa, non nisi duobus, tribusue diebus post, sese quandoque prodat. Non minùs sunt vitanda oua barbatuli piscis: nam si largiùs sumantur, adeò venenata sunt, vt magnum minentur periculū, Lemnius.

63 Galbanum emollitum, & ex lino pāno anthraci pestifero coextensum & appositum, si curabilis est, adeò illi adhærebit, vt reuelli nō possit, nisi radicitus eum extirpet. Si verò incurabilis erit, ne tantillum quidem adhærescet. Arnaldus à Villanova.

64 Quamquam malè olentia vuluis prosint, & hystericas adiuuent, tamen auertenda sunt ab iis mulieribus, quæ epilepsia tētari solent. Nam paroxysmū illis excitant, ac aestuare cogunt, Alexand. Aphrodis. & Auicenna.

65 Feles non coeunt parte posteriore, vt reliqua ferè animantia, sed mas stat, fœmina verò subiacet more hominum & simiarum. Sunt in eo genere fœmina naturâ salaces. Itaque mares ad coitum voce querula alliciunt, cogunt, ac nisi pareant, insectando ac verberando puniūt. hinc ille efferatus clamor: siue quòd seminis igneum feruorem fœminæ reformident, siue etiā quòd vnguibus maris retinentis lædantur, Arist. Plin. Alb. Nyphus, & alij.

Refert Aëtius quòd si coagulum catuli semel 66
tantum ex aceto ederint hydrophobici, statim ca-
piet eos cupiditas potus aquæ, & ob id medica-
mentum hoc miris laudibus ab eo comendatur.

Equorum asthma & spirandi difficultas cu- 67
rabitur inserta pectori radícula eius herbae quam
Veterinarij consiliginem vocant. Aut radice e-
iusdem naribus auriculisve impacta: siquidẽ has
in parteis omnis morbi vis, noxiũque virus e-
licitur. Autor Pelagonius mulomedicus. Sunt
qui vires easdem tribuant radiculis hellebori.

Aranearum multitudine, pestifera fore æstas 68
indicatur. Et Vernis ficus folius, cornicis pedem
adequantibus, tempestina Veris nauigatio, Plu-
tarchus, & Hesiodus.

Visi sunt in Austria gemelli qui obiectis tan 69
tum ad ianuas corporis lateribus, seras aperiebant.
Visus etiam sapphirus qui prima applicatione a-
ciem oculorum ac visionem obtundebat. Autor
Ioan. Langius.

Si è vitro solidiore & crasso parentur perspi- 70
cilla, seu ocularia, in plures facies angulosas ita
accomodata, vt anguli omnes metam habeant in
medio, quæ visum disgreget, ex pluribus illis su-
perficiebus sic dispositis, res vna apparebit mul-
tiplex. Adeo vt nummus vnus aureus & sim-
plex, decem, viginti, vel centum præ se ferat,

pro angulorum & superficierum turba. Quæ res tangentem mirè deludit, facitque vt multo melius sit cum huiusmodi ocularibus perspicillis dare, quàm accipere. Ex opticographis.

71 Sal marinus recens coctus, atque à sordibus non ita pridem repurgatus, asservandis carnibus & piscibus minùs est idoneus. Nam sal suginosam saliuam, & limosam quandam viginem rebus eo conspersis inducit. Lemnius.

72 Quidam ex sociis nostris, inquit Albertus, mihi narravit, Fridericū Imperatorem habuisse magnetem qui non solum ferrum traheret, sed vice versa ferrum lapidem. Addit ille idem ex Aristotele, esse genus magnetis quod carnes hominis trahat.

73 Sicut ex felibus, inquit Aelianus, mas est libidinosissimus, ita foetus amantissima est foemina, propter quem Veneream maris consuetudinem auersatur. Cuius rei mas non ignarus, communem sobolem interimit. Hac autem noui foetus desiderio permota, illius libidini denuò morem gerit, Aelianus.

74 Homini à scorpionibus iccto, remedio est cinis eorūdem ex vino potus. Et rabidi canis morsum curari testantur multi, pilis eiusdem animantis exustis, & ex vino propinatis, Plinius & Lemnius.

Aues quæ semen hyoscyami ederint, præcipuè 75
quæ in gallinaceo habentur genere, nō multo pōst
tempore pereunt, quæadmodum & pisces. Addo
ex Dioscoride quòd radice hyoscyami in aceto
cocta, efficaciter dētes colluuntur in dolore. Cui
subscribo, si à causa calida fuerit dolor.

Carduus benedictus contusus, & in vino cū 76
axungia & triticea farina probè coctus ad vn-
guenti consistentiam, præstans habetur remediū
ad vlcera quæcunque, etiam si processerint vsq;
ad ossium denudationem. Sed bis in die vnctio
fieri debet, sūntque prius cluenda vino vlcera,
ad sordium abstersionem. Arnald. Villan.

Dum diuersaretur in Italia D. Augustinus, 77
se se audiuisset perhibet, quasdam mulieres stabu-
larias degustato caseo quopiā, in iumenta à via-
toribus conuersa fuisse, vt earum onera deferrēt.
Sic Præstātij pater delibato casei veneno conso-
pitus, diu exanimis iacuit, experrectusque tandē
se se caballum fuisse, ac onerarias clitellas & an-
nonam militibus gestasse dixit. Quod verū fuis-
se compererunt.

Ab omni tetro odore feles abhorrere dicuntur: 78
eāque ob causam excrementa sua, prius scrobe
facta, in terram occultant, Aeliano autore. Pli-
nii causam addit, ne odore muribus prodantur.
Volaterranus, ne à prætereuntibus terantur. Vt vt

fuerit, Plutarchus scribit, odore vnguentorum illos grauiter vexari: & vt Celio placet, perturbari ac furere. Addam quod Aloisius Müdella se obseruasse tradit, comitiali morbo illos etiā quandoque affici.

79 Experimentum Regij cuiusdam chirurgi aduersus chiragras & podagras. Habe manipulū arthemisia, deferuefacito in oleo dulci oliuarū, donec decrescat ad tertias: eo dolentem locum inunge, senties breui tempore dolorem sedari.

80 Abinzoar medicus Arabs non illaudatus, ad morbum arquatum & icterū exhibebat pondus trium granorum hordei lapidis Bezoardici dissoluti in lacte vel aqua cucurbitæ, aut rosarū. Quo remedio filium Haly regis à virulēta ictericia aurigine liberauit. Porro quid sit lapis Bezoardicus exposuimus aphorismo 70. Centuriæ primæ, si bene memini.

81 Optimum est in gangrenæ scarificatione incisiones aqua salsa calente irrigare, ne sanguis incrassetur, sed liquidior fiat: aut spongia, recente aqua salis, vel maris imbuta, easdem abstergere & fomentare, Lemnius. Optimum etiam fuerit, imò verò præstantiss. in bubonibus & anthracibus pestiferis idem fieri.

82 Materiam effingendis lapidibus preciosis sic præstrues. Impletur vesica multis ouorum albu-

minibus simul dilutis & agitatis: tum demum in
feruentem aquam diu excoquenda committitur,
& detracta, loco minimè puluerulento, tanto
tempore exsiccatur, donec vitri consistentiam
induisse videatur. Posthæc in particulas diuidi-
tur quæ paulò post aquis, quo visum erit colore
intinctis, & saturatis, inijciuntur, ut ibi defer-
ueant, & colores propositos imbibant: croceum,
si topasium habere voles, & crocum in aqua dis-
solueris: pyropum, si brasiliij ramenta & scobem:
& ita de reliquis. Pulchrum sanè inuentum &
paratu facile, quod ab experto accepi, & tibi cō-
mune esse volui, sed eo animo ne quem decipias.

Ad canis rabidi morsum, cancri in patella 83
deuruntur, ut puluerari possint. Exhibetur co-
chlearis mensura cum puluere radice gentianæ
acthuris momento. Debet autem antidotus ista
frequenter iterari, & per sesquimenssem conti-
nuum assumi, quò rabies & aqua pavor propul-
setur. Probatum audiui.

Aqua felibus vsque adeò est exitialis, ut si in 84
ea mergantur, & ilico desiccari prohibeantur,
vitam morte non rarò commutent, Albertus.
Nam humiditas externa illorum naturæ aduer-
satur: proinde pedes etiam tingere cauent. Hinc
emersit illud, Cattus amat pisces, sed aquas in-
trare recusat.

85 *Smaragdus perelegans, inquit Albertus, temporibus meis à Rege Hungariæ gestatus, dū veneria desideria cum vxore expleret, in treis parteis (quòd sit impatiens libidinis) fractus dissiliit. Res ea ægrè suaderi mihi potest, qui certò scio verum smaragdum à quodam mihi familiari sæpe numero gestatum, quo tempore operam liberis cum vxore daret, nihil prorsus detrimenti accepisse: sed dum eidem morti vicinæ debita præstaret obsequia, extra sphendonem vtrò dissiliisse, nec amplius comparuisse. Quod etiam mihi contigisse constanter dico & profiteor, dum ægotanti præceptori nostro O R O N T I O, qualem decebat operam impenderem, in extremo vitæ illius actu. Dono autem acceperam smaragdum eum qui tum è sua capsula dissiliit, in qua arctissimè clausus erat, ab eodem præceptore & amico. Qui illum vicissim acceperat ab excellentiss. & doctiss. viro Alberto Pichio Campensi. Sed de iis satis.*

86 *Sorices & glires ruinosas ædes deferere obseruatum est, etiam trimestri spatio, antequam sint collapsuræ. Præsentunt enim naturæ instinctu cōtignationem & ædium compagem sensim dissolui, illasque breui pessum ituras, Plinius & Lemnius.*

87 *Aduersus calculum multi de experientia ma-*

gnificant puluerem pellis lucij piscis, cum aqua parietaria ex vino albo haustam. Alij idem pollicentur de pelle piscis barbatuli, & stillatitia aqua herbae, quam argentariam vocant.

Si è nare dextra fluat sanguis, digitus auricularis manus dextra incuruandus est, ac totis viribus premendus: sin è sinistra, sinister. Hoc enim compressu fluxus restringi solet. Populare est remedium & probatum. 88

Cum primum infantes ex utero prodeunt, si prius quam aliquid gustent, corallij scrupulū dimidium diligenter tritū cum lacte nutritio hauserint, nunquam epilepsiam incurrent. Arnaldus Villanouanus. 89

Accensis utrislibet ceruorum cornibus, odore illorum fugantur serpentes, & comitiales deprehenduntur morbi. Idem etiam praestat lapis gagates incensus, suffitu suo: sed ne odor dispergatur, stragulis circundari debet quisquis est. Nam tum, si epilepsiae est obnoxius, cadet. Dioscor. Galen. Plin. Apuleius & alij. 90

Tridenti clariss. legis utriusque doctor Baldus, inter ludendum cum quodam suo catello, leniter in inferiori labro demorsus fuit. Qui cum ignoraret eum rabie affectum esse, quarto post mense rabidus factus, & tandem hydrophobicus, nullo adiutus medicamento, miseram obiit. 91

mortem, Autor Andr Matthiolus suis in Dioscorid. Commentarius. Quod diligenter, obsecro, animaduertant & obseruent qui catellos habent in delitiis.

92 Scribonius Largus tradit, ceruis Siciliae (& fortasse alius) sordes nasci in angulo oculi versus nares, quas venatores contra omne iobolorum & venenatorum animalium virus, ac pharmaca deleteria in capitis cingulo deferant.

93 Feles auribus abscissis facilius domi remanet, quod aquae guttas & stillicidia auriculis apertis illabentia, sustinere non possint, Albertus. Castratur uterque sexus, & praecipue mares, ut mitiores & corpulenti fiant, minusque euagentur ac domos deferant.

94 Antoninus Caracalla Imperator, Aelio Spartiano teste, eos condemnare statuit, qui contra tertianas & quartanas febres $\pi\omicron\delta\iota\alpha\pi\tau\iota\alpha$ & gestamina colli vel brachiorum circumferrent. Quibus tamen fidem non derogat Galenus, ut etiam amuletis, modò naturali nitantur ratione, potius quàm verbis incantatoris magorum: sicut in paeonia idem Galenus ostendit, cui suffragatur Theophrastus.

95 Hydrargyrum, seu argentum viuum facile ac leuiter hunc in modum congelabis. Liquefactum plumbum & à scoria repurgatum in vasculum

sculum idoneum conijcito, & ubi coagulari addensarique occæperit, fossulam ligno vel ferro confestim in eo imprimito, ac dicto citius, dum adhuc calet, hydrargyrum ibidem conijcito, & optato fine potieris, sed non exacto & postremo. Extractum itaque in pila vel mortario contundes, deinde congelationem, ut prius, iterabis, ac toties reiterabis, donec durum & malleabile habueris. A quodam chrysopæo, ut fertur, accepi.

Si spuma, aut salina rabiosi canis, vel ele- 96
phantici hominis, ulli parti adhæserit, etiam citra morsum, noxam non leuem adfert: præsertim in parte nervosa, vel arteriosa, nisi cōfestim sal-
sugine eluatur. Quod si quispiā à iam dictis demorsus fuerit, urina impuberis, fomenti loco adhibita, virus eliciet. Necnō ruta, sal, ficus, vel
brassica quæ rubenti est folio, unā cum melle & butyro subacta, & affecto mēbro admota. sed intra corpus sumēda sunt interim opportuna antidota. Ex Leuino Lemnio.

Ferunt conchilia & ostrea tonitru seuiente, 97
margaritas quasi abortiendo vomere, ob id multæ in arena reperiuntur. Quarum virtus experta est & probata aduersus animi deliquia, fluxum lyentericum, & omnium maximè ad roborandos recreandósque spiritus, Dioscor.

K

- 98 Vbi pulices ac pediculi præsentunt corpora hominum emori ac tabescere, omniâque membra sanguine & calore vitali sensim destitui, vel ea deferunt, vel partes illas occupant, quibus sanguis, calorque nativus diutius inhæret. Cuiusmodi est lacuna circa ventriculi orificium, vel quæ mento subest, ac vocali arteriæ incumbit: ut à Vespillonibus & libitinariis observatū est. Hæc animæ emigrantis certissima sunt argumenta. Lemnius.
- 99 Ebuli folia cum vino cocta, arthriticorū cruciatus valde mitigant, si dolenti loco admoveantur. Sunt qui præferant, & miris laudibus extollant succum expressum ex foliis radicibusque eiusdem, coctis in vino, & butyro mensis Maij exceptū, ac vice linimenti affecto membro idētidem inunctum, nimirum ter, quaterve, in die. Ab experto hæc didici.
- 100 Succinum, seu ambram hunc in modum finges & simulabis. Accipe crystallum in tenuissimum pollinem redactum, & ouorum albumina, exclusis germinibus, tandiu agitata & despumata, donec in aquam solvantur. Illis supradictum pulverem immisce, & coagita, addito momēto croci subtiliter puluerati, si luteam ambram tibi comparare satagis. Tum demum omnia hæc in fistulam arundinaceam, vel intesti-

num aliquod, seu ampullam vitream iniice, ac
 feruenti aqua tantisper, committe, dum solidam
 & duram consistentiam adeptam fuisse deprehen-
 des. Extracta, super marmore expoli, & in
 quam visum erit formam effinge. Si sphaerulas
 precarias habere satagis, aut gladij capulū per-
 fora antequam siccescant, postea Soli expone.
 Poteris pro concepto voto & arbitrio alios colo-
 res miscere, & ita lapides preciosis affines, per-
 bellè mentiri. Sed tum ante coctionem percolan-
 da erit materia, ut corpus gemmae diaphanum
 sit, ac pellucidum. Ex secreto artificio cuiusdam
 ingeniosissimi amici mei.

ANTONII MIZALDI

MONLVCIANI

MEMORABILIVM

Centuria VI.

ADMIRATIONEM ac fidē
 omnem superaret quod anno
 1539. accidit in quodam pa-
 go ditionis Episcopatus Ei-
 stettensis apud Germanos Fu-
 gēstal nomine, nisi oculati &
 certae fidei testes spectaculo adfuissent. In eo pa-

K ij

go Vlricus Neusseffer agricola, crudelibus dolorū tormētis in altero hypochōdriorum excruciatu, subito clauum sub illa sa cute manu deprehēsum, facta incisione à chirurgo detraxit. Nec tamen dolores ob id cessabant, sed in dies magis ac magis recrudescebant. Quare, cū nec aliud doloris remedium fore suspicaretur miser ille, quā mortem, arrepto cultello miserrimè sibi guttur abscidit. Itaque, dum tertio die mortuus ad sepulchrum efferretur, aderant tum Eucharis Rosenbader ex Vueisssemburg, Noricorum oppido, ac Ioannes ab Ettenstet chirurgi, qui astate magna hominū frequentia demortui agricolae ventriculū inciderūt. In eo (res mira & prodigiosa) lignū teres & oblongū, quatuor ex chalybe cultri, partim acuti, partim serræ instar dētati, ac duo ferramenta aspera reperta fuerunt: quorum singula spithami longitudinem excedebāt. Aderat & capillorum inuolucrum globi instar. Credibile sanè est hæc in ventriculi cauitate congesta fuisse non alia arte, quā demonis astu, & dolo. Auctor Ioan. Langius parte prima suarum Epistolarum medicinal. epistola 38. De prodigiis & præstigiis demonum in morbis.

- 2 Si libram vnā vini præstantissimi, & salem quantum manu prehendi potest, cum facie vini generosi in chymicum & stillatorium or-

ganum miseris, & aquam ex iis materiis manā-
tem exceperis, omnium ardentissimam esse ex-
perieris. Ex quodam chymista acceptum tibi
trado.

Capitale fuisse apud Aegyptios felem sponte, 3
vel casu occidisse, Diodorus perpulchrā demon-
strat historiā, suos oculos ac fidem in testimoniū
adducens, ne putetur esse fabula. Quum etate
Ptolemæi, inquit, inita esset amicitia cum Ro-
manis, & Romanorum quispiam præter volun-
tatem animi, felem occidisset, Aegyptij facta
impresione, eius domum agminatim obsederūt,
eū ad pœnā poscentes, neglecta magnitudine Ro-
mani nominis, & amicitiae recēter inita memo-
ria, idque præstitissent nisi Rex & præfecti re-
gij eum presenti periculo subtraxissent, veriū
quā liberassent. Hæc ille.

Auri puri & obryzi limatura in electariis 4
idoneis deglutita, fertur conseruare immunes ab
elephantiasi qui ea vtuntur. Et lamina ex auro
imposita linguæ illorum qui caufonis, seu arden-
tis febris æstu excruciantur, febrilem ardorem re-
frigerat. Langius.

Cū graui morbo decumberet Aristoteles, 5
medico suo multa vetanti, & non pauca citra
morbi causam edicenti, fertur scitè respondisse:
Ne me cures vt bubulcum & fossorem, sed prius

K iij

causas ediffere, & ita me præceptis tuis facile morigerum reddideris, *Aelianus & Polybius.*

6 Antidotus reddens sumentem tutum à peste & venenis, accipit baccarum iuniperi drachmas duas, terræ Lemniæ veræ tantundem & obolos insuper duos, seu scrupulum vnum. Vbi in puluerē redegeris, melle excepta, in vase mundo ad vsum reseruabis. Dabis ex aquæ mulsæ cyathis duobus seu vnciis tribus, quantum est auellana. Hac antidoto Rex Nicomedes utebatur, si quando suspectos habuisset, qui eum iniutarant. Nam si nullum subsit venenum, quieta manet: sin adsit, nauseam concitat, & vomere cogit, ita vt venenum quoque cum antidoto eijciatur.

7 Testudo viperæ morsu saucia, cunilæ pastu, quam syluestre origanum appellant, opem sibi adfert medicam. Et vrsæ cum somnifera mandragoræ poma degustarunt, formicas melle contritas lambunt. *Plin. & Aristot.*

8 Antiocho Regi cognomento Soteri, ostensum fuit in somnis signaculum sub figura triplicis pentagoni ex diuina reuelatione. Quo cum vteretur in vestibus militum pro bellica tessera, de Galathis insperatam adeptus est victoriam. Sic Iudas Machabæus accepto ab Angelo sacri tetragrammatis signaculo, Antiochum Eupatorem fœli-

citer prostravit. Et Constantinus ille magnus
prævio crucis caractere, Maxentium tyrannū
apud pontem Milvium debellavit. Autor Eu-
sebius.

Si æris ramenta aqua forti dissoluantur, & 9
in ea ferrum tingatur, æris colorem induet, mo-
dò fuerit defæcatum & mundum. Præterea si ar-
gentum viuum sublimatum digitis pertractetur,
& mox argentea vasa, vel numismata iisdem
manibus versentur, & circumducantur, ita in-
ficiantur, vt adulterina ac falsa esse videantur,
Bapt. Porta.

Sal in aqua eliquatus, aut loco eius muria, 10
præsentanea vi dolorem cum feruore ambustis
mitigat: siue is fuerit ex puluere bombardico, vel
oleo, pice, aqua feruida, prunis, ferro candente,
aut aliunde. Præsertim, si tenui linteolo salsugine
imbuto partes præstæ foveantur, relicto ibidem
linteolo. Valet etiā plurimū ad id remedij sal-
sugo incumbens butyro salem experto, fomenti
loco adhibita. Autor Lemnius.

Si volueris scire an debeat liberari qui pesti- II
lenti anthrace corripitur, exhibe ei paululum se-
lectæ theriacæ cum vino albo, si non febricitet:
eademque theriaca anthracem inunge. Si ilico
aduritur & fixa manet, nihil hinc subleuato æ-
grotante, pessimum erit signum. Si contrā, &

K iij

leuamen sentit, optimum. Arnaldus Villano-
uanus.

- 12 Lampyrides, quæ & nitedulæ & cicindulæ
vocantur, vitreo vasculo, quod diligenter oper-
tum sit, immissæ, & fimo equino dies aliquot
obrutæ, in liquorem soluuntur, qui cum æquali
portione hydrargyri, vt decet, purgati, vitrea
phiala pellucida & munda inclusus, mediisque
ædium laquearibus appensus, tantum lucis refun-
det, quantum sublustrinocte Diana. Puto ex ma-
gia naturali Ioan. Baptistæ Neapolit. decerptum.
- 13 De Iaspide expertum est quod sanguinis fluo-
res cohibet: aiunt etiam partum iuuare, ac ge-
stantem castum reddere, & cor exhilarare. Sic
gagates hydropicis cõfert, fluidos dentes firmat,
& suffitu per inferna à mulieribus exceptus, vel
etiam impositus, menstrua prouocat. Albertus.
- 14 Canis rabiosi qui hominem momorderit den-
tes in corio ligati & armo suspensi, defendunt
gestantem à morsibus rabiosi canis, Dioscorides.
Addo quod quædam est species telæ araneæ spis-
sæ & candidæ, quam si humero suspenderis, à
quartanis defendet, vt tradit Albertus. His at-
texendum erit, quod quidam collo suspendunt ra-
dices oxalidis contra scrofulas, necnon arnoglos-
si, successu sanequàm probato.
- 15 Serpentes per somnium interimere, victoriã

significat: vela videre, malum: dentes omnes habere sanguinolentos, mortem somniantis: dentes extrahi, mortem alterius: aues intrare domũ, iacturam: flere, gaudium: nummos tractare, irā: mortuos videre equos, fœlicem rerum euentum. Ex Artemidoro, & aliis.

Fascini sola organa nō sunt oculi, sed & vox 16
& quorundā hominum maledica lingua. Nam reperiuntur in Africa, Gellio autore, hominum familiæ, quæ si impensius fortè laudauerint pulchras arbores, segetes latiores, infantes amœniores, egregios equos, pecudes cultu & pastu opimas, hæc omnia tabescant & emoriantur, nulli interea mortis causæ obnoxia. Vnde inoleuit consuetudo, vt quidpiam laudaturi, ne verba nostra obsint, bene ominando addamus, vt Deus id conseruet. Autor Aristot. in problem.

Goritienses muliercule, inquit Matthiolus, 17
ægrè parturientibus vltimo remedio argentũ vitum potandum præbent scrupuli pondere. Nec desunt qui ad interimendas alui tineas illud etiā puellis propinent ad duorũ granorum milij quantitatem, citra vllam molestiam, modò prius debite perpurgatum fuerit.

Lithanthrax, seu lapideus carbo fossilis, mi- 18
xto oleo emolliri potest. Quo si viticolæ suas illinant vites, interficientur vermes qui illarũ ocu-

los ac gemmas prærodunt, Autor Seuerinus
Gæbelius.

19 Carbunculis & bubonibus, aliisque pestiferis
tumoribus, ruta contusa percomodè adhibetur,
ex acri, salsòque fermento, vnà cum ficubus,
cātharidibus, cepa & scilla tostis, adhibitāq; vi-
ua calce, sapone, ammoniaco, & theriaces mo-
mento. Hoc emplastrum parti affectæ admorū,
delitescentes tumores ilico perrumpit: sed robo-
rato prius corde. Lemnius, assentiēte experiētia.

20 Si salem ammoniacum & oui cortices simul
trituraueris & ex iis aquā chymico organo exce-
peris, in eāque as ignitum extinxeris, mirā sus-
cipiet albedinem. Adde quòd ex antimonio ex-
tractum hydrargyrum, seu viuum argentum, as
eximiè dealbat, si super eo proiciatur, vel de-
fricetur. Quod non facit fossile & metallicum,
à Plinio vomica perpetui liquoris nuncupatum.

21 Ad ambusta quæque summè prodest linimē-
tū factum ex smegmate, seu sapone vulgari, cū
melle & butyro. Adhæc aqua decoctionis rapo-
rum, quæ paulo efficacior erit, si nonnihil calcis
viuæ in illam lixiuū modo dissoluas, & per va-
sis inclinationem excipias: sic enim absque mor-
su desiccatur & ardorem compescit.

22 Si pinguedine, vel cera liquefacta, ouum,
ferrū, aut silicem obduxeris, & quidquid voles

desuper scripseris, vel insculpseris, ita vt subiectū corpus attingat, deinde in acetum acerrimū pernoctare dimiseris, scriptum ac cælatum inuenies, quidquid apertum, & aceto peruium fuit. sunt qui addant salem & æruginē. Sed puerilia hæc, vt multa alia, pueris tractanda relinquemus.

Azurum vt vocant trāsmarinum sic emen- 23
tieris. Accipe vnc. vnam argenti calcinati cum aqua forti, salis ammoniaci drachmas duas cum semisse, & aceti q. s. misceantur, & tandiu quiescant, donec materia in fundo subsidat. Deinde vbi acetum supereminebit, sensim auferatur, & materia ad fundum relicta in vitrea cucurbita probè obturata, per dies xxv. sub fimo equino sepeliatur, & habebis ceruleum, vel *azurum Indicum* & *transmarinum pulcherri- mum*. Ex antiquissimo libro manu descripto.

Aliquis rubetam defixè aspiciens vtcunque 24
optimè coloratus, pallore tanquam ictericus afficitur. Et rursus aspiciens charadrum seu galgulum (de quo aphorismo I. Centuriæ 3.) liberatur. Autor Philes. Addo quòd moscho vreteri inserto, dysurias curari tradit Galenus.

Adamas, qui etiam incudes, Plinio teste, re- 25
spuit, mollescere ac solui fertur sanguine calido hirci: modò aliquandiu antè vinum biberit, ac petroselinum, vel mōtanum siler, comederit. Cæ-

terum, sanguis huiusmodi ad conterendum in vesica lapide, valde efficax habetur. *Albertus.*

26 Semen agrestis croci manu tritum, vel collo suspensum, plurimum pollet aduersus ictum scorpionum. In quam rem etiam prodesse aiunt radicem lauri & ireos. Sic pæoniæ radix, præsertim masculæ, collo epileptici pueri appensa, ei valde commodat: similiter & pyretrum, & pilus canis ex toto nigri. *Lemnius.*

27 *Monachos* videre inter somniandum, mortem vel calamitatem portendit: pingues videre boues, rerum abundantiam: oculum vel dentem amittere, amici, aut affinis alicuius mortem, vel infortunium: mutum esse, celerem letitiam: boues arare, lucrum: eosdem aquas ingredi, malum, *Artemidorus.*

28 Herbam quam alyssum vocant, alij in manus accipientes, alij solum aspicientes, à singultu liberantur, vt tradit *Plutarchus*. Fertur eadē ouillo & caprillo pecori salutaris esse, prope caulas & septa eorum consita. Valet etiam certo experimento aduersus canum rabiem, & ob id *Galeno* & *Aëtio* teste, à λύσσα, id est rabie, alyssum nominatur.

29 Noui mulierem, inquit *Andr. Matthiolus*, quotidie ferè per annos multos vuluæ strangulationi obnoxiam, quæ ex illo morbo optime con-

ualuit hauriendo semel per hebdomadam sub le-
 eti ingressum, vinum album in quo vncia radi-
 cis bryoniae efferbuisse. Et hoc medicamento per
 annum integrum vsa, hinc nihil amplius incom-
 modi sensit.

Leporum caro, omniumque animalium ob- 30
 longas aurículas habentium, sanguinem gignit
 melancholicum, vt Galeno placet. Addo quòd
 cerebro leporis peruncta paruulorum gingiua, fa-
 ciliùs dentes emittunt: & quòd leporù cibo som-
 nolentos fieri Cato arbitratur: censetque vulgus,
 sed ioco friuolo, hinc corpori gratiam ac venu-
 statem totos dies septem conciliari, vt ex Mar-
 tialis epigrammate constat.

Iosephus gloriatur se presente Vespasiano Im- 31
 perat. & eius filiis ac tribunis, vidisse in exercitu
 Eleazarum Iudaicae factionis sacerdotem, ap-
 plicuisse naribus cuiusdam à demone obsessi, an-
 nulum cuius signaculo radix à Solomone reper-
 ta subdita erat (multi putant, sed falsò, eam esse
 quae hodie sigillum Solomonis nuncupatur) &
 demonem per nares odorantis extraxisse. Qui
 cum repente in terram concidisset, cantico con-
 iurationis Solomonis, idem Eleazarus demo-
 nium proscripsit.

Si argenti pusillum forti aqua dissolueris, ei- 32
 que tantum salis ammoniaci & tartari dilueris,

ut strigmenti crassamentum induat: deinde ex ea materia orbiculos seu sphaerulas formaueris, siccaueris, & cum illis as, cuprum, vel quid aliud simile, crebra digitorum contrectatione, & salina complexu defricueris, audebit ad argenti decus aspirare superbum. Sed materia ad hunc modum argentata, ab acribus, ut aceto, lotio, succo limonum & similibus defendenda sunt, ne prodatur fucus, & color vanescat. Acceptum fero cuiquam Picardo, multis rerum experimentis celebri.

33 Pelles ex iis animalibus detractae quae in frigidis regionibus degunt, suffulciendis tegumentis multo praestantiores habentur iis quae paratae sunt ex animalibus in calidis regionibus versantibus. Nam pilorum defluuium contracta cute & addensata non patiuntur nec agnoscunt. Lenius.

34 Dum pestis grassaretur in Syria, multi, ut tradit Galen. epota pueri urina liberati sibi visi sunt. Sic plerique, ut scribit Gesnerus, pulcre rubet & arida, aut bufonis, pestilenti buboni imposito, venenum mire extraxerunt. Alii ranam vinam eidem apposuerunt, & si interibat, aliam supposuerunt, idque toties repetiuerunt, donec superstitem unam remansisse viderunt, faelici successu & remedio. Quemadmodum in nostris contra pestem auxiliis ostendimus.

Febricitantis caput, & maximè paruulorū, 35 +
 lacte mulieris sæpius inunctum, valde iuuatur.
 Et si quis ventris profluvium patitur, os homi-
 nis collo appensum ferat. Scriptum est præterea
 à Plinio, si bene memini, tertianas, quartanasq;
 febres sanari menstruo muliebri in lana arietis
 nigri, argenteo brachiali incluso.

Si pani in clibanum mittēdo inserueris nucem 36 +
 viuo sulphure, sale petra, & hydrargyro opple-
 tam, ac diligenter clausam, vbi incaluerit, vi-
 debis panem ita salire vt iucundum ac plausibi-
 le spectaculum præsentibus omnibus exhibeat.
 Rem eam ab experto accepi.

Proditum est felem, Lunæ (cuius syderis be- 37
 neficio naturæ pars multa cōstat) notas & ima-
 ginem quandam, præsertim in oculis referre. In
 quibus ad quotidiana luminum Lunæ incremen-
 ta, decrementaque, augeri pupulas ac minui con-
 stat: adhæc in tenebris, sideris lunaris modo ful-
 gere: & quod maximum est, fertilem ac vegeta-
 bilem Lunæ naturam fœcunditate sua adæqua-
 re. Marcell. Vergil. in Dioscor.

Aduersus quartanam, accipe vniuersum lo- 38 +
 tium quod laborans vna vice reddiderit acces-
 sionis tempore: & cum eo farinam pinse, coque,
 & cani famelico exhibe. Vbi id ter repetueris,
 sanabitur patiens, ac pro illo canis laborabit. Sed

pro masculo agrotante, masculus canis, pro fœmina verò, eiusdem sexus eligi debet. De frequenti cuiusdam Itali experimento, vt dicebat.

- 39 Ossium humanorum puluis ex vino rubro astringente dysentericis propinatus, sanguinolentum fluxum cohibet. Et fruticulus, seu virgultum quod viscum appellant, maximè in quercu & ilice natum, comitali morbo vi mirifica medetur, puluisculo suo ex meracissimo vino assumpto. Quod multis experimentis sibi probatū esse scribit Leuin. Lemnius, medicus & philosophus præstantissimus.

- 40 Aquilæ per somnium supra caput volantes, infortunia portendunt: suam faciem in aqua cōtemplari, vitam longam: apes sectari, lucrum: nuptiis interesse, aliquem ex affinibus è vita migrasse: Deum adorare, latitiam: speculum contrieri, sobolem: oleo perfundi, gaudium. Michael Scotus, Artemidorus, & aly.

- 41 Ludouicus Viues scribit memoriâ patrū suorum sepulchrum erutum fuisse, in quo lucerna ardens inuenta fuit, ibidem condita, vt inscriptio testabatur, ante annos 1500. Ea vt manibus contrectata fuit, extemplo in puluerem resoluta est. Hæc Ioan. Langius.

- 42 Equos & mulos rabie affici, perinde atque canes, lupos & vulpes, autores sunt Aristot. & Auicenna.

Auicenna. Sed in prioribus rarò contingit, nisi à rabidis animalibus demorsi fuerint. Cæterum, hîc admonendæ mihi sunt matronæ diuites, ne suis catellis, quos in maioribus habent delitiis quàm proprios liberos, cibum, iusculumue piperatum, aut zinziberatum exhibeât. Nam cum hæc caliditatis, siccitatisque modum excedant, eadem ratione qua ingens æstus & feruor, illos rabidos efficere possunt. quod obiter dictum sit.

Clysterium vsus apud Aegyptios adeò frequens erat, teste Herodoto, ut singulis mensibus triduo purgarent se vomendo, atque intestina diluendo, sanitatis gratia. quod etiam à Diodoro Siculo traditum est.

Alexander Trallianus, à Mesuë per antonomasiâ Medicus vocatus, asserit imaginem Herculis Leonem suffocantis annulo inclusam, colicis (fortè cholericis) mederi. Sic aduersus cruciatum dentium, M. Varro hæc verba collo appendi iubet, strigiles falcésque dentatæ, dentium dolorem persanate. Sed hæc ridicula omittimus, ut meliora sequamur.

Placet Musæo poëtæ antiquissimo, quòd amoris fundamenta iaciant oculi, præcipui ad amandum illices. Vnde ex aspectu amorem nasci dixit Diogenianus. Et pastor Vergilianus inclamat, ut vidi, ut perij, &c. nam in incognitum non

fertur amor. Ex quo mirandum videtur Iuvenalis illud de quodam amante, qui nunquam visæ flagrabat amore puellæ. Rectè itaque scriptum est, Cupidinem in oculis excubare, & illinc sua tela ac faces iaculari, quibus misera amantium præcordia lædat & vrat.

46 Si nimio colore tingatur aurum, & ob id quidpiam ex illo detrahere satagis, in vrina aliquot dies demersum, super candente ferri lamina, semel atque iterum versa, ac ibi perfrigerari dimitte. Ex quodam aurifabro & chrysopæo ingeniosissimo.

47 Pelles ex quibus in hybernos usus tegumenta conficimus, æstivis mensibus ut paulò ante dicebamus, vel flate austro detractæ ab animalibus, pilos habent defluos, & blattis ac tineis, necnon putredini maximè opportunos. Inconsultè itaque faciunt, qui vigente austro, vestes, lectos & laneam suppellectilem aëri exponunt ac ventilant: quum id potius fieri debeat flante aquilone vel subsolano. Nam hirara densant, & corpora quæque à putredine vindicant. Ille contrà, densa relaxat & corruptioni obnoxia reddit.

48 Si calchantum (vitriolum & copparosa vulgò dictum) in aqua rosarum dissoluatur, & rursus iteratis tribus vel quatuor vicibus cogatur, deturque oboli pondere obesso à peste, vomitum

concitabit, qui contagionem ac morbum soluet. Valebit etiam in eum *vsu* ac sanè quàm effi-
cax erit antimonij calcinati, vnum alterumue
grani pondus, pro corporum modulo & viribus.
Sed ritè calcinatum esse oportet: quale ad me
misit superiore anno ex Bohemia, insignis medi-
cus, & mathematicus incōparabilis D. Thad-
deus Hageccius, vnà cū metoposcopicis apho-
rismis, & mathematicis aliquot libellis à se haud
ita pridem editis. Pro quibus, publica ista cōme-
moratio gratiā tātis per apud eū demereri postu-
lat, dum referendi opportunum dabitur tempus.

Semen ex prima foetura pæoniæ mascule, ni- 49
gricans & orbiculare (nam angulosum & rubi-
cundulum inefficax habetur) epilepticos summè
recreat, si quidpiam triti sumatur cum oxyme-
lite scillitico, & syrupo de stæchade, ac pauxillo
nucis muscate. quod verissimum esse testatur
Lemnius.

Tradūt stercora murium, cum cineribus mu- 50 +
searum & auellanarum, addito rosaceo & pau-
co aceto, locum glabrum pilis egregiè vestire.
Adhæc Vrticam viridem horis xxiiij, in lotio
decumbentis maceratā, eius salutem præfagire, si
ibidem viridis perstat: sin contrā, mortem vel in-
gens periculum.

Porrum cum sale tritū, & fractis, luxatisue 51

L ij

membris appositum, illa plurimum iuuare fertur.
Et sanguis gallinacei galli siccatus, puluerat⁹ &
vino aqua diluto mixtus, aquam supernatare
cogit. Ex relatione ingeniosi monachi.

52 Pontem fractum inter somniandum transi-
re, timoris præsagium est: capillitio caput priua-
ri, amicorum mortem significat: manus munda-
re, molestiam: easdem sordidas videre, damnum
& periculum: agnos pascere, dolorem: muscas
captare, iniuriam.

53 Tradit Alexander Neapolit. mulierem Ve-
netam acum crinalem qua cirrhi capillorum in-
torquentur, quatuor digitorum longitudine (quā
obdormiscens glutinuerat ore contentam) decimo
tādem mense eminxisse. Altera in gynæcio du-
cis Iuliacensis virgo, dū se adornaret, perterrita
clandestino ducis aduentu & ingressu, quinque
acus ore mordicus detētas itidem deglutiuit, &
per vrinam, dies aliquot pōst, illaesa reddidit, vt
aphorismo tertio Centuriæ primæ scripsimus.

54 Si experiri voles an mulier sit grauida, fac
vt lotium reddat in vase aneo, & noctem vnā
acum ferream & perpolitam in illud demerge.
Si prægnaus erit, maculis rubris distinguetur: sin
minus, nigrescet, vel ferruginea, aut æruginosa
euadet. Expertum fuisse intellexi.

55 Campas hortenses, quæ chenillæ nobis vocan-

tur, fugabis & euinces, vt scribit Palladius, si fasciculos allij sine capitibus per omne horti spatium combusseris, & nidorem locis pluribus excitaues. Si verò vitibus consulere volueris, allio trito falces putatorias inunge. Subscribunt Palladio Democritus & Africanus in Geopon.

Si verus lapis ætites, in aquilarum nido re- 56
pertus, femori parturientium admoueaturn interna parte non procul à pube, expeditum facilémque partum illis procurabit, nulla propemodum enitendi difficultate. Quod se expertum fuisse in quadam heroina tradit Leuin. Lemnius. Et nos aphoris. 10. Centuriæ quintæ id ipsum proposuimus, & repetere non grauamur.

Mirandum est felem, seu ælurum marem, 57
vt Horo placet Apollini, Solis vices sentire, mutarèque pupillas oculorum sideris cursu: siquidẽ diluculo in exortu protenduntur, eadem meridie cōtrahuntur in orbem, & occasu Solis obscuriores hebetescunt.

Si aurum à suo colore degenerauerit, sic illud 58
emendabis ac reparabis. Ex sale ammoniaco, calchanto, nitro, & laterculorum puluere, fac cum vrina spissamentum, & eo obductum, opertumque aurum lento igni impone. Idem fiet ac multò leuius, si cum sale ammoniaco, ærugine & tartaro, tandiu in aceto ferueat aurum, donec de-

perditum colorem recuperet. Gratis mihi nequaquam acceptum, tibi tamen gratis vt alia multa, exhibeo.

59 Orpheus in libello de Lapidibus iubet spōsum ceruinum cornu gestare, sic enim perpetuam ei cum sponsa futuram cōcordiam pollicetur. Ad-
do quod si cerui pellis & pedes dextri affigantur portæ, prohibent ingressum cuiuslibet animalis venenosi, Galenus. Sic boues & equi aliquo nō prementur morbo, si illis cornu ceruinum appenderis, Absyrtus.

60 Nonnulli elephantiasi ac lepra inquinati morbum vicerunt, frequenti ranarum palustrium vsu: nimirū mitigato sanguinis feruore, ac melancholica adustione emendata. Quod de ranis intellige quæ saliant, & non repunt, aut lentē progrediuntur, nam venenatae sunt.

61 Ammoniacum sal tritū & aquæ mistū, literas albas & à papyri colore nihil distātes reddit: sed si igni admoueris, nigrescent. Ad hūc modū aluminis puluere scripta nō apparēt, nisi chartā, dum voles legere, in aquam demerseris. Ascribendum, vt puto, Bapt. à Porta.

62 Quidam medici admiscunt sperma ceti (holosanthon plerique nuncupant) his medicamentis quæ dari solent præcipitatis ex alto, aut casu grauiore concussis: ad dissoluēdos sanguinis grumos

*Erupta consolidanda, ad hunc modum. Acci-
pe mumia, tormentilla, oculorum cancri, rha-
pontici, ana drachmam vnā, spermatis ceti (seu
balenæ) scrupulum vnum, misce, fiat puluis, cu-
ius drachma ex vino bibatur. Autor Vuolphgan-
gus Meurerus Lipsiensis medicus.*

*Nigidius scriptum reliquit canes tota die con- 63
spectum eius fugere, qui è sue ricinum euulsum
& adalligatum gestauerit, Autor Plinius. Qui
etiam tradit canis latratum auerti, lingua canis
in calceo pollici subdita.*

*Si vis scire an triticum anno quopiā vilescet, 64
necne, & qua parte anni, quibúsue mensibus id
fiet, Calendis Ianuarij xij. grana tritici sorte eli-
ge, foculum verre & ignem, in eo accende.
Deinde puellam, vel puellam è domesticis, aut
vicinis accerse, & iube vt granum vnum super
emundatum & calidum foculi solum imponat.
Id vbi factum erit, observa diligēter, an maneat,
dissiliatue. Si manet, precium mansurum pronū-
cia: si parum resilit, parum: si verò multum, plu-
rimum vilesceere tibi persuade. Si ignem versus
fertur, carius erit primo mense: magis, minus, pro
maiore aut minore accessu ad ignem. Secundum
granum, de secūdo mense, nimirum Februario,
quo dictum est modo præfagiet, & ita de reliquis
tibi indicandum erit. Ex quodā libro antiquiss.*

L iij

quod etiam Baptista à Porta adnotasse arbitror:
audióque à nonnullis expertum esse.

65 Si aqua distillationis cerasiorum non multo
antè ex arbore decerptorum, vi mediocris ignis
extracta, in os epileptici mittatur, quoties eum
paroxysmo corripì contigerit, impetum morbi
violentissimi inhibebit. Dosis erunt drachmæ
quatuor, vt scribit Ioan. Manardus multorum
experimento id edoctus.

66 Lini semen radicibus raphani immixtum, &
mox terræ optimè stercoratæ mandatum, plātam
draconi similem producit. Cuius gustus acetum
ac sale præ se fert, & ob id mirè expetitur in
acetariis. Nam ea præse, nec aceto, nec sale
opus est: quemadmodum mihi retulit regionum
hortorum præfectus quidam.

67 Corallium berberiorum succo, vt vniones ace-
to, colliquescit. De cuius liquore cochlear assu-
ptum, dysenteriam curat. Vtrūque astringit &
refrigerat, sanguinis excreationes coerces, &
stomachum laxum, languidūque roborat, vt
Dioscor. Galenus & medici omnes testantur.

68 Inter canes nulla est cibi societas: nam inter se
non secus ob os quodpiā digladiantur, quā pro-
pter Helenam Paris & Menelaus. Solos verò
Memphiticos in medium rapinas proponere aiūt,
& communiter viuere, Aelianus.

Sanguis ex quacunque parte corporis immo- 69
dicè fluēs ilico sistitur, si subtili & raro bōbace
inuolutum stercus suillum adhuc calens, in na-
res, pudendum muliebre, aut locum alium san-
guine manantem intrudatur. Quod rusticis, po-
tius quàm aulicis, scriptum erit, vt similes ha-
beant labra lactucas.

Experimento certissimo compertum est bitu- 70
minis suffitu, siue crudum sit, siue vratur, mulie-
res vtero strāgulatas extemplo reuocari. Quam-
obrem nonnullæ hoc morbo obnoxia, lana exce-
ptum illud collo appēdunt: vt crebrò olfactu suf-
focationis paroxysmum arceat. Langius.

Tradunt Aristoteles & Auicenna, ex orbi- 71
culari breuique ouo marem gigni & excludi: ex
oblongo verò & acuto, fœminam. Si autem vo-
les oua incubari absque gallina, tepido fimo illa
sepeli, ita vt turbinatior pars sursum vergat,
quintoque, vel sexto quoque die, nouum substi-
tue fimū, quod gallinae calorem suo tepore imi-
tetur. Sed meminisse oportet quòd inuertenda e-
runt oua, donec excludantur pulli, gallinae mox
committendi. Sunt qui tepente clibano id ipsum
perficiant, substratis gallinarum plumis, vnā
cum earundem fimo puluerato.

Lapis alectorius è ventriculo castrati galli, 72
seu capi exemptus fabæ magnitudine, robur vi-

rile in geniali thoro adauget, fortitudinēque
& in rebus aggrediendis confidentiam adfert.
Viris praterea fauorem conciliat, & gestantes
gratiosos reddit apud mulieres. Lemnius.

73 Franciscus Marchio Mantuæ, cōprehensam
habens vocem, ita canem instruxerat, vt in vo-
candis quos vellet ex curialibus eo facillè vtere-
tur, non secus quàm optimi famuli ministerio,
Auctor Blondus. Addam ex Xenophonte, quòd
si canes excidantur, cessant à relinquendis heris,
nec fiunt hinc ad custodiam, aut venationem
deteriores.

74 Artemisia in aqua rosarum macerata, tremu-
las manus emendat, si inde lauentur. Et dens lu-
pi cum turturis corde gestatus, ludentem fortu-
nare fertur, Albertus & Rasis. Nō ineptè huic
loco accommodabitur ex Plinio, quòd sola ani-
malium mulier & equa grauida coitum patiun-
tur: Aristoteles addit suam. Sed ridendum, quòd
hïc mulier inter animalia numeretur.

75 Sic facies candelam inextinguibilem. Imple
cannam puluere sulphureo & panniculis minu-
tissimè fractis. Deinde cera quidquid id est inue-
stito ac incendito, nullo flabello aut vento extin-
guetur. Praterèa, si ex libra vna cere, & vn-
ciis duabus vini sulphuris, calcisque viue tantu-
dem, addita olei nucum vnciola formetur can-

delà cum bombace, & in aquam mittatur, vbi primùm calx ardere incipiet, reliquas materias ignis seminaria agnoscentes, ad eundem incendiū actum promouebit, etiam in mediis aquis.

Oculi qui in hominum fabrica postremi omnium perfici creduntur, primi in extrema vitæ periodo, adempta mobilitate & extincto vigore, certa mortis argumenta proferunt, ac præ cæteris emoriuntur. Quod spiritus visorij resiliant ad cerebrum, principium videndi & mouendi: seque in illud, ceu ad extremam anchoram, recipiant derelictis oculis. Lemnius.

Galli gallinacei qui allium degustarint, ferocissimi fiunt ad pugnam. Ideoque viatores libentissimè illud identidem arroduct, necnon qui bella & castra sequuntur, quòd eis agilitatem addat, vires firmet, ac animum faciat. Datur etiā equis, ex pane & vino hora bellici conflictus, vt ferociam & laborum expeditam tolerantiam promoueat.

Ad experiendum euentum alicuius agrotantis computa dies à principio infirmitatis eius, & radicē plantæ quæ tot folia habuerit, quot numerabuntur dies, illi annecte, aut suspende: si curabilis erit infirmitas, plurimùm recreabitur: sin minus, tristabitur. Si fortè herbam tot foliorum nō inueneris, aggrega radices plurium herbarum:

quarum folia ad vnguem expleat numerum dierum aegritudinis, & Vtere vt prius. Acceptum à quopiam Italo, qui id verum esse profitebatur.

- 79 Vngula Alcis magna vi pollet aduersus comitiales morbum. Nam eius particula annulo inclusa, & digito qui proximus est minimo ita commissa, vt in palmam conuertatur, collapsos in ipso paroxysmo plurimum recreat, & confestim excitat. Idem efficit portiuncula eiusdem nuda, & manui in pugnum complicata inserta: repente enim morbum expellit, & prostratos erigit. Quod vno & altero experimento se probasse tradit Lemnius. Nos portiuncula eiusdem in aurem sinistram missa, & aliquandiu veluti scalpendo, mota, id ipsum foeliciter experti sumus, in verè epileptico, idque miraculi loco habitum est. Ioan. Agricola Ammonius, idem effici tradit suspensa vel gestata particula eiusdem vngulae, modò cutim attingat. Quod etiam amuletum ad præcautionē morbi plurimum valere certus sum. Audio etiam ramenta, vel scobem aduersus eandem noxam in Polonia propinari. Caterum eligenda est vngula dextri pedis posterioris, cauendumque ab impostoribus, qui bubulas pro alcinis vendunt.

- 180 Extemporaneum & generosum sinapi condimentum, vbiunque locorum fueris, sic tibi

comparabis. Habe vncias duas seminis sinapi, cum semuncia vulgaris cinnamomi, quod officinæ cannellam vocant. Vtrumque in pollinem detritum, & sufficienti aceto ac melle exceptum, in mazam seu pastam coge, & ex ea pastillos, vel sphaerulas finge, & Sole, calēteue clibano desiccari permitte. Vbi vsus exiget, globulum vñ ex vino aut aceto, vel alio liquore, dilue ac dissolue, & habebis sinapismum paratu facile, palato delectabilem, ac stomacho admodum vtilem.

Septimo post die quàm in lucem editus est hircus, coire incipit: & quamuis sterile semen emittat, omnium tamen quadrupedum maturissimè aggredditur coire, Aelianus. Tradit ille idē, hircum barbæ fiducia gregem caprarum antecedere: & Florentinus in Græcorum geoponicis, illum eundem non fugere barbâ detonsâ.

Radix polygonati, seu sigilli Solomonis, pal-
lentes virginum genas solo affrictu rubicundas
ac floridas efficit. Et decoctum herbæ quæ hip-
purim vocant, scabiei vesicæ, malo intolerabili
medetur, facta in multis experientia.

Nulla Romanarum mulierū aurum olim no-
uerat, præterquam in vno digito, quem sponsus
oppignorasset annulo pronubo: adeoque in vx-
ores vini bibulas seuerè animaduersum est, vt Cn.
Domitius legem pronuntiauerit, si mulier clam

Viro plus vini bibisset, quàm sanitatis causa exigeret, dote mulctaretur. *Tertullian. Valer. Plin. Gell. & alij.*

84 Vt pili cadant ex quocūque loco, nec ampliùs renascantur, efficiet stercus felis siccum, tritum, & forti aceto ita mixtum, vt fiat veluti spissamentum. Quo locus pilosus multoties in die defricabitur ac inungetur, & in paucò tempore glaber, depilisque euadet. Expertum à rustico.

85 Perhibent Barbariæ venatores, pàtheras carnibus aconiti veneno delibutis (quod ob id pardalianchem vocant) inescari. Quibus degustatis, nisi hominis stercus ederint, repentè strangulantur: nam illis efficax est alexipharmacum. Auctores *Theophr. Cicero, Plutarch. Plin. Aelianus.*

86 Si sal ammoniacum, alumen & nitrum pari pondere misceantur, additæque argenti pauca scobe, igni admoucantur, vt feruescant, vbi fumare desierint, puluere illorum asperso, vel salua oris madefacto, confricetur æs, vel cuprum, ilico argenti nitorem induet. *Ioan. Bapt. Porta.*

87 Refert *Alexandrinus*, *Iouiano Pontano* auctore, se vidisse hominem grauiter à scorpio percussum, qui statim liberatus fuit ebibito thure contrito, in quo celatum fuerat scorpj signum. Debet autem sculpi in lapide annulari, ascēdente scorpio, dum Luna ibidē agit cardinaliter con-

stituta: eodémque sigillo aromatica imprimi, hora qua Luna in scorpio cardinalis inuonietur: & quo dictum est modo exhiberi, ex aqua, vino albo, aut alio idoneo liquore.

Si lapis Aetites, seu aquilaris nō adulterinus, 88
collo appendatur, aut pectori vel brachio alligetur ea parte qua à corde versus digitam annularem arteria decurrit, foeminis lubricam vterum habentibus, vim concipiendi adfert. Et si gestationis tempore iis partibus incumbat, foetum fulcit, vt nulla sit illius excutiēdi trepidatio. Lemn.

A cane rabido morfi, quadragesimo die, aut 89
paulò seriùs, rabie & hydrophobia, seu aquæ pauore tentari solēt. Quorum vulnus cicatrice nequaquam obduci debet, vt etiam in carbunculis & bubonibus pestiferis. Nam si vel scintilla contagij intra corpus migrarit, omnia fiunt seuiora. Quocirca sinapisimo virus est eluendum, vt plagam hiantem retineat, & venenum foras ducat.

Placidiora quæque animalia minùs fellis, timidiora plus cordis, salaciora plus iecoris, lætiora plus splenis, & magis vocalia plus pulmonis habent. Nam vt trito fertur dimetro,
Cor ardet, pulmo loquitur, fel commouet iras:
Splen ridere facit, cogit amare iecur.

Recentiores quidam non indocti, illos quorū 9
uxores corpus inuulgant, & pudicitiam prosti-

tuunt, non ineptè hircorum appellatione deformant, fortasse quod animalium soli hirci, ut putant, sui generis foemellas ipsis intuentibus iniri facile ferant, Caelius.

92. Aiunt equorum soleas factas ex ferro quo aliquis occisus fuit, agiles equos reddere. Et si ex eodem, morsus ephippiorum concinnentur, tractabiles & obsequiosi fiunt, etiam si rebelles essent, morosine, ac mordaces, Rasis & Albertus.

93. Acetum ilico tibi comparabis, si in fictile novum & semicoctum generosum vinum infuderis, & diligenter opertum in aquam feruentem miseris. Addo quod alba vina in rubra absque ullo detrimento statim conuerteres, si puluerem mellis ad lapideam consistentiam decocti & siccati in vinum album proieceris, & transuasando miscueris. Idem & minore negotio præstabit radix omnium lapathorum, si recens, vel sicca in vinum mittatur.

94. Chelidonia cum felle hominis distillata, lachrymantes oculos, & eos in quibus nebula consistit, plurimum iuuare fertur, ut tradit Geber. Qui etiam addit quod cancer & fistula perfecte curatur, si cum stillatitia aqua sanguinis humani aliquoties abluantur, purgato prius corpore.

95. Virorum submersorum cadavera, supina, foeminarum verò prona fluitare solent, contrario quàm

quàm nascantur modo. Sed quibus exemptus est pulmo, non emergunt. Cæterum, contingit plurimum submersa corpora enatare intra septimū aut nonum diem. Causa est apud Lemnium.

Si medullæ ceruinæ drachmæ duæ vel tres, 96 pro corporis & ætatis modulo, includantur in lin teolo mundo & raro, postea pudendo muliebri inferantur, filo extrâ pendente, ut retrahi possint, mensum suppressionem emendabunt, ac solitos effluuij riuiolos aperient: modò se tunc offerat opportunum ac statum purgationis tempus, & præparatum fuerit corpus, imperatâque victus ratio idonea. Res multis experimentis confirmata.

Puluis vitri ab AbenZoare in hunc fit modū. 97 Frustum vitri crystallini densum & perspicuū terebinthina resina illinitur, & prunis imponitur donec incandescat. Aqua extinctum, iterum illinitur, excoquitur & restinguitur. Vbi id septies iteratum erit, in subtilissimum puluerem atteritur. Ex eo pondus aurci, vel drachmæ vnius ex vino albo, calculos efficaciter comminuit, ut Galenus & Auicenna docent.

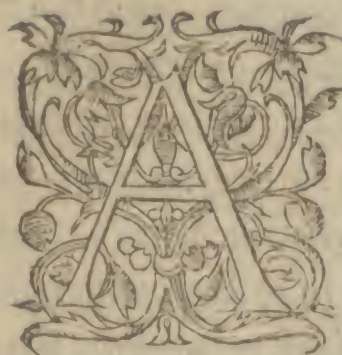
Aelianus autore est, Locrenses capitis supplicio 98 cauisse, ne quis ægrotorum vinum in scio medico biberet, aut quispiam id illis ministraret, absque medici præcepto. O legem verè aureā! quæ vti nam atque vti nam hodie apud nos locum habe-

ret. Hinc sanè agrotantium innumera quotan-
nis myriades, ab orci faucibus eriperentur. Sed
nobis non tam licet esse beatis.

99 Memorabile est quod Lampridius scripsit de
Heliogabalo Imperatore. Is, inquit, ceruos qua-
tuor iunxit ad currū in quo vehebatur, totidē-
que canes, se Dianam appellans: & quatuor ty-
gres, se Bacchum dictitans: & quatuor Leones,
se Cybelē vocans. Licet non tam venationis
& ferarum studio id faceret, quā religionis,
& deorum hominūque contemptu: quum etiā
quatuor fœminas ad currum iunxerit, ut Seso-
stris Rex Aegypti, reges quatuor.

100 Si scobes, aut pulvis è cranio masculi, viro,
& è calua fœminæ, mulieri, ex vino vel oxyme-
lite scillitico, diebus aliquot ieiunis exhibea-
tur, præsentaneo auxilio epilepsia succur-
ret: sicuti salutarī multorum experien-
tia probatum est. Ex naturali
magia Hermetis.

ANTONII MIZALDI
MONLVCIANI
MEMORABILIVM
Centuria VII.

DMODVM memorabile & I
admirabile censebitur, quod
à Matthia Cornace Regis
Roman. Maximiliani II.
medico præstantissimo scri-
ptum est. In Bohemia, in-
quit, rusticus quidam inter
venandum ictus fuit lato venabulo ad stoma-
chũ, sub eius orificio. Vulnus hoc letale & am-
plum, nulla arte vel consilio solidari potuit. Vn-
de labia eius ita occaluerunt temporis progressu,
vt vulneratus annos plures supervixerit. Is
lindeolis & lineis panniculis hiatus vulneris ita
infarciebat, & vsque adeò artificiose obtura-
bat, vt cum vellet stomachũ per superiora elue-
ret, ac cibos nocentes, & potus ingurgitantes ex
ventriculo per vulnus educeret, quando libêret.
Cuius rei, inquit ille, testis esse potest vel sola Cæ-
sarea maiestas, quæ, vt ex illius ore audiui, vul-
nus hoc diligenter inspexit. Hæc ad verbum fe-
rè ex quadam responsione Matthiæ Cornacis ad
Aegidium Hertoghe medicũ, quærētēni Vtrum

M ij

secunda esset mulier, per tredecim annos foetum gerens in utero mortuum, ut Aphorismo 23. Ceterurae primae ostendimus.

2 Mira est συντροφία & amicitia inter crocodilum & trochilum auiculam, ac ingēs αἰτίαι & discordia cum ichneumone, quem multi indicum murem esse contendunt. Vtrumque sic ostendit Plinius. Saturum cibo piscium crocodilum, & semper ore esculento in littore somno datum, parua avis quae trochilus ibi vocatur (rex auium in Italia) inuitat ad hiandum, pabuli sui gratia: os eius primum adsultim repurgans, mox dentes, & intus fauces quoque, ad hanc scabendi dulcedinem quam maximè hiantes. Qua voluptate somno pressum conspiciatus ichneumon, per easdem fauces ut telum aliquod immissus, illius aluum erodit.

3 Cardamum, seu nasturtium, omnem telluris humorem in confinio exugit. Vnde quae propè consita sunt, facile marcescunt, subducta humoris alimonia. Quod Socrates apud Aristophanem conqueritur.

4 Passerculus troglodytes vocatus, qui omnium auicularum, excepto Regulo, minimus spectatur, & iuxta sapes ac muros victum quaerit, volatūque perbreuem facit, naturalem vim admiratione dignam habet. Sale enim conditus,

& crudus in cibo acceptus, concretos calculos lotio expellit, & ne renascantur prohibet, ac morbum perfectè sanat. Conditur optimè pennis euulsis, atque inde largo sale adobrutus, arefactus comeditur. Si plures adfuerint, coqui possunt more aliarum auicularum. Possunt etiam non deplumes vri in olla operta, & cinis vnius vsti, cum paucopipere & cinnamomo exhiberi. Sunt qui vinum pennis praeuulsis sale condiant, quod melius est. Alij assatos edunt integros, ita vt nihil ex eis præter pennas abiiciant. Qui plura volet, consulat Aëtium & Paulum Aeginetam.

Artaxerxes quū in fuga direpto comeatu, fici aridis & pane hordeaceo vesceretur, Dij boni, inquit, cuiusmodi voluptatis hætenus fui expertus! Sic Darius cū aquam turbidam & cadaueribus inquinatam sitiens bibisset, negauit se vnquā bibisse iucundius, Plinius & Plutarchus.

Proximum miraculo est trifoliū, herba hyacintho similis quando flores vere emittit, & semen habet $\chi\rho\iota\varsigma$ & $\alpha\rho\iota\varsigma$ simile. Hæc enim decocta multum, & morsibus phalangij, aut viperæ ex aquæ fotu admota, illis medetur, & dolores statim sedat. Eodem verò fotu in alio non morso, parti sanæ sensum similem, & dolores similes his quos morsus inuehit, omnes excitat: morsus itaque sanat, & ferarum modo parrem

M ij

affligit, Autor Iacobus Syluius medicus & philosophus excellentiss. quo annis aliquot vsi sumus doctore, immortalis memoria dignissimo.

7 Scribit Simeon Sethi, fel perdicis arteriis temporum illitum semel in mense, ita tamen vt penetret, plurimum prodesse ad confirmandam memoriam. Et si quis manus dealbare voluerit, misceat stercus passerum cum aqua tepida, & eas inde lauet: vel coquat vrtice radices in aqua, & ea manus eluat. Expertum trado.

8 Quum Florentiæ mulier quædam intolerabilibus Ventriculi torminibus diuelleretur, nec medici vllam opem adferre possent, en repente oblongos & recuruos clauos, æneâsq; acus, vnâ cū cera & capillis glomeratas euomuit: & postremò ingens carneū ientaculi frustū, qualē nec gygantis fauces deglutirēt, eractauit. Autor Beniuēnius de admirandis morborū causis. Sed mulierem eam spiritu maligno obsessam fuisse tradit.

9 Acerū validū & forte ilico veddes, si in illud recentis hordeaci panis frustula inijcias, nā intra biduū valde acescet. Modos alios in superiorib⁹ Centuriis hinc inde tibi sparsim proposuimus.

10 Puluis eius nucis quam gallā vocant, proiectus in aquā manibus lauādis prolata, illis summē denigrat, tantū abest vt dealbare queat. Remedio erit cortex, aut succus mali aurātij. Non

erit absurdum his addere, quòd albumen oui agitatũ cum puluere mastichis, labiorum & manuum fissuras emendat, si eo illinantur vngvine.

Tradunt cernos in Creta, vel capras, ut volunt Cicero & Plutarchus, virulentis telis saucius, dictamum herbam degustare, & hinc spicula subito à se excutere. Adhæc hirundines lassis pullorum suorum oculis, chelidoniæ succo illis mederi. Necnon angues membrana hyberno situ oculis & corpori obducta, degustato fœniculi surculo, spoliũ, visus impedimentum exuere, aciemque pristinam recuperare, & hinc nitido corpore vernare. Aristot. & Plin.

Si gagatis lapidis puluisculus in tenuissimũ pollinem redactus, ieiunæ mulieri ex vino albo exhibeatur, statim manifestabit si sit incorrupta, vel puerperio, aut aliter maculata. Nam si ilico lotium ei promouerit, corruptæ virginittis indicium erit: sin minus, cõtrarium pollicebitur. Idem etiam præstabit succinum album, seu ambra, quo dictum est modoparata & exhibitata. Ex Ioan. Bapt. Porta, ut reor.

Lunam, seu argentum, ita dealbabis. Accipe salem ammoniacum, alumen rochæ vocatum, & plumæ, salem gemmæ, tartarum, & vitriolum Romanum, singulorum partes æquales. In puluerem redacta simul misce, & in aqua limpi-

M iiij

da dissolue. Deinde Lunam quandiu visum erit ibidem feruere permitte: Videbis eam ad miraculum usque dealbari. Ex secretis & experimentis cuiusdam chrysopœophili.

14 Ouum in salsugine, aut aqua aluminosa demersum fluitat, non ea parte quæ in aluū depressa est, sed erecta, resupina & vtrinque turbinata. Quemadmodum etiam succinum forma ouali in precarios globulos concinnatum. Sed hæc leuissima sunt, ideo suspensio calamo exaranda.

15 Excrementum pueri aridum cum melle Attico tritum præstatißimum est remedium ad columellæ inflammationes quæ suffocationem minitantur. Sed puer ille pascendus est biduo lupinis cum optimo pane satis fermentato & salito: ei que vinum vetus bibendum mediocriter, ut quàm optimè cōcoquat. Tertio die sumptum excrementum desiccandum est, & quo dictum est modo vsurpandum. Gallinarum & perdicum caro, in iure elixa posset exhiberi, nisi excrementum magis foetidum redderet. Hoc Galeni secretum est, à quo piæ precibus magnis impetratum ut ipse scribit.

16 Inter celebres illas Aegypti pyramides, vna à trecentis & sexaginta hominum milibus spatium xx. annorum constructa fuit: & in raphanos, allia ac cepas quibus operæ vrescebantur, mille &

octuaginta talenta impensa. Quæ si ad nostrates aureos nummos, reuocare velis, nascetur summa 648000 aureorum: quales Budæus Galliæ nostræ ornamentum vsurpare voluit.

Vrina murium, soricumue, pilosum locum, 17 depilem reddit. Restituitur vero ac emendatur talpæ sanguine, aut earundem pelle, si ei affricetur. His adde carbonem eius viuis quæ nondum fructum tulit, dentifricium præstantissimū componere, si pauco melle excipiatur.

Cum Alexander solitos obsoniorum artifices 18 ablegasset, longè commodiores se circumferre dixit: nempe matutinam profectiōem ad cōdiendum prandium, & ad cœnam, prandiū tenuitatem. Sic ferunt Socratem dum ad vespërā contentius ambulasset, quæsitūque esset ex eo, quare id faceret, vt melius cœnem, respondit. Sitis enim & fames, obsonij condimentiq̃ vice esse solent. Plutarch. Cicero, Laertius.

Si aurum candens & ignitum in vino gene- 19 roso sæpius extinguatur, præcipuis membris & vitalibus robur conciliat, naturalēsque facultates firmat, ac morbidam partem vigore ac vitali spiritu imbuat. Idem liquor pestis tēpore admodum præstans censetur. Et si cum tantillo tartari misceatur, omnes maculas, quamlibet fœdas, ex quauis parte corporis abstergit & coho-

nestat: imò verò faciem leprosam, ac rubicundū
nasum & verrucosum emendat. Lemnius.

20 Vinum peruersum & turbidum sic emenda-
bis. Accipe aliquot ouorum albumina, quæ ubi
diu ac multū agitaueris & despumaueris, in do-
lium proiice, & moue. Idem assequêris, si perue-
tustos iuglandium nucleos duodecim, filo trans-
fixeris, sub cineribus coxeris, & dum adhuc ca-
lent, pendulos in vino demerferis, tandiūque di-
miseris donec solito colore accepto, vinū tibi arri-
serit. Nam tum demum excludendi erunt. Se-
cretum hoc cuiusdam est ænopola.

21 Portiuncula vmbilici infantis in annulo ge-
stata, pollere fertur contra morbum caducum,
& capitis, colique dolores. Et resegmina vn-
guium egrotantis, in linteolo alligata collo vi-
uentis anguille, illa sic in aquā dimissa & rele-
gata, quartanas creditur abigere. Ex Gebero &
Alberto.

22 Semen cardui pecuarij (vel potiùs benedicti
vocati) plurimum valet contra pungentes late-
rum dolores, & intestinorum strophos. Addam
quòd multi dysenterias exitialiter grassantes cu-
rauerunt hausto decocto radicis alceæ ex vino, si
quidem febris aberat, vel plantaginis, hordeūc,
si præsens erat. Id fuisse inter arcana doctiss. cu-
iusdam Hispani medici, pro certo accepi.

Acie[m] gladij, ensis, vel alterius instrumenti 23
præstantissimam ad hunc facies modum. Mitte
in libram vnam lotij adolescentulorum, tantum
fuliginis quantum manu prehendi potest, addi-
tis quatuor vncius olei lini. Confusa omnia simul
ferueat: & dum inter cudendum incandescit gla-
dus, ensis, vel quid aliud ad scindendum para-
bile, in hoc miscellaneorum decocto intingatur,
& ut artis est, probè temperetur. Eximio cui-
dam machæropœo id acceptum fero.

Si canis osibus duntaxat pascatur, excremen 24
tum durum & minimè fœtidum reddet. Hoc si
aridum reponatur, & vsus tempore ad anginas
conteratur, aliisque eidem affectioni idoneis au-
xiliis misceatur, præstantissimum adfert præsi-
dium: necnon ad vlcera maligna, si modicū eius
pulveris probatis pharmacis admisceatur. Pro-
dest etiam dysentericis, si in lacte cum fluuiati-
libus calculis ignitis decocto, propinetur. Galen.

Contra singultum obtura vtramque aurem di 25
gitis: & aduersus podagram unge dolentem pe-
dem leporino sanguine adhuc ex animali calen-
te. Sic contra capitis ichores, seu tineam, dissol-
ue stercus asini in forti aceto, & eo caput diligen-
ter præfricatum inunge. His addere liceat quod
gumi cerasiorū in vino albo solutum, contra cal-
culum profuisse, certo experimēto cōpertum est.

- 26 Ciconiam ægrotantem origano sibi mederi tradunt, & aprum hedera, aut cancris ab æquore eiectis. Cervos quoque affirmant cinare, serpentiūque esu, virulento pabuli veneno resistere, ac vermes intestinorum inuolucris implicitos (ut antea diximus) necare. Autores Plin. Aristot. Lucret. & alij.
- 27 Varij coloris nascentur equi, si tantisper dum masculus init fœminam, stragulo discolore illa operiatur. Nā quales oculis equi ineuntis colores obieceris, tales procul dubio referet pullus. Autor Absyrtus. Illud ipsum etiam in canibus experiri poterit ac aliis animalibus.
- 28 Interea quæ barbam emoliuntur, & mentū venusta lanugine cohonestant, passimque obuia esse solent, statuitur butyrum salis expers, succus cepæ rubētis, axūgia melis seu taxi, radix bryonia, betæ, raphani & liliorū alborum. Ex quibus linimentum confici potest, & eo abrasum mentum identidem oblini. Lemnius.
- 29 Si mulieres gravidæ exterreantur, solent ducere manū per faciem, ne fœtus signum aliquod præ se ferat. His adde ex Plinio quanquam dissimile, quòd ova infra decem dies edita incubari, vtilissimum est: nam vetera & recentiora, infœcunda sunt.
- 30 Nonnulli contra dentium dolorem apponunt

alij nucleolum cum sale tusum arteriæ carpi eius manus quæ est in regione & latere cruciatus ac doloris. Licebit etiam admonere ex quorundam experimento, quòd nux iuglans pullo inclusa, illum ad celerem coctionem perducit.

Nihil stirpibus nocētius, ac magis deleterium 31
quàm nix, aut glacies liquefacta, si quando radices iis perfundantur, & mox frigus exasperatum denuo liquorem cōglaciet. Ne autem huiusmodi incommodo stirpes afficiantur, & se ab iniuriis frigoris vindicent, soli superficies in quo iacebunt, stramentis, & desuper inspersis cineribus muniatur. Nam eo modo insita caliditate terram fouebunt, & penetrationem frigoris prohibebunt. Profuit multis id consilij sub finem anni 1564. & per initia sequentis, duabus integris Lunæ reuolutionibus. In quibus hyemalis rigor usque adeò implacabilis ac penetrabilis fuit, niuiumque prouentus, comite gelu, adeò frequens & copiosus, ut in Parisiensi agro & vicinis hinc inde ad miliaria viginti, plus minùs, iuglandes ferè omnes, cuiuscunque essent ætatis ac roboris, radicitus perierint, vnà cum ficubus & lauris. Nec ab huius tam diræ & calamitosæ labis iniuria, longè abfuerunt arbores aliæ pleræque, & maximè vites ac cerealia omnia. Vnde publica illa fundi Gallicani calamitas, & annonæ penur

via quæ in hunc etiam diem pauperum familias
longè ac latè miserandum in modum exagitat.
Sed Dominus pietate sua dabit his quoque finem,
Quando sibi factum viderit esse satis.

32 Si vas æneum amplum, rotundum, & unico
apertum foramine, viua calce ac sulphure æquis
partibus, exactè & integrè adimpleatur, & fo-
ramen, ne quid expiret, sedulo occludatur, &
mox in fontem non excurrètem, vel puteum de-
mittatur, aquam eius dies multos calidiusculam
conseruabit, ac palàm exhibebit. Expertum à
multis.

33 Oleum de hyperico ad hunc fit modum. Cacu-
mina hyperici vino odorato infunduntur spatio
trium dierum & noctium. Deinde in vase du-
plici, seu balneo Mariæ per blandè feruent, &
paulò post leniter exprimuntur. Rursus similis
quantitas cacuminum, eidem vino & expressio-
ni diebus ac noctibus totidem maceratur, feruet
& exprimitur, Tum demùm adduntur vnciæ tres
terebinthinæ venetæ, olei veteris vnciæ sex, &
croci scrup. vnus, miscentur & in eodem dupli-
ci vase tandiu coquuntur, donec vinum insum-
ptum sit. Quod supererit, vase vitreato, vel plū-
bato in vsum diligenter custoditur. Admirandæ
facultatis est oleum hoc, cum ad multa, tum præ-
cipuè ad vlcera cacoëthea, partes atrophica labo-

vantes ac perfrigeratas, & alia ipsis etiam mulierculis perbellè nota.

Tradunt nonnulli radices asparagi siccatas 34
& dentibus infixas, illos absque dolore eradica-
re. Et leporinos pedes dextro armo ligatos, non
permittere vt canes allatrèt, Rasis & Albertus.

Lampas vitrea admodum splendida & dia- 35
phana, quæcunque suo lumine illustrabit, cro-
cea reddet & lutea aut flaua, si puluere croci o-
leum ellychnio vicinum respergatur. De alijs
coloribus idem erit experimentum: modò cubicu-
lum aliud lumen non agnoscat.

Ipso die solstitiali non solum folia in oleis, po- 36
pulo, salice, & multis alijs arboribus circunagū-
tur, sed etiam pleraque malorum semina in po-
morum meditullio sese inuertiunt. Plinius, Fran-
ciscus, Picus, & alij. Mirū dictū, inquit Theo-
phrastus apud Pliniū, coctas vrsorum carnes si
asseruentur, increfcere per id tempus quo se illa-
tebrant. Sed nos hunc Plinij locum in superiori-
bus emendauimus, nimirum aphorismo 4. 2. Cē-
turie 2. nisi fallor.

Nonnulli ex Mercurio præcipitato, auri mo- 37
mento addito, pestis virus expiari tradunt. Ad-
do quòd membranæ, aut papyri in quibus bra-
ctææ, seu folia auri excusa fuerunt, vires necan-
di pediculos hydrargyro pares habent, vt tradūt

*Volaterranus & Vitalis Cardin. & nos, ut pu-
to, antea adnotauimus. Sed quæ pulchra, solent
dècies repetita placere.*

38 *Aelianus scribit aquilarum pēnas halitu suo
aliarum volucrum pennis admixtas, eas insume-
re. Et Boëtius post Oppianum, tympana obdu-
cta operculo ex lupi pelle, alia cooperta ex corio
agnelli dissipare & obtundere.*

39 *Oua quinque sub vesperam in acerrimo ac
forti aceto macerata, & diluculo, ubi exteriorē
putamini callum intabuisse obseruabis, in fau-
ces equi tussientis, lingua exertâ, proiecta &
denorata, tussim illius curant. Ex cuiusdā Hip-
piatri secretis.*

40 *Aristoreles fatetur vulnera æreis instrumen-
tis & gladius inflictâ, minus habere doloris, ac
ocius curari, quàm ab aliis illata: ob siccam ex-
halationem ab ære derelictam in vulnere. Hinc
non temerè finxerunt poëtæ Chironem medicum
præstantiss. Achilles præceptorem, fœdum The-
lephi vulnus sanasse accepta ærugine de Achil-
lis hasta. Vnde, vulneris auxilium Pelias hasta
tulit, ut à Nasone scriptum est.*

41 *Fortibus & violentis medicamentis non te-
merè vtendum esse, nec corpus inconsultè mouē-
dum præcepit Plato in Tim. & longè ante eum
Hippocrates, qui Democritum amicum & fa-
miliarem*

miliarem helleboro & similibus curare noluit: scribens in quadam epistola ad suum ῥιζότομον Crateuam, eorum medicorum incertam esse cōiecturam, qui in purgationibus etiam cautè procedunt. Nam nullum est medicamentum solutivum quod non deprædetur aliquā partem de viribus & substantia nostri corporis. Quid Aui-cenna rectè ait, medicinas etiam si non sint venenosæ, eas tamen bibere naturæ laboriosum esse. Sed, inquiet aliquis, Cùm sis ipse faber, quorsum fabrilia damnas?

Plinius tradit antiquos luporum rostra & ca 42
pita portis villarum affixisse, ad arcenda fasci-
ni veneficia. Quod venatores plerique hisce tem-
poribus observant, sed in quē vsum planè igno-
rant.

Scriptum est apud Aelianum, avem χλωει- 43
δα, id est luteam (sunt qui vireonem intelligāt)
suum nidum construere ex solis veri symphyti
foliis: cuius radix magna cum difficultate repe-
ritur, & reperta maiore eruitur. Quod videant
chirurgi, qui eam se habere nugantur, ad conso-
lidationem ossium fractorum & carnis agglu-
tinationem. Hæc Langius.

Hydrargyrum forti aceto remixtum, vasa 44
argenteis similia reddit, si eo illinantur. Addo
quod cepacei liliorum bulbi in aqua decocti, fa-

ciei ruborem tollunt, si matutinis & vespertinis horis illinantur. Acceptum à quadam matrona, mangoniorum artifice ad vnguem facta.

- 45 Ononis, seu anonis (quæ & acutella & resta bouis vulgo dicitur) contra calculos plurimū laudatur. Nam ab illorum cruciatu celerrimè liberat, ac eos expeditè educit, puluere ex cortice radicum eius hausto cum vino albo. Quinetiam excrescentes in vesica & meatu vrinario carūculas facilè emendat. Quod expertum, probatūque intellexi ab iis, qui seriò rerum naturas per experimenta quotidie scrutantur & profitentur.

- 46 Equus calcitrosus, vel quoduis aliud animal, patienter sinet se curari in stabulo, & ferreis apud fabrum calceari soleis, si exiguum & rotundum silicem alterutri aurium immiseris, & apprehensam auriculam manibus perstrinxeris, ac retinueris: sic enim stabit immotus, & quantumvis ferox, quiescet. Si in vtramque aurem singulos silices intruseris, tam mitem habebis, quàm est ouis. Expertum accepi à quodam equisone & stabulario regis Nauarræ.

- 47 Pulvis taxi adeò cutem vlcera, vt miserabiles & deplorandos reddat apud vulgum qui eo vtiuntur. Remedio est succus populi arboris cum aceto illitus. Vel vnguentum populeonis voca-

tum. His addere mihi licebit, quòd lapides quiniis
facile mollescent, si illos in sanguine calido, bo-
vis, & pinguedine veruecis, cum forti aceto per-
noctare dimiseris. Arbitror traditum esse à Ioan.
Bapt. Porta in suo opusculo *Magiæ naturalis*.

Aegyptij à suillæ carnis esu, ceu deo cuipiam 48
dicatæ, abstinnerunt. Quòd porci tellurem ma-
didam Nilo, rostro velut aratro sulcare docuif-
sent. Id Indeos ab *Aegyptiis* didicisse refert *Plu-
tarchus*. Vel ne lepræ, aut vitiliginis contagio
inquinarentur, vt tradunt *Cornel. Tacit. & Iu-
stinus*. Causas alias requires à theologis.

Scolymi, seu cinaræ radix graueolentes ala- 49
rum hircos, & reliqui corporis virosi odorem
cocta & emplastrata emendat. Idem etiam po-
test decocta in vino & pota. Nam ita copiosam
& graueolentem vrinam prolicit: eoque modo
virulentæ & Veneræ gonorrhœæ auxiliatur.
Dioscor. Oribasius, Paulus, & Langius.

Si palumbum marem cum gallina coire pro- 50
curabis, aut perdicem, vel phasianum, pullus e-
merget non iniucundus visu. Et albam sobolem
dabunt pauones, phasiani perdices, & alites hu-
iuscemodi, si auararia, vel caueas quibus includū-
tur, congregiantur, pariunt, incubant & exclu-
dunt, susque, deque, & ex omni parte albis vela-
minibus obtederis & ornaueris. Artificium hoc

acceptum fero ornithotropho cuiusdam principis viri, licet etiam à multis descriptum fuerit, sed nescio an probatum.

51 Poma congelata si in frigidam aquam demergantur, ad naturam suam redeunt, totaque illa glaciata concretio liquefit ac resoluitur. Sic partes frigore affectæ, modò ne prorsus rigescant, subfitque sanguis aliquis, aqua gelida immersæ, & subinde rigatæ, sensim calefcunt. Autor Leui-nus Lemnius.

52 Sunt qui certissimum veris indicium arbitrentur papilionis aduentum, adhæc aduenarum volucrum apparitionem. Addo quòd cum morum germinare videbis, iniuriam frigoris timere non debes, vt Plinius in sua illa celebri veterum scriptorum bibliotheca adnotauit.

53 O uorum albumina viniæ calci admixta, & diu agitata, crystallinorū & vitreorum vasorū genus omne pulcherrimè glutinant. Eadem cum croci puluere adeò dura euadunt intra mensem, vt topasii gemmam ementiri possint, si orbiculari inclusa typo siccentur, exclusa perpoliantur, & annulo accuratè committantur. Ex Italo quopiam.

54 Centipedæ in cellis vinariis repertæ, lotij difficultates egregiè soluant, si vino albo intritæ hauriantur: vel siccatarum puluis ex eodè vino ex-

hibeatur. Constat experimento cuiusdam, qui sicuti id secreti liberè mihi impertiuit, ita ego aliud ei candidè commune feci.

Solem, seu aurum, sic à Luna, seu argento, 55
separabis. Corpus rei deauratæ oleo lini inunge,
& pulueres aluminis rochæ vocati, ac salis ammoniaci desuper insperge: deinde calida omnia in aquam extingue, remanebit in ea aurum separatum. Ex quodam perito aurifabro.

Habe duos mures viuos, vel plures, quos in 56
præaltum fictile missos, igni ex fraxineo ligno excitato expone. Vbi concalescet fictile, iucundo spectaculo videbis ad pippitum & sibilum incarcerationum, mures è proximo omnes accurrere, & se in ignem rectà precipitare, ac si obsessis auxiliares venirent. Quod fraxini fumo ascribendum arbitrarer. Sic talpa fictili inclusa cum accenso sulphuris puluere socias ad se euocat alias, ceu flebili voce illarum auxilium implorans. Priscorum hæc sunt experimenta, quæ recentiores secretorum perscrutatores sibi falsò ascribunt.

Radix Alcioniæ, quæ tertia videtur esse anchusæ species, appesa, vel alligata iis animalibus quorum vlcera vermibus scatent, eos sponte cogit decidere. Valet etiam cōtra serpentium morsus, non solum pota, sed gestata. Ex Dioscor. & eius interpretibus.

58 Ad quascūque percussiones, etiam si fuerint cum vulnere, plurimum prodest succus foliorū verbasci illitus: sed superponenda sunt folia cōtusa, & blanda manu deliganda. Si vulnus adest, prius tepido vino lauari debet. Sed vereor ne aphorismus hic ex superioribus Centuriis repetatur. Quod si sit, boni consuletur, cum Hippocrates noster, bis, tēre eundem aphorismum locis diuersis saepenumero repetat. Quod pro reliquis semel dictum velim.

59 Porci pabulo sordido & ocio saginati scrophulas contrahunt, ac toto corpore grandinosi euadunt, vulgus Gallicum mesellos appellat: fitque hinc, ut illorum caro insalubris sit ac vitiosa. Ex quo nihil mirum si Iudæis porcinam degustasse nefas erat, ut antea scripsimus. Huiusce autem grandinis & lepræ signa in iis animalibus potissimum se proferunt in lingua: ut lanionibus & exploratoribus ad eam rem deputatis cōpertū est.

60 Luporum dentes maximi, equis adalligati, infatigabilem cursum illis conciliare traduntur, Plinius. Et si quis lupi dentem gestet, impavidus erit, Rasis. Addo quod eiusdem lupi oculus dexter siccatus, & puero alligatus, timores, pauoresque ab eo amolitur, Albertus.

61 Scrupulus vnus spermatis ceti (ambram griæcum vocat vulgus) in pomo asso acceptus, non

parum adiuuat agra ac difficilem spirationem. Confert etiam idem Ceti sperma, sed humidum & recens, ad colicos cruciatus, & omnes interaneos dolores, cum aliis quæ flatus dissipent exhibitum. Sed cauendum ne quis eo veteri utatur, aut nimio usu illi assuescat: nam alioquin periculosum est. Ex quodam medico Germano.

Infantium oculos cæcios, seu glaucos emendabis & nigros reddes copioso lactis usu, maxime si nutrix calidæ naturæ fuerit, & infans ipse loco subobscuri cõtineatur, procul à Sole & luculento igni. Sic lusciosorum & strabonum oculos in obliquum detortos, in propriam & debitam reuocabis sedem, inclinata ad oppositam aduersamque partem illorum acie: ita ut muscoli contrario obtutu in naturalem situm reducantur. Lemnius.

Qui barbatuli videri affectant, segetem lanuginosam verno potissimum tempore sibi adimmi patiatur. Nam ea anni parte calor una cum humore in corpore augefcit, atque in elota & abrafa mēbra facile diffunditur. Addam quod iuuenibus calida aqua & egelida barbam confestim elicit, prouectioribus verò canam prematurè reddit. Quod ut effugias, vini austeri momentum adicito.

Fumus seminum portulacæ, vel foliorum persæ 64

N iiij

nata, quam bardanā vocant, per infundibulum, vel aliter, in foemineum pudendum transmissus, statim mulierem si corrupta est, ad meicndū pro-
 vitat: si non est, lotiū continet, Ioan. Bapt. Porta.

65 Ad ambusta, ceparum philuræ, seu tunicæ sub cineribus calefactæ, efficaciter adhibentur. Aut succus earūdem ceparum expressus & lin-
 teolo exceptus. Vel vitellum oui cum oleo disso-
 lutum, apertis postridie vesicis, vt ichor mordax effluat. Post hæc, locus inungendus est oleo ex-
 presso de vitellis ouorum in patella frixis.

66 Apud Lacedæmonios lege cautum erat, Plu-
 tarcho teste, vt qui mulieres prolis generandæ cau-
 sa adirent, sobrij, aut vino modestissimè deliba-
 to illis cōcumberent. Hinc nimirum quum Dio-
 genes quendam ex temulentia desipere videret:
 Adolescentule, inquit, pater ebrius te seminauit,
 Laertius & Plutarchus.

67 Si quis aqua distillationis vel decoctionis cra-
 brorum, aut vesparum cutem alicuius attigerit,
 sic intumescet locus, vt hydropis, aut veneni ma-
 gnæue alicuius ægritudinis suspicionem ingerat,
 sed absque dolore. Remedio est Theriaca pota,
 vel loco illita. Hac fraude meretriculæ quedam
 gestationem vteri, etiam apud circumspectos &
 cautos, artificiosè mentiri solent: & suam miseriam
 credulæ plebi falsò attestari, qui stipem vicatim

emendicant. Est id Ragoti Parisiensis archimē-
dici, & blitteorum, canariorum, ostiariorum,
templariorumque ludimagistri incomparabilis
& locupletissimi, artificium è multis vnum: à
quodam eius contemporaneo & familiari mihi
indicatum.

Viridis iaspis appensus, stomachū & os ven- 68
triculi iuuat. Quare & annulis inseritur, inscul-
ptum gerens draconem radiatum. Ego tamen ef-
ficaciam eius, etiam sine hac sculptura probavi,
facta torque ex eiusmodi lapillis, ita vt collo su-
spensi os ventriculi contingerent. Hæc Claud.
Galenus.

Novi, inquit Gesnerus, qui bubulum ster- 69
cus aridum in iusculo ignarus bibit, & à colli
dolore statim euasit. Audiui etiam à viris fide
dignis, non paucos rusticos eiusdem potu libera-
tos. Quidam non ipsum excrementum, sed ex-
pressum inde succum bibunt, & melius habent.

Pilosella quouis modo equis administrata, hoc 70
illis adfert presidij ne lædi possint dum ferreas so-
leas à fabro recipiunt. hinc à nonnullis clauorum
herba nuncupatur. Addo quòd ononis decoctum
vrinam iumentorum pecori ilico promouet, si im-
pedita fuerit, vel suppressa. Albert. & Dioscor.

Si in lingua & faucibus porcorum se profe- 71
rant verrucose pustulæ, cum liuore venarū quæ

sunt in illis partibus, indicium est viscera prava constitutione teneri. Huic vitio occurrunt bacca lauri trita, & vinacea remista cibo temperato ex fursure & fermento. Nam his colliquefcit grandinosa illa concretio & lues interna.

72 Si caput lupi in columbario suspendatur, felles, mustela, & si quæ alia columbis nocent, non ingredientur, Rasis & Albert. Qui etiam tradunt, quod si lupi cauda in villa sepeliatur, prohibet ab introitu eius lupos. Et si intra domum suspendatur, non intrabunt, nec aduolabunt in eam muscæ.

73 Mulier in somnis patrata narrabit facinora, ut Democritus sensisse videtur, si linguam ranae lacustris, aut anatis sylvestris, bubonisve noctuagi, supra regionem cordis illius apposueris, ibique immorari permiseris, donec concalescat, interea percontando quæ tibi visum erit. Ad quæ si minus respondeat interrogata, iterare atque reiterare oportebit. Res ea in mulieribus patius quam viris locum habet, quod natura ad loquendum ac respondendum sint promptæ, & iam dicta animalia summè garrula, etiam per noctem: in hoc cum mulieribus, ut ita dicam, symbolizantia, ἡ οὐρανὸς ἀστερόεντα.

74 Ut mordaces ardoris vapores intus concepti à rebus adurentibus, in halitum dissipentur, Pla

tearius non temerè suadet, *ut in principio calida admoncantur. Nam Theophrasto autore, calidum vesicas effervesce præpedit.*

Si quis nolit pedes, vel manus à frigore offendi; pinguedine vulpis inungat. Addo, et si πᾶγερον, quòd qui voluerit incundo spectaculo ex ollis feruentibus pisa excludere, argentum vini immittat, videbit rem pulchram, nisi labri ollaris excellens altitudo, vel ignis remissior obstiterit. Expertum tibi trado.

Glaucias prodidit cinaræ esum ad prolis masculæ conceptum valde conferre. Nil igitur mirum, mulieres carduum hunc adeò ambire, & diligenti cura in hortis alere. Sed de iis copiosè in Alexikepo nostro, seu auxiliari horto. Scribit insuper Athenæus, imbecilles esse ad Venerca, qui assiduè lactucis vescuntur. Hinc Callimachus ἀμνηστικὸς dixit, Venerem suū amasium Adonim inter lactucas abscondisse.

In nonnullis stagnis faculentis, omni aqua exhausta & limo detractio, anguillæ denuo generantur, si aqua pluvia effluerit: quippe quòd imbre vivant & alantur, Aristot. Plutarch. & Oppianus. His addatur quòd scirpus siccatus, & vino lymphato immissus, quidquid inest aquosi ad se rapit, relicto vino. Quod ad exploranda vina dilutiora pulchrum erit ac utile.

- 78 *Mulier grauida in pago non procul ab Andernaco Episcopi Coloniensis oppido, mariti carne vesci desiderans, illum, tametsi percharum, nocte occidit, & dimidia ferè carne eius saturata, reliquum sale maceravit, vt ipsamet postea, cum malaciæ furor deferbuisset, & facti poeniteret, amicis maritum quærentibus confessa est. Autor Ioan. Langius in suis epistolis medicin. Hinc discant mariti sibi cauere à suis vxoribus grauidis, dum huiuscemodi malacia & pica, aut si mauis deprauato appetitu laborant.*
- 79 *Si nimis clamosus erit equus, ligetur capiti eius lapis perforatus, sic enim emendabitur. Ad hunc modum asinus lapidem habens caudæ alligatum rudere non audet. Addo quòd equus aures retrò proyiciens plerunque est surdus, & qui nunquam in turba aliorum hinnit, mutus, Autor Simoneta Cardinal.*
- 80 *Caudæ lupi creditur inesse amatorium virus extremo atque exiguo in villo, quem dum capitur abijci tradūt, nec idem pollere nisi adhuc viuenti raptum fuerit, Autores sunt Plin. Solinus & Blondus.*
- 81 *Locus pilosus & lanuginosus glabrescet, ac diutissimè ab omni pube immunis erit, si decocto vinæ calcis & auripigmenti in forti lixiuio illinatur. Id si voles experiri, mitte in dictum lixi-*

uium catellum pilosum, & depilem extrahes.
Sed medicamēto hoc in animalibus, potiùs quàm
hominibus, vtendum suadeo.

Radix Zedoariæ non cassa, euanida & ino- 82
dora, cum viuis passis & momēto glycyrrhiæ,
dentibus attrita & deglutita, illæsos seruat, qui
peste affectos adire, vel alloqui coguntur. Et
vsta auellandarum putamina, si in cineris speciē
redigantur, cæsiōrum oculorum pupillas infanti-
bus denigrāt, ex oleo syncipiti infusa, atque inun-
cta, Dioscor. Quod si ex superioribus fortasse
repetitum erit, obliuioni ascribatur.

Succus ex acinis & cerasiis halicacabi expres- 83
sus, & in vmbra siccatus, valet ad ciēdam vri-
nam, & vacuandas hydropicorum aquas. Sic
vnguentum ex pyretro & oleo ad ignem lentē
coactum, partibus à paralyti obseſsis, summam
adfert vtilitatem.

Veterem anserem masculum triduana inedia 84
macera: deinde illi obijce frusta anguillæ recen-
ter occisæ, & excrementa eius collige: habebis
præsens remediū ad quæuis apostemata. Ex quo-
dam peritissimo chirurgo. Si verò poros aut ver-
rucas abolere volueris, abscinde caput anguillæ
viuentis, & eas manante illinc cruore, defrica
& inūge deinde caput ipsius anguillæ profundē
sepeli. Vbi marcidum erit, omnes protinus deci-

dent. Puto esse Ioan. Bapt. à Porta.

85 Stercora gallinarum remissa cibo canum rabiosorum, ab illis rabiem excludere traduntur. His, si placet, coniūge quòd somnificorum & soporiferorum pharmacorum seuitiam retundit acetum, temporibus, naso, carpis brachiorum & testiculis illitum. Arnaldi Villanouani.

86 Qui eclipsim Solis exactè & absque lesione oculorū videre satagunt, in vasculo oleū habēte, illam innocenter ac liberè intueri, obseruareque possunt. Nam humor pinguis nō facilè turbatur, & quas recipit imagines fideliter repræsentat. Adijciā, ne mihi è memoria labatur, etsi ὀτοπον, quòd qui cuprum citò fusibile & ductile habere volunt, equi ungulas inter eliquandum & fundendum vnā ei addunt. Ex Italo & quodam experto fusore receptum.

87 Si quod animal minxerit supra recentem lupi vrinam, nunquam concipiet, Pythagoras. Et quidquid pede lupus presserit, nō viuet, Isidorus. Præterea, si quis felle lupi cum rosaceo vngatur in superciliis, diligitur à mulieribus, si attentiè ab illis inspiciatur. Ex nugis Rasis, & Alberti eius simie.

88 Vt iumenta non ledantur à suis compedibus, aut ab his lesa curētur, alliga collo eorum os datyli perforatum. Et si vis vt animalis alicuius

color in album conuertatur, abrasam partem crebro sulphuris suffitu imbue. Idem experieris in floribus.

Brasauolus vim incredibilem tribuit pulueri 89
seminis mēspilorum ad deturbandos è renibus calculos, & ciendas vrinas. Addo ex Anton. Musa quòd polemonij succus, multos peste correptos liberauit. Quam etiam vim plerique feliciss. experimento tribuunt plantagini, quouis modo exhibite.

Mulieres in mēsa nihil edent, si ocimū igno- 90
rantibus illis sub obsonij patina, cum radicibus integrum reponatur. Autor Florentinus Geoponicus. Sed id experimento non respondet, perinde atque sequens documentum. Si quis puluerem ex lapide atitis, sub cineritio pani incoxerit, & suspecto furi quidpiam de eo comedendum obtulerit, præmansum bolum deglutire nō poterit.

Erythrodanum, vulgo rubia tinctorum di- 91
ctum, ossa pecudum rubenti & sandycino colore imbuit, si dies aliquot illud depastæ sint oues, etiam intacta radice, quæ rutila existit. Res ea similiter perspicui potest in carnibus huius pecoris elixis & assatis. Nam rubicunda apparent, sicuti etiam oua in decocto eius radice elixata: putamine enim rubello non minus hinc vestiantur, quàm si cum rametis & præseminibus bra-

siliani ligni percocta essent, vel cum radicibus anchusæ.

92 *Sunt qui rubinum ad hunc fingant modum, accipiunt salis alcalis vocati, vncias quatuor, pulueris crystalli vncias tres, batituræ æris sic nūcupatæ in officinis Italicis, vnciam semis, & foliorū auri grana sex. Miscentur omnia, & fusorio aurifabrorum vasculo deliquescunt ad ignē reuerberationis appellatum. Vbi in ipsomet igne elanguescente refrixit vasculum, frangitur, & materia ex eo secluditur, lapidariōq; artifice formanda & expolienda traditur, ac postremò includenda auro, celebri gemmario committitur. De quouis alio lapidis colore idē licebit tibi experiri, tantisper dum variam rerū istarum methodum & syluam à nobis aliquando accipies.*

93 *Quercus & olea tanto, tamque pertinaci odio dissident, ut si altera alterius ramos attingat, incuruescant, ac retorti resiliant, aliōque se inclinent. Sic vitis à lauri vicinitate abhorret: quòd umbrosa sit, & sua caliditate illius vbertati officiat, Lemnius.*

94 *Si ita glabram & depilem velis habere partē aliquam corporis, ut nunquam pilos rediuuios emittat, tere formicarū oua cū hyoscyami & cicutæ succo, aut vespertilionis & testudinis sanguine, & eo linimento locum inunge. Sunt qui*
aurea

aurea lamina candente pubescentem syluulam absque vlla noxa ita perurant, vt pilorum ne vllum quidem vestigium supersit. Puto esse desumptum ex Alexi Pedemontano.

Si quis internè vulneratus decoctum radicis 95
caryophyllatæ biberit, sanabitur. Et si externa vulnera eodẽ colluantur decocto, summoperè iuuabuntur. Valet prætereà ad lateris & pectoris dolores, necnon ad internas cruditates discutiendas.

Vermiculi in medio echino plantæ dypsaci re- 96
perti, aduersus quartanas plurimùm pollere traduntur, si in aluta clausi brachio alligentur, aut collo appendantur. Prosunt etiam aduersus paronychia, si vini affectis vnguibus circunligentur. Nam dolorem alioqui implacabilem, confestim tollunt. Expertum intellexi.

Mammas pendulas & flaccidas recolligit, 97
arrigítque hederacea corona illis imposita. Vel ipsamet hederæ contusa & admota. Emendantur prætereà ouis perdicum ex linteolo receptis, & vberum fonticulis, sed papilla exclusa, applicatis, & subinde mutatis ac renouatis. Ex quadam mangoni muliebris peritissima.

Corculum galeritæ femori adalligatum, sum- 98
mè prodesse fertur aduersus colicum cruciatum. Nec defuerunt qui illud recens eam in rem etiam

deuorarint optato successu. Ex quodā Hispano qui insuper mihi affirmabat eupatorium in vino rubro astringente coctum, vulnerum, Ulcerumue putrilagines & sordes potenter detergere. Et folia contusa, ac vulneribus malè agglutinatīs superligata, illa denuò aperire.

99 Lupus neque à ferro, neque à fuste, sed à lapide duntaxat sibi timet. Et cornix quæ incidet in reliquias comese carnis à lupo, moritur, Aelianus & Philes. Addo quòd si lupi corio iungatur leonis corium, depilat ipsum, & alia similiter coria quibuscum fuerit, Rasis & Albertus.

100 Quæ sequuntur de Luscinis, eò libentiùs hìc à me recensentur, quòd illarum suauissimo cantu dum hæc scriberem, aures meæ demulcerentur, & summè exhilaresceret animus. Luscinis, inquit Plinius, diebus ac noctibus continuis xv. garrulus est sine intermissu cantus, densante se frondium genere. Dignum miratu quòd sit tanta vox in tam paruo corpusculo, & tam pertinax spiritus. Omnia tam paruis faucibus insunt, quæ tot exquisitis tiliarum organis ars hominum excogitauit. Ac ne quis dubitet id artis esse, plures singulis sunt cantus, nec iidem omnibus, sed sui cuique. Certant inter se, palàmque animosa est contentio. Victa morte sæpè vitam finit, spiritu priùs deficiente quàm cantu. Meditantur aliæ

iuniores, versúsque quos imitentur accipiunt. Audit discipula attentione magna, & reddit, vicibúsque reticet. Intelligitur emendatæ correctio, & in docente quædam reprehensio. Hæc ex Plinio, qui nobis hanc Centuriam claudet.

ANTONII MIZALDI
MONLVCIANI
MEMORABILIVM
Centuria VIII.

MIRATV & memoratu dignum censeo quod traditum est à Iouiano Pontano. Caietana muliercula, inquit, viro piscatori nupta, cum quo annos multos rem Veneream miscuerat, ut Antonius Panhormita piscatoris amicus nobis adolescentibus referre solitus est, post quartumdecimum annum è muliere in virum transiit, exorto repente in muliebris naturæ loco, virili pene. Quo factò, quòd conditionis perperderet suæ, ut qui à viris pariter, mulieribúsque rideretur, è civili vita ad vitæ genus religiosum transiit, vixitque in monasterio, in quo ipsi eum nouimus, vitæ suæ reliquum, sepultusque est Ro-

O ij

ma in templo Mariae ad Mineruam. Mulier altera nomine Aemilia nupsit Antonio Spensa ciui Ebulano, postque duodecimum nuptiarum annum in virum mutata est, hodieque cum viris conuersatur, artes viriles exercens in patria: utque relatum nobis est, nuper etiam uxorem duxit. Hæc ille, Lib. decimo de rebus caelestibus, ubi agit de configurationibus quæ faciunt sterilitatem & hermaphroditos.

2 Succinum seu ambra digitis, ac si esset lutum, facile tractari poterit ac fingi, si in ceram effervescentem & despumatam projiciatur. Nam illinc adeo mollis & tractabilis educetur, ut etiam in sigillis commodè uti possis, aut rebus aliis quas formare tibi visum erit. Accepi à quodam ingenioso plaste & lapidario.

3 Lacerta viridanti ac porraceo tergo, mirè gesticulosa est conspecto homine. Nam ei, ut canis, crebro caudæ motu pueriliter blanditur, illumque à latitante, & insidiante per herbas serpente, quantum potest tuetur, Lemnius.

4 Lupi stercus in stabulis pecudum occultatum, non solum eas à consueto cibo deterret, sed etiam veluti æstro quodam maleficij actas, ultro, citroque exagitari, balare & continenter trepidare cogit, ac si præsens esset, aut cum eis diuersaretur infensissimus ac voracissimus illarum hostis

lupus. Quem vel ex solo odore latitantis eius firmi, sibi insidiari putant. Nec iis rebus finem faciunt, donec ablatum senserint dictum stercus. Hoc sanè aucupio vidi quosdam impostores circumforaneos, iactitantes se pecoris agrotantis, vel aliter affecti, summos esse medicos, magna pecunia simplices rusticos emunxisse, vel pro pecunia præpinguem ouiculam secum asportasse. Idem posse lupi caudam tradunt Rasis & Albertus, imò verò quiduis ex eo animali ad caulas trāslatum, tanta est eius antipathia & naturalis discordia cum ouillo pecore vniuerso.

Canis celestis exortum sentiunt maria & terra, multæ denique feræ. Tunc feruent æquora, fluctuant in cellis vina, ac mouentur stagna. Sentiunt & syderis huius vires canes ipsi, quos eo toto spatio, maximè in rabiem agi non est dubium, Ex Plinio.

Flos calthæ seu calendulæ, vt etiam cichori, & aliarum aliquot plantarū, exortu Solis aperitur, meridie totus explicatur, & occasu clauditur. Ideoque Solis sponsi quibusdam vocantur flores huiusmodi, quod dormiant & expergiscantur cum illo: crepusculus sopiti, desiderio quodam redeuntis amici. Nec de flore solū, sed etiā de folio circumactus ille cum Sole spectatur.

Cucumis quoties cælum tonat, veluti perter-

O ij

ritus timore, conuertitur . Qui vnus aquas mirè amat, & ad illas se extendit: oleum verò fugit, & ad id seintorquet . His addo raphanum vitibus inimicum esse, sicuti alibi ostendimus ex Aristot. Theophrasto, Plinio & aliis.

8 Quidam cum per æstus nocte vehementer sitiret, è somno surgens, potu non inuento, obuium malum fortèprehendit: id mandens, fauces sibi quasi manu præcludi, strangularique sensit: simulque à subeunte demone iam obsessus, visus est in tenebris videre se à prægrandi nigerrimo cane vorari. Quæ postea restitutus, integra mēte nobis ordine recensuit. Hunc nō pauci ex pulsu, calore, & scabricie linguæ febricitare, ex vigiliis & mente perturbatione indicabāt. Hæc Ioannes Fernelius, HENRICI Galliarum regis protomedicus, quo non præstantior alter. In cuius auditorio, non minus diligenter quàm attentè sedimus, & docentem magna animi voluptate auscultauimus: dignum sanè qui superaret longæuos Nestoris annos.

9 Cynocephalus fœmina, præterquam quòd nō videt, fluxum etiam sanguinis mulierum modo, ex naturalibus emittit. Hoc autem fit cum Luna Soli coniuncta nō cernitur. Idcirco ad cognoscendam Solis & Lunæ coniunctionem, Cynocephalos nutriebant Aegyptij. Horus & Plin.

Testatur præstatiſſimus & doctiſſ. vir Gau- 10
dentiſ Merula ſe vidiffe in Auguſta Tauri-
norum adoleſcentulam ſatis elegantem, & adeò
libidinis auidam, vt quinque & triginta viros
ordinis militaris ad coitum ſeriatim admiferit.
In hæc re vera appoſitè quadrabat illud, Delaf-
ſata viros nunquam ſatiata receſſit.

Pythagorei, vt Athenæus teſtatur, à piſcibus 11
abſtinebant ἐχέμεν δίαιτῃ ἐν ἡσυχίᾳ, id eſt ſilentij gra-
tia, quòd piſces muti ſint, & ſilentium quid di-
uinum diccerent. Addam ex Anton. Ludouico
Vlyſſiponenſi medico præſtantiſſ. quòd Lampe-
træ peſtis tempore frequenter comeſtæ, innata vi
còtra tam diram luem ſummè efficaces habètur.

Oſtèti loco haberi poteſt quod accidit anno à 12
Virginis partu 1310. cum Henricus Luxēbur-
genſis in Germania imperaret. Quo tēpore Mar-
gareta Olandæ Comes trecentos ac ſexaginta fi-
lios viuos vno partu edidit: qui omnes baptiſmi
charactere illuſtrati fuerunt, Autor Baptiſta
Fulgoſus: cui tātūm fidci adhibebitur, quantum
quiſque voluerit.

Sargus piſcis, qui in Brūdusino viſitur æquo- 13
re, omnium fertur eſſe ſuperbiſſimus, & capra-
rum mirus amaſius. Ad quas ſecundū littus ma-
ris paſcētes accurrēs, facile capitur. Autor Gau-
dētius Merula. Qui etiam tradit ex Anaxilao,

quòd atramento piscis Sepiæ tanta vis inest, ut
co in lucernis addito, cæteris luminibus ablatis,
astantes Aethiopas videri faciat.

- 14 In lacu Lario, qui nunc Comēsis appellatur,
piscatores per hyemem multas ciconias velut ex-
tinctas reti in siccum trahunt. Quæ veluti simul
iunctæ, mutuò rostra ano inserta habent, & ther-
mis calefactæ, viuæ reperiuntur, Autor est Ger-
uas. Tibellesius, adnotante Merula.
- 15 Actius, autore Apollonio, scribit pennas ci-
conie efficere, si eas quis domi habeat, ne pueri
sternutent. Addo quòd noctua in Creta non vi-
situr, & si eò aduecta fuerit, euestigiò moritur.
Sic perdices non transuolare Bæotia fines, lectū
est. De quibus mirum videtur quod Archelaus
tradit, nempe foeminas in hoc genere, audita tan-
tū maris voce concipere. Addit Theophrastus
omnes in Paphlagonia bina corda habere.
- 16 Magi putant rubetam fictili nouo inclusam,
medióque defossam agro, arcere alites à semen-
te. Verū instante messis tempore effodiendam
esse volunt, & extra limites agri abiiciendam,
ne fruges fiant amare. Plinius.
- 17 In insulis Irlandia & Orcade, quibusdam in
locis quæ mari alluuntur, arbores salicibus simi-
les nascuntur, in quibus ortæ quædam parvæ pile,
paulatim crescendo in aues anatum formam ha-

bentes effigiantur, rostro à ramis pendulae. Quæ cum ad maturitatem peruenerunt, suo pte nixu ex arboribus excussæ euolant, & in proximum mare decidunt. Britanni vulgò Bernetas vocāt. Ex historia & annalibus, necnō relatione, eius gentis.

Cornu masculinæ coturnicis à viro gestatum, & 18
fœminæ à fœmina, facit vt nec lites, nec iurgia possint inter illos oboriri, aut spargi. His accedet quòd si in corio lupi deferatur cornu turturis, gestās non capietur illecebroso appetitu rerum venerearum. Et si in sanguine hirci & succo senecionis vitru efferbuerit, aut maceratū fuerit, reddetur tā molle, quàm est cera vel argilla: sic vt quiduis ex eo fingi possit. Priori verò naturæ restituetur, si in frigidam demergatur. Hæc sunt Geberi, & post eum Alberti, necnon ingeniosi cuiusdam ὡαλόςου, seu vitriarij Biturici, mihi olim ex animo amici. Qui paulò antè quàm in fata concederet, me hoc eximio secreto, ceu μυστικῶν quodam amicitia nostræ, vltro donare voluit. Cuius ego vicissim te participem libèter & amicè facio, vt nostri quoque memor viuas.

Albertus tradit ad compendiū rei familiaris 19
calceos optimos, & penè dixerim incorruptibiles fieri ex corio asinino ea parte tergi qua onera baiulare solet asinus. Nam nullo temporis tra-

Et uatteruntur: neque si per lapides quis perpetuò ambulet, aut per spinas: nimia tamen vetustate adeò durescunt, ut ferri non possint: quemadmodum scripsit Hier. Cardan. Ex quo hîc etiam addo quòd radix cucumeris asinini cum nitro pilos equorum nigros, in albos commutat.

20 Apud Gratianopolim fons est qui quâquam calidas non habeat aquas, tamen simul cum ipsis aquis flammâ persæpè eructat: duobus eodem loco temporèque, simul manantibus inter se contrariis elementis. Ex incolis loci acceptum.

21 Radix Hellebori nigri inserta inter carnem & pellem iumentis à vipera demorsi, ipsum sanat, ut tradit Hieron. Cardanus. Ex quo etiam non pigebit addere, quòd vulpes decocta, & in frusta diuisa, ac gallinis in cibo exhibita, illas per bimestre temporis spaciū, à vulpibus securas reddit. Idem cōtinget in anseribus & anatibus.

22 Nemus araneus animal mordeat, mus ipse viuus captus cretâ circundatur: quæ cū induruerit, suspenditur in collum, & sic non contingetur à morsu. certissimum est, Vegetius.

23 Lippitudinem faciliè concipiunt qui cum tentato ab ea versantur: tam pernicipem vim possidet oculus, ut in alterum iaculetur, vibrètque vitij rudimentum, Plin. Hinc scitè admodum à Nasone scriptum est.

Cùm spectant oculi lippum, læduntur & ipsi, “
 Multaque corporibus transitione nocent. “

Maximè mirandū est regulum auiculā, veru 24
ligneo perquā tenui infixum, semetipsum tor-
rere & circūvertere. Sed lignum illud ex corylo
recenter extractum esse oportet: quod non adno-
tauit Cardanus.

Licet mēspili arboris fructus astringentis sit 25
naturæ, nihilominus pulvis eius lapillos in reni-
bùs vehementer comminuit, & ab illis excludit.
Cuius rei periculum foelicissimo successu à se fa-
ctum testatur medicus doctiss. Anton. Musa
Ferrariensis.

Fulmina, tonitrua, grandinem & horridos 26
ventos quandoque à demonibus excitari credi-
dit antiquitas, putauitque vehemētiorē strepitu,
ac malè olētium graminum fumo dissolui. Quod
etiam hodie pleræque rusticæ mulieres in Italia
factitare solent. Nam tempestatibus imminen-
tibus, diri odoris pabula sub dio comburunt. Sunt
qui ad cymbala & nolas confestim aduolant,
Thracum modo. Qui, vt veterum docent histo-
riæ, quum horrida ingruerat tempestas, armati
districtis ensibus, & agitatiss crotalis, in nubes
horrendo clamore fremebant. Gaudent. Me-
rula.

Tradūt asinas tot annis sterilescere, quot hor- 27

dei grana comederint menſtruo infecta: & nouellas vites tactu eiusdem meſtrui, in perpetuum ladi: necnon apes illito alueo fugere, & aliò coloniam transferre, Plinius.

28 Adeò venena plerunque venenatis sunt venena, vt aconitum ex vino tepido datum percuffis à vipera aut ſcorpione, ſalutiferum eſſe expertum ſit à nonnullis medicis præſantiſſimis.

29 Qui aliquando morſi fuerunt à cane rabido abſtinere debent per annũ integrum à quorundã lignorum contactu, præſertim corni arboris, vel ſorbi, vt quibuſdam placet, ac ſanguinea virgæ: quam attractilida eſſe putant multi. Siquidem, vt teſtantur qui experimẽto rem compertam habent, ſi harum arborum virgæ tandiu manibus teneantur, quouſque concaleſcant, ilico demorſi, rabie exagitantur, Autor Andr. Mathiolus.

30 Refert AbenZoar ex Arabum collegio medicus præſantiſſimus, quandoque in ſuis regionibus eò calamitatis ventũ fuiſſe propter famem, vt cadauera mortuorum è ſepulchris eruerent homines, quo oſſium muſculoſa carne exutorũ medullas ſugerent. Res vel ſolo auditu horrenda: quam vt à noſtris nepotibus & nobis auertant ſuperi precor & opto.

31 Scribunt M. Varro, & Cato, quòd ſi amurcam ad medium coxeris, & ex ea fundum, an-

gulósque ac pedes arcæ inunxeris, Vbi aruerit, vestes aut res alias in ea conditas à tineis vindicabis.

De omnibus volucribus columbarum collegium maximè fœcundum esse solet. Nam in omnibus 40. diebus columba prægnans est, parit, fouet, incubat & enutrit: tantum cessans ab hyberno solstitio, ad vernum vsque æquinoctium. Sed nigrarum columbarum mira est natura: nã maribus vita functis, ad secunda carnis desideria nullis illecebris adduci possunt. Quæ etiam amicitia maribus inest erga defunctas fœminas, Aristot. Plin. & Albertus.

Illud peculiare sibi vendicauere maiores gal- 33
læ, quas glandiferae arbores pariunt, Vt quotannis aut bellum, aut annonæ sterilitatem, aut pestilentem auram prænuncient. Nam si aperiatur quæ integræ sunt, musculam, araneolã, aut vermiculum intus exhibebunt. Si muscula euolat, futuri belli erit præsagium: si repit vermiculus, penuria annonæ figurabitur: si cursitat araneola, pestilentium morborum prouentum indicabit. Hæ crusticorum est astrologia, multis seculorũ observationibus pro Sibyllæ foliis habita.

Mirum est quòd digitus magnus dextri pedis, 34
cinere stellionis cum oleo, vel melle, inunctus, latè sufficere potest iis qui ætate, vel aliter, mor-

tuum ferè habent penem, & rebus Venereis peragendis parum sunt idonei. Autores sunt prisci illi rerum naturæ indagatores solertissimi, cum plerisque recentium.

- 35 In sacris ethnicorum, hedera & myrtus, ut scribit Diodorus, vitibus longè præferebantur. Quod hæc folia amittant, illæ continuam seruent viriditatem. Addo in libris Aruspicum traditū esse Servio autore, abietem è cælo fulmine tactā, domini, aut dominæ interitum prædicere.

- Albertus magnus autor est, in Gothorum tra-
36 Etu fontem adeò gelidum esse, ut omnia in illum proiecta lapidescant. Cuius rei experimentum à Friderico primo factum fuisse asserit, missa in fontem eum ex chirotecis altera, cui, ne falleretur, sigillum proprium in cera expresserat. Huius itaque dimidia pars fonti demersa, in lapidem induruit, reliqua manente integra.

- 37 Pentaphyllum Iouiali potestate venenis resistit: Cuius folium vnum, bis quotidie, manè nimirum & vespere ex vino bibitum, ephemeram febrim curare traditur: tria, tertianam, & quatuor quartanam, Marsil Ficinus.

- 38 Cancris fluuiatiles morsis à rabido cane mirificè prosunt. Sed ij post canis sideris exortum, Luna xiiij. cum Sol Leonem est ingressus, vini in patella sunt adurendi, & in puluerem tenuissi-

munum atterendi. Cuius cochleare vnum ex aquæ cyatho propinatur, dum adhuc recēs est morbus, augendāque quantitas, si inueterauerit. Eo remedio vim adeò efficacem inesse scribit Galenus, vt nullos perijisse dicat, quibus in tēpore exhibitum fuit.

Narrat Rondeletius medicus præstātissimus 39 in libro de piscibus, ranam vulpeculæ per noctē in littore vagantis, pedē corripuisse, ac retinuisse vsque ad auroram, quo tempore illam prætereuntibus commisit. Quod de marina rana intelligendum putarem: quæ exenterata, si inducatur candelā accensa, horrendo spectaculo translucet. Si de alia accipis, quid occultum fateberis.

Mensibus laborans mulier, si nuda segetem 40 vel hortum ambiat, erucas, vermiculos, scarabeos, & noxia cætera animalcula concidere tradunt, vt infrā paulò fusius explicabimus. Etsi in defectu luminarium, menstrua mulierum illuuiēs descendat, irremediabilē esse aiunt. Nec non coitus silente Luna agitato, maribus exitiales fieri ac perniciosos, Gaudent. Merula.

Gallinæ vinaceis sterilescunt, hordeo verò semicocto numerosiora pariunt oua, ac maiora. 41 Addo quòd si pediculus infestetur, vt etiā anseres, vel alites aliæ, illitu olei ex lino faciliè curabuntur. autores sūt prisca Geoponici Græci et Latini.

- 42 Accipitri amica sunt salvia atque mentha,
 & ex arboribus abies ac salix. Huius plumas si
 mutare voles, carnes muris cum pisciculorum
 puluere illi exhibeto: aut pulpamentum gallinae,
 serpentium carnibus educatae. Ex quodam regio
 aucupe & falconario, ut vocant.
- 43 Melianus tradit taurum mansuescere, si dex-
 trā ipsius genu fascia deligetur. Accedet ex Se-
 neca quod sicuti tauros rubicundus color excitat,
 ita mappa alba vrsos ac leones proritat. Caterum
 si sanguis vel pinguedo vrsi, in scrobe aut vase
 sub lecto ponatur, conuenient eò loci pulices, ac
 morientur, ut scribit Arnaldus à Villa noua.
- 44 Africanus ex Geoponicis vnus, affirmat fru-
 mentum supra mensuram incrementum acceptu-
 rum, si nitrum & eius spumam triuerit, ac te-
 nuī terrae miscueris, acerviisque frumentariis im-
 miscueris. Eadem res illa sum ac integrum diu
 seruabit.
- 45 A tuberculis elephantiae & faciei leprose
 multiliberati sunt sola lotionē aquae distillationis
 fragorum, illis prius in vase vitreo sub fimo pu-
 trefactis, Conrad. Gesnerus. His addatur quod
 fructus balsaminae adeo pingui abundat, ut si
 maturus in vasculo sepeliatur, sponte in oleum
 transeat, ad multa efficacissimum.
- 46 Quum segeti, arboribus, aut vitibus, nebu-
 lam

lam, siue rubiginem timebis, sarmenta vel palarum accruos & euulsas herbas per vineas, campusue incendito, fumus medebitur, Plinius post Græcorum Geoponicos:

Vt arma & instrumenta quæuis ferrea, aut 47
chalybea ab ærugine, & ferrugine vindicentur,
ac splendida maneant, illinantur aceto alumini
mixto, aut cerusa, vel cerui medulla: nam hæc
oleo præstantiora habentur. Sed omnium præ-
stantissimum fuerit ac vtilissimum, si plumbi
scobem tenuissimum in plumbeo aut ferreo mor-
tario diligenter subegeris, addito paucò oleo de
spica (quod ultra conceptum scopum ad odoris
gratiam plurimum faciet) & eo veluti vngui-
ne, ferrum aut chalybem illeueris. Hoc modo etiã
per aquas & vaporosum aërem, arma quæuis ab
omni æruginis & ferruginis labe immunia por-
tabis. Ex quodam armorum perito fabro.

In capite cancrorum reperitur lapillus figura 48
planus, qui acerrimo aceto immissus, motum ma-
nifestum habere deprehenditur. Huius puluere
audio multos foeliciter vti ad cõterendos renum
calculos.

Credebat antiquitas verbas cum tusum cū sua 49
radice, & vino aspersum, foliòque inuolutum,
ac ita in cinere calfactum & strumis impositū,
eas abigere, si hoc fecisset virgo ieiuna, ieiuno:

Et supina manu tangens dixisset,

„ Negat Apollo pestem posse crescere,

„ Quam nuda virgo restinguat.

Atque ita retrorsa manu hoc dicendum erat, Et
ter despuendum, Gaudet. Merula ex Plinio,
Ut puto.

50 Si quis, Ut Democritus attestatur, cerui cau-
dam vstam Et tritam cum vino aliquantulum
repido illinat testibus ac peni, Veneris titillatio-
nes experietur intentiores. Soluetur hic impetus
olei inunctione, Rasis Et Albertus. Sūt qui idē
polliceantur de pudendo lupi. quod matrimonio
copulatis scriptum sit.

51 Radix pæoniæ, quod solaris sit, eruta Sole te-
nente Leonem, die Et hora Solis, necnon Luna
crescente lumine, portantem ab epilepsia liberat,
Ut scripsit Marsil. Ficinus. Addo ex Diosco-
ride, quod qui tres quamminimos punice arbo-
ris cytinos deuorauerit, eo anno nullam lippitu-
dinem patietur.

52 Rubeta cocta Et pro emplastro cynanchicis
imposita adeo prodest, Ut Cardanus affirmet
quendam, cui, ceu moribundo, iam accensæ fue-
rant candelæ, hoc auxilio à se liberatum fuisse.
Fortasse Et filum quo suspensa rubeta interierit,
idem prestare poterit.

53 Pauonis caro assata, Ut D. Augustinus se

expertum fuisse tradit, per integrum mensem sic
seruatur, vt neque sapor, neq; odor deterior red-
datur. Per annum quoque id fieri experimētum
aliquando produxit: nam corrupta non est, quin
potius contabuit & emarcuit.

Si testes anserum, mensibus sedatis ilico à mu 54
liere comedantur, non solum ad excitandam li-
bidinem conferre dicuntur, sed etiam ad sobolem
procreandam. Idem etiam effici ab vtero leporis
lectum est. Rasis & Albert.

Quid illud, inquit Gaudent. Merula, quòd 55
per hanc etiam nostram ætatem Venetiis publica
Censorum tecta nullū muscarum genus ingredi-
tur? Quid quod Toleti, quæ Hispaniarū est ciui-
tas celeberrima, musca duntaxat vna, nec plu-
res, toto anno in publico macello spectatur, vt tra-
dit Leo Bapt. Albertus? Si modum requiris, au-
ro multo ab aliis tibi comparandum, gratis à no-
bis illum accepisti Aphorismo 98. Centuriæ 3.

Vrsina quanquam insalubris, tamen apud 56
Germanos in precio habetur, sed manus præ-
cipuè, quas vel principes viri appetunt, vt scri-
bit Michael Herus. Hinc sanè mirandum non
est, si per hyemem, quā totā se illatebrant vrsi,
eas auidè sugunt, tanquam alimenti quidpiam
inde percipientes, sicuti in superioribus docuimus.

Lachryma vitium, quæ velut gummi in cau 57

dicibus earum concrefcit, ex vino albo pota, re-
num calculos mirè diffoluit. Illita verò lichenas,
pforas & lepras curat: fed priùs nitro perfricari
debēt. Pro experto mihi communicatum & tra-
ditum.

58 Baptista Fulgofus refert iuxta Sirminum vr-
bem Pānoniæ, capreolos verè aureos in vitibus
quādoque repertos fuiſſe, ex quibus percuffa fuit
aurea moneta. Quod etiam multi præſtantes vi-
ri temporibus noſtris viderunt, inquit Gaudent.
Merula. Vide Aphoriſ. 1. Centuriæ 2.

59 Olaus Magnus in hiftoria Gothica tradit, ſa-
xa magna non alia re faciliùs rumpi, quàm lar-
do accenſo. Addo, etſi πᾶρεργον, quòd ſi quiſpiā
dormiturus penes ſe appoſuerit ramuſculos can-
nabis humidæ, à culicibus minimè infeſtabitur.
Res multis experta & probata.

60 Si quis caput cōſpergat cinere collecto ex cre-
mata anguiſ ſeneſcēta, dum Luna plena lumine,
fuerit in prima parte Arietis, ſomnia terribilia
videbit. Si ex eodem in aqua macerato faciem
lauet, formidabilem apparere faciet: ſi ſub plan-
ta pedis habuerit, gratioſum coram magiſtrati-
bus ac principibus reddet. Cardanus.

61 Cimices lectularij ſeptē, folliculo vultus maioris,
aut pruni ſpolio excepti, & ante febris acceſſio-
nem vini denorati, non ſolū quartanariis re-

medio sunt, sed etiam percussis ab aspidē, Dioscorides.

Ossiculum hominis quodcunque, appensum 62
ut carnem attingat, doloribus ventris qui certa
periodo repetunt, prodesse existimatur. Et annu-
lus ex bubalorum cornibus cōcinnatus ac gesta-
tus, guttam grampam, ut vocāt, hoc est muscu-
lorum suræ conuulsionem impedit. Idem etiam
præstat, idque certo certius, ungula alces por-
tiuncula nuda, vel annulo inclusa & gestata.
De qua scriptum est à nobis Aphorismo 79.
Centuriæ 6.

Ne formica arbores conscendat, lupinus cum 63
fracibus teritur, eoque ima linea circumlinitur.
Easdem ne vexet rubigo, palarum fumus pro-
hibet dum intempestiuum vrget frigus verno
tempore. His addatur, quod si equæ, (vel asinæ,
ut quidam scribunt) sed non virginis, caluaria
intra hortum ponatur, quæcunque spectabit, sua
præsentia fœcundabit, Ex Græcis Geoponic. Co-
lumella item, Plinio & Palladio.

Aureum colorem metallis ac lapidibus sic in- 64
duces. Accipe salis ammoniaci, calchanti albi,
singulorum partes quatuor æquales: salis lapidei
& æruginis partes treis ex vnoquoque. His in-
tenuissimum puluerem redactis, annulum, lapi-
dem, aut metallū quodvis ita adobruē, ut à dicto

pulvere circumtegatur. Postea sic in ignem per horam impone, & extractum recenti vrina immerge, ablue & deterge. Ex cuiusdam ingenio- si artificis experimento.

65 Plerique nascentes in ipso momento terra motus, semper pauent. In tonitru, laeguidi ferè sunt, ac meticulosi: ardente cometa, velut amentes rapti: interlunij tempore, aut nō viuunt, aut debiles fiunt, & saepenumero, vt scribit Aristoteles, atra bile laborant, vel supra modum melancholici euadunt.

66 Arcus aquarius, vel, si mauis, iris, in quas veluti procubens, defleētitur arbores, mira odoris suauitate eas replet, dulci hiatu cælitus inspirato, Plutarch. Addo nonnullos absque igni, oua fundæ imposita, celeri ac multa agitatione, dum vrget necessitas, excoquere. Quod Babylonios fecisse leges apud Cæl. Rhodiginum.

67 Tradunt eum qui in picato vase biberit, comitiale morbum expugnaturum. Et qui in pelle ouina dormierit, vera somnia visurum. Existimantur præterea foetus in vtero contineri, si vermis qui in gramine reperitur, antequam terrā attingat, viuus collo suspendatur. Ex Plinio.

68 Animalium pili, succo foliorū cucurbitæ per calores imbuti, non paruo rei miraculo, animalia ipsa à muscarum iniuria, alioquin illis permou-

lesta, vindicant ac defendunt. Res multis expedita, & equitatibus apprimè utilis ac necessaria.

Lamina auri super cerebralem suturam gesta- 69
ta, cerebrū roborat. Eadem è regione cordis appensa, palpitationem illius curat, letitiámq; auget. Super renes posita, illos confirmat, refrigerat, & nephriticos dolores sedat. Sed pro his ego illā optarem ex purissimo auro, Sole in Leone versante, & Iouem fœliciter intuente cum Luna, fabricari ac percuti, vt antea monstrauius: Ex Hermete, Arnaldo Villan. & Alberto.

Vt puteus perennitatis fidem habeat, tunc ef- 70
fodiendus est cū Sol vltimas partes virginis obtinebit, ante æquinoctium autumnale. Nam eo tempore explorantur vires aquarum putealium & fontanarum: cū ex longa siccitate æstatis terra humore pluuiali careat. Architectorū hæc sunt documenta.

Ictus à venenoso reptili, siue à rabioso cane 71
demorsus, diligenter cauere debet, ne animal cuius causa laborat, intueatur ante adeptam pristinam valetudinem, etiam si conualescere incipiat. Aiunt enim medici Hebræi, illum aut interituum, aut è recidiua periclitaturum.

Irrumpentes vi tonitrus aquas fœcundas esse, 72
autor est Plutarch. Necnon eas quæ coruscante fulgetro demittuntur, nam frugum altrices esse

P iiij

prædicant agricolæ, vt ille idem scribit.

- 73 Aëtius consulit canem summa diligentia sepeliendum, qui morbo ab homine contracto perierit. Nam graues plerosque affectus homine liberato, in eum transfundi certum est.
- 74 Tradit Rondeletius post Plin. experimento compertum esse squatinam piscem mammis mulierum superpositum, illas adeò constringere, vt virginum mammis assimilentur. Poterit & genitalibus partibus earundē similiter facere. Arrigant aures mulierculæ cultui & voluptati studentes.
- 75 Si dederis epileptico tribus diebus sequentem antidotum dum Luna Ioui coniungitur, eius salutis plurimum consules. Accipe maceris, seminis pæoniæ ac radicis eiusdem, drachmæ dimidium, foliorum caryophyllatæ, & primulæ veris (quæ quibusdam est bellis) drachmam vnā: tere, & cum vino albo ieiuno exhibe.
- 76 Volaterranus est autor, suo tempore inuētum esse rusticum, qui cū per fœniseia aperto ore in agris dormiret, & serpentē per fauces hiantes intra corpus admisisset, sese statim alliis commanducatis, ceu præsentis amuleto, curauit. Virus tamen vxori in coitu (res mira) instillauit, & morte comite, transfudit.
- 77 Aiunt buglossum illud quod tres emittit thir-

fos, cum semine & radice tritum, potumque, contra horrores tertianæ febris valde prodesse: quod verò quatuor, quartanarios iuuare in vino coctum & potum. Autor Dioscor.

Ebur verū cum in terram cadit, facilius fran- 78
gitur, cætera ossa, tenaciora sunt, Gesnerus.
His addo, & si πᾶρ' ἔρῃ, quòd quò acrior est e-
quus, eò ampliùs in bibēdo nares mergit, Plin.
Et quòd contra grandinē, noctua pennis & alis
patentibus extensa vtiliter suffigitur, vel fer-
ramenta sepo vsino inunguntur, vt tradit Pal-
ladius. Quod pro arboribus & vitium putatio-
ne accipiendum duco.

Boum morbis commendatur sulphur viuum, 79
allium syluestre, & ouum coctum. Omnia hæc
trita ex vino sunt exhibenda, aut vulpinus a-
deps, Plinius. Nō omittatur, quòd fœminæ om-
nes quæ duplices habent pupillas, vbique visu no-
cent, Cicero.

Rana alicui loco pectore multum incubans, 80
indiciū est aquæ ibi latentis. Et semel à scor-
pionibus percussa, nunquam postea à crabroni-
bus, vespis, apibúsque feriuntur. Adde si pla-
cet, quòd bufo iētus ab araneo, vel serpēte, ad-
morsa plantagine sibi medetur, Plinius.

Si quis velit masculum generare, liget pedem 81
suum dextrum fascia alba infantis: si fœminā,

sinistrum fascia nigra, & mulierem inecat. Sunt qui in eam rem dextrum testiculum, pro gignendo masculo, ligent: & sinistrum, pro foemina. Alij oppositum profitentur. Sed quidquid illud est, sicuti coniugatis experiundum relinquimus, ita suspectum censemus.

82 *Ferunt lapides inuentos & comprehensos in corpus arboris, remedio esse ad continendos partus, Plinius. Ex quo etiã addo quòd herba Vrinã canis irrigata, & sine ferro euulsa, luxatis medetur.*

83 *Verrucas foliis ficulneae contactas, aboleri aiunt ac vanescere, si folia ipsa sepeliantur. Sũt qui idem ascribant cordi columbino. Alij singulas, singulis salis grumulis tangunt, quæ postea in clibano comburunt. Serapio idem præcipit de cicerum granis, sed post attactum, retrò proiiciẽdis, maximè in ipsis mensium calendis. Puto superiora esse Arnaldi Villanouani.*

84 *Vineas plantaturus debet querneam glandem contusam & eruum fractum simul miscere, plantarũque & propaginum locos inde aspergere. Hæc enim ad radicationem, vini vetustatem, & fertilitatem plurimũ conducunt. Autor Africanus in geoponicis.*

85 *Cynocephalus mas (Aegypti fera canino capite, vnde nomen habet) vsque adeò silentis Lu-*

nae vices dolet, vt nec videatur, nec manducet, dum illa lumine orba delitescit: sed tanquam raptum sidus lugens, demisso in terram vultu insolentem fateatur tristitiam. Fœmina verò absentis refricans desiderium, eodem interlunio mœret. Inde concita oculorum cæcitate, non prius liberatur, quàm menstruus sanguinis cursus erumpat. Vt dictum est Aphorif. 9. Centuriæ huius.

Neque morbus sacer, neq; demon, neq; fulmẽ, 86 locum infestat, in quo est laurus: vnde boni genij plantã, laurũ, Romani vocant: cuius rami, si in aruum defigantur, rubiginis noxã in illos conuertiscipit Apuleius, autore Berytio in Geopon.

Raphanus detractis foliis iucundior est, quẽ 87 admodum & rapum. Cui ne noceãt pulices, aut bestiolæ ei adnascentes, eruum interserendũ præcepit Theophrastus. Qui etiam tradit eundem raphanum vitibus esse inimicum. Nam si in vicinia earum seratur, diffugiunt: vt alibi docuimus.

*Adamas intantum dissidet cum magnete, In- 88 dico præsertim, vt iuxta positus, vel, secundum Albertum, suppositus, aut superpositus ex quorundam sententia, ferrum non patiat ab eo abstrahi & rapi: vel si apprehēderit, auferat. Quo argumento probari poterunt veri adamantes ab adulterinis, qui hodie multi sunt. Sed eam arti-
nã. Iuxta hodierna negat experientia: nisi omni-*

no falsi sunt adamantes, ut paulò plenius infrà dicemus.

89 In alio animali par opus libidinis non reperias quàm in perdice. Nam si contra mares steterint fœminæ, aura ab his flante prægnautes fiunt, Hiantes autem exerta lingua per id tempus æstuant, concipiuntque superuolantium afflatu: sæpè voce tantum masculi audita, Auctor Plin.

90 Si gallinacei florem vuae in cibis degustauerint, vuas non attingent. Sunt qui ad ænanthen sylvestrem id referant, quæ cibo incocta, & illis proiecta, fastidium gignit vuas appetendi. His addam quòd brassicæ & rutæ tanta est inimicitia, ut iuxtà feri nolint, Fracastorius.

91 Vbi animal quodpiam pilosum, aut lanigerum, vel etiam homo ipse, ob acceptum vulnus vel aliter, vermibus scatebit, si ex pilis eius, vel lana quidpiam ante Solis exortum occultaueris sub cortice eius arboris quam vulgò Tremblam vocant (populi nigrae species est) & aliquot dies id facere perseueraueris, videbis miraculo quodam vermes decidere, vel emori, aut stationem deferere. Sunt qui betulae id etiam ascribant, necnon radici sylvestris cichorii, in modum crucis, collo appesæ. Quod nos in cane obseruatum vidimus, cui à vermibus exesa erat propemodum altera auricularum.

Dens taxi, vel eius pes sinister brachio dex- 92
tro hominis alligatus, memoriam eius roborat.
Et scobes ex pudendo cerui cum aqua stillatitia
cardui benedicti pota, pleuriticos summoperè iu-
uat. His addatur, quòd lupi cauda alicubi sepul-
ta, vel suspensa, hinc muscas arcet. Albertus &
Cardanus.

Verbenâ columbis gratissimâ herbâ, in natali 93
D. Ioannis se redimunt mulierculæ, & rustici,
putantes se per eum annum à dolore capitis im-
munes fore. Sed in eam rem potius colligi debet
ante Solis exortum, Caniculæ astro emergente,
& Luna non aspiciente. Ex Marsil. Ficino.

Experimento certissimo probatum est, vstis 94
coriis quæ veteramentorum sunt, serpentes effi-
caciter fugari: neque eos solum qui in agris & do-
mibus oberrant, sed qui in hominum corpora in-
grediuntur, dum aperto ore in campis dormiunt.
Quod Marc. Gatinaria medicus celebris scribit
suo tempore cuidam homini accidisse. Cui cum
frustra adhibita essent innumera remedia, de om-
nibus præstantissimum fuit veteramentorum fu-
mus & nidor, per infundibulum ore exceptus &
in corpus transmissus. Nã cum primùm immanis
fera (erat enim vipera prægrandis) fumi nidore
præsensit, visa est à circumstantibus egredi per
anum, magna omnium admiratione & stupore.

95 In vulturibus natura concipiendi singularis est, & à cæteris discrepans. Nā illi, vt D. Ambrosius adnotauit, nullo fruuntur concubitu, nulloque masculi semine concipiunt, sed citra cōiunctionem generant. Vnde vultures omnes fœminas esse scribit ex Aegyptiorum experimentis, Horum secutus, & eas Euro gravidas reddi, aut flante Borea: vt apud Hispanos equas, Zephyro spirante. Quanquam Aristoteles testatur, Vultures facie aduersus austrum exporrecta volare, atque sic prægnautes fieri.

96 Raphani in salis cumulos & salinas proiecti, vel consepulti, in aqueam saluginem massam totam deliquescere ac resolui cogunt. Ex quo multi aduersus calculum & tophos arenaceos in corpore concretos, aquam ex corticibus, vel toto corpore raphanorum expressam, cum vino albo, & puluere terebinthinæ ex adustione, vel resiccatione ad Solem, salubriter, & successu admodum fœlici exhibent. Res probata, & nullo auro equiparanda.

97 Omnia quæ crescente Luna gliscunt, augentur, & succulenta euadunt, ea deficiente marcescunt, & exucca fiunt. Quanquam in quibusdam est ἀντιπρόθεσις. Nam cepa, vt autor est Plutarchus, Luna decedente reuirescit ac congerminat: & ea adolescente inarescit, proindeque

*Aegyptij & maximè Pelusiotæ, à cepis religio-
sissimè abstinebant: quòd solæ ex cūctis oleribus
contra Lunæ augmenta & damna, minuendi
& augescendi, sicuti repetit Gellius, vires ha-
beant contrarias.*

*Qui marinos pisces cursoriis equis in vrbes ve- 98
hunt, sepes leucacanthis seu albis spinis florenti-
tibus vestitas, cane peius & angue deuitant, vel
mira celeritate effugiunt. Quod piscarias equo-
rum sarcinas vel in ipso transitu repentè labefa-
ctari longa & sola experientia intelligant, quæ
admodum adnotauit præstantissimus medicus
& philosophus, Ioannes Ruellius, alterum Gal-
liæ nostræ decus & ornamentum.*

*Saxo Grammaticus in historia Regum Da- 99
niæ tradit, in oppido Rugianorum, viribus &
præstigiis cacodæmonum olim effectum esse, vt
mares cum foeminis coeuntes, canum more co-
hererent, & ita agglutinarentur, vt diuelli non
possent, nisi perticis vtrinque appensi, ridiculum
spectaculum populo exhibuissent. Sed tam obse-
ni coitus, inquit, diabolice fraudes detectæ fue-
runt, cessaruntque demolitis & dirutis statu-
is dæmonum, qui ludibrij huiuscemodi autores e-
rant ac præsides. Ex Ioanne Langio in Epistolis
medicinalibus.*

Si asini cicutam liberaliùs depascatur, somno 100

MEMORABILIVM

profundissimo & torpore inexpugnabili corripiuntur, ita vt nō tantūm stupidi, sed planè mortui videatur. Quod rusticos rei huius ignaros fefellit. Nam dum asinus, quos ob id mortuos credebant, pellem ad vsum detraherent, accidit vt in medio ferè operis asini experrecti sint, magno excoriantium terrore, & ingenti spectantium risu, vt tradit diligentissimus & doctiss. medicus, Andreas Matthiolus suis in Dioscoridem Commentariis.

ANTONII MIZALDI
MONLVCIANI
MEMORABILIVM
Centuria IX.

IALDE memorabile, & in primis admirabile existimabimus quod à Ioanne Langio insigni medico scriptum est in quadā epistola ad Achillem Gassarū. Mulier quædam, inquit, ex oppido Eberbach foetum viuentem aliquot menses in vtero gestauit, ac tandem in matrice computruit. Et quum anno pōst decimo, miserāda illa profluuio alui ob intestini exulcerationem

ulcerationem laboraret, ossa de cruribus & cerebello infantuli denigrata, cariéq; obsita (incredibile dictu, ait ille, sed verissimum) tandem excreuit, non per vuluæ ostiola, sed per anū. Quod fieri posse, & nouum non esse, his verbis ostendit Oribasius Iuliani Imperatoris medicus prestantissimus: Sciendum, abscessum vteri quandoque rumpi & purgari per vuluæ ipsius os, quandoque per vesicam, ac sæpè etiam in rectum intestinum abire.

Quidpiam de vmbilico infantis recenter nati, in argentea capsula, vel annulo inclusum, & ita gestatum vt carnem attingat, aduersus coli cruciatus summè prodesse certissimo experimēto multorum accepi. Necnon plantam eam quæ rubia tinctorum vocatur, diu manibus cōtentam, lotium tingere. Ex quo ictericos iuuare superiùs ostensum fuit. Si forsan repetitione vtimur, meminervis prouerby, Αἰς κὺ τεῖ; τὰ καλὰ.

Folia filicis cimices necant, & serpentem nō recipiunt. Ideoque filicem plantare, aut sternere in his locis quæ serpentibus sunt obnoxia, vtile admodum est. Solus etiam nidor combustæ, illos fugat & abigit. His addemus, quòd filum maderfactum, aut intinctum oleo in quo semina staphis agris attrita fuerunt, pediculos necat, si capiti circūdetur, Albert. Dioscor. & alij pleriq;.

Q

- 4 Ex absinthio fumaria, passis vuis purgatis, myrobalanis citreis, portio fit cōmoda contra pruritus & scabiem. Adde quòd illud idem absinthium cum cortice citrj, aceto aut vino incoctū, oris foetorem à gingivarum & dentium putredine, & materiarum corruptela in vètriculo, mirandum in modum emendat, Ioan. Mesuæ.
- 5 Lapatii folia ventrem cient, semen verò assumptum stringit, Galenus. Præterea primunt blittorum decoctū cum felle bubulo & oleo tartari, quasunque maculas vestimentorum, absque vlla iactura deterget, etiam si ex oleo fuerint. Sed post deterisionē aquā tepidā lauari debet locus. Res nota & facilis.
- 6 Testudinis quauis fide, quo voles modo attemperata, si ei correspondentem in altera testudine attemperas, intendendo & remittendo, cum sonum edet similem sono alterius tibi antea non audito, altera illa velut exultans concutitur, tanquam simili suæ attemperaturæ sono gaudens & harmonia. Eam verò cōcussionem festuca tenuis illi antè imposita, apertè declarabit: adeò vt etiam saxeus homo admiretur sonis ipsis, aut corporibus sonoris, inter se tantam esse cognationem, & οὐκ ἴσμεν, vt sibi similibus delectari videantur, Autor Iacobus Syluius ex Boëtio, sicuti antea, vt opinor, scripsimus.

Apibus summa sunt inimicitia cum vespis, 7
 crabronibus, mulionibus, hirundinibus (vel ut
 alij legunt hirudinibus) ranis, ouibus & cancris.
 Sic cameli naturale odium gerunt aduersus e-
 quos, & hircinus sanguis cum adamante, Pli-
 nius & Aristoteles.

Tradit Olaus Magnus Gothos concitato in 8
 nubibus fragore & tonitru, cōsueuisse excutere
 ex arcubus sagittas in aëra: ut ostēderent se vel-
 le opem ferre suis dīs, quos tunc temporis ab aliis
 oppugnari putabant, imò verò sibi re vera per-
 suadebant.

Ligatum à quopiam malefico sanare creditur 9
 picus avis comesta: adhuc suffitus ex dente ho-
 minis mortui: etsi corpus totum inungatur felle
 coruino & oleo sesamino, ex Cleopatra. Vel si ar-
 gentum vinum in calamo, aut awellanæ nucleo
 vacuo cum cera occlusum, sub puluinari male-
 ficio læsi collocetur, aut sub limite ostij, per quod
 is in ædes vel cubiculū intrat. Hæc Ioan. Viue-
 rus medicus illustrissimi Ducis Clinia, libro 4.
 de præstigiis demonū, & incantat. ac veneficiis.

Non desunt impostores, ut autor est Brasauo- 10
 lus Ferrariensis, qui lapidem amiantum simpli-
 cibus mulierculis ostendant, & plerumque ma-
 gno vendant pro vero ligno crucis Seruatoris no-
 stri. Id quod facile credunt, cum igni non combu-

Q ij

ratur, quòdque ligni modo constet plurimis lineis intercurfantibus.

II Hyemato lacu fluctibus glomeratae voluuntur anguilla, in tantum mirabili multitudine, ut in excipulis eius fluminis, ob hoc ipsum fabricatis, singulorum milium globi reperiantur, Plinius.

12 Instrumentorum fides seu chordulae minutim excise, & carni recens coctae (sive elixata fuerit illa, sive assata) inspersae, eam vermiculosam, putrem ac insalubrem esse, discumbentibus, iucundè mentiuntur. Quisquis rei huius conscius erit, utili impostura solus pro arbitrio vesci poterit. Sic leporis sanguis desiccatus, & in pulverem attritus, sanguinolentas & saniosas esse carnes perbellè imponit: adeò ut illas omnes nauseabundi, auersentur ac reijciant, exceptis iis qui doli participes facti fuerunt.

13 Si pilos aut barbam citò nasci voles, cinere combustarum apum, & sorici stercore cum roseo linimentum compone, & locum pilis vel caesarie vesticendum ac decorandum dies aliquot unge. Poteris addere cinerem corticis auellanae, castaneae, daëtylorum, vel fabalium. Ex Ioan. Bapt. Porta, nisi fallor.

14 Lapidem ex bufone (qui Gallis ut diximus, crapaudina vocatur) ad hunc modum eliciunt

nonnulli. Bufo in quampiam caueolam cum panno puniceo detruditur, Soli ardentissimo dies aliquot exponitur, ibique tantisper retorretur, ac siti excruciat, donec onus capitis per os deponere & euomere cogatur: quod per medium caueæ foramen, vasculo supposito, excipi debet vel aliter detrahi, idque celeriter, ne ab eoreforbeatur. Sunt qui paulò tutius ac facilius rem eam exequuntur, bufonem pertuso, multis locis, fictili immittendo, & formicis depascendum in myrmecia exponendo. Sicenim fit, ut exesa eius carne, lapis ipse cum ossibus relinquatur: sicuti frequenter à nobis, & aliis plerisque expertum fuit.

In hæmorrhagia narium nonnulli accipiunt recentia porra nouem aut decem, filo media transfigunt, folia extrema amputant, eaque circumdant collo, sed obuersis ad nares foliis, & deorsum capitibus cõuersis. Vtile est etiam olfacere caphuram in aceto dissolutam: adhæc, linguæ subijcere radicem pæoniæ, Iacobus Hollerius.

Plinius scribit leonem ubi seuit, in viros plus quàm in fœminas fremere: veluti natura eum docuerit, mulieres mitius quàm viros esse tractandas. Quod etiam Aristoteles innuisse videtur, quæres, Cur mulierẽ interficere iniquius sit, quàm virum: cum naturæ ratione, mas fœminâ multò sit præstantior. Addam ex Poëta, quòd fœmi-

Q iij

nea in poena nullum est memorabile nomē. Quod audiant vxorum suarum carnifices quidam & tortores.

- 17 Obseruatum, expertumque audio, vaccam, ouem, asellam, canem, suem, felem, & similia foeminei generis animalia domestica & māsue-
ta, dum vtero gerunt abortire, si mas ex quo conceperant, occidatur: tam valida & vehemens est illorum inter se concors sympathia.
- 18 Pulchras imagines, vasa, effigies, & alia in hunc modum, parua impensa tibi comparabis. Cortices vلمي, & populi cacumina decoque, & dum feruebunt, purissimam calcem immitte, donec formam coagulati quasi lactis acceperint omnia. Deinde marmor candidissimum, & tenuissimè detritum cribratumq; adde, & in quas volucris formas materiam eam iniice, & tum demum in vmbra desicca. Hieron. Cardanus.
- 19 In Apennino Italiae iuxta Bononiam & Pisas, exorta tempestate mulieres turmatim foras procurrunt, eam elatis manibus consignantes caseo in die Ascensionis domini presso, & decussatim signato fune, crucis modo. Ibidem ouum in ipsomet Ascensionis die exclusum adseruant, summoque alligant tecto: atque hoc modo suas ades à tempestatis iniuria tutas fore existimant, Autor Ioan. Vuierus medicus & philosophus

eximius, in opere suprà dicto.

Si semen inuentum in pilulis & globulis lap- 20
pæ minoris, in leuissimum puluerem redigatur,
& cum paucò vino albo, eoque generoso exhi-
beatur, renes ab arenulis efficacissimè repurga-
bit: sed aliquanto celerius, si cum aqua vitæ hau-
riatur. Accepi ab experto.

Crapaudinā, seu bufoniū lapidē, de quo paulo 21
antè, legitimū esse experieris, si in illū præosten-
sum vel obiectū, sese ita attollat bufo, ac si vel-
let contingere & saltu præripere: vsque adeò la-
pidem eum homini inuidet. Ex relatione cuius-
dā medici Regij, qui id vidisse nobis affirmabat.

Qui in deplumem & exenteratum caponem 22
ignitum chalybē iniecerit, & tam accuratè vno,
alteròue mantili obuoluerit, ne calor vanescat,
esui aptum reddet, etiam inter equitandum, mo-
dò meminerit subinde alitem versare. Verùm e-
nimuerò tetro inficietur odore, sed ferendo tamē
ac pergrato famelicis. Archimagiri cuiusdā in-
uentum.

Si nigro cani dum viuit alterum oculorum 23
eruieris, & tecum portaueris, faciet ne alij canes
tibi allatrēt, etiam si inter illos ambulaueris. Sed
res ea paulò certior erit, si quidpiam de lupi cor-
de ei addideris. Sextus Platonius. & Albertus.
Quod fortasse à nobis superi⁹ etiā adnotari potuit.

Q. iiij

24 Illud sanè non solum est memorabile & admirabile, sed etiam dictu visûque horrendum, quod in Theuern. Iuliacensis ducatus oppido crebrò accidit: Vbi ægroti in templo ante diuæ Annæ altare, & venerandum caput eius supplices prostrati, frusta & fragmenta vitrorum, vrceolorum & ossium de piscibus, quæ humana gula & stomachus deglutire non posset, ac loculos cum nummis euouerunt, Autor Ioan. Långius, in epistola de prodigiis & prastigiis demonum in morbis.

25 Aqua stillaritia ex floribus tilie, epilepticis pueris mirandum in modum confert, quocunque modo ministretur. Sūt qui ei sociant viscū quercinum, successu admodum fœlici & optato. His licebit attexere, quòd succus polygoni cū septem granis piperis ante accessione quartanæ haustus, eam abolet. Sed aiunt colligendam esse plantam, & exprimendum eius succum, die Iouis, Luna decrescente. Ex quodam libro Secretorum, manu Iani vel Fauni cuiuspiam descripto, ob insignem vetustatem.

26 Oleum in quo decoctæ fuerint ranæ vsque ad separationem carnis ab ossibus, plurimum valet ad omnes neruorum & articulorum affectus, perfrigeratâque membra, si eo calente vngantur. Adde quòd lumbrici ex aceto triti sacro igni

perbellè medentur, Decerptum ex eodem libro superiore.

Si equi dysuria, seu meiendi difficultate labo- 27
rent, foliatis sambuci ramis vndique illorū cor-
pus diu, ac blande verbera, & tum demum folia
ipsa collo corū & capiti, necnō corpori vniuerso
coapta. Nam iumentorum impedimentis arbu-
scula hæc maximopere cōfert. Simoneta Cardin.

Lupus hominem prior videns, ei vocem præ- 28
ripit, & tanquam victor illum despicit. Si autē
se prauisum senserit, ferociam deponit, & cur-
rere nequit, Autores D. Ambros. Virg. Plato,
Sextus Platon. Albertus, & alij.

Murenis spiritus vitalis in extrema parte cau- 29
dæ latet, quæ perimūtur potius, quàm contuso ca-
pite. Piscus genus hoc, si in vaporario siccetur, fa-
culæ aut funalis accensi commoditatem exhibe-
bit. Etenim neruus qui spinæ loco illi per tergum
producitur, ellychnij, seu contorti funiculi vicem
præbet. Sed id post vtrunque æquinoctium ten-
tandum est, quo tempore adiposæ sunt murenæ,
Lemnius.

Allia tria cum axungia ad vnguenti crassa- 30
mentum subacta tussientes ac perfrigeratos val-
de iuuabunt, si plantas pedum, vnā cum verte-
bris dorsi ante focum eò vngvine illinant. Quod
rusticis potius quàm vrbans scriptum erit.

31 *Calendulae aquam omnibus oculorum morbis conducere tradunt: adhuc capitis dolores tollere suffitumque ex eius floribus pudendo muliebri per infundibulum, vel aliter exceptum, secundas morantes facile euocare, & profugas reducere. Hoc secreto vetulam quandam obstetricem mira arte emunxi, dum mea egeret opera, in enixu puerperij cuiusdam locupletis matronæ.*

32 *Populus nigra excisa, & in eius scobem ac præsegmina, aqua cum fermento ad trûcum infusa, fungos producit qui minimè sunt pestilentes. Idem fiet si super reliquias vstorum samentorum aquam sparseris. Acceptum à quodam qui se id experimento compertum habere dicebat: à Plinio scriptum, ut reor, & Cardano adnotatum.*

33 *Si voles experiri an musto remixta sit aqua, ouum imposito: si statim descendit, aquosum est: sin contrà, purum. Præterea, si vini in dolio fermentis impetum frangere voles, minimam casei particulam in illud projice, vel immitte: videbis rem miram. Cur autem id fiat, docebit Georgius Valla Placentinus.*

34 *Compertum est nostra & auorum memoria, nonnullos effracto capulo renixisse. Quamobrem lege cautum est, ne ante triduum loculo includatur præproperè, qui apoplexia, epilepsia, & vte-*

ri strangulatione suffocati sunt. Nam in illis anima nonnunquam delitescit, quæ rursus corpus spiritu, vitæque imbuat & illustrat. Quæ res effecisse fertur, ut Christus captata occasione Lazarum quatrduanum in vitam postliminio reuocaret: ne quis calumniari posset illum non fuisse mortuum: sed animi deliquio, aut epilepsia, vel apoplexia correptum, ex clementia morte reuixisse. Hæc Lemnius libro 2. de occultis naturæ miraculis.

Lupi valde amantur à psittacis, & ericium 35 summè fugiunt ac timent, Aesculapius. Tradit insuper Albertus, quòd lupo hominem nō edit, nisi fortuito prius hominis cadauer gustarit: nam tunc non dubitat periclitari inuadendo hominē.

Ex urtica & oleo factum linimentum cum 36 pauco sale, tuetur partes corporis ab atrocissimo frigore. Valet etiam ad vlcera omnia à gelu contracta. Sed vereor ne ex superioribus repetatur. Addam quòd decoctum plantæ eius quæ dens leonis vocatur, glutinandis vulneribus summè efficax habetur: prodest etiam rupturis, ac interna vulnera solidat.

A taxo arbore veneficam vim deponit æreus 37 clauus trunco infixus. Et rhododaphnes ramus cum suis foliis tusus si in scrobem demittatur, muscas omnes illic congregat. Præterea suffitus he-

dera vespertilionis fugat, Autores Anatolius
& Africanus Geoponici.

38 *Mentha ferrum abhorrescit, ut etiam ruta
& ocimum. Quæ si vulnerato fuerit exhibita,
non facile conualecet. Si lacti misceatur, deinde
auferatur, & tum demum coagulum immitta-
tur, nunquam lac illud cogetur, ut tradit Floren-
tinus in suo Georgico.*

39 *Superioribus annis mulier quædam me visa est
medico, cui in tantam molem intumescerebat ute-
rus, ut non videretur illa gestando oneri suffe-
ctura. Decurso anni dodrante seu nouem men-
sium spatio, ingenti conatu massam quandam in-
formem enixa est: cui utrinque anse duæ in bra-
chiorum longitudinem annexæ erant cum palpi-
tatione. Tum demum ex utero eiusdem delapsum
est monstrum aduoco rostro, longo, tereti; collo,
oculis vibrantibus, cauda acuminata, & exi-
mia pedum agilitate. Id post primum lucis in-
tuitum conclaue stridoribus implens, atque hinc
inde excurrentes, latebras persequabatur & capta-
bat, nisi mulieres puluinis impetentes illud suf-
focando peremissent. Postremò mulier plus satis
delassata, non sine summo vitæ discrimine prolem
masculam edidit, à monstro ita excarnificatam,
ut à sacra lotione quàm minimum vitæ superes-
set. Hæc Leuinus Lemnius medicus Zirixæus*

diligens ac doctus.

Si quis pleuriticus, empiicus, vel suppura- 40
tus scrupulum pulueris seminum Vrticæ cum sy-
ruppo violaceo, aut alio quopiam ex iis quos pe-
ctorales vocant, paulatim & veluti lambendo
deglutiuerit, viscosum humorem ac tenacẽ nul-
lo negotio expectorabit. Secretum cuiusdam non
vulgaris medici Parisiensis.

Rumpi tradunt equos qui luporum vestigia 41
sub equite sequantur. Et si equi trahentes qua-
drigam lupi calcaneum conculcent, sistuntur, ac
si cum quadriga conglaciassent, Petrus Gillius
ex Aeliano.

Mures pręgnantes in Vtero parentis repertas 42
fuisse apud Persas, autor est Aristoteles. Quine-
tiam tradunt magi, muris iecinore dato porcis in
fico, sequi dantem id animal. Addit Plinius fi-
brarum numerum crescere & decrescere in iecu-
sculis murium, cū Lunæ lumine. Sed de his pau-
lò plenius philosophaturi sumus in nostra qua-
drupedum medica Historia.

Sanguis leporinus siccatus (Vti etiã eius coa- 43
gulum) dysenterias, & alias ventris proluuies
quantumvis effrenes conpescit. Similiter faciunt
ossa humana ad leuorem puluerata, & ex vino
rubro subaustero sumpta. His accedet, quòd iu-
sculum ex decoctione fragariæ herbæ cum sua ra

dice, ab icterico ieiuno dies aliquot haustum, illum perfecte sanat. Secretum hoc cuiusdam est monachi, ex quo ingentes pecunias corradebat.

- 44 Vpupa si cecinerit ante quam vites germinet, futuram vini copiam presagire aiunt: nec non suum si capite ad calum verso portetur, nequaquam grunnire. Addam quod serpentes inclusæ circulo herbe, quam betonicam nuncupant, exire non possunt, quin se flagellando potius interimunt, Plinius, & Græcorum geoponici.

- 45 Leo viso igne mirandum in modum expauescit, necre alia facilius domatur. Eius autem ossa simul collisa, ignem concipere aiunt. His accedat quod ceruus ita arietem perhorrescere fertur, ut eius conspectum non sustineat, Aristot. Plinius, Albertus, & alij.

- 46 Percussus à Scorpione si super asino rectus desideat respiciens ad caudam, pro ipso dolebit asinus ac torquebitur. Curationis signum erit, quod pedendo emoriatur asinus, Autores sunt Apuleius, Diophanes, & Zoroastres.

- 47 Si herba batrachion dicta, cervici lunatici vel epileptici ex filo rubro deligetur Luna decrescente in prima parte Tauri, vel Scorpionis, magnum ac insperatum leuamen hinc sentiet. Sunt qui eius radicem in vino maceratam peste infectis propinent ad sudorem eliciendum. Quod val-

de periculosum puto, si febricitent: sin cōtra, oportunum, modò vires constent.

Quum latronem aut furem ligare volueris, 48
 & domo tua arcere, Figura imaginem viri ex
 arc, ascendente prima facie Arietis, & Luna
 ibidem versante. Dum verò id sit dicas, Alligo
 & abigo omnem hominem furem ab hac domo
 per istam imaginem in aeternum. Tum demum
 obuolue illam in panno nigro, & sepeli in medio
 domus, & non intrabit in eam latro, aut fur,
 quandiu ibi fuerit. Ex lib. Ptolem. de Imagini-
 bus, nondum, quòd sciam, alicubi impresso.

Succino marino (quod Ceti sperma vulgus 49
 nuncupat) ea vis inest, ut solidas etiam pixides
 quibus asservatur, penetret, ac rosido quodā ma-
 dore, sudoriferisue guttis irriget, modò legitimū
 fuerit. Adde, si placet, quòd delphinus piscis in-
 credibili amore ducitur erga homines, & præci-
 puè impuberes: quibus miris blandimentis grati-
 ficari, & colludere gestit. Plin. Aristot. & alij.

Horus Apollo tradit lapum maximoperè la- 50
 pides pertimescere. Idcirco dum per lapidosa ire
 cogitur, suspensio pede semper incedit. Lasus e-
 nim vel minimo lapidis ictu, vermes gignit, à
 quibus tandem absumitur. Ideo insultante cum
 lapidibus viatore, aufugit.

Mustelæ cerebrum siccatum, & ex aceto po- 51

tum, epilepticis medetur. Illud idem ex hirundinibus acceptum, suffusionibus multum conducit, si cum melle oculus illinatur. Quod etiam præstat aspidis exuvium tritum cum eodem melle, sed præter id, visum acutissimum reddit. Autor Claud. Galen.

52 Trebius admonet clauum vel cuneum quanta vi libeat in arbores adactum, in quibus nidum habet picus Martius, statim exilire cum is cuneo, vel clauo insedent. Alij ad herbam referunt à pico ad id auxilij & negocij conquistam. Cui fabulantur vires inesse ad aperiendas seras quas cumq; Plinius, Albertus, & alij.

53 Cum omne animal peracta Venere tristari soleat, solus gallus gallinaceus exhilarescit, & cantu alacritatem spiritus testatur. Ille idem decrepitus æstiuis mensibus sub exortum Caniculæ ouum parit forma orbiculari, luteum, luridum & versicolor: ex quo multi opinantur basiliscum produci, perniciosiss. ac pestilentiss. serpentem: maxime si quando a hufone educatum & fotum fuerit ouum tale. Quod an fabulosum sit, viderint alij. Sic ex spinæ humanæ medulla putrefacta anguem generari quempiam productum est, Lemnius, si rite memini.

54 Si sanguis hirci & cineres vitri æquis portionibus mittantur in acetum, deinde chymico organo

gano distillētur, & in exceptam aquam Vitrum
maceretur, plicatile, cereum ac ductile euadet.
Indurabitur verò, ac priori naturæ reddetur, si in
frigida mittatur, vel eadem lauetur. Ex secretis
cuiusdam ingeniosissimi Vitriarij.

Oves eum sequi solent, ut scripsit Didymus, 55
qui vellere illarum aures obturauerit. Addit eas-
dem, ut etiam capras, comesta conyza herba ex-
tingui. Poteris addere ex Florentino geoponico,
& Zoroastre quòd hirci fugitiui nō erunt, si bar-
bas illis præcideris.

Cratēas Hippocratis ut diximus, herbarius, 56
tradit aspersu plātæ ænotheræ ex vino omnium
animalium feritatem, nedum hominum mitiga-
ri. Quod de radice intellexit Theophrastus. Sic
Aelianus ænuttam ceruos & canes inebriare
scribit.

Sunt qui cancos treis cremari iubent in arbu 57
stis, ut vredo & carbunculus illis non noceat.
Etsi rubeta nouo fictili in media segete obruatur,
aiunt tempestates ibi noxias non esse: sicuti Ar-
chibius Plinio autore, ad Antiochum Siria re-
gem scripsit.

Tradunt Aphri quòd si quispiam eo die feria- 58
tur à scorpione, quo ocimum ederit, agrè sanari.
Quinetiam volunt, ad manipulum huius cum
cancris decem marinis vel fluuiatilibus tritum,

conuenire scorpiones à proximo loco omnes. Adde ex Diodoro, id ipsum in cibo frequenter sumptum, pediculos creare.

59 Cessabit ranarū garrula coaxatio, ac nocturnus ululatus, & clamor plerisque ingratus ac molestus, si lacuum & fluminum ripis, vbi inhabitant, accensa adhibeatur vna lucerna, vel plures, pro loci amplitudine, & ranarum copia, quemadmodū Africanus in geoponicis testatur: & nos Parisiensi cuiusdam Præsidi de illarū molestia conquerenti, certo & optato experimento confirmauimus.

60 Volentibus experiri victurus sit æger, necne, præcipiunt radicis chameleontis albi diluto eum triduo perfundi: ternas vices qui pertulerit, moriturum negant, Autor Theophrastus. His accedat quod eiusdem chamæleontis radix ex farina hordeacea cum aqua & oleo subacta, canes enecat, necnon mures in polenta.

61 Aiunt nonnulli leucacanthum, seu albispinum, vt etiam laurum, fulmine non icti, nec vquam de cælo tægi. Adhæc baccas illius ex vino albo sumptas deturbandis calculis admodum efficaces esse. Gallicum vulgus Senellas vocare solet. Experimentis rusticorum notum.

62 Sues sumpta herba hyoscyamo, præsentis periculo conuelluntur, nisi copiosa aqua, se statim fo-

ris & intus proluerint, *Aelianus*. Addatur ex *Plinio*, quòd illi idem sues candida indumenta, perinde atque elephantes, impensè oderunt: bo-
ues verò & tauri purpurea. Quod multi sub hoc habitu, suo summo malo quādoque experti sunt.

Anicula linaria, Gallis *Linotta* nuncupata, 63
exoriente *Canicula* obmutescere incipit, necnon egrotare, ac plumas vellicando excutere. Quod contingit circa medium *Iulij*, sicuti toto decēnio experti sumus in vna & altera: & hinc certum *canicularis syderis* exortum multis indicauimus. In *galerita* seu *alauda*, idem etiam obseruauimus in exortu *Arcturi* cum *Sole*. Nec dubiū est quin aliæ itidem aues & animantes suū habeant quæque peculiare sīdus, à quo mouentur ad cantum, taciturnitatem, mœstitiam & hilaritatē. Quod vt obseruent seduli arcanorum perscrutatores, eximiè rogo & peto.

Ictus fulmine corpora, incorrupta manēt: qua 64
propter fulminatorum cadauera veteres neque vrebant, neque terra obruebāt: vt omnibus perspicuū esset, illane vllā quidem corruptionē sentire. Adde quòd canes & aues ab huiusmodi cadaueribus abstinent. Ex quo falli mihi videtur qui scribūt *Phaëtontē* fulmine tactū, in vallibus computruisse. Sed de iis plura in nostra *Meteorologia*, & aëriis *Ephemeridibus* legere poteris.

R ij

- 65 Syderatam vitē cognosces quādo foliorū pin-
nas subrubras habet. Curabis si terebro altē perfo-
raueris tunicā, & per foramen quernū paxillum
indideris. Alij trūco & radicibus humanū lotiū
affundūt. Ex veterū rei rusticæ autorū Cōmētār.
- 66 Elephantēs de omnibus animalibus murem
maximē oderunt: adeò quòd si pabulū in illorum
præsepio positū ab eis attingi viderint, aut sense-
rint, illud fastidiunt & respuunt, Plinius.
- 67 Lapidēs pretiosos cuiuscunque coloris ad hūc
finges modū: Candidissimi corporis silices tandiu
in figulorum, aut vitriariorum fornace torrētur,
donec in puluerem atteri possint. Cuius pars vna
per setaceum excreta, vel aliter, miscetur parti-
bus tribus minij plumbi à sordibus repurgati, &
vasculo aurifabrorum, crucibulo dicto, imponi-
tur, sed nō ad eius complementum. Additur nō-
nihil limaturæ auri puri, vel foliorum eiusdem,
si topasium, vel hiacinthū fingere voles: aut tan-
tillum rasuræ chalybis, si smaragdum: vel quid-
piam azuri legitimi, si sapphirū, aut amethystū:
& ita de aliis coloribus. Tum demum forti &
valido igni, reuerberationis nuncupato, omnia
confusa & mixta tandiu exponūtur, dum colli-
quescant, & mellis spissamentum induāt. Vbi in
ipsomet igne sponte vanescente refrixerint, effra-
cto vasculo, lapidea materia sanequā elegās sese

prodet, à perito lapidario in quas tibi visum erit formas incidenda, expolienda ac tractanda, & postremò per solertem artificem annulo inserenda. Sunt qui vstos & torrefactos silices atterant pistillo ferreo in mortario eiusdem metalli, pro smaragdo fingendo: & cupreo pro topasio, absq; alia colorum mixtura. Si pro siliceo puluere, crystalli calcinati puluisculo vti voles, omnia habebis multo elegantiora, pretiosiora & duriora, sicuti plus centies sum expertus.

Mira est arundinis & filicis discordia. Nam 68 radix vtriusque attrita & imposita, stirpem alterius corpori infixum, seu inimicum deiicit. Hinc arundinem exarari præcipiunt, filice vomeri apposita, nam ita non excrescet. Tamen huic optimè conuenit cum corruda, unde aspagari sunt: quapropter illa ubi adsunt arundines feri debet. Plinius, & Geoponici cum Græci, tum Latini.

Atramentum librarium diluto absinthij temperatū, literas à muribus tuctur: herba verò ipsa vestibis inserta, tineas arcet, Autor Diosco. His accedet ex Africani. Commentariolis, quod qui caprinum pulmonem tostum ederit, ebrietatem non sentiet, etiam si bibendi certamine prouocetur. 69

Vino quod acorem conceperit medetur ollula 70 aquæ bonæ plena, vt tradit Tarentinus, modò operata sit diligenter, & in dolium vini demer-

R ij

gatur. Post triduū enim si pristinū robur resum-
pserit, aqua olebit, & vinum perplacebit.

71 Thapsia, autore Theophrasto, sugillata &
liuentia illustrat. Qua ex re, Nero imperij sui
initio dignitatem ei dedit, nocturnis grassationi-
bus conuerberatam faciem ea illinens cum cera
atque thure, & sequenti die, contra famam, cu-
tim sinceram referens, Autor Plinius.

72 Caprifici cauliculi, vnā cum bubulis carnibus
elixati, magno lignorum compendio eas celeriter
coqui adigunt. Et ramus eiusdem collo taurorū
quātumlibet ferocium circūdatus, fertur eos ita
compescere, vt immobiles maneant. Quod etiā
ad ficum transtulit Plutarchus.

73 Pisces maximè expetunt radices aristolochiæ
rotundæ. Itaque si contusas admixta calce, mari
vel fluuiio sparseris, cupiditate mira aduolabunt
pisces, continuoque exanimati fluitabunt: vt Pli-
nius coram se factum testatur. Ob id piscatores
in Cāpania, venenū terræ aristolochiā nuncupa-
bant. Nunc & cyclamini radice idem contingit.

74 Supercilia concreta & se contingentia, om-
nium sunt pessima: notant enim maleficum, pla-
giarium, & nefariis artibus deditum. Id quod
Ioan. de Indagine frequenter se obseruasse dicit
in vetulis sagis quæ ad incendium ductæ, huius-
cemodi præferebant supercilia, sicuti adnotauit

præstatiß. medicus & mathematicus Thaddæus
Hageccius in suis metoposcopicis Aphorismis.

Si iethyocollæ & aluminis æquales partes ac- 75
ceperis, ac inuicem miscueris, hisque acetum su-
perfuderis, quidquid ea miscellanea illitum in
ignem proieceris, nō comburetur. Et si trito mal-
uauisco, cum ouorum albumine, manus illeue-
ris, atque alumen superinduxeris, ignem absque
læsione tractare poteris, Autor Albertus: sed cre-
dere mallem quàm experiri.

Palladius tradit vitibus hanc esse naturam, 76
vt si alba vel nigra in cinerem redigatur, & vi-
no imponatur, ei vnāquamque formam sui co-
loris immittat. His addo ex georgic. Africani,
quod semen rumicis, seu syluestris lapathi, sini-
stro brachio alligatum, sterilitatem in mulieri-
bus emendat.

Allium, Luna sub terra latēte, si seratur, & 77
eadem rursum posita sub terris euellatur, odoris
fœditatem exuere fertur, Autor Sotion Græcus,
& post eum Palladius: qui etiam tradit dulciora
effici allia, si in plantando nucleos oliuarum illis
circumposueris: vel allia ipsa contusa plātaueris.

Aduersus animalcula quæ solent hortis noce- 78
re, præcipiūt Græci ventriculū veruecis statim
occisi, suis sordibus plenum, in loco vbi illa abun-
dant sepeliendum, & terra modica obruendum.

R iij

Nam post biduum animalcula quæque ibi congesta videbis. Hoc dum bis, vel ter feceris, genus omne noxiarum bestiolarum ibidem coges, & unâ adobrues, vel extingues. Experiû fuisse intellexi.

79 Tradit Aëtius ex Pisone, perdicem vociferari, & cortem in qua alitur lacerare, ubi sagacitate quadã naturæ senserit medicamentum quodpiam letale, aut venenum, intra ades parari.

80 Accipiter internecinum bellum gerit cum aquila, coherentesque sæpèprehenduntur. Eidem aquilæ pugna est acerrima cum dracone, multoque magis anceps in aëre: nam multiplici nexu eius ligans alas, ita se illi implicat, ut simul decendant ambo, Plinius & Albertus.

81 Tradit Pythagoras quod si qui morbi humano corpori acciderint florente aproxi, quantumvis sanati admonitionem eorum sentiunt, quoties illam florere contigerit. Tradit præterea & frumentum, & cicutam, & violam, similem conditionem habere, Idem Plinius.

82 Aduersus improbitatem alitum sparsa semina depascentium, coctum allium ne posthac renasci possit, mirandum in modum prodesse fertur, si illis proijciatur. Nam quæ deuorabunt, manu capientur. Alia in eam rem auxilia multa leges in nostris hortorum Secretis.

Vesica ouilla, aut caprina, cremata, & ex 83
posca bibita, vel leporis testiculus ex vino odoro
coctus & potus, iis qui vrinā inuiti reddūt, be-
nefacit. Sic miluij caput deplume vstū, & quan-
tum capi potest tribus digitis cum aqua sumptū,
podagricis auxiliatur: perinde atque lūbrici ter-
ræ, cum cerato rosaceo illiti: nam illorum inflam-
mationes ac dolores mitigant, Autor Galenus.

Si cranium hominis senis in peristerotrophio, 84
seu columbario suspendatur, multiplicabuntur ibi
columbæ, ac quietè viuent. Idem præstabit lac
mulieris puellam à bimatu lactantis, si in vitreo
vase ibidem suspendatur, Albertus. His adda-
mus ex Dioscoride, quòd frondes lauri, vestes
& libros quibuscum miscentur, à tineis, vermi-
bis & corruptione tutos ac immunes reddunt.

Vsu frequenti tuberum epilepsiam & apople- 85
xiam gigni, autor est Simeon Sethi. Porrò cum
cælo affinitatem maximam illis esse credidit an-
tiquitas, nec nisi tonante Ioue nasci: vnde Iuue-
nalis illud, Facient optata tonitrua cœnas.

Mirabilis & citò parabilis aqua, nullo auro 86
comparanda, ad hunc fit modum. Aqua pura
& lympida in vas nullo antea liquore imbutum
mittitur. Vbi efferuescit, ilico in vinam & re-
centē calcem, alteri vasi nouo impositam effun-
ditur: ac ibi tandiu quiescere permittitur, donec

detraeta spuma, clara & pellucida appareat, subsidente ad imum vasis calce pultis modo diluta. Tum demum aqua supernatans excipitur per vasis inclinationem, sed calce immota, & phiala munda, aut alio vasculo diligenter obturato, ad vsum reservatur. Vix credi possit quantum habeat energiae & miraculi in vlceribus quibusvis, & maximè à lue Venerea obortis. Nam fortu ex linteolo in ea repente madefacto, & vice emplastri post hæc vlceri imposito, ac subinde renouato, sanie deterget, dolores sedat, vlcus carne replet, ac inflammationes paucotempore extinguit: non absque ingenti miraculo, cum sui caloris vehementiâ alioquin incendat calx viua. Fruere hoc excellentiss. secreto, quod multa precè, preciòque multo, multis recusavi.

87 Capræ lac multum facient, si dictamnium circa vètres ipsarum ligaueris, Autores sunt Africanus & Florētinus. Tradit insuper ille, arietem non incursum nec impetum facturum, si cornua ipsius prope auriculas perforata sint.

88 Theophrastus scribit quòd si quis in bulliètem vini vrceum, pumicem iniecerit, illius feruorem statim sedabit. Addatur ex Alberto quòd viscū quercinum sylphio coniunctum, & ad arborem quampiam cum hirundinis ala suspensum, aues ad se congregat.

Græci asserunt fabæ semina caponum sanguine 89
macerata, ab aduersantibus herbis immunia
esse. Quæ si pridie aquæ simplici infusa fuerint,
citiùs nascentur: si nitrata aquâ respersa, diffi-
cilem coctionem non habebunt.

Si scorpionum vsseris, reliquos ex vicinis locis 90
vel coges, vel fugabis. Idem etiam formicis cõ-
tinget, ac reptilibus aliis, autore Democrito. His
accedet ex Didymi sententia, quòd si quis milia-
rem panem præsumpsit, nunquam à veneno no-
xam incurret.

Si pedes magnæ rubetæ, seu bufonis viuentis, 91
abscindantur quando Luna vacua ad Solis con-
iunctionem properat, & collo patientis strumas
circundentur, adeò prosunt, vt persepè à morbo
liberent. Autor Hieronymus Cardanus.

Mercuriũ, vel, si mauis, argentum viuum, 92
vna eadẽque via, fixum & tinctũ, sic habe-
bis. Sume salis nitri & vitrioli Romani, vtrius-
que vncias tres, mitte in vas distillatorium, seu
chymicum organum, vt aquam elicias: priorem
abiice, posteriorem serua. Ea est quæ stillabit dum
alembicum, vt vocant, rubescere incipiet. Hæc
absque vlla difflatione sedulo tibi custodienda
erit. Vsus sicerit, Accipe Mercurij optimi, &
vt par est, purgati, vnciam vnã, sulphuris vn-
cias duas, & aquæ prædictæ vncias tres: permit.

te omnia simul stare donec aqua limpida euadat. Hæc cum sua hypostasi & sedimento rursus distilla, & in fundo alembici reperies Mercurium extinctum, fixum, rubrum & cōpletum. Audiui à quodam, quem huius secreti participem feceram, se absque secunda distillatione Mercuriū reddidisse, qualem hîc proponimus, nisi quòd plus satis rubicundo tingebatur colore: erat nihilominus corpore adeò duro & fixo, vt nec igni, nec malleo vinceretur, quibus illum examinandum præbuerat. At si bonus iste vir me seriò cōsuluisset & rogasset, saturatum ac profusum colorem eum vna & sola coctione facile emēdasset, ac diluisset. Hic qui habet aures audiendi eas arrigat, & pro tam gratuito arcano mihi gratias saltē agat, partēque lucri hinc emersuri, in pauperes libenter eroget.

93 Vina in doliis florentem in sua vite botrum quadantenus sentiūt, ac de coloris & saporis mutatione occultam cum vinea sympathiam attestatur apud multos. Sic obseruatum est quo tempore apri in Venerem furiasque ruunt, aprinam multos antè dies vel menses salitam, colorem ac saporem mutare. Ab experto venatore acceptū tibi trado.

94 Sonus quē echo reddit fugare apes existimatur: ideòque sedes earum esse oportet, vbi illa nō

resonet, vt tradit M. Varro. Apud quem etiam lego fabas diu incolumes seruari in vasis oleariis cinere oblitis, necnon & cætera legumina. Addit præterea fabam ipsam ad coquendum facilem reddi, si dum seritur aqua respergatur. quod etiã paulò antè adnotatum fuit.

Antonius Musa inter medicos Italiæ valde 95
celebris de colocynthide, seu agrestî cucurbita hæc scribit. Mihi vsu euenit, vt dum colocyn-
thidem tractarem, & præsentibus sorore ac ma-
tre manibus illã aperirem, ego solo illius attractu,
illæ verò odore adeò soluti fuimus, vt nullus no-
strum fuerit cui venter decies magna perturba-
tione cōmotus non fuerit. Ex quo vehemētissi-
mum pharmacum esse cōstat, ac venenosissimū,
etiam quantūuis correctum ac frænatum fuerit.
His mihi licebit addere ex cuiusdam medici cer-
to experimento, quòd rubeta discissa & renibus
superposita vrinam vehementer proritat, adeò
vt nonnunquam hoc remedio liberati sint, ea hy-
dropis specie laborantes, quam ascitem vocant.

Aegithus auis minima cum asino valde dis- 96
sudet. Hic enim spinetis ob vlcera sese scabendi
causa atterens, illius nidos dissipat. Ex quo fit
vt voce rudentis asini audita, non solum oua ille
abiiciat, sed etiam pulli, si qui sint, metu cōster-
nati cadāt. Itaque aduolans aegithus vlcera asi-

ni rostro vellicat, vt hinc deinceps illū abigat,
Ex Aristotele, Plinio, & Oppiano.

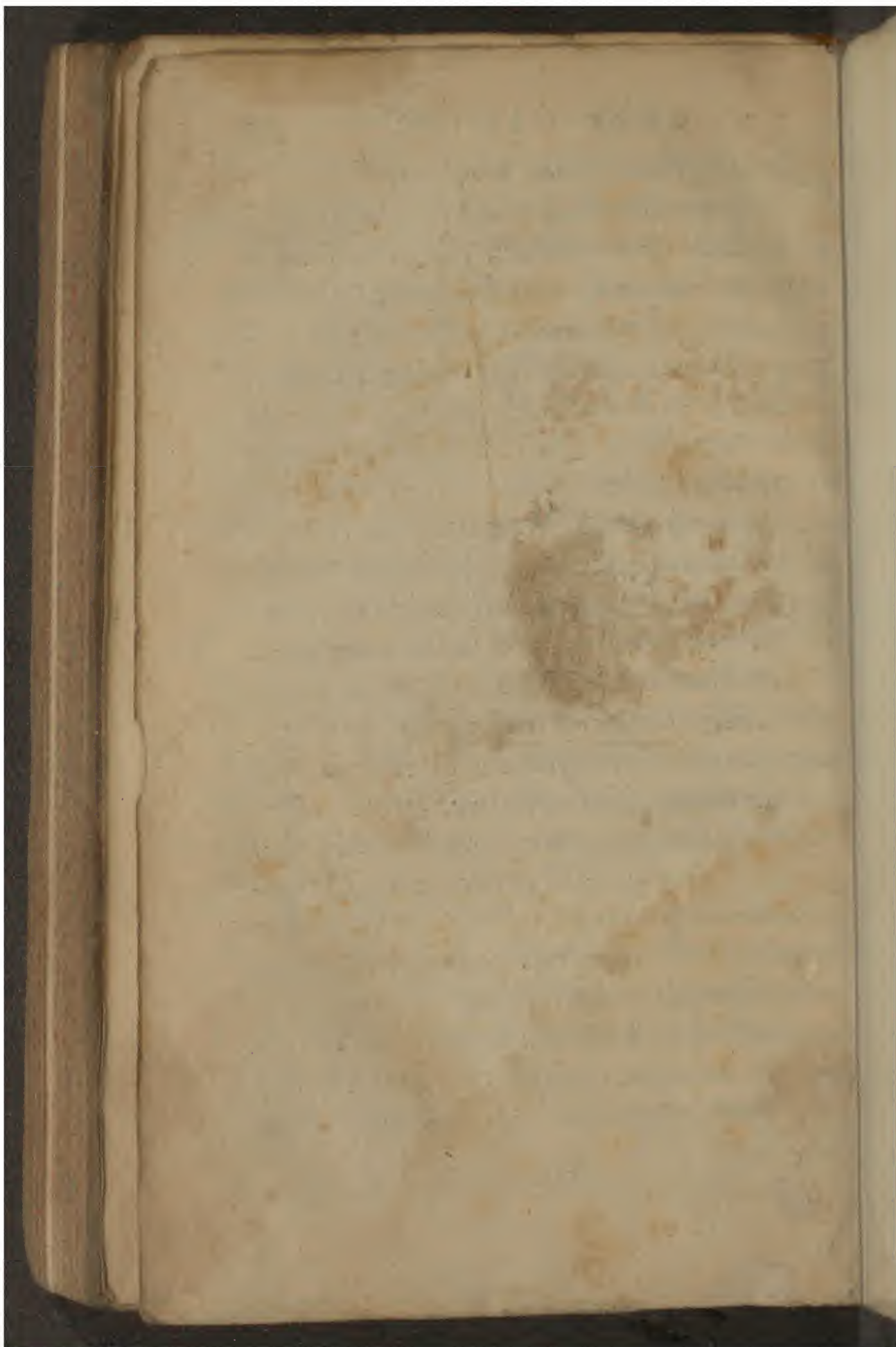
97 Serpentes capitali odio fraxinū oderunt: adeò
vt ne matutinas quidem, occidentalesue vmbra
eius, quàm sunt longissimè exprorectæ, serpens
atingat, sed procul admodum fugiat. Quin ex-
perti prodimus, inquit Plin. quòd si gyro ex ea
fronde claudantur ignis & serpens, in ignem po-
tiùs, quàm fraxinū fugiet ille: mira naturæ be-
nignitate, quæ priùs quàm serpentes prodeant, si-
cuti florere fraxinū permittit, ita ante conditos,
folia nequaquam deponere sinit, Plinius.

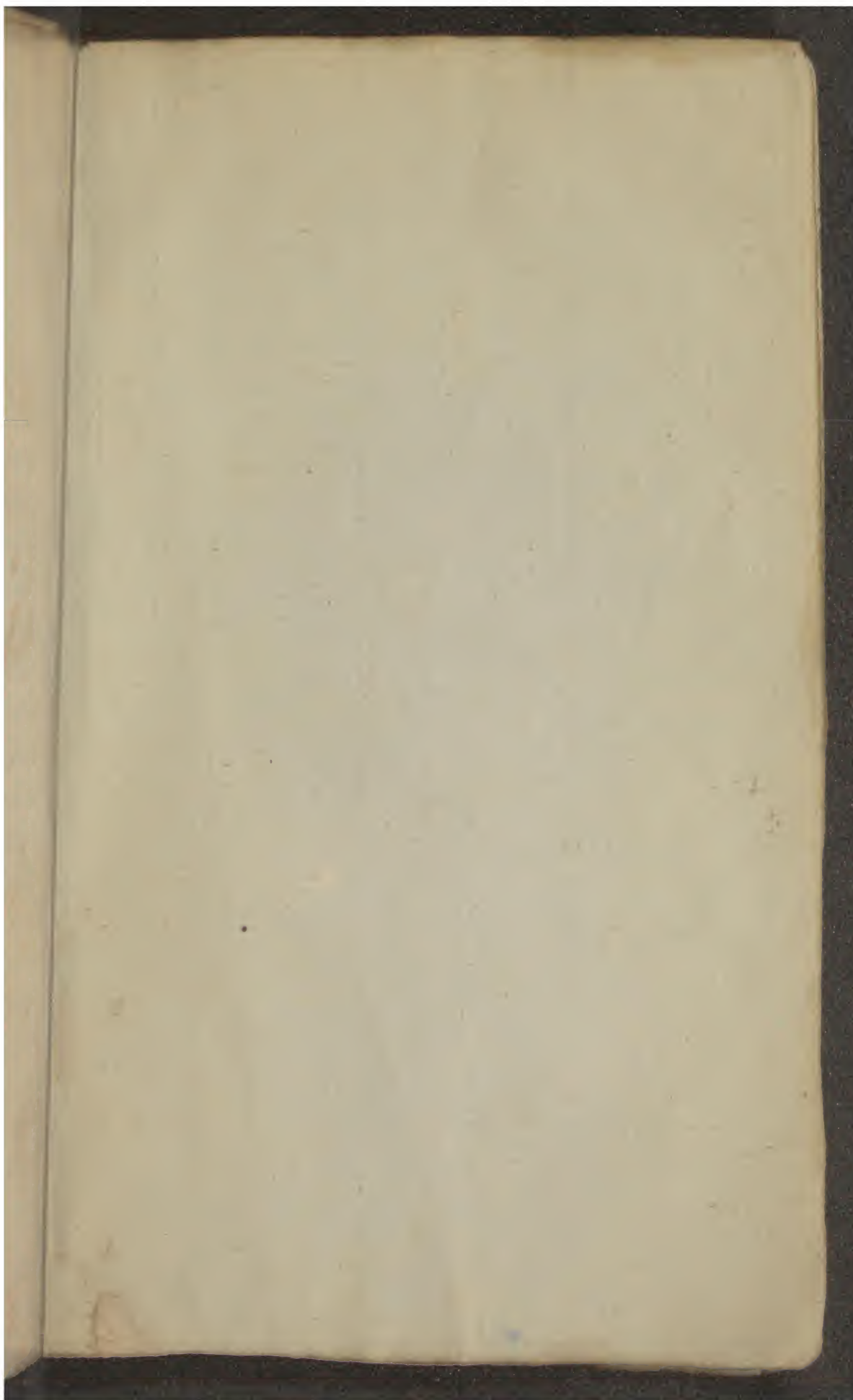
98 Si febricitanti infantulo (ac paulò adultiori)
paris longitudinis coaptatos cucumeres dormien-
ti addideris, & quasi condormire feceris, statim
sanabitur. Nam calores omnes febriles in cucu-
meres transibunt, quemadmodum ex Quintilio-
rum obseruationibus scriptum & adnotatū est
apud Cassium Dionysium Vticensem.

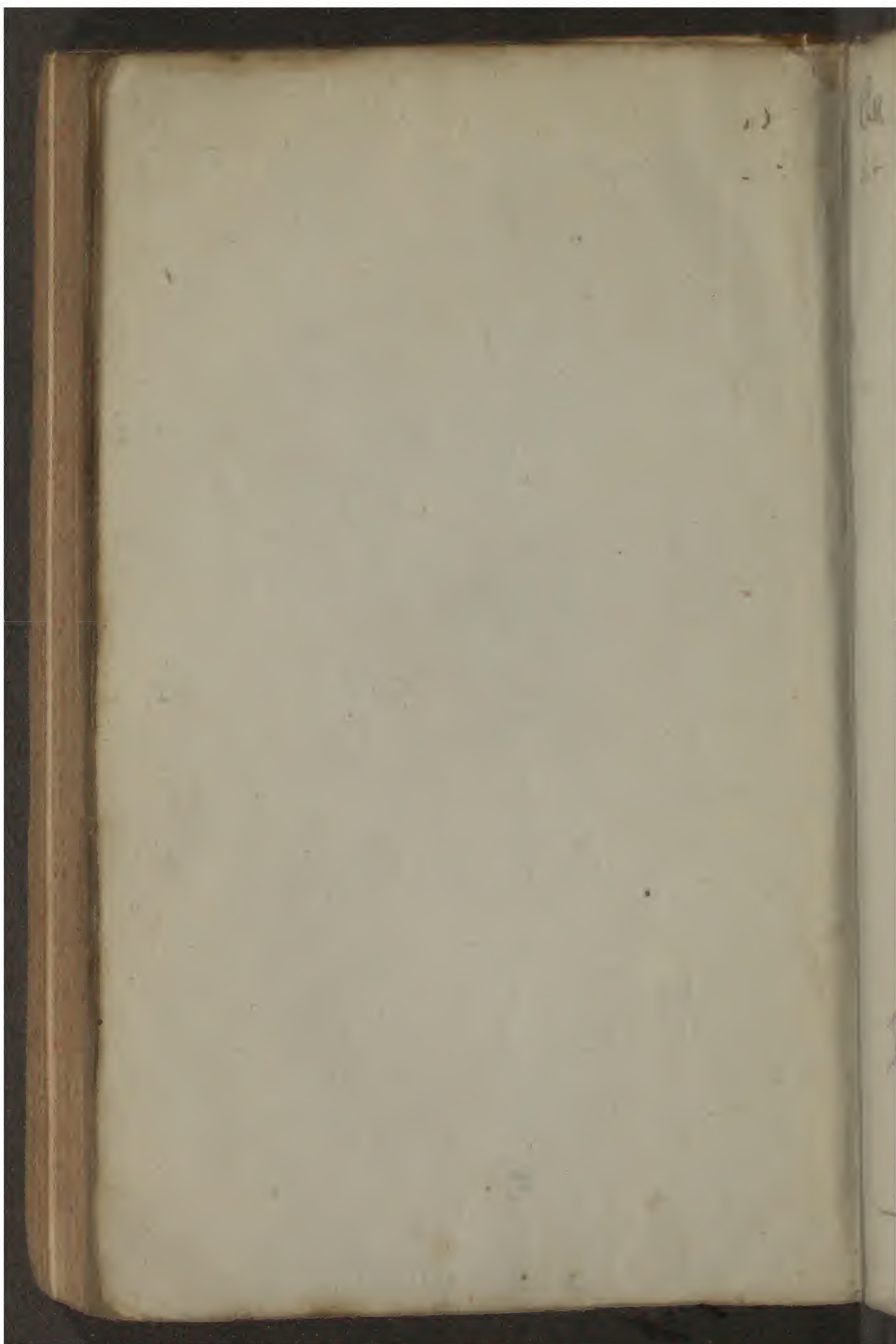
99 Aristolochia rotunda cum campestri rana
diligenter trita, addita atramenti scriptorij par-
te aliqua, facit vt serpētes ceu mortui ilico sub-
sistant & hereant, si ex ea miscellanea aliquid
scribatur, & coram illis proiciatur, autor Al-
bertus. Qui etiam tradit, quòd si talpas accipe-
re voles, illorum foraminibus & ostiolis allium,
porrū, aut cepam debes obicere. Nam foras, ac

si stupidi essent, confestim prosilient.

Magnetici cum allio, ut alibi diximus, tanta 100
est discordia & ἀντιπαρεῖται, ut si eo confricetur
magnes, vim omnē trahendi deponat, vel imbecillio-
rem agnoscat: adeo ut ferrū potius à se abi-
gat, quā rapiat, Autores sunt Ptolem. Plutarch.
Albert. & ex neotericis Hieron. Cardanus, cum
Ioan. Bapt. Porta. Qui postremus non tantum
id approbare videtur, sed etiam cepis accommo-
dare: scribens nautas qui cepas ederint, excludi
ab observatione Buxulæ (sic nauticam vocant
pyxidem) quod illam hinc inebriari dicant. Ean-
dem ἀντιπαρεῖται Drusianus suis in artem parvā
Galenī Comment. nō solum tueri, sed & causam
cuius reddere satagit. Verū & illi, & reliquis
omnibus manifesta refragatur experientia, rerū
incertarum magistra certissima. Quare ad alliū
nostrum id nequaquam referrendum erit, quin
potius ad aliud quodpiā, quale est fortasse Aegy-
ptiacum, de quo apud Dioscor. Idem sentiendum
erit de adamāte, quo prasente magnetis vim ne
minimum quidem hebetari observauimus, con-
tra multorum opinionem: fortasse quod veri &
legitimi adamantes nobis sint rarissimi, ut antea
monuimus. Quod huic Opusculo colophonem
imponet.

See

a+

I. 869